

Gemeente Olst-Wijhe

Jaarstukken 2023

Versie 27 juni 2024

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	1
Inleiding en samenvatting	2
Programma's	13
Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid.....	14
Leefomgeving	21
Samenleving	38
Algemene dekkingsmiddelen,overhead & onvoorzien	59
Paragrafen	62
Lokale Heffingen.....	63
Weerstandvermogen en risicobeheersing	69
Onderhoud Kapitaalgoederen	76
Financiering	79
Bedrijfsvoering	82
Verbonden Partijen.....	85
Grondbeleid	87
Wet open overheid (WOO).....	97
Jaarrekening	98
Bijlagen	148

INLEIDING EN SAMENVATTING

INLEIDING

Voor u liggen de jaarstukken 2023, bestaande uit het jaarverslag 2023 en de jaarrekening 2023. In het jaarverslag en de jaarrekening leggen wij verantwoording af over de realisatie van het voorgenomen beleid uit de Beleids- en financiële begroting 2023.

De opzet van het jaarverslag is gebaseerd op de indeling van de Beleidsbegroting 2023. De beleidsbegroting bevat drie programma's. Dit geldt dus ook voor deze jaarstukken.

In het jaarverslag is de verantwoording opgenomen met betrekking tot de drie inhoudelijke programma's, de algemene dekkingsmiddelen en de zeven paragrafen uit de beleidsbegroting 2023. In verband met nieuwe wet- en regelgeving is de paragraaf Wet open overheid aan het jaarverslag toegevoegd. Kenmerkend voor de programmabegroting is het drieluik: "Wat willen wij bereiken?", "Wat doen we daarvoor?" en "Wat mag het kosten?". Het jaarverslag geeft antwoord op de vragen "Wat wilden wij bereiken?", "Wat hebben wij bereikt?", "Wat hebben wij hiervoor gedaan?" en "Wat heeft het gekost?". Bij de vraag "Wat wilden we bereiken?" zijn de doelstellingen vermeld die in de begroting 2023 zijn opgenomen.

Om de doelstellingen zo concreet mogelijk te maken, zijn voor diverse beleidsvelden indicatoren opgenomen. Deze indicatoren zijn voorzien van een cijfer of percentage om een beeld te geven van de situatie voor onze gemeente ("Meest recente cijfer voor Olst-Wijhe"). Ook is een kolom "Landelijk vergelijkend cijfer" weergegeven. Daarmee kan een vergelijking gemaakt worden hoe onze gemeente er voor staat ten opzichte van soortgelijke gemeenten in Nederland. De cijfers zijn ontleend aan waarstaatjegemeente.nl (onder andere de recente burgerpeiling van 2021), eigen data en onderzoeken en gegevens van derden. Soms zijn deze cijfers van oudere datum. In 2022 en 2023 is namelijk geen burgerpeiling gehouden. De wettelijke indicatoren zijn opgenomen in een bijlage.

Bij de vraag "Wat we hiervoor gedaan hebben?" zijn als gebruikelijk per onderwerp de activiteiten aangegeven. Het financiële overzicht bij de derde W-vraag (Wat heeft het gekost?) is conform de door uw raad vastgestelde Financiële verordening op programmaniveau weergegeven. Ook bevat het financiële overzicht een beeld per taakveld.

RESULTAAT

Het financiële resultaat ten opzichte van de gewijzigde begroting 2023 is afgerond € 808.000 voordelig. In dit voordelige resultaat zijn de voorgenomen en door de raad goedgekeurde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves verwerkt. Het saldo van baten en lasten voor alle mutaties in reserves is het feitelijke verschil tussen wat we als baten hebben ontvangen en lasten hebben besteed en betreft € 559.000.

Het volgende overzicht geeft weer hoe het resultaat per saldo over de programma's is verdeeld.

Bedragen x € 1.000

Jaarrekening 2023	Primaire begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Realisatie 2023	Resultaat
Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid	-3.557	-3.918	-2.747	1.171
Leefomgeving	-4.206	-6.248	-6.712	-464
Samenleving	-21.187	-23.776	-21.786	1.990
Algemene dekkingsmiddelen, overhead & onvoorzien	28.633	30.726	31.804	1.079
Saldo voor reservemutaties	-318	-3.217	559	3.775
Mutatie reserves	318	3.217	249	-2.967
Saldo baten en lasten	0	0	808	808

Algemene toelichting op het resultaat

Er is per saldo een positief resultaat, dat voor een groot deel wordt veroorzaakt door incidentele gebeurtenissen, zowel voor- als nadelig. Het gaat om het resultaat ten opzichte van de begroting 2023 na wijzigingen. De begroting 2023 is, inclusief de eerste begrotingswijzigingen, vastgesteld met een voordelig begrotingsresultaat. De bestuursrapportages zijn steeds budgettair neutraal verwerkt met een stelpost onderuitputting, omdat historisch gezien onze bestuursrapportages te pessimistisch zijn.

Van het positieve resultaat van € 808.000 ten opzichte van de begroting is per saldo € 1,1 miljoen gerealiseerd door het niet uitgeven van (project)budgetten en het ontvangen van rijksbijdragen. Wij stellen voor deze niet uitgegeven budgetten via resultaatbestemming naar 2024 over te hevelen.

Hier tegenover staat een nadeel op de grondexploitatie van Wengelerhoek van € 1,5 miljoen. Dit nadeel is ontstaan door bijgestelde grondprijzen (de prijsgrens voor de 40 goedkope koopwoningen is verlaagd) en hogere plankosten doordat de looptijd van het project is verlengd omdat verwervingen nog niet zijn gerealiseerd. Hiernaast zijn de rekentechnische uitgangspunten aangepast. Bovendien is uit een gerechtelijke uitspraak in 2023 gebleken dat vanwege de aanwezigheid van een spuitzone er maatregelen moeten worden getroffen om woningbouw mogelijk te maken, wat extra kosten met zich mee brengt. Op basis van de risicobepaling van de grondexploitaties wordt voorgesteld aanvullend € 401.000 te storten in de reserve grondexploitaties.

Daarnaast is € 390.000 nog niet uitgegeven van de voor de opvang Oekraïners verkregen rijksbijdrage. Wij stellen voor dit bedrag voor opvang ontheemden net als vorig jaar in de reserve ontheemden te storten, met de mogelijkheid om dit bedrag de komende jaren breed in te zetten voor de opvang van ontheemden.

Als we van het resultaat van € 808.000 de hierboven genoemde voor- en nadelen afhalen, blijft er een voordelig resultaat van € 389.000 over. Dit komt onder andere door voordelen op maatschappelijke ondersteuning en op overhead. Bij de programma's, en algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien worden de resultaten uitgebreid toegelicht.

In het volgende overzicht zijn de totale lasten en baten per programma opgenomen.

Bedragen x € 1.000

Jaarrekening 2023	Primaire begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Realisatie 2023	Resultaat
Baten				
Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid	270	344	1.967	1.623
Leefomgeving	6.938	12.396	9.294	-3.103
Samenleving	4.062	8.067	8.985	918
Algemene dekkingsmiddelen, overhead & onvoorzien	39.350	41.571	42.137	566
Totale Baten	50.621	62.379	62.383	4
Lasten				
Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid	-3.827	-4.262	-4.714	-452
Leefomgeving	-11.145	-18.644	-16.006	2.639
Samenleving	-25.249	-31.844	-30.771	1.072
Algemene dekkingsmiddelen, overhead & onvoorzien	-10.717	-10.846	-10.333	513
Totale Lasten	-50.939	-65.596	-61.824	3.771
Saldo voor reservemutaties	-318	-3.217	559	3.775
Onttrekking reserves	612	4.905	3.289	-1.617
Toevoeging reserves	-294	-1.689	-3.039	-1.351
Saldo reserves	318	3.217	249	-2.967
Saldo baten en lasten	0	0	808	808

SAMENVATTING

In onderstaande samenvatting stippen wij een paar zaken aan die in 2023 beleidsinhoudelijk in het oog springen. Verder geven we beknopt weer waardoor het resultaat grotendeels is bepaald. Voor gedetailleerde informatie verwijzen wij naar de toelichting per programma/paragraaf en de jaarrekening.

Programma 1	Beleidsinhoudelijk <ul style="list-style-type: none"> ✓ De positionering van de kernenwethouders, het bestuurlijk spreekuur en de kernencontacten zijn neergezet en verder ontwikkeld. ✓ In 2023 is het uitvoeringsplan 2023-2026 Dienstverlening geschreven, waarvan de uitvoering inmiddels is gestart.
-------------	---

	<p>✓ Het Uitvoeringsprogramma Participatie 2023 - 2026 is opgesteld.</p> <p>Resultaat De niet begrote verkoopresultaten zijn in de reserve onderwijshuisvesting gestort. Daardoor ontstaat het grootste verschil ten opzichte van de begroting aan zowel de baten- als lastenkant.</p>
Programma 2	<p>Beleidsinhoudelijk</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ De gemeentelijke organisatie van Olst-Wijhe is voorbereid op de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024. ✓ Het Uitvoeringsprogramma bij de Woonvisie is vastgesteld. Verder is het rapport "Instrumentarium woningmarkt" opgeleverd en is de 'Leidraad Regels betaalbare woningbouw' in december 2023 vastgesteld. ✓ In 2023 zijn er in totaal 173 woningen opgeleverd, waarvan 76 flexwoningen. ✓ Met ondersteuning van team Economie is in 2023 de Ondernemerskring Olst-Wijhe (ONK) opgericht. ✓ Er is een Kanskaart IJssel (VTE) ontwikkeld. Ook is voor een periode van twee jaar een gebiedsregisseur VTE IJssel aangetrokken, die 1 januari 2024 is gestart. <p>Resultaat Op het gebied van verkeer en vervoer was er minder algemeen onderhoud nodig, of is onderhoud vanwege weersomstandigheden doorgeschoven naar 2024. De niet bestede budgetten voor de invoering van de Omgevingswet worden overgeheveld naar 2024.</p> <p>Diverse grondexploitaties zijn om diverse redenen negatief bijgesteld, waarbij de Wengelerhoek het grootste nadeel kent. Wel is er een winstname op het complex Olstergaard. Zie voor meer informatie de paragraaf grondbeleid. De kosten voor flexwonen, Noordmanshoek en De Meente waren daarnaast ook hoger dan begroot.</p> <p>Ook zijn er budgetten voor milieubeheer, de transitievisie warmte en vooral de sanering van de grond in Den Nul overgebleven, waarvan de uitvoering verder plaatsvindt in 2024.</p>
Programma 3	<p>Samenleving</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ In 2023 is het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) gepubliceerd. ✓ Er is een nieuw Sport- en beweegakkoord opgesteld. ✓ De pilot gebiedsgerichte aanpak Boskamp is geëvalueerd. Conclusie is dat deze manier van werken vaker zal worden ingezet. <p>Resultaat Voordelen in dit programma zijn vooral ontstaan door de rijksbijdrage voor de noodzakelijke (nood)opvang van ontheemden uit de Oekraïne, die hoger was dan de gemaakte kosten. De kosten worden namelijk door het rijk genormeerd vergoed. Voor het niet ingezette budget wordt voorgesteld dit te storten in een nieuwe reserve ontheemden voor een brede inzet op dit gebied de komende jaren.</p> <p>Op het gebied van werk en inkomen is er een voordeel, vooral doordat de energietoeslag in 2024 nog moet worden uitgekeerd vanwege de late wetgeving vanuit het rijk in 2023. Het budget wordt dus doorgeschoven.</p> <p>De door het rijk toegekende middelen om de publieke dienstverlening fundamenteel te verbeteren zijn eerder ontvangen dan dat we ze inzetten</p>

	<p>gezien de planvorming, waardoor er een overschot is ontstaan. De beschikbare middelen schuiven door.</p> <p>Door intensiever contractbeheer, het kritisch toekennen van middelen en het effect van de langere garantietermijn van 9 jaar is er een voordeel ontstaan op leefvoorzieningen. Daarnaast is er een voordeel op begeleiding en dagbesteding van volwassenen.</p>
Algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien	<p>✓ Er is een structureel sluitende begroting opgesteld</p> <p>Resultaat Er zijn in 2023 vooral middelen overgebleven op het gebied van IT-projecten. Een deel daarvan schuift door naar 2024. Via de decembercirculaire zijn daarnaast door het rijk meer middelen ter beschikking gesteld aan de gemeente. Ten slotte is er een tekort vanwege de stelpost onderuitputting die naar aanleiding van de 1e en 2e bestuursrapportage is opgenomen, deze wordt goedge maakt door overschotten elders.</p>

RESULTAATBESTEMMING

Uw raad wordt voorgesteld om ten laste van het voordelige rekeningresultaat van € 808.000 diverse budgetten over te hevelen naar 2024 om lopende projecten en activiteiten af te ronden, nieuwe projecten alsnog te starten en uitgestelde werkzaamheden te kunnen realiseren in 2024. Voor de grondexploitaties worden in de exploitatie zelf de winsten en mutaties in de verliesvoorzieningen verrekend met de reserve grondexploitaties. Ook wordt een nieuwe berekening gemaakt voor de risico's in de grondexploitaties. Het verschil tussen het saldo van de reserve en de benodigde reserve voor de risico's wordt via resultaatbestemming verwerkt, omdat de raad daarover gaat. Vanwege actualisatie van de grondexploitaties moet de reserve grondexploitatie worden aangevuld met € 401.000

In principe worden alleen incidentele budgetten overgeheveld naar een volgend jaar. Gedachte hierbij is dat structurele budgetten die niet (volledig) uitgegeven zijn, in het volgend jaar weer beschikbaar zijn voor de reguliere activiteiten. De raad heeft het college gevraagd om bij het opstellen van de jaarrekening kritisch te beoordelen of budgetten overgeheveld moeten worden naar 2024.

In het volgende overzicht is een samenvatting gegeven van de over te hevelen budgetten en resultaatbestemming 2023. Per saldo wordt een bedrag van € 3.520.000 overgeheveld of bestemd. Uiteindelijk is het resultaat van de jaarrekening na resultaatbestemming € 1.079.000 nadelig. De verschillende onderdelen worden kort toegelicht en daarna is een detailoverzicht opgenomen.

Over te hevelen budgetten en resultaatbestemming 2023		spec €	subtotaal €	totaal €	N/V
Resultaat 2023					
Totaal saldo baten en lasten 2023				559.000	V
Mutaties reserves 2023				249.000	V
Gerealiseerd resultaat 2023				808.000	V
Voorstel aanvullende resultaatbestemming					
I	Overheveling budgetten voorgaande jaren incl toevoeging 2023	1.271.925			
	Met dekking uit:				
	- reserve nader te bestemmen middelen	-803.993			
	- investeringsreserve	-25.000			
	- inkomsten	-442.932			
			0		
II	Overheveling incidentele budgetten 2023	2.249.904			
	Met dekking uit:				
	- reserve nader te bestemmen middelen	-544.445			
	- inkomsten	-219.567			
			1.485.892		
III	Toevoeging reserve grondexploitatie op basis van risicobepaling		401.169		
				1.887.061	N
Resultaat na bestemming				-1.079.061	N

Algemene toelichting op de voorstellen voor over te hevelen budgetten en resultaatbestemming:

I. Overheveling budgetten voorgaande jaren inclusief aanvulling uit budgetten 2023
Het betreft incidentele budgetten die in 2022 zijn overgeheveld naar 2023 en soms aangevuld met restantbudgetten uit 2023, waarvoor de werkzaamheden nog niet zijn afgerond. De budgetten zijn in principe afgedekt door onttrekking aan reserves. De budgetten blijven beschikbaar voor de resterende looptijd. De budgetten hebben onder andere betrekking op programma duurzaamheid, transitievisie warmte, wijkaanpak en energieloketten, uitvoering klimaatakkoord, voorbereiding invoering Omgevingswet, Cultuurhistorische waardenkaart, Monumentenbeleid, kerkervisie en Brede aanpak dak- en thuislozen.

II. Overheveling incidentele budgetten 2023
In 2023 zijn incidentele budgetten beschikbaar gesteld voor incidentele werkzaamheden, al dan niet met dekking uit een reserve, inkomsten van het rijk, of van derden. De uitvoering van de werkzaamheden loopt door in 2024, of start in 2024. De budgetten zijn onder andere beschikbaar gesteld of ontvangen voor Vitaal platteland, Gebiedsgerichte aanpak, GALA middelen, uitvoeringsprogramma Woonvisie en dashboard woningbouw, opvang statushouders, energietoeslag, versterking dienstverlening gemeente, toekomstvisie Sociaal Domein 2.0 en I-uitvoeringsplannen 2023.

III. De grondexploitatie zijn verwerkt in de deze jaarrekening. Op basis van de winstneming en risico inschatting is een aanvulling van de risicoreserve mogelijk van € 401.000 ten laste van het rekeningresultaat 2023.

Detailoverzicht over te hevelen budgetten en resultaatbestemming 2023

I	Overhevelen budgetten voorgaande jaren	Lasten €	Baten €
2	Programma Duurzaamheid	83.788	-83.788
2	Transitievisie warmte, wijkaanpak en energieloketten	83.811	-83.811
2	Uitvoering klimaat akkoord	175.771	-175.771
2	TOP verplaatsing Welsum	35.000	-35.000
2	Aanpak Energiearmoede	407.932	-407.932
2	DRZ energieloket	8.792	-8.792
2	Vorbereiding invoering Omgevingswet	144.784	-144.784
2	Schoollocaties Wijhe: Matzer, Jozef, Peperhof	10.000	-10.000
2	Vitaal platteland (Pump-track en skatebaan Wijhe)	25.000	-25.000
3	Cultuur historische waardenkaart	59.700	-59.700
3	Monumentenbeleid: kerkenvisie	25.000	-25.000
3	Toekomstvisie Sociaal domein 2.0	5.594	-5.594
3	Brede aanpak dak- en thuislozen	49.628	-49.628
4	Uitvoeringsplannen	94.333	-94.333
4	Privacy - gegevensbeschermingseffectbeoordeling	62.792	-62.792
	Subtotaal	1.271.925	-1.271.925

Programma duurzaamheid

In het nieuwe Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2024-2026 is rekening gehouden met de budgetten die we nog ter beschikking hebben voor de uitvoering van onze doelen binnen het klimaat- en energiebeleid. Met behulp van de CDOKE-middelen hebben we de formatie kunnen opplussen en is er capaciteit om uitvoering te geven aan de landelijke klimaatdoelen uit het Klimaatakkoord en de ambities uit ons lokaal Bestuursakkoord. Naast capaciteit is er ook handgeld nodig om uitvoering te geven aan het programma.

Transitievisie warmte, wijkaanpak en energieloketten

Dit is een langdurig traject uit het Klimaatakkoord over meerdere jaren om uiteindelijk aardgasvrij te zijn per 2050. Dit betekent dat het budget dat over is, jaarlijks overgeboekt moet worden.

Uitvoering klimaatakkoord

De bijdrage die we hebben ontvangen voor het Klimaatakkoord is bedoeld voor meerdere jaren. Het uiteindelijke doel is om klimaatneutraal te zijn in 2050. Voor 2024 en verder wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld waarbij de inzet van dit budget nodig is.

TOP verplaatsing Welsum

De verplaatsing van de TOP (Toeristische Overstap Punt) van Welsum naar Fortmond wordt gerealiseerd met een bijdrage van de provincie Overijssel. Het is geormerkt geld. Er is akkoord van de provincie om deze middelen anders in te zetten, enerzijds Eelerwoude onderzoek (afgerond), anderzijds rotondes in Olst-Wijhe. Het project is in uitvoering in afstemming met Provincie Overijssel.

Aanpak energiearmoede

Dit is een project dat doorloopt tot 2026 en opgenomen is in het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid. Het restant budget dient overgeheveld te worden naar 2024.

DRZ-energieloket

In het Uitvoeringsprogramma 2024-2026 is opgenomen dat ook in deze periode gebruik wordt gemaakt van het Energieloket/Duurzaam bouwen loket. Hierbij wordt rekening gehouden met het bedrag dat resteert uit 2023.

Vorbereiding invoering Omgevingswet

De implementatie van de omgevingswet is in 2023 formeel juridisch afgerond, maar veel operationele zaken moeten nog worden ingeregeld. Dit gebeurt vanuit het plan maar ook ad hoc op basis van de eerste ervaringen. Het rijk heeft via de decembercirculaire extra middelen beschikbaar gesteld omdat zij deze situatie onderkent. Met het budget van het rijk en het restant van het gemeentelijk implementatiebudget is het mogelijk om komende tijd de extra kosten van de omgevingswet op te vangen. Mogelijk volgen er nog kosten vanuit de omgevingsdienst. Ook die worden uit deze middelen betaald.

Schoollocaties Wijhe: Matzer, Jozef, Peperhof

In 2023 is voor de gebiedsaanpak Stationsweg en daarbij de ontwikkeling van de Jozeflocatie een voorinvestering gedaan van € 78.133. Deze gelden worden onder andere gedekt vanuit het budget ontwikkeling vrijvallende schoollocaties Wijhe. Vanuit dit budget was ruim € 55.000 beschikbaar. Het overige nog beschikbare budget (ruim € 11.000) is in 2023 niet besteed en blijft beschikbaar in 2024 voor de ontwikkeling van de Peperhof en de Matzerschool welke door prioritering op een later moment worden opgepakt.

Cultuurhistorische waardenkaart

In 2023 is geen invulling gegeven aan de ontwikkeling van een Cultuurhistorische waardenkaart in afwachting op welke wijze cultuurhistorie wordt meegenomen in de Omgevingsvisie en de ontwikkeling van een provinciale Cultuurhistorische waardenkaart. De uitvoering stond voor 2023 op het bestuurlijk dashboard. Voorgesteld wordt het (restant)budget van €59.700 over te hevelen naar 2024.

Monumentenbeleid: kerkenvisie

De kerkenvisie is vastgesteld. Het voorstel is om de overgebleven middelen in te zetten ter ondersteuning van herbestemmings- en verduurzamingsonderzoeken van kerken.

Toekomstvisie sociaal domein 2.0

In 2023 is gestart met het opstellen van de sociale toekomstvisie. In dit traject nemen we ook de uitvoering van de bestuursopdracht voorliggend veld mee. De afronding van de visie ligt in 2024.

Brede aanpak dak- en thuislozen

In 2023 is, samen met de gemeente Raalte, een traject gestart om zogenaamde tussenvoorzieningen te realiseren. Dit zijn voorzieningen die voorzien in een behoefte van inwoners die op dit moment vanwege een ongezonde thuissituatie geen fijne en veilige thuisbasis hebben. Om te voorkomen dat zij dakloos worden, werken we aan een plan om deze voorzieningen te realiseren. Afronding van dit plan is voorzien in 2024 en voorgesteld wordt om het budget voor de aanpak van dakloosheid ad € 46.628 over te hevelen naar 2024.

I-uitvoeringsplannen t/m 2022

De I-uitvoeringsplannen hebben een langere looptijd dan waarvan was uitgegaan. Derhalve dient het budget te worden overgeheveld naar 2024. Ook binnen DOWR is aandacht voor het vraagstuk van beschikbare uitvoeringscapaciteit.

Privacy- gegevensbeschermingseffectbeoordeling

Gemeenten moeten privacy risicoanalyses (DPIA's) uitvoeren wanneer zij persoons- of politiegegevens gebruiken in werkprocessen met mogelijk hoog privacy risico. In de drie gemeenten zijn veel wettelijke verplichte DPIA's niet uitgevoerd, naar schatting 150 (verdeeld over de drie gemeenten). Het uitbreiden van het privacyteam in 2023 moet ook in 2024 helpen bij het inhalen van de werkachterstanden.

Overhevelen incidentele budgetten 2023

Het volgende overzicht geeft een beeld van de budgetten die in 2023 beschikbaar zijn gekomen of beschikbaar zijn gesteld. Voor deze budgetten geldt dat het of om meerjarige trajecten gaat, of om activiteiten die in 2024 doorlopen, of om activiteiten die pas worden gestart in 2024. Het gaat om:

II	Overhevelen incidentele budgetten 2023		
2	Bodemsanering Den Nul	427.248	-427.248
2	Vitaal platteland (leader projecten)	89.736	
2	Vorbereiding invoering Omgevingswet	198.282	
2	Gebiedsgerichte aanpak	39.152	
2	Woningbouw: woonwagenstandplaatsen	34.318	
2	Woningbouw: dashboard woningbouw	20.000	
2	Centrumarrangementen	11.161	-11.161
3	GALA middelen	38.155	-38.155
3	Onderhoudskosten dak sporthal de Hooijberg	25.000	-25000
3	Statushouders, inc. budgetten voor o.a. extra taakstelling	78.500	-32.197
3	Resultaat op normvergoeding 2023 opvang Oekrainers	390.000	
3	Energietoeslag 2023 incl uitvoering	498.805	-85.000
3	Versterking dienstverlening gemeenten	150.750	-145.251
4	Toekomstvisie Sociaal domein 2.0	35.050	
4	Datagedreven werken - gegevensfundament	94.000	
4	Uitvoeringsplannen	119.747	
	Subtotaal	2.249.904	-764.012

Bodemsanering Den Nul

Het project Bodemsanering Den Nul is in 2023 aangevangen maar bij aanvang was al duidelijk dat het project in 2023 niet afgerond zou worden. De dekking is uit de onbestemde reserve. Dit betekent dat het budget beschikbaar is gedurende het begrotingsjaar en niet het jaar erop. Dit wordt opgelost door het budget over te hevelen naar het volgende begrotingsjaar. De kosten van de sanering wijzigen niet door deze werkwijze.

Vitaal platteland

Dit budget hoort bij Leader. De huidige Leader periode loopt van 2023-2027.

Vorbereiding invoering Omgevingswet

Per 1 januari 2024 wordt voldaan aan de minimale eisen voor de invoering van de omgevingswet. In het eerste kwartaal is de programmamanager nog aanwezig om te ondersteunen en eventuele weeffouten te herstellen. Echter voor de implementatie is het noodzakelijk om nog deskundigheid in te huren. Denk hierbij aan:

- Opstellen van omgevingsvisie
- Opstellen programma's onder de omgevingsvisie
- Opstellen omgevingsplannen
- Verder door ontwikkelen van het DSO (digitaal stelsel omgevingswet)
- Advisering op gebied van applicatielandschap in het kader van vergunningverlening
- Ombouwen van "bruidsschat" aan regels en verordeningen vanuit rijk en provincie naar onze eigen verordeningen.

Gebiedsgerichte aanpak In de decembercirculaire 2023 zijn via de algemene uitkering middelen ontvangen in het kader van de uitwerking van het Nationaal Programma Landelijk Gebied

Woningbouw: woonwagenstandplaatsen

In 2023 zijn veel voorbereidingen getroffen voor de realisatie van woonwagenstandplaatsen. Nu het bestemmingsplan voor de woonwagenstandplaatsen in Olst en Wijhe is vastgesteld, zullen de verdere voorbereidingen getroffen worden voor de concrete realisatie. Dit wordt in 2024 opgepakt. Ten behoeve hiervan dient het beschikbare budget doorgeschoven te worden.

Wonen en Woningbouw: uitvoeringsprogramma Woonvisie en dashboard woningbouw

In 2023 is het uitvoeringsprogramma bij de Woonvisie vastgesteld. Er lopen nog verschillende uitvoeringsacties, waaronder het dashboard woningbouw, de uitwerking van de woningbouwprogrammering, het opstellen van een uitvoeringsplan rond wonen en zorg en het

opstellen van rapportages over de voortgang van de Woonvisie. Voor onderdelen van deze zaken zijn data-analyses nodig die niet in eigen huis kunnen worden vervaardigd. Ten behoeve van de verschillende uitvoeringsacties wordt gevraagd het nog beschikbare budget door te schuiven.

Centrumarrangementen

Het centrumarrangement is een meerjarig project met een langere looptijd. De projecten vallende binnen het centrumarrangement zijn in uitvoering. Daarbij betreft het een subsidie van de provincie Overijssel die verkregen is om specifieke doelen m.b.t. de centra in Olst en Wijhe te behalen.

GALA middelen

De middelen vanuit het GALA zijn ontvangen vanuit de Brede SPUK regeling. Het plan van aanpak is in september vastgesteld door de raad, waarna op onderdelen pas gestart kon worden met de uitvoering. In de SPUK-regeling is hierin ook voorzien en mag volgens de kaders 20% worden doorgeschoven van de budgetten die niet zijn besteed in 2023. Besteding is onderdeel van een meerjarig uitvoeringsplan, waarbij middelen van 2023 worden betrokken bij de uitvoering in 2024.

Onderhoudskosten dak sporthal de Hooiberg

Doelstelling was om het dak van sporthal de Hooiberg in 2023 te vervangen. Uit de jaarlijkse keuring/onderhoudscontrole bleek echter dat het dak nog een jaar mee kan, waardoor vervanging in 2023 niet heeft plaatsgevonden.

Incidentele budgetten opvang statushouders

Het rijk heeft incidenteel budgetten beschikbaar gesteld in 2022 en 2023 voor onder andere de extra taakstelling huisvesting statushouders en aflopende regelingen voor integratie statushouders. Deze middelen worden in 2024 onder andere ingezet voor de groep statushouders die klaar zijn met de inburgering of nog bezig zijn met inburgering (nieuwe wet) om hen extra ondersteuning aan te bieden in het verwerven van taalvaardigheden. Daarnaast wordt ingezet om een aantal statushouders, die op dit moment geen traject hebben, een traject aan te bieden gericht op taal en activering met als uiteindelijk doel betaald werk of een vervolg stap op de participatieladder.

Storting reserve ontheemden

Na de eerste noodopvang voor ontheemden uit Oekraïne in 2022 is meer langdurige opvang gerealiseerd in zogenaamde GOO-locaties (Gemeentelijke Opvang Oekraïners). In 2023 is het aantal locaties uitgebreid, onder andere door de bouw van flexwoningen, in zowel Olst, als in Wijhe. De huisvestingskosten van alle GOO-locaties zijn voor rekening van de gemeente. Daarnaast worden Oekraïners opgevangen in POO's (particuliere Opvang Oekraïners). Alle Oekraïners in onze gemeente ondersteunen we met een uitkering eet- en leefgeld, voor zover zij zelf niet in een inkomen kunnen voorzien. Het rijk compenseert gemeenten voor deze opvang voornamelijk via normbedragen. In 2023 is een bedrag van € 390.000 nog niet ingezet. Voorgesteld wordt om dit bedrag te storten in de in 2022 ingestelde reserve ontheemden met de mogelijkheid om dit bedrag de komende jaren breed in te zetten voor de opvang van ontheemden. Naast mogelijk extra kosten voor het inrichten van nieuwe locaties voor opvang, het eventueel realiseren van meer flexwoningen, moet ook gedacht worden aan de extra kosten voor medische zorg, Wmo, minimabeleid, jeugdhulp, onderwijs, etc. Op dit moment is geen zicht op de steeds langer durende opvang en bovendien wordt met ingang van 2024 de normvergoeding van het rijk naar beneden bijgesteld.

Rijksbijdrage energietoeslag 2023

Via de decembercirculaire heeft het rijk gemeenten aanvullend bevoorschot voor de energietoeslag 2023. Het uitkeren van de energietoeslag 2023 is door late wet- en regelgeving door het rijk, voor een deel in 2023 gerealiseerd. In 2024 wordt dit afgerond samen met de door de raad gewenste uitbreiding van de doelgroep zoals bij de 2e Bestuursrapportage is geamendeerd.

Versterking dienstverlening gemeenten

Naar aanleiding van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) heeft het vorige kabinet voorstellen gedaan om de publieke dienstverlening fundamenteel te verbeteren. Dit vraagt om een andere manier van werken en is een gezamenlijke opdracht voor gemeenten, uitvoeringsorganisaties en het rijk. Het rijk heeft hier vanaf eind 2021 tot en met 2027 middelen voor vrijgemaakt die wij ontvangen via de algemene uitkering. De uitvoering door onze gemeente heeft een langere looptijd, tot en met 2029 en vindt vanaf 2023 plaats zoals het college eind vorig jaar heeft

besloten. Het restant van de ontvangen middelen tot en met 2023 worden daarom overgeheveld en hiervoor de komende jaren ingezet.

Toekomstvisie Sociaal domein 2.0

In 2023 is gestart met het opstellen van de sociale toekomstvisie. In dit traject nemen we ook de uitvoering van de bestuursopdracht voorliggend veld mee. De afronding van de visie ligt in 2024.

Datagedreven werken- gegevensfundament

In 2023 heeft het programma Datagedreven werken in Olst-Wijhe een periode stilgelegen vanwege bemensing. Voor 2024 en verder wordt er nu aan een herijking van het programma gewerkt. Het project gegevensfundament loopt op schema. De kosten hiervoor zijn in 2023 nog niet door DOWR doorbelast. Tijdens de sluiting van de boeken was niet duidelijk welk gedeelte nog in rekening gebracht moest worden over 2023, dus kon hier administratief in boekjaar 2023 geen rekening meer mee worden gehouden. Daarom is ervoor gekozen om het restant volledig door te schuiven.

I-uitvoeringsplannen 2023

De I-uitvoeringsplannen hebben een wat langere looptijd dan waarvan was uitgegaan. Het over te hevelen budget draagt bij aan de nog benodigde middelen in 2024. Rekening houdend met onder- en overschrijdingen op onderdelen passen de plannen dan binnen het totaal beschikbare budget. Ook binnen DOWR is aandacht voor het vraagstuk van beschikbare uitvoeringscapaciteit.

Vrijval reserve grondexploitatie

Bij de jaarrekening worden de risico's op de grondexploitatie herijkt en afgezet tegen de daarvoor bestemde reserve. Vooral door verlies op de Wengelerhoek is het saldo in de reserve grondexploitaties ultimo 2023 niet meer toereikend om de voorziene risico's te kunnen dekken. Voorgesteld wordt het saldo van de reserve grondexploitaties via resultaatbestemming aan te vullen.

pr.	Budget	Lasten	Baten
		€	€
2	Resultaat grondexploitaties inclusief risico's	401.169	
III	Toevoeging reserve grondexploitatie *)	401.169	0

WEERSTANDSVERMOGEN

De ratio van het weerstandsvermogen op basis van de jaarrekening wordt als volgt berekend:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Totale weerstandscapaciteit}}{\text{Financiële impact risico's bij 90\% zekerheid}}$$

Op grond van de huidige gegevens bedraagt de ratio voor resultaatbestemming € 10.840.560 / € 1.535.272 = afgerond 7,06. In aansluiting op de door uw raad vastgestelde nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement betekent een ratio van 7,06 dat het weerstandsvermogen uitstekend is. In de nota is daarover het volgende bepaald: wij streven naar een weerstandsvermogen waarvan de ratio ligt tussen 1,0 en 1,4.

Na resultaatbestemming is de weerstandscapaciteit (de algemene reserve en reserve nader te bestemmen middelen ná resultaatbestemming) een omvang van € 8.393.061. Op grond van deze reserve-omvang bedraagt de ratio € 8.393.061 / € 1.535.272 = afgerond 5,47. Deze ratio is volgens de door uw raad vastgestelde nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement ook uitstekend.

RAPPORT ACCOUNTANT

De accountant geeft voor de vaststelling van de jaarstukken een controleverklaring af. De controleverklaring en het verslag van bevindingen van de controle van de jaarrekening 2023 van de accountant bieden wij u afzonderlijk aan.

Voorstel:

Het jaarverslag 2023 en de jaarrekening 2023 vast te stellen, waarmee ons college decharge wordt verleend voor de uitvoering van het beleid in 2023.

Olst-Wijhe, 1 juli 2024

Burgemeester en wethouders van Olst-Wijhe,

de secretaris,	de burgemeester,
G. Grashof (plv.)	mr. S.A.E. (Sietske) Poepjes

PROGRAMMA'S

BESTUUR, DIENSTVERLENING EN VEILIGHEID

Wat wilden wij bereiken?

BESTUUR, PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE

Hoofddoelstelling/beoogd maatschappelijk effect voor bestuur, participatie en communicatie

- Een democratisch bestuur dat effectief, efficiënt en transparant is.
- Beleid wordt zoveel mogelijk in samenspraak met inwoners, instellingen en bedrijven opgesteld en uitgevoerd. De gemeenschap en de inwoner van Olst-Wijhe staan centraal en vanuit dat vertrekpunt worden belangen afgewogen.
- Communicatie wordt ingezet om kennis houding en/of gedrag van doelgroepen te beïnvloeden, met als beoogd resultaat een betere wisselwerking tussen politiek, bestuur, ambtelijke organisatie en samenleving.

Indicatoren en streefwaarden voor bestuur, participatie en communicatie

Doel	Indicator	Meest recente cijfer voor Olst-Wijhe	Landelijk vergelijkend cijfer ¹
Transparante en toegankelijke overheid	Waardering inwoners van alle inspanningen van de gemeente voor haar burgers	2021: 6,6 2018: 6,7 2016: 6,6 2014: 6,5	Landelijk 2021 <25.000 inw.: 6,8
Relatie burger - gemeente	Vertrouwen in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd (% (heel) veel)	2021: 26% 2018: 37% 2016: 36% 2014: 29%	Landelijk 2021 <25.000 inw.: 34%
	Waardering wijze waarop gemeente burgers en organisaties betreft bij het beleid en de samenwerking zoekt	2021: 6,1 2018: 6,2 2016: 6,2 2014: 6,1	Landelijk 2021 <25.000 inw.: 6,2
Communicatie	Waardering communicatie en voorlichting vanuit de gemeente	2021: 6,6 2018: 6,8 2016: 6,7 2014: 6,5	Landelijk 2021 <25.000 inw.: 6,7

DIENSTVERLENING

Hoofddoelstelling/beoogd maatschappelijk effect voor dienstverlening

- De gemeente draagt zorg voor een efficiënte dienstverlening van haar producten waarbij de vraag van de inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners centraal staat.
- Goede dienstverlening is dienstverlening die aansluit bij de vraag van de inwoner c.a. Wij kennen onze gemeente en wij zijn persoonlijk en dichtbij in onze dienstverlening.
- De gemeente beschikt over kwaliteitshandvesten en servicenormen met betrekking tot haar dienstverlening.

Indicatoren en streefwaarden voor dienstverlening

Doel	Indicator	Meest recente cijfer voor Olst-Wijhe	Landelijk vergelijkend cijfer
De organisatie van onze dienstverlening sluit aan op de wensen van onze klanten Het niveau van dienstverlening in onze gemeente blijft op peil	Waardering inwoner van directe dienstverlening van de gemeente (streefcijfer dat hiervoor bepaald is in visie dienstverlening luidt: 7)	2021: 6,7 2018: 6,8 2016: 6,7 2014: 6,7	Landelijk 2021 <25.000 inw.: 6,9
	Waarderingscijfer van de inwoners m.b.t. de dienstverlening via de digitale faciliteiten van de gemeente (streefcijfer dat hiervoor bepaald is in visie dienstverlening luidt: 7)	2021: 6,8 2018: 6,8 2016: 6,7 2014: 6,6	Landelijk 2021 <25.000 inw.: 7,0

¹ Het landelijke cijfer is vermeld (voor zover bekend) als vergelijking met het gemeentelijk cijfer.

OPENBARE ORDE & VEILIGHEID

Hoofddoelstelling/beoogd maatschappelijk effect voor integrale veiligheid

Problemen in de woon- leefomgeving worden in principe zelf opgelost. Olst-Wijhe heeft een sterke sociale cohesie, inwoners helpen elkaar hierbij. Indien nodig faciliteren gemeente en overige partijen. Om onze inwoners in staat te stellen om 'gewoon' te kunnen leven is het van belang dat wij als gemeente, maar ook onze partners, ook onze verantwoordelijkheid nemen. Dat betekent dat wij ons inspannen om datgene aan te pakken wat inwoners zelf niet op kunnen lossen. Hierbij is het belangrijk dat we zicht hebben op wat er speelt en leeft in de wijk. In de nota Integraal Veiligheidsbeleid 2016-2019 is prioriteit toegekend aan een veilige woon- en leefomgeving en het terugdringen van de georganiseerde criminaliteit.

Indicatoren en streefwaarden voor integrale veiligheid

Doel	Indicator	Meest recente cijfer voor Olst-Wijhe	Landelijk vergelijkend cijfer
Aandacht voor leefbaarheid in 'kwetsbare buurten/straten'	Percentage inwoners dat zich meestal of altijd veilig voelt in de buurt blijft minimaal gelijk aan 2014	2021: 92% van de inwoners voelt zich meestal/altijd veilig in de buurt 2018: 92% 2016: 91% 2014: 86%	Landelijk 2021 <25.000 inw: 90%
Ervaren overlast buurtbewoners	Overlastcijfer ten opzichte van 2014 (2014=100)	2021: 98 2020: geen cijfers 2016: 98 2014: 100	2021: 98 2020: geen cijfers 2016: 96 2014: 100

*cijfers worden niet meer geüpdate sinds 2021, nieuwe parameters volgen in het nieuwe IVP.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij hiervoor gedaan?

BESTUUR, PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE

Participatie

In 2023 is participatie weer verder doorontwikkeld. Op basis van het Bestuursakkoord 2022–2026 en de Strategische Raadsagenda is het Uitvoeringsprogramma participatie 2023-2026 gemaakt. Dit is vastgesteld door het college en ter informatie naar de raad gegaan gemaakt. En er is een participatiehandvest gemaakt 'Zo doen wij dat in Olst-Wijhe'. Deze is in mei 2023 door de gemeenteraad vastgesteld. Gelijktijdig is door de gemeenteraad het participatiebeleid specifiek voor de Omgevingswet vastgesteld. Het uitvoeringsprogramma loopt tot en met 2025. Onderdelen hiervan zijn inmiddels opgepakt, zoals het in elkaar schuiven c.q. op elkaar afstemmen van de participatietrajecten voor de Sociale Toekomstvisie en de Omgevingsvisie. In de uitvoering van projecten speelt participatie altijd een belangrijke rol. Een aantal voorbeelden hiervan: Kerkplein Olst, woningbouw op terrein Tellegenschool, fietsplan Olst en Stationsomgeving Wijhe.

Communicatie

We zijn nieuw communicatiebeleid aan het ontwikkelen. Deze wordt in 2024 vastgesteld. Voor 2023 hebben we nog aan de hand van het bestaande beleid gewerkt aan:

- Digitale communicatie. Voor het bereiken van een mix aan doelgroepen is volop ingezet op het gebruik van onze website. Er zijn sub-sites ontwikkeld en doorontwikkeld voor de Omgevingswet ([Mijnleefomgeving | Gemeente Olst-Wijhe](#)) en het participatieplatform [Mijn kijk op Olst-Wijhe | Gemeente Olst-Wijhe](#)
- Het onderwerp begrijpelijke taal is uitgesteld naar 2024
- Op het gebied van de interne communicatie is veel aandacht besteed aan het meenemen in en betrekken bij van de medewerkers bij Toekomstbestendig Olst-Wijhe.
- De sociale media zijn volop ingezet. Er is een sociale media plan in de maak om de doorontwikkeling van het gebruik van de sociale media vorm te geven. Nu beperkt Olst-Wijhe zich tot de kanalen Facebook, X (voorheen Twitter) en LinkedIn.
- Bij de volgende projecten/processen is communicatie volop ingezet:
 - Verkiezingen Provinciale Staten en de Tweede Kamer
 - Omgevingswet
 - Vluchtelingenopvang Summercamp

- Flexwonen
- Opening fietstunnel Olst
- Kerkplein Olst
- Scholen voor morgen, kindcentra Olst en Wijhe
- Ergernissen top-5
- Vrijkomende schoollocaties, o.a. Tellegen
- Woonwagenlocaties
- Gebiedsgericht werken Boskamp

2023 is ook het jaar geweest waarin we de positionering van de kernenwethouders, het bestuurlijk spreekuur en de kernencontacten hebben neergezet en/of verder doorontwikkeld. Met als doel om als bestuurders dichtbij en benaderbaar te zijn. En om in contact te komen met een brede afspiegeling van de samenleving.

Klachten (intern en extern)

Uw raad wordt in een afzonderlijke Klachtenrapportage geïnformeerd over de afdoening en resultaten van de klachten.

Bezwaarschriften

Ook wordt uw raad in een afzonderlijk jaarverslag van de Bezwarenadviescommissie algemene aangelegenheden geïnformeerd over de afdoening en resultaten van de bezwaarschriften.

DIENSTVERLENING

Uitvoering visie dienstverlening

In 2023 heeft een kwartiermaker het uitvoeringsplan 2023-2026 geschreven op basis van visies en reeds ingezette acties. In november 2023 is er een programmaleider Dienstverlening gestart, welke uitvoering zal geven aan het genoemde uitvoeringsprogramma.

Onlinedienstverlening

Voor meer grip en integraliteit op het gebied van onlinedienstverlening, als onderdeel van dienstverlening in het geheel, zijn er een stuurgroep, projectgroep en werkgroepen digitaal hart in het leven geroepen. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de deelvisie online dienstverlening die in 2022 is vastgesteld.

OPENBARE ORDE & VEILIGHEID

Beleidsplan Integrale Veiligheid

2023 stond in het teken van continuering van het huidige veiligheidsbeleid, met inachtneming van nieuwe ontwikkelingen en trends. Met waarnemend burgemeester Van Mastrigt is gewerkt aan de eerder vastgestelde speerpunten en is voorgesorteerd op het in 2024 te schrijven en vast te stellen integraal veiligheidsbeleid, waarbij de raad is meegenomen in twee thema's die zich de afgelopen jaren hard ontwikkeld hebben: Zorg en Veiligheid en Ondernijning.

High Impact Crimes

In de afgelopen jaren zien we continu lage misdaadcijfers, wel vinden er jaarlijks enkele incidenten plaats met veel impact in onze samenleving. We zijn continu in verbinding met onze partners en proberen waar mogelijk te voorkomen dat mensen de fout in gaan vanuit dit thema. Vanuit zorg en veiligheid wordt zoveel mogelijk voorkomen dat inwoners met justitie in aanraking komen en als dit toch gebeurt, wordt samen met actoren uit het speelveld gezocht naar een manier waarop opnieuw geïntegreerd kan worden in de samenleving. Aandachtspunten in de lokale driehoek zijn de aanpak van digitale criminaliteit, het (toenemende) aantal inbraken in - en diefstal van voertuigen (waaronder fietsen) en bedrijfspanden.

Aanpak georganiseerde criminaliteit (Ondernijning)

In 2021 is vanuit de aanpak ondernijning gewerkt aan het versterken van de samenwerkingsstructuur en de inhoudelijk aanpak van enkele cases. Allereerst is de interne samenwerking versterkt door het instellen van het multidisciplinair team adresonderzoeken. Daarnaast is een lokale casustafel ondernijning opgericht. Hier wordt het "eigen huiswerk" gemaakt voordat een casus wordt

opgeschaald naar het regionaal ondermijningscentrum. In 2023 zien we de interne bewustwording - aangejaagd door vondsten in de gemeente- toenemen onder een aantal collega's, maar de breedte mist nog. In 2023 is gewerkt aan het op orde krijgen van de basis (Ijssellandse aanpak) en is onder meer het Bibob beleidsplan geactualiseerd. Ook is er input geleverd voor de actualisatie van de APV met een aantal nieuwe ondermijningsparagrafen.

Zorg en Veiligheid

Door de ontwikkelingen van de afgelopen jaren in de zorgsector zien we landelijk, maar ook binnen onze gemeente een toename van het aantal problemen met verward gedrag en zien we steeds meer complexe casuïstiek. Met de functies 'procesregisseur complexe casuïstiek' en 'beleidsmedewerker zorg en veiligheid' kunnen we inspelen op deze ontwikkelingen en wordt met partners uit het zorgdomein en het veiligheidsdomein gewerkt aan een veilige gemeente, waarbij zoveel mogelijk gezocht wordt naar de juiste zorg voor hen die dat behoeven. In 2023 is zoveel mogelijk gewerkt volgens de aanpak voorkomen escalatie (AVE), maar dit heeft verdere implementatie nodig om het draagvlak en de effectiviteit te vergroten.

Toezicht en handhaving

BOA's worden ingehuurd bij de gemeente Deventer. In 2022 zijn er 439 inzeturen geweest. Vanaf 2022 was er vanuit de DU-uitkering extra capaciteit voor Boa's in de openbare ruimte. Er is geld overgebleven omdat er in 2022 geen aanleiding is gezien voor extra inzeturen. In 2023 is meer toezicht ingezet op en in 2024 zal wederom meer inzet plaatsvinden. Dit zal niet zorgen voor een begrotingsoverschrijding, omdat we binnen het (structurele) budget blijven. Prioriteiten lagen in 2023 op de zichtbaarheid in het centrum, de aanpak van APV gerelateerde feiten zoals parkeeroverlast, ondermijning en het houden van controles en toezicht op evenementen. Daarnaast zijn er geluidsmetingen uitgevoerd en is toezicht gehouden op hangplekken binnen onze gemeente.

VERBONDEN PARTIJEN

Veiligheidsregio

In oktober 2010 is de Wet veiligheidsregio's in werking getreden. Op basis hiervan zijn in Nederland 25 veiligheidsregio's ingesteld waaronder Veiligheidsregio Ijsselland. Veiligheidsregio Ijsselland werkt met gemeenten en andere partners samen in het voorkomen, bestrijden en beperken van de gevolgen van branden, ongevallen, rampen en crisis. Dit doen ze samen met en voor de elf gemeenten in de regio, een gebied met zo'n half miljoen inwoners. In 2023 is het beleidsplan van de Veiligheidsregio Ijsselland herzien. Het beleidsplan heeft een looptijd tot en met 2026.

TOTAALBEELD INTERBESTUURLIJK TOEZICHT OLST-WIJHE

Totaalbeeld Olst-Wijhe: groen					
Financiën	Wabo	Wro	Informatie- en archiefbeheer	Huisvesting statushouders	Erfgoed
groen	groen	groen	groen	groen	groen

Motivering totaalbeeld 2023 door de provincie:

Algemeen

Provinciaal toezicht is een wettelijke taak. In aansluiting op de veranderende maatschappij, wil de provincie deze taak samen met gemeenten zoveel mogelijk vanuit partnerschap oppakken. Dit is uitgangspunt van de herziene Overijsselse bestuursovereenkomst IBT (2022). Samen werken provincie en gemeente aan een goede kwaliteit van het openbaar bestuur, ieder vanuit haar eigen rol, verantwoordelijkheden en bevoegdheden.

Het Overijsselse interbestuurlijk toezicht heeft betrekking op de domeinen Financiën, Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht), Wro (Wet ruimtelijke ordening), Informatie- & archiefbeheer, Huisvesting statushouders en Erfgoed. Voor Financiën gaat het om provinciaal toezicht op de begroting, en voor de andere domeinen om provinciaal toezicht op de uitvoering van gemeentelijke medebewindstaken.

Beoordelingskader IBT

Basis voor de beoordeling is het IBT beoordelingskader zoals dat in 2022 is gehanteerd. Kanttekening hierbij is dat in het huidige beoordelingskader nog geen rekening is gehouden met de nieuwe Omgevingswet, omdat deze nog niet in werking is getreden. De komende maanden zal de provincie in overleg met gemeenten bezien wat de mogelijke doorwerking van deze wet zal zijn op het IBT beoordelingskader voor 2024.

Totaalbeeld van de gemeente: groen

De bevindingen op de afzonderlijke domeinen vormen input voor het voorliggende integrale totaalbeeld. Dit totaalbeeld is het gewogen gemiddelde van de genoemde zes domeinen. De kleur van het totaalbeeld is dit jaar groen. In 2021 en 2022 was het beeld eveneens groen.

De kleuring heeft een signaalfunctie, en is niet bedoeld als 'goed' of 'fout'. Wanneer een domein oranje of rood kleurt, dan betekent dit dat de provincie risico's ziet waarop actie nodig is. Zoals afgesproken in de Bestuursovereenkomst IBT en het bijbehorende IBT-beoordelingskader gaat de provincie daarover in gesprek met de gemeente.

Beelden op de afzonderlijke domeinen

De gemeente kleurt op alle zes domeinen groen. Dat betekent dat de gemeente voor alle domeinen voldoet aan de in het kader gestelde criteria.

Voor de domeinen Wabo en Informatie- en archiefbeheer geldt dat er verbeter- respectievelijk aandachtspunten worden genoemd, waar de gemeente het komende jaar aan kan werken. Deze zullen aan de orde komen tijdens de reguliere ambtelijke gesprekken tussen de provinciale en gemeentelijke domeintrekkers.

Wat heeft het gekost?

In onderstaand overzicht zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid	Primaire begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Realisatie 2023	Saldo 2023
Baten	270	344	1.967	1.623
Lasten	-3.827	-4.262	-4.714	-452
Saldo van baten en lasten	-3.557	-3.918	-2.747	1.171
Onttrekking reserves	0	33	56	23
Toevoeging reserves	0	-75	-1.202	-1.127
Resultaat	-3.557	-3.960	-3.893	67

Het resultaat van dit programma is als volgt verdeel over de taakvelden.

Bedragen x € 1.000

Thema's en taakvelden	Primaire Begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Realisatie 2023	Saldo 2023
Bestuur, participatie en communicatie				
Bestuur	-1.307	-1.571	-1.511	60
Beheer overige gebouwen en gronden	-52	-52	1.058	1.110
Dienstverlening				
Burgerzaken	-338	-399	-394	4
Openbare orde & veiligheid				
Crisisbeheersing en Brandweer	-1.530	-1.597	-1.600	-3
Openbare orde en Veiligheid	-330	-300	-301	-1
Reserves	0	-42	-1.146	-1.103
Resultaat	-3.557	-3.960	-3.893	67

BESTUUR, PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE

Bestuur

Het voordeel op dit taakveld komt vooral door een hogere rekenrente voor de pensioenvoorziening voor (voormalige) wethouders. Doordat er jaarlijks meer rente aan de voorziening wordt toegevoegd, hoeven er nu minder middelen in de voorziening aanwezig te zijn om aan de toekomstige verplichtingen te voldoen. Het overschot valt vrij.

Beheer overige gebouwen

In 2023 zijn twee voormalige schoollocaties verkocht. Na aftrek van de resterende boekwaarde van deze locaties en bijkomende kosten is het voordelig saldo gestort in de reserve onderwijs huisvesting conform de uitgangspunten van deze reserve beschreven in de Nota reserves en voorzieningen. Voor de andere voormalige schoollocaties zijn de exploitatiekosten in 2023 voor een klein deel nog geraamd onder Programma 3 Samenleving, Onderwijshuisvesting terwijl de werkelijke kosten onder Beheer overige gebouwen zijn verantwoord. Het nadelig resultaat hier wordt voor een groot deel gecompenseerd door een voordelig resultaat op onderwijshuisvesting.

DIENSTVERLENING

Burgerzaken

De taken van burgerzaken zoals verkiezingen, huwelijksvoltrekkingen en reisdocumenten zijn conform begroting uitgevoerd.

OPENBARE ORDE & VEILIGHEID

Regionale brandweer en rampenbestrijding

De brandweertaken zijn conform begroting uitgevoerd. Met betrekking tot het onderhoud van de brandkazernes is in 2023 het dak van de brandweerkazerne in Olst vervangen.

Openbare orde en veiligheid

De extra inzet op toezicht en handhaving openbare ruimte door BOA's is in 2023 nog niet gerealiseerd waardoor budget van gemeente en rijk hiervoor maar deels is ingezet.

RESERVES

De beschikbaar gestelde middelen voor de inhuur en toegankelijkheid verkiezingen 2023 zijn grotendeels ingezet en onttrokken uit de reserve nadere te bestemmen middelen. Het overgebleven restantbudget komt te vervallen.

Het noodzakelijke onderhoud brandweerkazernes is in 2023 hoger dan de ontvangen vergoeding. De vervanging van het dak van de brandweerkazerne in Olst is naar voren gehaald ten opzichte van het MJOP. Het nadeel is onttrokken uit de reserve onderhoud brandweerkazernes.

LEEFOMGEVING

Wat wilden wij bereiken?

OPENBARE RUIMTE

Hoofddoelstelling/beoogd maatschappelijk effect Leefomgeving

- Aantrekkelijk en veilig wonen voor jong en oud met passende toekomstbestendige maatschappelijke voorzieningen en mogelijkheden om te werken in en om de dorpen en buurtschappen².
- Evenwicht tussen leefkwaliteit, bereikbaarheid en mobiliteit.
- Vrijtijdsbesteding als impuls voor de lokale economie met de aantrekkelijke IJsselzone en 'Ijsselfront Olst-Wijhe' als integrale gebiedsontwikkeling.
- Versterken van toekomstbestendige landbouw en landgoederen en aandacht voor natuur- en landschapskwaliteiten.
- Inzetten op het duurzaam vormgeven van nieuwe ontwikkelingen, op duurzame energie en energiebesparing in het kader van de energietransitie.
- Verbeteren van de bereikbaarheid en de leefbaarheid voor de inwoners van Olst.
- Inrichten van een vraaggericht fijnmazig openbaar vervoersysteem in samenwerking met de provincie.
- De kwaliteit van de openbare ruimte is volgens het scenario voldoende. In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen is dit verder uitgewerkt.
- In verband met de inzameling en het transport van afvalwater is er sprake van een duurzame bescherming van de volksgezondheid, handhaving van een goede leefomgeving en duurzame bescherming van natuur en milieu.

Indicatoren en streefwaarden leefomgeving

Doel	Indicator	Meest recente cijfer voor Olst-Wijhe	Landelijk vergelijkend cijfer
Goede bereikbaarheid	Straten, paden en trottoirs in de buurt zijn goed begaanbaar	2021: 57% vindt deze goed begaanbaar 2018: 66% 2016: 61% 2014: 59%	Landelijk 2021 <25.000 inw.: 64%
Verkeersveiligheid	Onveilige verkeerssituaties in de buurt (% zelden/nooit)	2021: 44% vindt deze zelden of nooit verkeersonveilig 2018: 43% 2016: 38%	Landelijk 2021 <25.000 inw.: 46%
Onderhouden perken, plantsoenen en parken in de buurt	Oordeel burger of deze goed onderhouden zijn	2021: 51% vindt deze in de buurt goed onderhouden 2018: 50% 2016: 45% 2014: 41%	Landelijk 2021: < 25.000 inw.: 64%
Schoonhouden buurt	Oordeel inwoner over de buurt is schoon	2021: 68% vindt de buurt schoon 2018: 71% 2016: 66% 2014: 63%	Landelijk 2021: < 25.000 inw.: 70%
Tevredenheid openbaar vervoer	Oordeel burger over tevredenheid openbaar vervoer	2021: 76% is tevreden over openbaar vervoer 2018: 72% 2016: 73 % 2014: 65 %	Landelijk 2021: < 25.000 inw.: 58%

RUIMTELIJKE ONTWIKKELING EN OMGEVING

Hoofddoelstelling/beoogd maatschappelijk effect Leefomgeving

- Aantrekkelijk en veilig wonen voor jong en oud met passende toekomstbestendige maatschappelijke voorzieningen en mogelijkheden om te werken in en om de dorpen en buurtschappen³.
- Evenwicht tussen leefkwaliteit, bereikbaarheid en mobiliteit.

² De eerste 7 doelstellingen zijn ontleend aan de structuurvisie Olst-Wijhe.

³ De eerste 7 doelstellingen zijn ontleend aan de structuurvisie Olst-Wijhe.

- Vrijtijdsbesteding als impuls voor de lokale economie met de aantrekkelijke IJsselzone en 'IJselfront Olst-Wijhe' als integrale gebiedsontwikkeling.
- Versterken van toekomstbestendige landbouw en landgoederen en aandacht voor natuur- en landschapskwaliteiten.
- Inzetten op het duurzaam vormgeven van nieuwe ontwikkelingen, op duurzame energie en energiebesparing in het kader van de energietransitie.
- Verbeteren van de bereikbaarheid en de leefbaarheid voor de inwoners van Olst.
- Inrichten van een vraaggericht fijnmazig openbaar vervoersysteem in samenwerking met de provincie.
- De kwaliteit van de openbare ruimte is volgens het scenario voldoende. In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen is dit verder uitgewerkt.
- In verband met de inzameling en het transport van afvalwater is er sprake van een duurzame bescherming van de volksgezondheid, handhaving van een goede leefomgeving en duurzame bescherming van natuur en milieu.

Indicatoren en streefwaarden leefomgeving

Doel	Indicator	Meest recente cijfer voor Olst-Wijhe	Landelijk vergelijkend cijfer
Woon- en leefomgeving	Percentage inwoners dat de woon- en leefomgeving met rapportcijfer 7 of hoger waardeert	2021: 93% 2018: 93% voelt zich thuis in de buurt 2016: 90%	Landelijk 2021 <25.000 inw.: 91%
	Waardering door inwoners van buurt als leef- en woonomgeving	2021: 8,1 2018: 8,0 2016: 7,9 2014: 7,7	Landelijk 2021 <25.000 inw.: 8,1
	Waardering door inwoners van de zorg van de gemeente voor de woon- en leefomgeving	2021: 6,6 2018: 6,6 2016: 6,5 2014: 6,5	Landelijk 2021 <25.000 inw.: 6,6

WONEN, GRONDEXPLOITATIE & HANDHAVING

Hoofddoelstelling/beoogd maatschappelijk effect Leefomgeving

- Aantrekkelijk en veilig wonen voor jong en oud met passende toekomstbestendige maatschappelijke voorzieningen en mogelijkheden om te werken in en om de dorpen en buurtschappen⁴.
- Evenwicht tussen leefkwaliteit, bereikbaarheid en mobiliteit.
- Versterken van toekomstbestendige landbouw en landgoederen en aandacht voor natuur- en landschapskwaliteiten.
- Inzetten op het duurzaam vormgeven van nieuwe ontwikkelingen, op duurzame energie en energiebesparing in het kader van de energietransitie.
- Verbeteren van de bereikbaarheid en de leefbaarheid voor de inwoners van Olst-Wijhe.

Indicatoren en streefwaarden leefomgeving

Doel	Indicator	Meest recente cijfer voor Olst-Wijhe	Landelijk vergelijkend cijfer
Woon- en leefomgeving	Waardering door inwoners van buurt als leef- en woonomgeving.	2021: 91% 2018: 93% voelt zich thuis in de buurt 2016: 90%	Landelijk 2021 <25.000 inw.: 90%
	Waardering door inwoners van buurt als leef- en woonomgeving	2021: 8,1 2018: 8,0 2016: 7,9 2014: 7,7	Landelijk 2021 <25.000 inw.: 8,2
	Waardering door inwoners van de zorg van de gemeente voor de woon- en leefomgeving	2021: 6,6 2018: 6,6 2016: 6,5 2014: 6,5	Landelijk 2021 <25.000 inw.: 6,9

⁴ De eerste 7 doelstellingen zijn ontleend aan de structuurvisie Olst-Wijhe.

Wonen	Realisatie woningen in de periode 2020-2025 (te bepalen in de Woonvisie)	2023: 173 2022: 86 2021: 72 2020: 104	Niet bekend
Duurzaamheid	gemiddeld label A in 2026, met een EP2 kleiner dan 160 kWh/m2 in 2026 EP2: primair fossiel energiegebruik	2023: gemiddeld EP2 van 168,30 (label B).	Niet bekend

ECONOMISCHE ZAKEN EN GRONDEXPLOITATIE

Hoofddoelstelling/beoogd maatschappelijk effect voor Economische zaken

- Aantrekkelijk en veilig wonen voor jong en oud met passende toekomstbestendige maatschappelijke voorzieningen en mogelijkheden om te werken in en om de dorpen en buurtschappen.
- Evenwicht tussen leefkwaliteit, bereikbaarheid en mobiliteit.
- Vrijtijdsbesteding als impuls voor de lokale economie met de aantrekkelijke IJsselzone en 'IJsselfront Olst-Wijhe' als integrale gebiedsontwikkeling.
- Versterken van toekomstbestendige landbouw en landgoederen en aandacht voor natuur- en landschapskwaliteiten.
- Inzetten op het duurzaam vormgeven van nieuwe ontwikkelingen, op duurzame energie en energiebesparing in het kader van de energietransitie.
- Verbeteren van de bereikbaarheid en de leefbaarheid voor de inwoners van Olst.
- Samenwerken aan circulaire economie, aan vestigingsmogelijkheden voor lokale ondernemers en daar waar mogelijk innovatie bevorderen.

(ontleend aan de Structuurvisie Olst-Wijhe Ruime voor initiatief en innovatie 2018-2025)

Indicatoren en streefwaarden voor Economische zaken

Doel	Indicator	Meest recente cijfer voor Olst-Wijhe	Landelijk vergelijkend cijfer
Nabijheid winkels voor dagelijkse boodschappen	Oordeel inwoners over voldoende nabij zijn van winkels voor dagelijkse boodschappen	2021: 78% van de inwoners vinden winkels voldoende nabij 2018: 77% 2016: 77%	Landelijk 2021: < 25.000 inw.: 82%

VRIJETIJDSECONOMIE

Hoofddoelstelling/beoogd maatschappelijk effect voor Vrijtijdseconomie

- Evenwicht tussen leefkwaliteit, bereikbaarheid en mobiliteit.
- Vrijtijdsbesteding als impuls voor de lokale economie met de aantrekkelijke IJsselzone en 'IJsselfront Olst-Wijhe' als integrale gebiedsontwikkeling.
- Versterken van toekomstbestendige landbouw en landgoederen en aandacht voor natuur- en landschapskwaliteiten.
- Een gezond, duurzaam en vitaal ondernemersklimaat in Olst-Wijhe. Vrijtijdseconomie is een onderdeel van het taakveld economie.

Geen indicatoren in de begroting aangewezen.

DUURZAAMHEID

Hoofddoelstelling/beoogd maatschappelijk effect voor Duurzaamheid

- Aantrekkelijk en veilig wonen voor jong en oud met passende toekomstbestendige maatschappelijke voorzieningen en mogelijkheden om te werken in en om de dorpen en buurtschappen.
- Evenwicht tussen leefkwaliteit, bereikbaarheid en mobiliteit.
- Versterken van toekomstbestendige landbouw en landgoederen en aandacht voor natuur- en landschapskwaliteiten.

- Inzetten op het duurzaam vormgeven van nieuwe ontwikkelingen, op duurzame energie en energiebesparing in het kader van de energietransitie.
- Verbeteren van de bereikbaarheid en de leefbaarheid voor de inwoners van Olst.
- In verband met de inzameling en het transport van afvalwater is er sprake van een duurzame bescherming van de volksgezondheid, handhaving van een goede leefomgeving en duurzame bescherming van natuur en milieu.
- Een schone, hygiënische, veilige en duurzame leefomgeving voor de burgers en het verminderen van de belasting van het milieu.

Indicatoren en streefwaarden voor Duurzaamheid

Doel	Indicator	Meest recente cijfer voor Olst-Wijhe	Landelijk vergelijkend cijfer ⁵
Voldoen aan het klimaatakkoord VNG-Rijk voor duurzaamheid	Reductie CO2 (30% vermindering in 2020 t.o.v. 1990)	2022:28% 2021: 23% 2020: 23 % 2019: 16 %	Landelijke percentage niet bekend.
Voldoen aan het klimaatakkoord VNG-Rijk voor duurzaamheid	Duurzame energie opwek	2021: 12,8 % 2020: 8,8 % 2019: 7,8% 2018: 6,9%	7,8%
	Vermogen zonnestroom grote (>15 kW) en kleine (<=15 kW)systemen	2022: 21 MW, 15 MW 2021:8 MW, 12 MW 2020: 4 MW, 10 MW 2019: 3 MW, 8 MW	Landelijk: n.v.t.
Afvalinzameling	Afvalinzameling voldoet aan de VANG ⁶ doelstellingen (>75% hergebruik)	2022: 86% 2021: 91% 2020: 92%	Landelijke doelstelling 2025: 90%

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij hiervoor gedaan?

OPENBARE RUIMTE

IBOR

Doelstelling voor 2023 was het uitvoeren van het onderhoud conform de kwaliteitscriteria IBOR plan 2022. Deze doelstelling is gerealiseerd.

Meerjarenonderhoudsprogrammering (MJIP)

In 2023 is het MJIP geactualiseerd en de planning van projecten aangepast.

- De uitvoering van de reconstructie Burgemeester Bentinckstraat en Koningin Julianalaan te Olst is nagenoeg afgerond.
- Uitvoering fase 2 wortelopdruk en groeiplaatsverbetering verhardingen. Doelstelling niet gehaald. Dit project heeft vertraging opgelopen. De inventarisatie van de probleem locaties en oplossingen heeft meer tijd gevraagd dan gepland. Plan van aanpak volgt eerste helft 2024
- De geplande vervanging bomen aan de Wethouder van Doorninckweg is niet gerealiseerd bij actualisatie van het MJIP is dit project doorgeschoven van 2023 naar 2024. Reden hiervoor is dat er eerst nader onderzoek moet plaats vinden

Wegbeheer Olst-Wijhe

In 2023 is aan de hand van de nota "Beheer wegen 2021-2025" het noodzakelijk onderhoud aan onze wegen bepaald en uitgevoerd en daarbij is de doelstelling gehaald.

Tweede doelstelling 2023 was om de nota "Beheer wegen 2023-2027" op te stellen. Dit is gerealiseerd conform plan.

Ook is het onderhoud aan de asfaltwegen uitgevoerd binnen een vier jaren onderhoudscontract 2020-2023. Het opstellen en aanbesteden van een nieuw vierjarig asfaltonderhoudscontract hebben we niet afgerond en heeft vertraging opgelopen doordat samenwerkingspartners Raalte en Deventer niet tijdig konden bijdragen aan de gezamenlijke aanbesteding. Verwachting is dat eerste kwartaal 2024 wordt afgerond.

⁵ Het landelijke cijfer vermeld (voor zover bekend) als vergelijking.

⁶ De oude LAP-doelstellingen (Landelijk Afval Plan) per grondstofstroom worden vervangen voor de nieuwe VANG-doelstellingen (Van Afval Naar Grondstof) van het Rijk.

Onderhoud openbare verlichting

Voor 2023 waren er voor onderhoud een drietal doelstellingen;

- Het onderhoud aan de openbare verlichting uitvoeren binnen een vier jarig onderhoudscontract 2020-2023.
- Het vervangen van verouderde lichtmasten en alle niet led-armaturen in het kader van de energiebesparende maatregelen.
- Aanbesteden van een nieuw meerjarig onderhoudscontract openbare verlichting 2024-2027.

Alle doelstellingen zijn hierbij gehaald.

Onderhoud civieltechnische kunstwerken

Het onderhoud aan civieltechnische kunstwerken is uitgevoerd binnen het vier jarig onderhoudscontract 2020-2023.

In 2023 zouden we een nieuw vierjarig onderhoudscontract kunstwerken opstellen en aanbesteden voor de periode 2024-2027. Deze doelstelling is niet gehaald vanwege het gegeven dat het specialistische bedrijf dat inspecties uitvoert de resultaten niet tijdig heeft aangeleverd. Verwachting is dat aanbesteding in 1e kwartaal 2024 kan plaats vinden.

Riolering

Op basis van gemeentelijke rioleringsplan zijn conform planning de volgende activiteiten uitgevoerd:

- De plannen voor de vervanging van de riolering en het afkoppelen van het hemelwater van het Kerkplein in Olst zijn afgerond en zijn in uitvoering;
- De aanleg van een apart hemelwaterriool in combinatie met de reconstructie van de Burgemeester Bentinckstraat en de Koningin Julianalaan is gerealiseerd;
- De voorbereidingen voor het vervangen van de riolering en aanleg hemelwaterriool van het reconstructieproject Broekslag fase 1 zijn afgerond en de plannen zijn gereed voor uitvoering.

Beheersactiviteiten riolering

- in bepaalde delen van het buitengebied zijn onvoorziene problemen in drukrioolstelsel opgetreden en heeft er een onderzoek moeten plaats vinden. De eerste hieruit voortvloeiende maatregelen zijn genomen;
- Diverse rioolleidingen zijn weer planmatig gereinigd en onderworpen aan een inspectie met behulp van een rijdende videocamera.

Rivus

Binnen vastgestelde uitvoeringsprogramma zijn de volgende projecten conform planning in uitvoering genomen:

- eenduidige regionale subsidieverordening voor klimaatmaatregelen.
- Onderzoeken naar een gezamenlijk meetnet, databeheer,
- het opstellen van eenduidige nieuwe beleidskaders voor de omgang met afvalwater buitengebied
- het opstellen van bouwstenen voor water en riolering in het omgevingsplan zijn opgestart.

Verkeer en mobiliteit

Binnen het de programma Strategisch Plan verkeersveiligheid zijn de jaarplannen in het meer-jaren investering programma (MJIP) opgenomen. Voor fase 1 is provinciale UVP subsidie aangevraagd. Dit is conform doelstelling.

Bomen

Doelstelling voor 2023 was het laten vaststellen van een bomenbeheerplan. Deze doelstelling is niet gehaald vanwege personele tekorten bij ingehuurd specialistisch adviesbureau. Eind 2023 is een concept opgeleverd door het adviesbureau. Verwachting is dat in eerste kwartaal beheerplan gereed komt.

Op enkele locaties buiten de bebouwde kom zijn proeven gedaan met natuurlijke bestrijding van Eikenprocessierups. De eerste resultaten geven een dalende plaagdruk aan. Dit is conform plan en verwachting.

Openbaar groen

in het nieuwe bestuursakkoord worden diverse opgaven genoemd, zoals het vergroenen van de leefomgeving, de aanleg van natuurspeelbosjes, de aanplant van een herdenkingsbos.

Doelstelling voor 2023 was om voor het beleidsmatig kunnen borgen en realiseren een plan van aanpak zou worden opgesteld voor natuurspeelbos en herdenkingsbos. De doelstelling voor natuurspeelbos is gehaald door beleidsmatige borging in het vastgestelde beleidsplan spelen. Voor uitvoering wordt gekoppeld aan uitvoering MJIP projecten.

Doelstelling opstellen plan van aanpak herdenkingsbos is niet gehaald. De complexiteit van de materie en koppeling met omgevingsvisie maakt dat er meer tijd nodig is. Conform afspraak volgt een plan van aanpak eerste kwartaal 2024

Daarnaast was een plan van aanpak voor actualisatie van beleidsplan groen voorzien in 2023. Het geplande plan van aanpak om te komen tot actualisatie van beleidsplan is niet uitgevoerd. Reden hiervan is dat er een koppeling met de omgevingsvisie nog niet gemaakt kan worden. De verwachting is dat omgevingsvisie eind 2024 gereed zal zijn, aansluitend kan in 2025 gewerkt worden aan inhoudelijke verdieping.

Bermen en sloten

In 2023 zijn bermen en sloten conform onderhoudsplan en IBOR plan onderhouden.

Speel- en ontmoetingsplekken

In het verslagjaar heeft de gemeenteraad een nieuw beleidsplan Spelen 2024-2028, een integraal beleidsplan voor spelen, bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte, vastgesteld.

Naast het beleidsplan is ook een Beheerplan spelen 2024-2028 en een Uitvoeringsplan spelen 2024 door het college vastgesteld.

Qua uitvoering is de speelplek aan de Pas in Olst opnieuw ingericht en is er een speel-, beweeg- en ontmoetingsplek gerealiseerd op het schoolplein van de voormalige Aloysiussschool op de Boskamp.

RUIMTELIJKE ONTWIKKELING EN OMGEVING

Structuurvisie / Omgevingsvisie

Op verschillende manieren is in 2023 uitvoering gegeven aan de structuurvisie Olst-Wijhe die in 2017 vastgesteld is. Het gaat om initiatieven over woningbouw, ruimtelijke duurzaamheidsinitiatieven, ontwikkelingen in het kader van een leefbaar platteland en langs de IJssel.

De structuurvisie wordt in 2024 vervangen door de omgevingsvisie. De uitvoering van het plan van aanpak omgevingsvisie (dat in 2022 vastgesteld werd) is in 2023 gestart. De planning om eind 2023 een analysedocument op te leveren is door gebrek aan ambtelijke capaciteit niet gehaald.

Gebiedsontwikkeling Noordmanshoek

Op 6 februari 2023 besloot uw gemeenteraad in te stemmen om onder regie van de Stichting Noordmanshoek toe te werken naar een vastgesteld ruimtelijk plan om het landgoed en circa 70 woningen te realiseren. Ook stemde de gemeenteraad in met de voorgestelde vervolgstappen. Eén van de stappen is dat de stichting een plan van aanpak aanlevert aan het college van B&W waarin zij invulling geeft aan de randvoorwaarden voor de gebiedsontwikkeling Noordmanshoek tot landgoed met woningbouw. Deze randvoorwaarden hebben betrekking op de volgende onderdelen financieel-juridisch, inhoudelijk en draagvlak.

Op 8 november 2023 bood de Stichting haar Plan van Aanpak aan het college aan. Het college concludeerde op 28 november 2023 dat het Plan van Aanpak van Stichting Noordmanshoek niet voldoet aan de meest recente randvoorwaarden en uitgangspunten die gesteld zijn door uw gemeenteraad.

Tijdens de raadsvergadering op 4 december 2023 verzocht de raad om een feitenrelaas vanaf 2016 over het proces Noordmanshoek. Op 9 januari 2024 bood het college u deze aan opdat deze feiten de raad behulpzaam kunnen zijn bij het navolgbaar maken van de conclusies van het college van B&W.

Olst, mooier aan de IJssel

In 2023 is de parkeerstrook tussen de Veerweg en Bökkers Mölle omgebouwd naar een voet- en fietspad, zodat mensen die de molen en winkel willen bezoeken daar op een veilige manier kunnen komen. Verder is de parkeerplaats langs de IJssel voor medewerkers van Abbott ontmanteld en verplaatst naar het noorden van Abbott. De oude parkeerplaats is als lig- en speelweide ingericht. De aanleg van de rotonde bij De Meente stond in 2023 op de planning, maar is uitgesteld vanwege de stikstofproblematiek. Uitvoering staat nu gepland voor de tweede helft van 2024. Dat geldt ook voor de struinpaden langs de IJssel en de veilige fietskruising van de Veerweg naar de Pluijmstraat.

Gebiedsgericht werken met Boskamp als pilot

In 2023 is de werkwijze gebiedsgericht werken geëvalueerd en is een advies opgesteld over het vervolg. Het college besloot op basis van de evaluatie de pilotfase van het programma af te sluiten en het programma een vervolg te geven. Het gaat om een vervolg van het programma als manier van werken, waarover in 2024 een programmaplan wordt gemaakt. De adviezen uit de evaluatie krijgen hier een plek in. Het gaat om begrenzing in de opdracht inclusief helderheid over fasering en deadlines, duidelijkheid over rollen en rolmix en aandacht voor het bestuurlijk-ambtelijk samenspel. Begin 2023 werd de definitieve gebiedsagenda Boskamp vastgesteld en ondertekende de gemeente samen met stakeholders een intentieovereenkomst over de gebiedsaanpak. In 2023 zijn stappen gezet in de herontwikkeling van de Klimboom naar woningbouw. Eind 2023 gaf het college ook opdracht om de herontwikkeling van de Aloysius voor te bereiden, in samenhang met een gezamenlijk 'ruimtelijk raamwerk' voor het hele gebied in de dorpskern. Ook realiseerden inwoners samen met de gemeente eind 2023 een nieuwe plek om te bewegen, ontmoeten en te spelen.

Gebiedsvisie Stationsweg Wijhe

In de omgeving van de Stationsweg in Wijhe zijn meerdere ruimtelijke ontwikkelingen gaande. Twee initiatiefnemers hebben zich gemeld bij de gemeente Olst-Wijhe met ideeën en plannen voor woningbouwontwikkelingen aan De Bongerd 2-4 en een woonzorg-complex achter de locatie van Trevin (voormalige Pastorie). Daarnaast zal de St. Jozefschool in 2027 verhuizen naar het Kindcentrum op het Spoc (sport, onderwijs en cultuurcomplex). De gemeente wil onderzoeken hoe op deze plek een woningbouwontwikkeling kan plaatsvinden. Tot slot heeft het kerkbestuur van de R.K. Kerk Onze Lieve Vrouw Onbevlekt Ontvangen besloten dat de kerk in 2025 uit de eredienst onttrokken wordt.

Een integraal plan met respect voor en in aansluiting op de kwaliteiten van deze prachtige locatie kan een nieuw en aantrekkelijk (woon)gebied aan het dorp toevoegen. Stedenbouwkundig bureau SACON heeft samen met de vier initiatiefnemers onderzocht of er één samenhangend plan kan komen. In Q3 2023 is het resultaat, een conceptvisie voor het gebied, gedeeld met omwonenden. Aan de hand van de reacties wordt de visie in 2024 verder aangescherpt.

Actualisatie van bestemmingsplannen en anticiperen op de Omgevingswet

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Onder de Omgevingswet werken we met een omgevingsplan. We hebben tot 2032 de tijd om een omgevingsplan te maken dat aan alle wettelijke eisen voldoet. Een Omgevingsplan, waarin alleen geregeld wordt wat echt nodig is en dat toegankelijk en begrijpelijk is voor inwoners, ontwikkelaars en plantoetsers. In de afgelopen jaren zijn hierin verschillende stappen gezet. In 2023 is gewerkt aan een standaardstructuur (een casco) voor het nieuwe Omgevingsplan, aan sets met standaardregels en aan een Handboek Omgevingsplan. We hebben inmiddels een behoorlijke basis staan. In 2024 bouwen we dit verder uit. Met de nu opgebouwde basis zijn we voorbereid op de eerste noodzakelijke wijzigingen in het Omgevingsplan, bijvoorbeeld om gebiedsontwikkelingen te kunnen faciliteren.

Vorbereiding op de invoering van de Omgevingswet

In 2023 zijn alle zeilen bijgezet om de gemeentelijke organisatie van Olst-Wijhe voor te bereiden op de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen, per 1 januari 2024. Hierbij was de minimumlijst van de VNG het richtinggevende kader. Werkprocessen, verordeningen en mandaten zijn aangepast, systemen zijn ingericht, medewerkers zijn opgeleid en bijgepraat en er is een start gemaakt met werken met het nieuwe kerninstrumentarium van de Omgevingswet. Met dit alles is op het vereiste minimumniveau in ieder geval een goede basis gelegd voor het vervolg per 2024.

Hoogwaterbeschermingsprogramma en integrale aanpak IJsselfront

In 2023 zijn de (voorlopige) ontwerpen voor de dijkmodules uitgewerkt. De gemeente is met name voor het traject Kortrick-Holstotuin voorstander van een buitendijkse versterking. Dit geeft echter vergunningsproblemen in het kader van stikstof en Natura 2000. In december 2023 is bestuurlijk afgesproken dat een binnendijkse versterking wordt uitgewerkt en dat het traject Kortrick-Holstotuin in tijd naar achteren wordt geschoven. Mocht rond 2028 blijken dat een buitendijkse versterking wel mogelijk is, dan wordt alsnog daarvoor gekozen. In 2023 zijn de door onze gemeente ingebrachte HWBP-meekoppelkansen ook uitgewerkt. Partners willen meewerken aan verbreding van het fietspad tussen Wijhe en Herxen, de door de gemeente gewenste verhoging van het tracé -zodat het fietspad jaarrond gebruikt kan worden- is als gevolg van Natura 2000 en de habitatrichtlijn afgeschoten. De processen voor de KRW (Kader Richtlijn Water) in Olster- en Hengfjordenwaard zijn in 2023 niet gestart. Trekker hiervan is Rijkswaterstaat. In 2023 is de KRW-planontwikkeling voor Wijhe wel gestart; het plan heeft ter inzage gelegen. In Fortmond is bestuurlijk gesproken met een delegatie van bewoners. Daarbij zijn afspraken gemaakt over de verdere ontwikkeling van Fortmond en de betrokkenheid van de bewoners daarbij.

Cultuurhistorie en erfgoed

In de gemeenten bevinden zich vele historisch waardevolle gebouwen en landschappen. We zetten dan ook in op het behoud van deze waarden. Vanuit de Omgevingswet is de gemeente verplicht om de bescherming van erfgoed en archeologie te regelen in het Omgevingsplan. Binnen het Omgevingsplan van Olst-Wijhe is deze bescherming een van de eerste onderdelen die verankerd wordt in 2024. Daarnaast wordt het belang van cultuurhistorie en erfgoed meegenomen in de Omgevingsvisie. Deze zal in 2024 worden vastgesteld. Daarbij wordt de afweging gemaakt of de huidige Cultuurhistorische Waardenkaart van de Provincie Overijssel voldoende is als onderlegger. Wellicht dat vanuit de Omgevingsvisie naar voren komt dat op het gebied van Cultuurhistorie en erfgoed een nadere uitwerking nodig is.

VITAAL PLATTELAND

De Kracht van Salland

De Kracht van Salland is een hecht en succesvol netwerk van inwoners, organisaties en overheden. In dit netwerk worden kennis, informatie en ideeën ingebracht en gedeeld. In Salland en daarmee ook in Olst-Wijhe zijn de afgelopen jaren met behulp van het netwerk De Kracht van Salland vele initiatieven vanuit de samenleving ondersteund en tot uitvoering gekomen. In 2023 is gesproken om De Kracht van Salland een rol te geven in het kader van communicatie over de opgaven vanuit het PPLG in het kader van de transitie van het landelijk gebied (stikstofopgaven). In afstemming met deelnemende organisaties en overheden werden er in 2023 drie Salland Cafés georganiseerd. Ook is er veelvuldig digitaal gecommuniceerd door middel van nieuwsbrieven.

Salland Loont

Salland Loont is een organisatie in opbouw waarvoor in 2023 nieuwe stappen zijn gezet. De ambitie van Salland Loont is om zich in te zetten voor een florerend buitengebied, waarin boeren financieel beloond worden voor de maatschappelijke diensten die zij verlenen. Salland Loont wil een loketfunctie inrichten voor de maatschappelijke diensten die vanuit het PPLG op ons grondgebied landen. Stichting Kostbaar Salland zou dan onder deze loketfunctie de werkzaamheden kunnen voortzetten. Vanuit de projectorganisatie Salland Loont is in 2023 gewerkt aan een opzet voor een organisatiemodel met een structuur voor een werkorganisatie en benodigde budgetten. De ambitie in 2023 was om op basis hiervan te komen tot het ondertekenen van een intentieverklaring door de betrokken partners, waaronder de drie Sallandse gemeenten. Deventer, Olst-Wijhe en Raalte hebben in Q4 2023 geconstateerd dat in aanloop naar een dergelijke commitment er nog meer stappen gezet moeten worden en dat het belangrijk is dat ook de provincie het initiatief ondersteunt. In november heeft de provincie haar commitment uitgesproken om te komen tot een verdere uitwerking van Salland Loont, ook als mogelijk voorbeeld voor een provinciebrede benadering. De DOWR-gemeenten hebben aansluitend daarop aangeboden capaciteit beschikbaar te stellen ter ondersteuning van de verdere concretisering van de opzet van Salland Loont.

Salland Deal

Binnen Salland Deal werken meerdere maatschappelijke organisaties en overheden aan een vitale landbouwstructuur, een natuurlijk cultuurlandschap en een gezond watersysteem. Partijen hebben

elkaar eens per twee maanden opgezocht om te overleggen over (met name) PPLG-onderwerpen. Ook is er namens de deelnemers medio 2023 een zienswijze gestuurd aan Provinciale Staten op het ontwerp-PPLG Overijssel waarin zorgen werden gedeeld over de beschikbaarheid van voldoende financiële middelen, de voortgang in de gebiedsprocessen en het hoge aantal piekbelasters in Salland.

Leader

Leader is onderdeel van het Europees programma voor plattelandsontwikkeling. Dit programma is uitgevoerd van 2015 tot en met 2020, met een uitloop tot en met 2022. In 2023 is de LOS 2023-2027 (Lokale OntwikkelingsStrategie) Salland tot stand gekomen. De gemeente Olst-Wijhe draagt samen met Raalte en Deventer bij aan de beheer en uitvoeringskosten van de LOS. De nieuwe Leader-periode is in Q2 2023 van start gegaan. Leader richt zich op de versterking van het platteland op het gebied van leefbaarheid, duurzaamheid en economie. Projecten krijgen een maximale bijdrage van de gezamenlijke overheden van 50% in hun project. In 2023 is een aantal Leaderprojecten van start gegaan.

Leegstand agrarische gebouwen

Ook in 2023 zijn er weer agrariërs gestopt met hun veehouderij. Dit is in lijn met de verwachting dat tot 2030 in Olst-Wijhe ongeveer tachtig boeren zullen stoppen. Dit blijkt uit prognoses van vrijkomende agrarische bebouwing, waar de Universiteit van Wageningen in maart 2020 onderzoek naar deed. Voor de gemeente zijn deze stoppers vooral zichtbaar als zij een beroep doen op het instrumentarium van de Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving (KGO). In 2023 is een begin gemaakt met het opstellen van een eigen gemeentelijk KGO Beleid (binnen de provinciale beleidskaders KGO), om meer sturing te kunnen geven aan ruimtelijke ontwikkelingen en opgaven in het buitengebied. Parallel heeft de provincie in 2023 eveneens een traject in gang gezet om te komen tot een herziening van het KGO beleid (Beleid Vrijkomende Agrarische Bebouwing). Naast gesprekken met gemeenten zijn in 2023 ook verschillende collectieve bijeenkomsten georganiseerd om zowel input op te halen bij de gemeenten als kennis te delen. In juli 2023 zijn de landelijke stoppersregelingen veehouderij in het kader van de stikstofreductie opengesteld (LBV en LBV+ regeling). Tot en met 31 december 2023 zijn in totaal twaalf aanmeldingen ontvangen van agrariërs uit Olst-Wijhe voor deze regelingen. De eerste gesprekken met een deel van deze agrariërs zijn in 2023 gevoerd.

WONEN, GRONDEXPLOITATIE & HANDHAVING

Woonvisie 2022-2025 en Uitvoeringsagenda

In het voorjaar van 2023 is het Uitvoeringsprogramma bij de Woonvisie vastgesteld. Verder is het rapport "Instrumentarium woningmarkt" opgeleverd en is de 'Leidraad Regels betaalbare woningbouw' in december 2023 vastgesteld. Voor het Masterplan woningbouw blijkt meer tijd nodig. De behandeling daarvan is doorgeschoven naar 2024.

Woningbouw

In 2023 zijn er in totaal 173 woningen opgeleverd. Daartoe behoren ook de 76 flexwoningen (26 in Olst en 50 in Wijhe). Verder geldt volgend overzicht van de realisatie:

-		
-	House2Start Olst:	14 woningen
-	Olstergaard:	33 woningen
-	Aberson:	20 sociale huur woningen
-	Wesepe:	9 woningen
-	Buitengebied:	17 woningen
-	Wijhe Dorp overig:	1 woning
-	Olst dorp overig:	2 woningen
-	Welsum:	1 woning

Herontwikkeling locatie Tellegen

De locatie Tellegenschool in Wijhe wordt herontwikkeld als woningbouwlocatie. De locatie inclusief het gebouw, met over de erfgronden heen ook een deel van het naastgelegen grasveld, is in 2022 via een openbare biedprocedure op de markt gezet. De locatie is in 2023 voor een marktconforme prijs verkocht aan combinatie Nikkels/Bemog. De verwachting is dat in 2024 de woningen worden

aangeboden aan de markt en de verdere voorbereidingen voor de bouw getroffen worden. Onder voorbehoud van de omgevingsprocedure start begin 2025 de bouw van de 25 woningen.

Schoollocaties en gymzaal Olst

Het doel is het realiseren van woningbouw op de locatie van de drie scholen en de gymzaal nadat de scholen verhuisd zijn naar het Kindcentrum in 2026. De locatie wordt verkocht aan Nikkels die begin 2024 een stedenbouwkundige schets oplevert voor dit gebied. Met deze ontwikkeling worden ongeveer 66 woningen aan Olst toegevoegd.

Prestatieafspraken met SallandWonen

In 2023 zijn er geen nieuwe prestatieafspraken met SallandWonen vastgesteld, omdat sprake is van tweejaarlijkse afspraken. In 2024 worden er dus wel weer nieuwe prestatieafspraken vastgesteld. De toegenomen woningdruk en lage slaagkans voor woningzoekenden baren wel zorgen.

Omgevingswet

vergunningverlening

In 2023 hebben we 215 omgevingsvergunningen verleend

Privatisering Bouw- en woningtoezicht

In 2023 hebben we ons voorbereid op de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wkb, door onder andere opleidingen te volgen, de processen aan te passen en oefenmomenten in te plannen. Het jaar 2024 wordt bijzonder met betrekking tot de omgevingsvergunningen. Enerzijds hebben we te maken met processen die onder de Wabo vallen, anderzijds met zowel technische als ruimtelijke omgevingsvergunningen onder de Omgevingswet en meldingen onder de Wet kwaliteitsborging. Die verschillende stelsels lopen naast elkaar. Dat betekent dat we naast de inhoudelijke behandeling van de zaken ook moeten leren werken met de nieuwe systematiek.

Wkb

Als gevolg van de Wkb zal de toetsing van de aanvragen en het toezicht tijdens de bouw voor bouwwerken die vallen onder gevolgklasse 1 (grondgebonden woningen en kleinere bedrijfsruimtes) naar de markt gaan. Dit heeft gevolgen voor de uitvoering van deze taken in 2024. Wel blijft de gemeente voor deze taken het bevoegd gezag, dus ook voor handhaving. We maken een risico gestuurde afweging alvorens tot handhaving over gaan.

DSO

Het jaar 2024 zal in het teken staan van het leren werken met de Omgevingswet. Dit geldt zowel voor de ambtelijke organisatie als voor de inwoners en bedrijven binnen de gemeente. De nieuwe regels en de ingewikkeldheid van het DSO (Digitale Stelsel Omgevingswet) zijn reden om ons als organisatie, nog meer dan normaal dienstbaar op te stellen. Om dit te realiseren is in 2023 al een start gemaakt met het versterken van de frontoffice om zo toegankelijk mogelijk te zijn voor burgers en bedrijven die problemen ondervinden bij het voorbereiden of indienen van ruimtelijke initiatieven, het aanvragen om vergunningen of het doen van meldingen.

Zeker met de invoering van de Omgevingswet en Wkb is er veel aandacht voor de processen. Daarbij zoeken we steeds naar optimalisatie, maar met de stelselwijziging in 2024 zal het eerst zaak zijn om onze weg te vinden in regelgeving en vergunning- en meldingstelsels.

Omgevingswet– toezicht en handhaving

Op 19 december 2023 is het Uitvoeringsprogramma 2024 en het Jaarverslag 2023 Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving door het college vastgesteld, waarin zoals de naam al aangeeft ook het onderdeel toezicht en handhaving is opgenomen. De inhoud van het Uitvoeringsprogramma is, waar het gaat om taken die zijn opgedragen aan de Omgevingsdienst IJsselland (OD), met de OD afgestemd.

In 2023 is uitvoering gegeven aan het uitvoeringsprogramma door ons als gemeente en de Omgevingsdienst IJsselland. In het kader van het Interbestuurlijk Toezicht van de provincie zal het Uitvoeringsprogramma moeten voldoen aan de aandachtspuntenlijst voor het opstellen van het uitvoeringsprogramma en het jaarverslag VTH dat gezamenlijk met gemeenten en provincie is opgesteld. Zie voor het kleurenbeeld: programma 1.

ECONOMISCHE ZAKEN EN GRONDEXPLOITATIE

De economie van Olst-Wijhe kenmerkt zich door de bedrijvigheid in de sectoren landbouw, MKB-maakindustrie, retail, toerisme en zorg. Het economisch beleid heeft na het vaststellen van de raad (eind 2022) van de 'Ontwikkelprogramma: Naar een toekomstbestendig en vitaal economisch profiel voor Olst-Wijhe' meer profiel, menskracht en budget gekregen. Dat heeft in 2023 tot de volgende resultaten geleid:

- Organisatiegraad lokale ondernemers bevordert.
Team Economie is in 2023 veel met ondernemers in gesprek geweest en heeft actief geholpen met kennis, competenties en budget om de Ondernemerskring Olst-Wijhe (ONK) te helpen oprichten. We zijn verheugd dat in 2023 de ONK is opgericht en dat zich inmiddels meer dan honderd ondernemers hebben aangesloten. Op reguliere basis vindt er ambtelijk en bestuurlijk overleg plaats met het bestuur van de ONK. Zo is de ONK bijvoorbeeld actief betrokken geweest bij de totstandkoming van de Bedrijventerreinvisie 2040.
- Programmeringsafspraken bedrijventerreinen west-Overijssel
Het college van B&W heeft in maart 2023 ingestemd met de Programmeringsafspraken Bedrijventerreinen 2023-2026 in west-Overijssel. Hierdoor bewaken de tien gemeenten in de regio west-Overijssel de balans tussen vraag en aanbod van bedrijventerreinen en voorkomen ze onderlinge concurrentie. In de programmeringsafspraken worden ook kwaliteitsambities in de ontwikkel- en uitgiftefase van bedrijventerreinen beschreven. Zo behouden bedrijventerreinen voor lange(re) periode hun waarde, kunnen gemeenten inspelen op actuele vraag van ondernemers naar bedrijfskavels en gaan gemeenten zuinig en zorgvuldig om met de schaarse ruimte.
- Totstandkoming Bedrijventerreinvisie Olst-Wijhe 2040
In 2023 is gestart met het opstellen van de bedrijventerreinvisie Olst-Wijhe 2040. Deze visie, die in Q1 2024 bestuurlijk voorgelegd wordt, is een waardevolle bouwsteen voor Omgevingsvisie Olst-Wijhe en is in nauwe samenwerking met de Ondernemerskring Olst-Wijhe tot stand gekomen. Deze gezamenlijke aanpak heeft ertoe geleid dat het niet de visie van de gemeente is, maar even zozeer van, voor en door (lokale) ondernemers.
- Bedrijventerreinen
Op bedrijventerrein Meente Zuid zijn alle kavels verkocht en is in 2023 de grondexploitatie afgesloten.
Op bedrijventerrein Wesepe zijn in 2023 de laatste 2 kavels aan de markt aangeboden. Deze zijn onder optie. De verwachting is dat we deze twee laatste kavels in 2024 verkopen.
- Ondernemersloket
Het Ondernemersloket heeft een substantieel aantal ondernemers verder geholpen bij hun plannen in 2023. Uit de reacties van ondernemers blijkt dat het loket in een duidelijke behoefte voorziet van ondernemend Olst-Wijhe. We continueren deze dienstverlening daarom.
- Bedrijvenregister
In 2023 ging een gemeenschappelijke wens van Team Economie en de ONK in vervulling: de totstandkoming van het Bedrijvenregister. Dankzij het Bedrijvenregister wordt het lokaal ondernemerschap (verder) gestimuleerd doordat de gemeente zoveel mogelijk inkoopt bij lokale ondernemers.
- Diverse bedrijfsbezoeken door college
Het College van B&W heeft in 2023 verschillende bedrijfsbezoeken afgelegd waarbij het bestuur van de ONK ook vaak was uitgenodigd. De Dag van de Ondernemer vond dit jaar plaats in het gemeentehuis waar lokale ondernemers werden uitgenodigd voor een (werk)ontbijt. Tijdens het ontbijt waren er presentaties van Kennispoort (Regio Zwolle) en Joline Jolink, duurzaam modeontwerper uit Welsum.
- Techniekdagen Salland
Om het domein techniek te stimuleren en om jongeren die geïnteresseerd zijn in techniek te behouden voor onze regio, worden elk jaar de Techniekdagen Onderwijs Salland

georganiseerd. Olst-Wijhe heeft in 2023 de organisatie met budget en netwerk.

- Meerjaren agenda 2024-2028 Regio Zwolle
Het had heel wat voeten in aarde, mede door de fors gestegen deelnamekosten en het verplichte programmaonderdeel 'Duurzame Groei & leefkwaliteit', maar uiteindelijk stemden college en raad in met de inhoud van de strategische meerjaren agenda 2024-2028 van Regio Zwolle. College en raad spraken zich uit om in te stappen op de twee inhoudelijke uitvoeringslijnen (Economie & Arbeidsmarkt en Duurzame groei en kwaliteit) en vier opgave gerichte actielijnen.
- Regiodeal als kans voor Olst-Wijhe
Eind 2023 diende Regio Zwolle haar propositie in bij het Rijk voor de vijfde tranche Regio Deals. Olst-Wijhe heeft flink gelobbyd om de ontwikkeling van de stationslocaties in de Regiodeal op te nemen. Indien Regio Zwolle de (volledige) Regiodeal krijgt toegewezen (duidelijkheid hierover in Q1 2024) dan worden ambtelijk en bestuurlijk mooie kansen gezien om aan te haken op concrete projecten en processen.
- Centrumarrangementen en Detailhandelsvisie
In 2023 stond de uitwerking van Centrumarrangement 3 centraal. De door de provincie verstrekte subsidie van 70.000 euro is ingezet voor projecten die betrekking hebben op de winkelstraat van de toekomst. De bijbehorende thema's waren: goed en toekomstbestendig ondernemerschap, ontwikkelingen in de ruimte en het verkennen van een nieuwe manier van financieel samenwerken tussen gemeente en ondernemers, bijvoorbeeld door het verkennen van de mogelijkheden voor het opzetten van een vitaliteitsfonds. Eind 2023 heeft de gemeente samen met de retailondernemersverenigingen besloten de detailhandelsvisie te gaan herijken. Dat zal in 2024 gebeuren.

VRIJETIJDSECONOMIE

In het Bestuursakkoord 2022-2026 'Focus en Verbinding' is opgenomen dat Olst-Wijhe de kansen in de vrijetijdseconomie die passen bij het DNA van de gemeente nader wil onderzoeken. In 2023 heeft Team Economie de Kanskaart IJssel ontwikkeld. College en een deel van de raad zijn op IJsseltour geweest om ter plekke en met eigen ogen de kansen en mogelijkheden op het gebied van VTE bij de IJssel te aanschouwen. Daarop volgend heeft de gemeenteraad bij de behandeling van de Kadernota ingestemd met het aantrekken van een gebiedsregisseur IJssel.

- Kanskaart IJssel
In 2023 is gekozen om recht te doen aan de uitgangspunten van het Bestuursakkoord met betrekking tot recreatie, toerisme en cultuur en is een Kanskaart IJssel (VTE) ontwikkeld en een Culturele Foto (cultuur). De Kanskaart IJssel beschrijft zogenoemde meeliftkansen die ontstaan door de plannen omtrent het HoogWaterBescheringsProgramma (HWBP) en de KaderRichtlijnWater (KRW).
- Aantrekken gebiedsregisseur VTE IJssel
Uit de inventarisatie van de Kanskaart IJssel blijkt dat er diverse meekoppelkansen zijn in het unieke gebied langs de IJssel vanaf Herxen tot aan landgoed de Haere. Kijkende naar de fase van recreatieve planvorming voor het IJsselgebied in Olst-Wijhe is een proactieve en aanjagende rol vanuit de gemeente gewenst om de huidige kansen helder in beeld te brengen. Het College van B&W en de raad hebben in dit kader ingestemd met een gebiedsregisseur VTE IJssel voor de periode van twee jaar. Deze regisseur is op 1 januari 2024 van start gegaan.
- Salland Marketing – Salland Kompas
Salland Marketing is een onderdeel van Marketing Oost en brengt het toeristisch-recreatieve product van Salland onder de aandacht van (potentiële) bezoekers. In 2019 heeft Salland Marketing het Salland Kompas gelanceerd: een strategische agenda voor 2019-2022. In dit document werd de koers beschreven voor een perspectievolle vrijetijdseconomie in onze gemeente en Salland. Samen met de Sallandse gemeenten Hellendoorn, Rijssen-Holten, Raalte, Deventer en Olst-Wijhe is in 2023 besloten geen nieuw kompas te ontwikkelen, maar het huidige kompas te gebruiken en waar nodig te herijken. Salland Marketing heeft in 2023 aangegeven dat de basisdienstverlening aan Olst-Wijhe en andere Sallandse gemeenten flink

duurder is geworden door de gestegen loon- en productiekosten (autonome ontwikkelingen). De gemeente Olst-Wijhe heeft hiermee ingestemd.

- Routenetwerken Salland

Onder de naam Routenetwerken Salland geven de gemeenten Deventer, Olst-Wijhe en Raalte uitvoering aan het beheer, onderhoud en doorontwikkelingen van het fiets- en wandelnetwerk, met bijbehorende informatievoorziening, in Salland. De gemeenten zijn hiervoor in 2019 een overeenkomst aangegaan, waarbij Raalte als dienstverlenende gemeente is aangemerkt. Doordat de kosten van materialen en de uitvoering van het onderhoud de afgelopen jaren sterk zijn gestegen, vielen de uitvoeringskosten in 2023 structureel hoger uit. Voor de toekomst is daarom in 2023 gekozen voor een Toekomstbestendig routenetwerk inclusief doorontwikkeling waarvoor financieel met name naar de provincie wordt gekeken.

DUURZAAMHEID

Uitvoering programma Samen duurzaam 2023

Speerpunt van het duurzaamheidsbeleid is het verduurzamen en besparen van energie. We merken dat landelijk ook daar de nadruk ligt op energie besparen en gericht budgetten vrij komen om doelgroepen te ondersteunen. In 2023 is het Nationaal Isolatie Programma gestart en de budgetten hiervoor aangevraagd. De beleidskaders die in 2017 zijn vastgesteld vormen nog steeds een basis, en passen binnen de kaders van de landelijke klimaat- en RES-afspraken. Gebieds- en doelgroep gericht werken aan energieopwek en -besparing passen ook binnen de landelijke en RES aanpakken. Vanuit het Rijk zijn daar nu ook budgetten aangekoppeld, ook om de capaciteit te vergroten. de uitvoeringskracht is nu versterkt met de komst van twee nieuwe medewerkers. In 2023 is nogmaals budget ontvangen om 'energiearmoede' tegen te gaan. Andere doelgroepen uitvoering programma Samen duurzaam 2023 worden via collectieve acties en het digitale energieloket benaderd en geïnformeerd.

De afspraken uit RES 1.0 zijn van kracht. In 2023 is in regionaal verband gewerkt aan RES 2.0 die in 2024 wordt vastgesteld. Het realiseren van de RES-afspraken is in 2023 onder druk komen te staan door verschillende ontwikkelingen op landelijk en provinciaal niveau. Zoals landelijk de geluidnormen voor wind die in concept zijn gepubliceerd. En de provinciale beleidskeuzes voor wind en zon. Dit heeft er in 2023 toe geleid dat er ambtelijk en bestuurlijk gesprekken zijn gevoerd over de ontwikkelingen en gevolgen van nieuw beleid voor de klimaatopgave en de RES afspraken.

Verder is in 2023 gewerkt aan lopende zaken. Het zwaartepunt lag op:

- Het verder ontwikkelen en realiseren van duurzame energiebronnen. Dit kwam voor zon op veld onder druk te staan door provinciaal voorgenomen beleid. Voor zon op dak is in samenwerking met het Versnellingssteam een inzet gedaan richting bedrijven.
- Zon op daken heeft in 2022 een flinke stijging gemaakt, van 15 naar 18 megawatt. De cijfers voor 2023 zijn nog niet bekend. Zon op dak heeft in de RES een flink aandeel in het bod. Er is nog meer ingezet op zonnepanelen op grote bedrijfsdaken.
- Dit hebben we niet alleen gedaan op lokaal niveau, maar ook op regionaal niveau met de partners binnen de RES (Regionale Energie Strategie), omdat we daar ook het gesprek voeren over netcapaciteit en -congestie. Er zijn in 2023 meer uren dan 2021 besteed aan de RES omdat de gesprekken voor RES 2.0 zijn gevoerd, maar ook omdat dit mogelijk is vanwege uitbreiding capaciteit.
- In 2023 zijn de energiecontroles bij bedrijven doorgezet. Het gaat om ongeveer 4% van de bedrijven die zijn gecontroleerd op basis van een themacontrole of binnen het reguliere toezicht.
- De onderzoeken naar warmtebronnen vanuit RWZI en IJssel zijn in 2023 uitgevoerd. Dit onderzoek levert veel informatie, maar ook belemmeringen op. Binnen de RES is in 2023 meer ingezet op het organiseren van het Warmteprogramma. Ook in de wet- en regelgeving is er in 2023 veel veranderd. Dit vraagt meer verdieping en kennis over de opgave en mogelijkheden voor warmtebronnen,- netwerken en -bedrijven.

Daarnaast zijn de volgende zaken in gang gezet:

- Het budget Nationaal Isolatie Programma (NIP) is aangevraagd en toegekend.
- De energiecoaches zijn aan het werk, er komen steeds meer aanmeldingen.

- Verbeterplan Energieloket in regionaal verband waarmee een nieuwe contractperiode is gestart.
- Verduurzaming van de sociale huurvoorraad blijft onderdeel van de prestatieafspraken met Salland Wonen.
- Samen met de werkgroepen energie in de kernen Herxen is gewerkt aan verduurzaming. Buurkracht is ingezet
- Bedrijven ontbijt met als onderwerp "Zon op Dak" in samenwerking met het Versnellingssteam. Resultaten zijn meer daken in 2023 met zon.

Asbestdaken

De raad heeft eind 2023 besloten om twee SVn -leningen aan te bieden aan eigenaren van daken waar asbest aanwezig is. Een maatwerklening en een verzilverlening. Deze worden in het begin van 2024 operationeel. Daarnaast geven wij bij het saneren van asbest daken op aanvraag voorlichting en advies aan dak eigenaren.

Afvalbeleidsplan

De doelstellingen op scheiden van afval en verminderen van restafval worden gehaald, maar de kwaliteit van grondstoffen staat onder druk. De Grondstoffenmonitor laat zien dat er vervuiling zit in de grondstofstromen PMD en GFT. De campagne Terugwinnaars (2022) heeft wel een verbetering opgeleverd die we in de cijfers van 2023 verwachten terug te zien. Maar de kennis over en de wil om goed te scheiden zakt ook weer weg. Samen met ROVA wordt ingezet op structureel verbeteren van kwaliteit van de grondstoffen.

Het Landelijk Afval Plan (LAP) voor 2025 richt zich meer op kwaliteit van de grondstoffen naast de aandacht voor de scheiding van afval. Het verhogen van verbrandingsbelasting van restafval vraagt ook om scherp te blijven op de kwaliteit omdat afgekeurde grondstoffen moeten worden verbrand.

Mooi Schoon

In 2023 heeft het Afvalfonds een restant budget beschikbaar gesteld voor een zwerfafval aanpak. Dit budget is door ons aangevraagd en toegekend voor 2024. De acties voor scholen en vrijwilligers zijn in 2023 voortgezet met incidenteel budget uit Afval.

VERBONDEN PARTIJEN

Omgevingsdienst IJsselland (OD)

De Omgevingsdienst wordt gevormd door elf gemeenten: Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Ommen, Olst-Wijhe, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle. Naast deze gemeenten is de provincie Overijssel deelnemer aan de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJsselland. De Omgevingsdienst is daarmee een verbonden partij.

Het werkgebied van de Omgevingsdienst IJsselland valt samen met dat van de Veiligheidsregio en de GGD IJsselland. Op grond van het basistakenpakket Milieu heeft iedere individuele partner haar werkvoorraad (vergunningverlening en toezicht en handhaving) overgedragen aan de Omgevingsdienst.

Het werkveld van de Omgevingsdienst (OD) kent nieuwe ontwikkelingen, zoals de invoering van de Omgevingswet met het bijbehorende Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) en de opgaven op het gebied van energie, duurzaamheid en klimaatadaptatie. Ook de sanering van asbest, waaronder ook asbestdaken blijft een dossier dat de aandacht vraagt van de OD. De primaire meerwaarde van de Omgevingsdienst is gelegen in de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) van de milieutaken en het gevraagd en ongevraagd adviseren van de partners op gebied van specifieke milieuonderwerpen als bodem, geluid, externe veiligheid, zonering, geur en lucht.

Met ingang van 2023 is de bedrijfsvoering van de Omgevingsdienst verder geprofessionaliseerd. Dit op basis van de afspraken als verwoord in het project "samen toekomstbestendig" en de besluiten die hierover begin 2022 zijn genomen. Een van de onderdelen van het project is de implementatie van een nieuwe begrotingssystematiek. Met deze vernieuwde begroting is afgesproken dat er geen disbalans meer mag ontstaan tussen ingebrachte middelen en ontvangen inzet.

2024 zal, voor wat betreft de Omgevingsdienst, in het teken staan van het Interbestuurlijk programma versterking VTH (IBP-VTH). Dit rijksprogramma verplicht alle omgevingsdiensten te kijken naar met name de robuustheid van de dienst. In 2024 moet hiertoe een plan van aanpak worden opgesteld dat, met goedkeuring van het rijk, uiterlijk 1 april 2026 moet zijn geïmplementeerd. Het is op dit moment nog niet duidelijk wat de implicaties van het IBP-VTH voor de Omgevingsdienst IJsselland gaan zijn.

ROVA

ROVA zet zich in voor een schone samenleving; voor nu en in de toekomst. Zij vervullen daarmee een taak van publiek belang en voeren deze uit in opdracht van de aandeelhoudende gemeenten, waaronder Olst-Wijhe.

De missie van ROVA is om zorg te dragen voor een schone en duurzame leefomgeving. In die leefomgeving is het niet meer vanzelfsprekend dat waardevolle grondstoffen worden verspild door ze eenmalig te gebruiken en op een laagwaardige manier te verwijderen.

Als uitvoeringsorganisatie van en voor onze gemeenten hebben zij een maximale focus op de dienstverlening aan de inwoners van onze gemeente. Er is daarom geïnvesteerd in voorlichting en educatie om inwoners bewust te maken van het effect van hun handelen op het milieu.

Het gezamenlijk afvalbeleid wordt voorbereid door ROVA. Hierbij ligt de focus op grondstoffen in plaats van op afval. Omgekeerd Inzamelen is ingevoerd en er wordt gewerkt aan bewustzijn bij inwoners over hun aankoop- en afdankgedrag. Het doel om minimaal de landelijke afvaldoelstellingen voor 2020 te bereiken is gehaald (een teruggang van 250 kilo naar gemiddeld 100 kilo restafval per inwoner per jaar). Inmiddels vindt er een verschuiving plaats qua doelstelling van kwantiteit naar kwaliteit. De focus ligt bij verdere optimalisaties in de inzameling waaronder het vinden van oplossingen voor hoogbouw en het vinden van recycling oplossingen voor overblijvende reststromen waaronder luiers.

Optimalisatie van de inzameling van deelstromen is een continu proces net als communicatie en informatie. Terugwinnaars (optimalisatie kwaliteit PMD) is in 2023 afgerond met het plaatsen van een gerecycled bankje in het buitengebied van de Elshof.

Wat heeft het gekost?

In onderstaand overzicht zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

Leefomgeving	Primaire begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Realisatie 2023	Saldo 2023
Baten	6.938	12.396	9.294	-3.103
Lasten	-11.145	-18.644	-16.006	2.639
Saldo van baten en lasten	-4.206	-6.248	-6.712	-464
Onttrekking reserves	15	1.755	831	-924
Toevoeging reserves	-13	-13	-125	-112
Resultaat	-4.204	-4.505	-6.006	-1.501

Het resultaat van dit programma is als volgt verdeeld over de taakvelden.

Bedragen x € 1.000

Thema's en taakvelden	Primaire Begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Realisatie 2023	Saldo 2023
Openbare ruimte				
Verkeer en vervoer	-1.918	-2.069	-1.962	107
Openbaar vervoer	0	0	0	0
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.049	-1.085	-1.088	-2
Riolering	535	531	531	0
Begraafplaatsen en crematoria	-33	-33	-34	-2
Ruimtelijke ontwikkeling en omgeving				
Ruimtelijke ordening	-695	-1.444	-1.294	150
Wonen, grondexploitatie & handhaving				
Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	-17	-17	-1.416	-1.399

Wonen en bouwen	-243	-263	-400	-137
Economische zaken en grondexploitatie				
Economische ontwikkeling	-224	-257	-245	12
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-22	-22	-141	-119
Economische promotie	-32	-32	-33	-1
Recreatie en toerisme				
Recreatieve Havens	4	4	7	3
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-169	-154	-125	29
Duurzaamheid				
Afval	382	386	386	0
Milieubeheer	-716	-1.783	-887	896
Mediabeleid	-9	-9	-10	-1
Reserves	3	1.743	706	-1.037
Resultaat	-4.204	-4.505	-6.006	-1.501

OPENBARE RUIMTE

Verkeer en vervoer

Dit onderdeel sluit dit jaar met een voordelig saldo van € 107.000. Dit wordt verklaard doordat het herstel van de bermen najaar 2023 niet heeft kunnen plaats vinden vanwege weersomstandigheden een voordeel op het project bewegwijzering fietsroute Deventer-Zwolle. Daarnaast was er minder algemeen onderhoud nodig en is de recognitie van de Oude Allee spoorwegovergang nog niet uitgevoerd.

Riolering

Het gerealiseerde voordeel op de exploitatielasten riolering ten opzichte van de begroting is toegevoegd aan de voorziening riolering. Bij vaststelling van het tarief rioolheffing wordt uitgegaan van 100% kostendekkendheid.

RUIMTELIJKE ONTWIKKELING EN OMGEVING

Ruimtelijke ordening

Dit onderdeel sluit met een saldo van € 150.000 voordelig. Dit wordt verklaard door een voordeel op de invoering van de Omgevingswet en het programma vitaal platteland. Er is een nadeel op de planologische procedures. De afgesproken werkzaamheden zijn nog niet afgerond. Het restant budget van afgerond € 235.000 wordt met de resultaatbestemming 2023 overgeheveld naar 2024.

WONEN, GRONDEXPLOITATIE & HANDHAVING

Wonen en bouwen

Dit onderdeel sluit met een nadelig saldo van € 137.000. Dit wordt verklaard door een hogere opbrengst aan bouwleges naast meerkosten van toezicht. Er waren minder uitgaven in het kader van volkshuisvesting en woonwagens. De herontwikkeling voormalige schoollocaties was nadelig en de inzet van formatie en uitgaven voor flexwonen viel hoger uit dan geraamd. De ontwikkelingen van de Noordmanshoek, De Meente en locatie Vink hebben samen meer capaciteit geveerd. Het nadeel op de ontwikkeling van de Tellegenschool staat tegenover de extra toevoeging van de reserve onderwijshuisvesting in programma 1.

Het volledig resterend budget van 2023 voor Volkshuisvesting wordt overgeheveld naar 2024 vanwege de doorlopende kosten voor de woonwagenstandplaatsen en het Masterplan woningbouw.

Grondexploitatie (woningbouw)

Er zijn onttrekkingen gedaan aan de reserve grondexploitatie in verband met aanvullingen voor de verliesvoorzieningen voor het complex Wengelerhoek. Er is winst genomen conform de voorschriften op het complex Olstergaard. In de paragraaf grondbeleid wordt het resultaat uitvoerig toegelicht.

ECONOMISCHE ZAKEN EN GRONDEXPLOITATIE

Economische ontwikkelingen

De provinciale middelen gekomen om winkelkernen te ondersteunen in coronatijd en de oorspronkelijke provinciale subsidies voor de ontwikkeling van winkelkernen zijn deels onderbenut gebleven. Een deel van het budget van 2022 is uitgegeven in 2023 de overige middelen vallen vrij naar de nader te bestemmen middelen in 2024.

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

In de paragraaf grondbeleid is toegelicht dat de verliesvoorziening voor de bedrijventerreinen Meente Noord moet worden aangevuld. Dit leidt tot per saldo een tekort van € 119.000.

Economische promotie

Hieronder wordt de subsidiebijdrage aan de historische vereniging 't Olster Erfgoed in het Infocentrum Den Nul geraamd.

VRIJETIJDSECONOMIE

Openbaar groen & (openlucht) recreatie

Er is een onderbesteding op speelvoorzieningen doordat enkele projecten doorschuiven naar komende jaren. Daarnaast waren er minder rente en afschrijvingskosten omdat het investeringsproject Mooier aan de IJssel nog doorloopt.

Recreatieve havens

Hieronder vallen de passantenhaven en de camperplaatsen bij de Loswal in Wijhe.

DUURZAAMHEID

Afval

Bij de vaststelling van het tarief afvalstoffenheffing wordt uitgegaan van 100% kostendekkendheid op begrotingsbasis. Een eventueel overschot/tekort op het totale product Afvalstoffenverwijdering en – verwerking wordt op rekeningbasis toegevoegd/onttrokken aan de egalisatievoorziening afvalstoffen.

Milieu

Dit onderdeel sluit met een voordelig saldo van € 896.000. Dit wordt verklaard doordat er met name programma's zijn uitgesteld. Zo worden de kosten van milieubeheer en duurzaamheid naast de uitgaven aan de transitievisie warmte in 2024 uitgegeven. De sanering van den Nul is in 2023 gestart maar de meeste werkzaamheden worden in 2024 uitgevoerd.

De uitgaven in 2023 worden positief beïnvloed doordat de apparaatskosten van energiebesparende maatregelen, isolatie en de ontwikkeling van zonneparken kan worden betaald uit het CDOKE subsidie.

Mediabeleid

Dit is de subsidie Lokale Omroep. Deze subsidie is het leven geroepen door het ministerie van OCW om de lokale omroepen in stand te houden.

RESERVES

Reserves

Het verschil is ontstaan doordat er per saldo minder onttrokken is aan reserves. Voor een groot deel heeft dit te maken met incidentele budgetten waarvan de uitvoering doorloopt naar 2024. Dit betreft programma duurzaamheid, klimaatakkoord, Leader en de sanering bij den Nul. Met een resultaatbestemming worden deze budgetten inclusief dekking uit de verschillende reserves overgeheveld naar 2024.

Vanwege de noodzakelijke aanvullende voorziening voor het complex Meente-Noord is een onttrekking gedaan aan de Reserve grondexploitatie. Er is een toevoeging gedaan in verband met winstneming op het complex Olstergaard.

SAMENLEVING

Wat wilden wij bereiken?

ONDERWIJS

Hoofddoelstelling/beoogd maatschappelijk effect onderwijs

1. De gemeente beschikt over een pluriform onderwijsaanbod dat aansluit op de behoeften van onze inwoners waarbij gestreefd wordt naar een zo breed mogelijk aanbod van voortgezet onderwijs en de verdere groei van de aanwezige school voor voortgezet onderwijs wordt gefaciliteerd;
2. Leerlingen uit onze gemeente volgen een compleet onderwijsprogramma zonder verzuim met als uiteindelijke resultaat een startkwalificatie;
3. De gemeente stimuleert inwoners op het gebied van taal en lezen om te voorkomen dat laaggeletterdheid een reden is om niet volwaardig deel te nemen aan onze maatschappij.

Indicatoren en streefwaarden onderwijs

Doel	Indicator	Meest recente cijfer voor Olst-Wijhe	Landelijk vergelijkend cijfer
Basisonderwijs voldoende nabij	Basisonderwijs voldoende nabij	2021: 77% vindt dit voldoende nabij 2018: 86% 2016: 90% 2014: 87%	Landelijk <25.000 inw: 2021: 90%
Tevredenheid speelvoorziening	Tevredenheid speelvoorzieningen in de nabije omgeving	2021: 65% van de burgers is tevreden hierover 2018: 65% 2016: 61%	Landelijk <25.000 inw: 2021: 69%

SPORT

Hoofddoelstelling/beoogd maatschappelijk effect sport

Het beoogde maatschappelijk effect was het streven naar een vitale en gezonde gemeenschap.

De speerpunten van het lokaal sportakkoord waren:

1. Vitale sport- en beweegaanbieders
2. Het SPOC (Sport-, Onderwijs- en Cultuurcluster) in Wijhe wil met haar partners een dienstverleningsconcept ontwikkelen waarbij sport, bewegen en gezonde leefstijl centraal staan.
3. Een inclusieve sportcultuur

In 2023 is het lokaal Sportakkoord geactualiseerd en is het nieuwe Sport- en beweegakkoord vastgesteld. Bovenstaande speerpunten zijn hierin overgenomen.

KUNST EN CULTUUR

Hoofddoelstelling/beoogd maatschappelijk effect kunst en cultuur

- Ontdekken van de cultuurparels: Kunst en Cultuur(historie) zijn dragers van de vrijetijdssector in Olst-Wijhe. Met dit thema wordt zowel het materiële culturele erfgoed (cultuurlandschappen, de landgoederen, de musea, de IJssellinie, de kerkenpaden, het stenen kruis, de streekproducten etc), als het immateriële culturele erfgoed (de streektaal, de tradities, de streekverhalen, de oude ambachten, de streekgerechten et cetera) bedoeld.
- Het behouden en versterken van de fysieke kwaliteit.
- Kunstwerken in de openbare ruimte
- Openbare kunstwerken hebben een autonome, maatschappelijke en ruimtelijke (meer)waarde. Ze hebben onder andere als doel om de leefomgeving te verfraaien en de identiteit van een gebied uit te dragen. Om beeldende kunst toegankelijk te maken, heeft de gemeente een procentageregeling beeldende kunst in het leven geroepen. Doelstelling is dat 1% van de exploitatieopzet van een fysiek herinrichtingsplan wordt gereserveerd voor een openbaar kunstwerk. Per herinrichtingsproject wordt bekeken of deze regeling wordt toegepast. De Kunstwacht in Delft onderhoudt (in opdracht van de gemeente) de kunstwerken. De gemeente stelt hiervoor jaarlijks een onderhoudsbudget beschikbaar.
- Behoud en versterking cultureel erfgoed
- Er wordt een onderscheid gemaakt tussen materieel cultureel erfgoed (zoals gebouwen, landschappen, verzamelingen en kunstwerken) en immaterieel erfgoed (zoals dialecten,

verhalen, liederen, feesten, recepten en tradities). Beiden vormen de bouwstenen van de vrijetijdssector. De gemeente heeft een (rand)voorwaardenscheppende en faciliterende rol voor wat betreft het behoud en de versterking ervan. Belangrijke archeologische en cultuurhistorische waarden worden in de bestemmingsplannen en de monumentenlijst beschermd.

Er zijn in de begroting 2024 geen indicatoren opgenomen.

WELZIJN

Hoofddoelstelling/beoogd maatschappelijk effect welzijn c.a.

- Aantrekkelijk en veilig wonen voor jong en oud met passende toekomstbestendige maatschappelijke voorzieningen, die in de dorpen en buurtschappen samen met de bewoners en ondernemers op peil worden gehouden.
- We gaan er vanuit dat onze inwoners in eerste instantie zelf verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit en vitaliteit van hun eigen leef- en woonomgeving.

Indicatoren en streefwaarden welzijn c.a.

Doel	Indicator	Meest recente cijfer voor Olst-Wijhe	Landelijk vergelijkend cijfer
Prettig en veilig wonen	Waardering buurt als leef- en woonomgeving	2021: 8,1 2018: 7,99 2016: 7,88 2014: 7,7	Landelijk 2021: < 25.000 inw.: 8,2
Voorzieningenniveau	In iedere kern een ontmoetingsfunctie	Wordt in 2 kernen niet meer gehaald.	
Tevredenheid welzijnsvoorzieningen	Tevredenheid welzijnsvoorzieningen in de nabije omgeving	2021: 53% van de burgers is tevreden hierover 2018: 57% 2016: 55% 2014: 57%	Landelijk 2021: < 25.000 inw.: 59%
Tevredenheid gezondheidsvoorziening	Tevredenheid over gezondheidszorgvoorziening in de nabije omgeving	2021: 83% van de burgers is tevreden hierover 2018: 85% 2016: 85% 2014: 81%	Landelijk 2021: < 25.000 inw.: 83%

WERK EN INKOMENSONDERSTEUNING

Hoofddoelstelling/beoogd maatschappelijk effect werk- en inkomensondersteuning

De uitvoering van de Participatiewet moet een bijdrage leveren aan de ambitie om tot een inclusieve samenleving te komen.

Indicatoren en streefwaarden ondersteuning

Doel	Indicator	Meest recente cijfer voor Olst-Wijhe	Landelijk vergelijkend cijfer
Werk en inkomensondersteuning	Alle klanten die een periodieke uitkering van de gemeente ontvangen, moeten een voor hen passend traject volgen	is het geval	

MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

Hoofddoelstelling/beoogd maatschappelijk effect ondersteuning

- Wij streven naar een samenleving waaraan iedere inwoner naar vermogen meedoet en waarbij mensen naar elkaar omkijken.
- Wij willen uitgaan van eigen kracht en "samenredzaamheid" in onze lokale samenleving, zorgen voor een zoveel mogelijk "inclusieve samenleving" met goede algemene voorzieningen en tenslotte maatwerk bieden aan degenen die aanvullend hierop maatschappelijke ondersteuning nodig hebben om mee te kunnen doen in onze samenleving.

Versterking voorliggend veld

In 2023 hebben gewerkt aan de doelstelling om een integraal werkende sociale basis te realiseren. We gaven samen met de organisaties verder vorm aan het uitgangspunt om te werken "als 1

organisatie" om het voorliggend veld te kunnen versterken en de geïndiceerde maatwerkvoorzieningen te kunnen verminderen.

JEUGD

Hoofddoelstelling/beoogd maatschappelijk effect jeugdhulp

We willen streven met elkaar dat: 1) ieder kind gezond opgroeit; 2) ieder kind veilig opgroeit; 3) ieder kind kansrijk opgroeit. Wij willen daarvoor samenwerken met alle partijen die daaraan een bijdrage willen leveren, zodat kinderen zich optimaal ontwikkelen en kunnen (blijven) meedoen in hun eigen omgeving. Leidende principes: in eigen omgeving; zo gewoon mogelijk en goede basis.

1. De rechten van de kinderen en jongeren en Olst-Wijhe zijn geborgd.
2. De Jeugd in Olst-Wijhe benut kansen en ontwikkelt talenten.
3. Ouders en opvoeders in Olst-Wijhe zijn veerkrachtig en doen mee.
4. Een Veilig en Gezond opvoedklimaat.
5. Een gezin, een plan, een regisseur.
6. De (specialistische) jeugdhulp transformeert.

Doel	Indicator	Meest recente cijfer voor Olst-Wijhe	Landelijk vergelijkend cijfer
Jeugd kan veilig, gezond en kansrijk opgroeien	De mate waarin cliënten zonder hulp verder kunnen.	Er is een afname te zien van het aantal kinderen wat gebruikt maakt van specialistische jeugdhulp vanaf 2019. Ook het percentage van het aantal kinderen in de gemeente wat gebruik maakt van specialistische jeugdzorg daalt. Zowel in aantal als in percentages is te zien dat meer kinderen zonder hulp kunnen in onze gemeente. 2019 456 kinderen, 11,5% 2020 450 kinderen, 11,3% 2021 422 kinderen, 10,8% 2022 402 kinderen, 10,1%	Het percentage kinderen wat in Olst-Wijhe een beroep doet op jeugdhulp is lager dan het landelijke gemiddelde. Ook is in Olst-Wijhe een sterkere daling te zien van het aantal kinderen wat gebruik maakt van jeugdhulp, waarbij het landelijke beeld gelijkmatiger blijft. 2021 13,2% 2022 13,2%
Jeugd kan veilig, gezond en kansrijk opgroeien	De mate waarin er na beëindiging geen nieuwe start van jeugdhulp plaatsvindt.	In Olst-Wijhe is er een toename te zien van het aantal trajecten in de jeugdhulp die worden afgesloten volgens plan. Dit betekent dat de hulpverlening naar verwachting is afgesloten. 2021 69,8% van de trajecten 2022 73,7% van de trajecten	Landelijk is een stabiel beeld te zien van het aantal trajecten in de jeugdhulp die volgens plan worden afgesloten. 2021 74,7% van de trajecten 2022 74,6% van de trajecten
Jeugd kan veilig, gezond en kansrijk opgroeien	Inzet van jeugdhulp: Zo licht mogelijk (2), Zo vroeg mogelijk (3) Zo dichtbij mogelijk (4).	In de verwijzingen naar lichte specialistische zorg is in de declaraties te zien dat er een verminderd gebruik is van deze vorm jeugdhulp. De inzet van	Zowel in Olst-Wijhe als landelijk is er een daling te zien van het percentage kinderen wat gebruik maakt van jeugdhulp zonder verblijf.

		<p>Praktijk Ondersteuner Huisarts (POH) en ambulante hulpverlener hebben naar alle waarschijnlijkheid bijgedragen aan een vroegtijdigere inzet van hulp en tevens een vermindering in kosten jeugdhulp van €141.147,- in 2022.</p> <p>Declaraties staffel €1 - €10.000</p> <p>2021 €442.266,- 2022 €301.119,-</p>	<p>De daling in Olst-Wijhe is hoger dan het landelijk gemiddelde en kan mogelijk verklaard worden uit de inzet van de POH en ambulante hulpverlener.</p>
		<p>Verwijzingen naar POH</p> <p>2021 89 kinderen 2022 107 kinderen 2023 111 kinderen</p> <p>In de jaren 2021 en 2022 werden van deze kinderen in totaal 18 kinderen doorverwezen naar de Specialistische GGZ, in het jaar 2023 waren dat er 19. 70 kinderen werden door de POH zelf behandeld overige jongeren werden elders verwezen naar onder andere het CJG en het Jeugdteam.</p> <p>Percentage kinderen met jeugdhulp zonder verblijf:</p> <p>2021 8,6% 2022 8,2%</p>	<p>Percentage kinderen met jeugdhulp zonder verblijf:</p> <p>2021 11% 2022 10,8%</p>

* Bij de verantwoording van bovenstaande data is gebruik gemaakt van de website www.waarstaatjegemeente.nl en de monitor Sociaal Domein (PowerBi). De monitor Jeugd is in ontwikkeling en zal in de komende jaren meer inzicht geven.

* Ondanks dat er een daling te zien is in het aantal kinderen wat gebruikt maakt van jeugdhulp, betekent dit niet altijd een kostenbesparing. De nieuwe inkoop van de specialistische jeugdzorg en een beperkt aantal kinderen wat gebruik maakt van gesloten jeugdzorg kunnen een grote impact hebben op de kosten voor jeugdhulp in de gemeente.

* Er is nog beperkt data beschikbaar over 2023.

VOLKSGEZONDHEID

Hoofddoelstelling/beoogd maatschappelijk effect volksgezondheid

Het beoogde maatschappelijk effect was het streven naar een gezonde gemeenschap.

De speerpunten van het lokaal gezondheidsbeleid waren:

1. Verkleinen van sociaaleconomische gezondheidsverschillen
2. Afname overgewicht, focus op jeugd

3. Een goede psychische gezondheid
4. Terugdringen van (problematisch) alcoholgebruik
5. Een gezonde fysieke leefomgeving

De Nota lokaal gezondheidsbeleid had een looptijd tot en met 2022 en is in 2023 vervangen door het plan van aanpak voor het Gezond Actief Leven Akkoord. In dit plan wordt voortgebouwd op deze speerpunten.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij hiervoor gedaan?

ONDERWIJS

(Taal)onderwijs nieuwkomers Salland

In 2023 is de taalschool Salland gestart. Alle kinderen van 6 tot 16 jaar uit onze gemeente die nog onvoldoende de Nederlandse taal beheersen om in te stromen in het reguliere onderwijs gaan eerst naar deze taalschool.

Naast de aandacht voor goed onderwijs en integratie van deze kinderen vraagt het taalonderwijs aan volwassenen extra aandacht. Het onvoldoende beheersen van de Nederlandse taal is vaak een belemmering om een betaalde baan te vinden. Naast de reguliere inburgeringstrajecten voor statushouders worden op een informele manier nieuwkomers begeleid via ons Taalpunt. Daarnaast worden er Nederlandse lessen gegeven op de opvanglocatie voor Oekraïense vluchtelingen aan de Oranjelaan in Wijhe.

Laaggeletterdheid

Onze gemeente kent een relatief hoog percentage laaggeletterdheid. In 2023 is een actieplan Basisvaardigheden vastgesteld waarin de speerpunten voor 2023 en 2024 staan beschreven. Om laaggeletterdheid in Olst-Wijhe te verminderen is het Taalpunt Olst-Wijhe actief. Het Taalpunt is een herkenbare fysieke plek in de bibliotheek, waar een coördinator spreekuur houdt en een taalvrager koppelt aan een taalmaatje/vrijwilliger (geschoolde taalcoach). In 2023 waren er 40 vrijwilligers bij het Taalpunt Olst-Wijhe actief en is aan 29 taalvragers een traject of activiteit aangeboden. Dat kan een individueel traject zijn (taalmaatjes) of een groepsactiviteit (Taalcarrousel, Oefen- of meeleeegroep, Taalcafé) zijn die ook door de vrijwilligers worden georganiseerd. Ten slotte kan doorverwijzing naar het formele onderwijs bij TopTaal plaatsvinden (wanneer er meer nodig is). In 2023 is daar het IDO (Informatiepunt Digitale Overheid) in de bibliotheek in Olst bijgekomen. Hier kunnen mensen terecht die vragen hebben over de digitale dienstverlening van de overheid. Het IDO en het Taalpunt werken nauw met elkaar samen. Zij verwijzen, indien nodig, naar elkaar.

Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

In 2023 zijn er vanuit de tijdelijke NPO middelen diverse initiatieven gestart. NPO is erop gericht om onderwijs gerelateerde achterstanden die opgelopen zijn door Corona te verminderen.

De Cappelenborg, school voor voortgezet onderwijs in Wijhe, signaleerde dat jongeren vanwege corona onvoldoende sociale vaardigheden hebben ontwikkeld om zich passend in een groep/klas te kunnen gedragen. Hierop heeft de Capellenborg het groepsdynamisch werken ontwikkeld, wat zich richt op de groepsvorming en op de verschillende rollen die kinderen zich binnen een groep aanmeten. Dit met als doel om tot veilige klassen te komen, waarbij jongeren beter tot leren komen. De Capellenborg zal de kennis die zij hebben op gebied van groepsdynamisch werken ook delen met maatschappelijke partners, zoals sportverenigingen. Dit is onderdeel van hun programma.

Tevens is er in 2023 het Project Verleidingen ontwikkeld door WIJZ/De Kern in samenwerking met de GGD, Tactus en de wijkagent. Het Project Verleidingen richt zich op groep 7 en 8 van het basisonderwijs en bereidt jongeren voor op de overgang naar het voortgezet onderwijs. Zodat jongeren beter om kunnen gaan met de 'verleidingen' die daar op hun pad komen, zoals onder andere vapes, roken en sociale druk. In 2024 zal het Project Verleidingen van start gaan op enkele basisscholen in onze gemeente.

Ook is er ingezet op de methodiek van Ziekte en Zorg naar Gezondheid en Gedrag (ZZ-GG). In samenwerking met de gemeente Raalte is er scholing aangeboden aan zowel het onderwijs als het voorliggend veld in de gemeenten. Dit met als doel dat onderwijs en het voorliggend veld vanuit eenzelfde visie onze inwoner benaderen. Vanuit Olst-Wijhe is er beperkte opkomst geweest voor deze bijeenkomsten.

Wel is er in Olst-Wijhe vanuit de werkgroepen NPO een initiatief ontstaan voor het organiseren van bijeenkomsten voor onderwijs, kinderopvang, Toegang en CJG met als doel elkaar goed te kennen en samen kennis te delen. Deze bijeenkomsten worden zonder NPO middelen georganiseerd, maar worden actief bezocht door het brede netwerk. Het resultaat is dat men elkaar beter weet te vinden, elkaar beter begrijpt en men beter weet wat er in elkaars werkgebied speelt en waar de overlap ligt.

Onderwijshuisvesting

Project scholen voor morgen

De aanwezigheid van goed en modern onderwijs is van groot belang voor onze gemeente. We willen onze inwoners een aantrekkelijke woonomgeving bieden, waarin onze kinderen goed kunnen opgroeien. Daar horen kwalitatief sterke en gezonde onderwijsvoorzieningen bij. Door een dalend leerlingenaantal en verouderde schoolgebouwen met soms aanzienlijke leegstand staan de huidige onderwijsvoorzieningen onder druk. Om die reden hebben de beide schoolbesturen voor primair onderwijs in onze gemeente gezamenlijk scenario's beschreven die er voor moeten zorgen dat er voor de lange termijn kwalitatief goede, kansrijke, toekomstbestendige en betaalbare voorzieningen voor onderwijs en kinderopvang in onze gemeente voorhanden zijn. En wat uw raad betreft dient de nieuwe onderwijshuisvesting energieneutraal en veilig bereikbaar te zijn.

Uw raad heeft in 2020 besloten middelen beschikbaar te stellen voor het onderwijscluster Olst-Boskamp-den Nul, alsmede gekozen voor de locatie Averbergen Olst.

In 2021 is een start gemaakt met de benodigde ruimtelijke procedures (addendum structuurvisie, bestemmingsplan), opstellen van stedenbouwkundige kaders, ontwerpen van de herinrichting openbare ruimte en in afstemming met de schoolbesturen vastleggen van juridische en financiële afspraken over de bouw- en beheerfase. Net zoals in het voortraject wordt er over en weer intensief samengewerkt en afgestemd met de schoolbesturen. Het addendum op de Structuurvisie is in 2021 vastgesteld.

In 2022 is voor het kindcentrum Olst samen met Stichting Maatschappelijk Vastgoed, de gedelegeerd bouwheer namens alle partners Scholen voor Morgen, een voorlopig ontwerp gemaakt en een bestemmingsplanprocedure doorlopen. In maart 2023 heeft uw raad het besluit genomen om de financiële kaders bij te stellen, zodat op basis daarvan de Europese aanbesteding van het definitief ontwerp en de bouw van het Kindcentrum kon starten. Deze aanbesteding is in december 2023 afgerond binnen de bijgestelde kaders: Jansman Bouw uit Luttenberg gaat het Kindcentrum verder ontwerpen en bouwen. Eind 2024 moet de bouw aanvangen. Voordat dit gebeurt zijn besluiten van uw raad nodig over de bekostiging en de borging voor de lening die nodig is voor de investering. Zie hiervoor de raadsinformatiebrief die in de raadsnieuwsbrief van 2 februari 2024 aan uw raad is toegezonden.

In 2021 heeft uw raad ook een besluit genomen tot realisatie van het kindcentrum Wijhe op de SPOC locatie. De toekenning van de benodigde middelen via de Kadernota 2022-2025 voor de investering in het kindcentrum Wijhe is hiermee ook beklonken. In 2023 is de samenwerkingsovereenkomst tussen de partijen getekend. Met de werkgroep bestaande uit een afvaardiging van de partijen is er gewerkt aan het opstellen van het programma van eisen. Dit programma van eisen wordt in 2024 vastgesteld. Eind 2023 is het ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegd. In het tweede kwartaal wordt het definitieve bestemmingsplan vastgesteld. In 2024 wordt er verder gewerkt aan het ontwerp en volgt de aanbesteding voor de uitwerking van ontwerp.

SPORT

Sportstimulering

In 2023 is het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) gepubliceerd. Als gemeente hebben we alle beschikbaar SPUK-GALA middelen aangevraagd en hier een plan van aanpak op geschreven. Het plan van aanpak gaat over verschillende thema's en op het gebied van sport en bewegen zijn dit: de brede regeling combinatiefuncties en het lokaal Sportakkoord. De SPUK-middelen zijn ingezet om de doelen per thema binnen het GALA te realiseren.

Er is in 2023 een nieuw Sport- en beweegakkoord opgesteld. De komende jaren wordt met de uitvoering van het Sport- en beweegakkoord ingezet op de volgende thema's:

1. Inclusie en diversiteit
2. Sociaal veilige sport

3. Vitale sportaanbieders
4. Vaardig in bewegen
5. Ruimte voor Sport en Bewegen

Coördinatie en uitvoering van het Sport- en beweegakkoord is belegd bij de combinatiefuncties die vallen onder Ut Huus. De formatie voor de combinatiefuncties is uitgebreid met de aanstelling van een buurtsportcoach. Het aantal sport en beweegactiviteiten dat is georganiseerd en uitgevoerd is mede hierdoor in 2023 toegenomen.

KUNST EN CULTUUR

Openbaar bibliotheekwerk

In 2023 is het besluit genomen om vanaf 2024 te starten met een servicepunt aan de Langstraat 48-50-52 in Wijhe. Eind 2023 is gestart met de voorbereiding van de inrichting- en verhuisplannen. In het tweede kwartaal 2024 verhuist de vestiging in Wijhe naar deze plek. In het servicepunt krijgt ook het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) en het Taalpunt een plek.

Cultuur: culturele visie

Olst-Wijhe geeft in 2024 uitvoering aan de vernieuwde culturele visie. In 2023 zijn speerpunten uitgewerkt waarmee in samenspraak met de culturele organisaties en gemeenschap een jaarprogramma wordt opgesteld. Na het visietraject wordt nu uitvoering gegeven aan de gemaakte plannen. De culturele visie wordt gekoppeld aan het subsidiebeleid.

Cultuur: cultuureducatie Olst-Wijhe

Olst-Wijhe participeert in ieder geval tot en met 2025 aan het cultuureducatieproject. Dit project is een samenwerking tussen de gemeente, de basisscholen en de kinderopvangcentra en wordt gefinancierd door deze partijen en de provincie.

Cultuureducatie is een verbindende factor om de brede ontwikkeling van kinderen in de kindcentra vorm te geven. Mede hierdoor kunnen kinderen in Olst-Wijhe kennis maken met de vele facetten van cultuur en hun eigen talenten ontdekken en samen met anderen verder ontwikkelen. In 2022 is met inzet van externen gekomen tot een visie op cultuureducatie, die in 2023 vertaald werd naar een plan van aanpak voor de scholen en de voorschoolse opvang. In 2024 en 2025 wordt hier uitvoer aan gegeven.

De functie van cultuurcoach is in 2023 verplaatst van de welzijnsorganisatie Ut Huus naar het onderwijs MijnPlein scholen.

Cultuur: cultuurmakelaar

Olst-Wijhe heeft de functie van cultuurmakelaar verdeeld onder twee personen/organisaties: Kaliber Kunstenschool en Ut Huus.

WELZIJN

Sociale Toekomstvisie

In 2023 is een start gemaakt met de Sociale Toekomstvisie. De totstandkoming daarvan wordt tegelijkertijd opgepakt met het traject van de Omgevingsvisie. Dat biedt de mogelijkheid om het fysieke en sociale domein goed aan elkaar te verbinden. In 2023 zijn data verzameld, bijeenkomsten met interne en externe stakeholders georganiseerd en inwoners bevroegd via een online vragenlijst. Die input wordt zowel voor de Sociale Toekomstvisie als de Omgevingsvisie gebruikt. Beide visies worden in 2024 voor besluitvorming aan de raad aangeboden.

Ut Huus

In juli 2022 is ut Huus eigenaar geworden van sporthal De Lange Slag en het Holstohus. In samenspraak met ut Huus is een nieuwe budgetovereenkomst voor 2024 opgesteld. Daarin zitten een aantal afspraken over hetgeen ut Huus in 2024 gaat leveren. De Sociale Toekomstvisie wordt in 2024 afgerond en dat zal het kader worden voor nieuwe prestatieafspraken vanaf 2025.

Leefbaarheid

De leefbaarheid in kernen en buurtschappen is van groot belang voor het welbevinden van de inwoners. Wij vinden het belangrijk dat inwoners zich verantwoordelijk voelen voor de directe woonomgeving en het welbevinden. Daarbij ondersteunen en faciliteren wij initiatieven van onderop.

Hiervoor wordt het leefbaarheidsbudget ingezet. Daar is voor het eerst in 2023, na de Coronaperiode, weer goed gebruik van gemaakt.

Ten slotte hebben we de pilot gebiedsgerichte aanpak Boskamp geëvalueerd. Conclusie is dat we deze manier van werken vaker willen gaan gebruiken.

Maatschappelijk vastgoed

In augustus 2020 is besloten om een bestuursopdracht op te stellen voor het formuleren/actualiseren van het beleid t.a.v. beheer en exploitatie van het maatschappelijk vastgoed op lange termijn.

Diverse ontwikkelingen vragen om nader onderzoek naar oplossingen om het beheer en exploitatie van ons maatschappelijk vastgoed toekomstbestendig te houden. De vraag van de samenleving verandert, de verwachtingen over de kwaliteit van het vastgoed nemen toe en dat heeft gevolgen voor de manier waarop we beheer en exploitatie van ons maatschappelijk vastgoed organiseren. Ook constateren we dat de financiële druk op de grotere multifunctionele accommodaties groot is en deze is door de Coronacrisis alleen maar groter geworden. Bureau HEMM heeft in het eerste kwartaal van 2021 de notitie Maatschappelijk Vastgoed opgeleverd.

In juli 2022 is Ut Huus eigenaar geworden van Sporthal de Lange Slag en het Holstohus. In 2023 zijn we gestart met de uitwerking van de scenario's voor toekomstig beheer en exploitatie van sporthal de Hooiberg. Hierbij is het scenario - uitbesteden van beheer en exploitatie van de sporthal aan een niet commerciële partij of stichting (lokaal)- verkent en wordt in 2024 nader uitgewerkt.

Voorzieningenhart Wesepe

Plaatselijk Belang Wesepe heeft in september 2017 het initiatief genomen om met betrokken partijen te inventariseren welke belangen en behoeften er in Wesepe leven bij het clusteren van voorzieningen. Dit heeft in september 2019 geleid tot een concreet haalbaarheidsonderzoek met een rapportage met voorkeursscenario. Wij hebben eind 2019 naar aanleiding van het voorkeursscenario een lijn bepaald ten aanzien van het ambitieniveau en daarmee verdere uitwerking van het scenario. Deze lijn is, dat de gemeente bereid is te investeren in het voorzieningenhart als er aantoonbare voordelen zijn wat betreft synergie (multifunctioneel gebruik voorzieningen) en exploitatie, kortom als het beter en goedkoper wordt.

ICS adviseurs heeft begin 2021 gerapporteerd dat deze voordelen er op korte termijn niet zijn, omdat de school en gymnastiekzaal met kleine aanpassingen nog 5 tot 10 jaar in functie kunnen blijven. In overleg tussen de leden van de stuurgroep Voorzieningenhart Wesepe, de woordvoerders van de raad en de portefeuillehouders is door uw raad besloten dat het Voorzieningenhart Wesepe in 2025 weer op de raadsagenda wordt gezet voor besluitvorming en het benodigde geld bij de kadernota 2026-2029 beschikbaar wordt gesteld, zodat het voorzieningenhart in 2028-2029 is gerealiseerd. In april 2022 is het proces met de betrokken partijen geëvalueerd. Aandachtspunten uit de evaluatie worden meegenomen bij de start van het proces in 2025.

Wesepe

In 2022 heeft het Wapen van Wesepe een upgradering van het gebouw gekregen door uitvoering van achterstallig onderhoud en energiebesparende maatregelen. Daarmee heeft het Wapen van Wesepe een upgradering van het gebouw gekregen wat de exploitatie aanzienlijk heeft verbeterd. In 2023 is er gezamenlijk met het bestuur van het Wapen van Wesepe uitvoer gegeven aan maatregelen voor verduurzaming van het pand (regeling cv, isolatie buitenschil, zonnepanelen) passend binnen de onderhoudsbegroting. Voor 2024 staan er geen noemenswaardige ontwikkelingen in de planning.

Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang

Binnen het samenwerkingsverband Deventer, Raalte, Zutphen, Lochem en Olst-Wijhe wordt uitvoering gegeven aan Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Deventer treedt daarbij op als centrumgemeente. Met de zorgaanbieders die zich inzetten op deze gebieden is een subsidierelatie. Door die vorm is ons samenwerkingsverband in staat om te sturen op de inzet van middelen. Eind 2022 is daarom een bedrag van ruim. € 476.000 als geormerkt geld ontvangen om de komende jaren in te zetten voor de uitvoering van het Lokaal Actieplan Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. De bedoeling is om instroom tegen te gaan en uitstroom te bevorderen. Om die reden wordt de komende jaren een deel ingezet ten bate van Financiën de Baas om uithuiszetting, en daardoor beroep op maatschappelijke opvang, wegens financiële problemen te voorkomen. Ook een driejarige pilot, waarbij stichting Vriendendiensten een zelfregiecentrum voor mensen met een psychische kwetsbaarheid in Olst-Wijhe realiseert wordt uit deze geormerkte gelden gefinancierd. Ten slotte werken we, samen met de gemeente Raalte, samen aan de totstandkoming van een tussenvoorziening. Dit is een woonplek voor jongeren (18 tot 27 jaar) die zelfstandig kunnen wonen

maar die daar af en toe wat begeleiding bij nodig hebben, een lichtere voorziening dan een voorziening voor beschermd wonen.

Wet Inburgering nieuwkomers

Per 1 januari 2022 is de nieuwe Wet inburgering ingegaan. Deze wet legt de regie op inburgering bij de gemeenten. Dit wil zeggen dat de gemeente de regie heeft over het gehele inburgeringstraject van de inburgeraar, vanaf de vestiging in de gemeente tot aan een geslaagde inburgering. Hiermee krijgt inburgering meer verbinding met de verschillende gebieden binnen het sociaal domein, zoals: participatie, gezondheid, financiën en het hebben van een sociaal netwerk. Ons doel is dat nieuwkomers, oudkomers en de zogenaamde ondertussengroep snel, goed en volwaardig meedoen in de gemeente Olst-Wijhe.

De nieuwe Wet inburgering zal worden uitgevoerd met de middelen die het Rijk hiervoor beschikbaar stelt. Gelet op alle verplichtingen in relatie tot het budget zijn de mogelijkheden tot extra ondersteuning en begeleiding redelijk beperkt. Daarnaast zijn we ons bewust van de heroverweging en de mogelijke gevolgen van de uitkomsten van de bestuursopdracht voorliggend veld.

Om op een goede manier uitvoering te geven aan de nieuwe wet is het wenselijk om een Consulent inburgering aan te stellen die verantwoordelijk is voor: de kennismaking op het AZC, de brede intake, opstellen persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP), begeleiding en regie bij participatie en regie bij het verdere inburgeringstraject. Ook kunnen we hiermee de huidige succesvolle ondersteuning aan oudkomers en de ondertussengroep voortzetten. Op deze manier: bieden we maatwerk, communiceren we in korte lijnen en borgen we dat we cultuursensitief werken. Daarnaast voert de Consulent inburgering regie op het hele netwerk van samenwerkende organisaties rond de inburgeraar. Voorgaande staat verwoord en nader toegelicht in het door uw raad vastgestelde beleidskader Wet Inburgering nieuwkomers.

WERK EN INKOMENSONDERSTEUNING

Participatiewet

Ontwikkeling cliëntenbestand 2021-2023

Uitkering	Aantal per 01-01			Instroom			Uitstroom			Aantal per 31-12		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Participatiewet	189	177	180	60	63	59	72	60	57	177	180	182
IOAW	13	14	10	3	1	1	2	5	3	14	10	8
IOAZ	1	1	2	0	1	2	0	0	1	1	2	3
Totaal	203	192	192	63	65	62	74	65	61	192	192	193

Uit de tabel blijkt dat het aantal huishoudens dat van onze gemeente een bijstandsuitkering (of soortgelijke uitkering) ontvangt in 2023 op nagenoeg hetzelfde niveau als 2022 en 2021 is gebleven. Daarnaast hebben wij nog klanten door middel van een loonkostensubsidie aan betaald werk geholpen, zodat zij volwaardig kunnen meedoen in de samenleving en we voorkomen dat ze een gemeentelijke uitkering ontvangen. In 2023 hebben we 51 (44 in 2022) inwoners die met behulp van een loonkostensubsidie bij 39 (31 in 2022) verschillende ook lokale werkgevers aan het werk zijn.

MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

Transformatie sociaal domein

Ook in 2023 is weer breed ingezet op de verdere transformatie sociaal domein. Concreet betrof dit met name de volgende activiteiten.

Versterking voorliggend veld

In het kader van de Heroverweging is de Bestuursopdracht heroriëntatie voorliggend veld uitgevoerd. In 2023 is uitvoering gegeven aan het verzoek van de gemeenteraad om aanvullend nader onderzoek. Hierbij is de gemeente met tien andere referentiegemeenten vergeleken voor wat betreft de gemeentelijke investeringen in het sociaal domein. Als gekeken wordt naar kosten in euro's per inwoner op het totaal sociaal domein scoort Olst-Wijhe aanzienlijk lager in kosten dan het gemiddelde. Daarnaast heeft de raad een besluit over invulling van mogelijke bezuinigingen vanaf 2024 genomen

en is besloten om met de hieruit behaalde voordelen in te zetten op het versterken van de preventie-activiteiten binnen het sociaal domein, waaronder activiteiten ter voorkoming van eenzaamheid.

Samenwerking met Salland zorgverzekeraar en Salland United

In de zorgkantoorregio Midden IJssel werken we samen aan de doelen van het landelijke Integraal Zorgakkoord (IZA) om de zorg in Nederland voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Voor gemeenten gaat het met name om afspraken die gemeentelijke inzet en verantwoordelijkheid betreffen zoals preventie, het opzetten van een regionale preventie-infrastructuur en het verbeteren van de samenwerking tussen de eerstelijnszorg en het sociaal domein.

In juni 2023 is een Regiobeeld Midden-IJssel opgeleverd. Dit biedt prognoses van ontwikkelingen in de zorgbehoefte en andere relevante informatie over de bevolking van de regio en in de capaciteit en prestaties van zorg, sociaal domein en ondersteuning in de regio Midden-IJssel.

Op basis van het regiobeeld is in december het Regioplan Midden-IJssel opgeleverd. Het regioplan richt zich op het aanpakken van de meest urgente uitdagingen waarmee de gezondheidszorg in onze regio wordt geconfronteerd. De gezamenlijke ambitie van de meer dan 50 samenwerkende organisaties is dat Midden-IJssel in 2033 een regio is waar er gelijke kansen op een zo gezond mogelijk leven voor iedereen zijn, het prettig wonen is, ook als je zorg of ondersteuning nodig hebt, professionals prettig hun werk kunnen doen, de zorg slim is georganiseerd en we veerkrachtige en ondersteunde gemeenschappen kennen. Om de doelen te halen zijn werkpakketten en monitoring van ontwikkelingen en resultaten in het regioplan vastgelegd.

Gemeenten kunnen voor de inzet en activiteiten die voortvloeien uit het IZA middelen aanvragen. De kaders en spelregels kwamen vanuit het rijk voor 2023 pas laat beschikbaar, maar toch zijn naast regionale investeringen ook in onze gemeente nog enkele waardevolle zaken gerealiseerd, waaronder het plaatsen van enkele beweegtoestellen (SPOC en Boskamp), een mobiele privacy ruimte voor gesprekken met inwoners in de bibliotheek Olst in het kader van IDO (Informatiepunt Digitale Overheid) en een onderzoek naar mogelijke aanpak voor het bespreekbaar maken van psychische kwetsbaarheid bij jongeren via de inzet van ervaringsdeskundigen.

Gelet op de positieve ervaringen van de afgelopen jaren nemen we sinds 2023 ook financieel deel aan de netwerkorganisatie Salland United.

Project Welzorgsum

We zijn sinds 2019 betrokken bij een burgerinitiatief van Plaatselijk belang Welsum. In 2023 heeft de raad het bestemmingsplan vastgesteld en is een omgevingsvergunning verleend voor de realisatie van 14 appartementen en drie maatschappelijke ruimten op de oude schoollocatie en oude brandweerlocatie in Welsum. De appartementen zijn bedoeld voor mensen (met name ouderen) met een bestaande of te verwachten (thuis)zorgvraag. Deze bouwontwikkeling heeft voor Plaatselijk Belang en de werkgroep prioriteit en vorig jaar al hun aandacht geëist. De twee andere onderdelen (een Welsumse zorgcoöperatie en één zorgbudget voor Welsum) worden vanaf 2024 verder uitgewerkt.

Voor een duurzame aanpak van eenzaamheid zijn wij deel gaan nemen aan het landelijke actieprogramma Eén tegen eenzaamheid vanuit het ministerie van VWS.

Er is een werkplan gemaakt in 2022 om te werken aan deze vier punten.

- Versterking aanbod
- Bewustwording
- Signalering
- Coalitieverbreding

We zijn daarbij de uitdaging aangegaan om onze aanpak eenzaamheid zoveel mogelijk binnen de doelstellingen en opdrachten die er liggen bij partners in het sociaal domein, en in samenwerking met andere (nieuwe) partners, uit te voeren. Het gezamenlijk ervaren belang en het enthousiasme om de aanpak eenzaamheid te verstevigen vanuit het bestaande Platform WZW, vormt daarvoor de basis. Er is een werkdocument opgesteld samen met de verschillende maatschappelijke partners op het thema eenzaamheid.

Inclusieve gemeente

Het doel was om in 2023 opnieuw een werkgroep inclusie vorm te geven voor de uitvoer van de Inclusieagenda. In de Inclusie Agenda is er aandacht voor de onderwerpen (levensdomeinen) Onderwijs en Ontwikkeling, Thuis, Werk en Inkomen, Vrije tijd, Vervoer en Welzijn, Gezondheid & Ondersteuning. De Adviesraad Samenleving heeft in overleg met de gemeente de keuze gemaakt om in 2023 zich te richten andere onderwerpen. Hierdoor is er geen nieuwe Inclusiewerkgroep samengesteld.

Met het oog op een, zeker in de toekomst, toename van inwoners met dementie en verward gedrag is er onder leiding van Evenmens opnieuw een werkgroep Dementie gevormd en hierin worden structureel ontwikkelingen, aandachtsgebieden en interventies besproken en opgestart.

Inkoop en algemene voorzieningen

Per 1 januari 2021 is er sprake van nieuwe raamovereenkomst samen met de Gemeente Raalte. Deze overeenkomst loopt nog

Binnen de algemene voorziening is in 2023 het zelfregiecentrum van Vriendendiensten geopend. Zij zullen zich ontfermen over de doelgroep met een psychische kwetsbaarheid die behoefte heeft aan zelfregie- en herstel. De wens is om de samenwerking tussen het maatwerk en het voorveld mede door middel van het zelfregiecentrum verder vorm te geven.

Tevens is er in 2023 aandacht geweest om de algemene (voorliggende) voorzieningen een efficiëntere samenwerking in gang te zetten. Zo is het ontwikkelen van 'één aanspreekpunt voor het voorliggend veld' nader uitgewerkt door een werkgroep met daar verschillende afgevaardigden van organisaties zoals Evenmens, Ut Huus, WijZ, De Kern en Vriendendiensten. De gemeente heeft randvoorwaarden op papier gezet om dit aanspreekpunt te verwezenlijken en de werkgroep werkt deze verder uit.

Gezond en Actief Leven Akkoord

In 2023 is het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) gepubliceerd. Als gemeente hebben we alle beschikbaar SPUK-GALA middelen aangevraagd en hier een plan van aanpak op geschreven. Het plan van aanpak gaat over verschillende thema's en op het gebied van welzijn zijn dit: mentale gezondheid, valpreventie, sociale basis, mantelzorg, een tegen eenzaamheid en welzijn op recept. De SPUK-middelen zijn ingezet om de doelen per thema binnen het GALA te realiseren.

Communicatie

De ondersteuningswebsite is een steeds belangrijker communicatiemiddel geworden. Op deze website is veel informatie te vinden over het Sociaal Domein. Inwoners kunnen hier antwoorden vinden op hun vragen of recente nieuwsberichten lezen. De website wordt structureel bijgehouden om te zorgen dat deze altijd actueel is. In 2023 heeft er een ervaringsonderzoek plaatsgevonden die bestond uit twee verschillende vragenlijsten, waarbij dit op een andere manier is vormgegeven dan voorgaande jaren.

Ondersteuning (onafhankelijke Cliëntondersteuning, mantelzorg-/vrijwilligersondersteuning)

De meeste hulp aan mensen wordt gegeven vanuit informele zorg, vooral door mantelzorgers. De bestaande vorm van mantelzorgondersteuning lijkt nog altijd aan te sluiten bij de behoefte. Ook kunnen volwassen en jonge mantelzorgers een blijk van waardering ontvangen. Gezien de belangstelling ervoor is deze vorm van mantelzorgwaardering ook in 2023 voortgezet. In 2023 was het mantelzorgcompliment ter hoogte van €100,-, met ingang van 2024 is het mantelzorgcompliment €50,-

Blijk van waardering	2023	2022	2021	2020
Volwassenen	391	371	368	362
Jongeren	84	66	62	51

Evaluatie Beleidsplan Wmo 2017-2020 Meedoen = Samendoen

In 2021 is het beleidsplan Wmo 2017-2020 geëvalueerd. In 2023 is gestart met het formuleren van een Sociale Toekomstvisie. Dit is gedaan in co-creatie met verschillende stakeholders. De sociale

toekomstvisie zal verder worden afgerond in begin 2024. Vervolgens zullen uitvoeringsprogramma's een concrete uitwerking vormen van de Sociale Toekomstvisie.

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Aantal unieke klanten Individuele voorzieningen Wmo 2021-2023

	2021	2022	2023
Hulp bij het huishouden	461	475	490
Begeleiding	200	207	204
Dagbesteding	83	90	85
Vervoersdiensten	529	529	557
Rolstoelen	122	118	119
Vervoersvoorzieningen	221	225	223
Woonvoorzieningen	103	110	110

Uit de tabel blijkt met name dat de stijging in de laatste jaren van het aantal unieke cliënten op het gebied van huishoudelijke hulp verder doorzet. Deze stijging bij de huishoudelijke hulp valt niet los te zien van het door de landelijke overheid vanaf 2019 ingevoerde abonnementstarief binnen de Wmo wat inhoudt dat ongeacht het inkomen en vermogen én ongeacht het aantal Wmo-voorzieningen iemand ontvangt er een vast tarief in rekening wordt gebracht (dit was maximaal € 20,60 per maand in 2023). Door deze wijziging is het dus voor met name de midden- en hoge inkomens aantrekkelijker geworden om de huishoudelijke hulp niet meer zelf te regelen en te betalen maar in het kader van de Wmo verstrekt en dus grotendeels vergoed te krijgen.

Wmo cliëntervaringsonderzoek

In 2023 heeft de gemeente Olst-Wijhe ervoor gekozen in het Wmo Cliëntervaringsonderzoek om de onderdelen (ervaren toegankelijkheid, kwaliteit en effecten van de geboden ondersteuning) op te splitsen in twee afzonderlijke onderzoeken en om een kleinere doelgroep aan te schrijven. Er is een onderzoek uitgevoerd naar de toegang en er is een apart onderzoek uitgevoerd naar de ervaren kwaliteit en effect.

De respons ten opzichte van het aantal verstuurd uitnodigingen is goed, maar vermeld moet worden dat het aantal aangeschreven cliënten in eerste instantie al laag was door de keuze voor een selecte doelgroep. Daarom kunnen we ondanks de goede respons geen uitspraken doen over de totale populatie Wmo-clieënten in de gemeente Olst-Wijhe.

Indicatoren en streefwaarden ondersteuning

Doel	Indicator	Meest recente cijfer voor Olst-Wijhe	Landelijk vergelijkend cijfer
Het bestaan van onafhankelijke cliënt-ondersteuning is bekend bij onze inwoners	De meeste Wmo-clieënten kennen het bestaan van onafhankelijke cliënt-ondersteuning >50% (in 2018)	2023: 43% 2021: 44% 2020: 44% 2019: 44% 2016: 30%	Geen data
Maatschappelijke participatie	Waarderingscijfer van de inwoners m.b.t. de inspanningen van de gemeente om burgers volledig te laten deelnemen aan de	2021: 6,62 2018: 6,8 2016: 6,6 2014: 6,5	Landelijk 2021: < 25.000 inw.: 6,8 (burgerpeiling)

	maatschappij (streefwaarde 6,7)		
Onze Wmo cliënten ervaren het contact met de gemeente als positief	Het aandeel Wmo cliënten dat het algemeen contact met de gemeente als positief heeft ervaren (2018: 65%)	2019: 66% 2016: 60%	Geen data
De toegang tot ondersteuning en zorg is gericht op de eigen regie van de cliënt en op het leveren van een maatwerkoplossing	De mate waarin Wmo cliënten van mening zijn dat tijdens het gesprek door de consulent en cliënt samen naar oplossingen is gezocht (2018: Eens > 65% 2018: Oneens < 18%)	2023: Eens 85* 2023: Neutraal 15% 2021: Eens 84% 2021: Oneens 7% 2020: Eens: 83% 2020: Oneens: 3% 2019: Eens: 82% 2019: Oneens: 5%	Geen data

Adviesraad Samenleving

De Adviesraad Samenleving heeft sinds een jaar een nieuwe voorzitter en een nieuwe secretaris. Dit heeft geleid tot een nieuwe impuls en er is geïnvesteerd in het scholen van de (nieuwe)leden. Ook hebben diverse leden afscheid genomen waardoor de Adviesraad van 20 personen (1-1-2023) naar 14 personen (31-12-2023) is gegaan. Er wordt extra geïnvesteerd door de adviesraad op zichtbaarheid en het werven van nieuwe leden, dit zullen zij ook in 2024 nog doen.

De adviesraad heeft in 2023 4 adviezen uitgebracht, 3 gevraagde adviezen en 1 ongevraagd advies.

JEUGD

Lokaal: uitvoering beleidsplan jeugd

Per 2022 is een Ambulant Jeugdhulpverlener ingezet in de gemeente Olst-Wijhe. Zij heeft in 2022 26 klanten zelf behandeld, die anders naar de Specialistische Jeugdhulp waren verwezen. In 2023 is dit aantal gegroeid naar 35 kinderen/gezinnen.

Zowel kinderen als ouders hebben de inzet van de Ambulant Jeugdhulpverlener als positief ervaren, omdat de hulp dichtbij huis was en er geen sprake was van een wachtlijst. Daarnaast heeft de inzet van de Ambulant Jeugdhulpverlener de Gemeente Olst-Wijhe een totale besparing in 2022 opgeleverd van 114.000 euro. Een gemiddeld traject binnen de (Specialistische) Jeugdzorg kost 4.384 euro per kind. De besparing bedraagt 114.000 euro. De netto besparing van 2022 (na aftrek van de salariskosten ad 75.000 euro) is 39.000 euro. In 2023 betreft dit een besparing van 145.266 euro. Met aftrek van de salariskosten, bedraagt het een netto besparing van 70.266 euro.

De inzet van een monitor sociaal domein in 2022 heeft ervoor gezorgd dat data van de gemeente inzichtelijk zijn. Dit maakt dat er meer zicht is op de kosten van trajecten en deze beter te duiden zijn.

Per januari 2022 is de POH in dienst bij de gemeente Olst-Wijhe (voorheen al enige jaren via detachering actief in onze gemeente). Hierdoor was het mogelijk om de POH voor meer uren beschikbaar te stellen voor hetzelfde budget als voorgaande jaren. De POH heeft 72 klanten zelf behandeld. Een traject in de Jeugd GGZ-ambulant kost gemiddeld 3.000 euro x 72 klanten = 216.000 euro. Met aftrek van de salariskosten van de POH betreft dit een besparing van 165.000 euro. In 2023 heeft de POH 70 klanten zelf behandeld, die daardoor niet doorverwezen zijn naar de Jeugd GGZ-ambulant. De kosten hiervoor zijn opgelopen naar gemiddeld 4000,- euro per traject, wat een bruto besparing is van 280.000 euro. Met aftrek van de salariskosten van de POH betreft dit een besparing van 220.000 euro.

Regionaal: Doorontwikkeling resultaatbekostiging en regionale visie jeugdhulp vastgesteld

De regionale visie jeugdhulp 2021-2025 is vastgesteld door de raad. Deze visie en ambitie; 'alle kinderen hebben een thuis' geven richting aan de samenwerking tussen de 11 gemeenten in de regio IJsselland voor de komende jaren.

Het proces van inkoop is afgerond in 2022. Vanaf januari 2023 is er gewerkt via het nieuwe inkoopmodel. De implementatie hiervan is goed verlopen. In 2024 wordt het beheersmodel ontwikkeld en in uitvoering gebracht. Dit moet meer sturing en grip gaan geven op onder andere kwaliteit, kosten en continuïteit.

Kansrijke Start (GALA/IZA):

Per 2023 heeft de gemeente Olst-Wijhe middelen vanuit GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) en IZA (Integraal Zorg Akkoord) voor Kansrijke Start. Kansrijke Start richt zich op de 1e 1000 dagen van het leven van een kind. De omgeving waarin een kind wordt geboren, bepaalt in grote mate de kansen voor later. Door nu te investeren in een goede kansrijke start voor elk kind, bouwen we aan een gezonde generatie in de maatschappij van morgen.

Gezamenlijk met de gemeenten Raalte, Deventer en Voorst wordt er vanuit IZA gewerkt aan een ketenaanpak Kansrijke Start.

Met de middelen vanuit GALA is het programma Nu Niet Zwanger(NNZ) gestart. NNZ biedt hulpverleners concrete middelen om hun cliënten (man én vrouw) in een open en eerlijk gesprek te laten nadenken over hun kindwens, seksualiteit en anticonceptie.

Ook worden er gezamenlijk met de gemeente Raalte netwerkbijeenkomst georganiseerd. Hierin worden thema's aan de orde gebracht, die aansluiten op de zorgpaden Kansrijke Start.

Een aanbod voor alle peuters

Om alle peuters de mogelijkheid te geven om naar een voorschoolse voorziening te gaan hebben het Ministerie van SZW en de VNG bestuurlijke afspraken gemaakt. Dit vanuit de overtuiging dat goede kinderopvang bijdraagt aan de ontwikkeling van kinderen en aan een goede start op de basisschool. Samen met betrokken kindercentra en de GGD (JGZ) werken we via een actief (communicatie)plan aan een groter bereik van alle peuters. De decentralisatie-uitkering die wij ontvangen zetten wij vooral in om ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag tegemoet te komen. Daarnaast zetten wij in op het aanbod van cursussen positief opvoeden voor peuters, waarbij het belang van peuterwerk benadrukt wordt.

Voor- en vroegschoolse educatie

Bij sommige peuters wordt een taal- en/of ontwikkelingsachterstand geconstateerd. Deze kinderen kunnen, na een indicatie, meer dagdelen naar een peuteropvanglocatie waar het VVE-programma wordt aangeboden. In schooljaar 2022/2023 hebben 18 peuters uit onze gemeente een dergelijke indicatie ontvangen. 17 peuters zijn daadwerkelijk in het VVE-programma geplaatst.

VOLKSGEZONDHEID

Volksgezondheidsbeleid

In 2023 is het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) gepubliceerd. Als gemeente hebben we alle beschikbaar SPUK-GALA middelen aangevraagd en hier een plan van aanpak op geschreven. Het plan van aanpak gaat over verschillende thema's en op het gebied van gezondheid zijn dit: terugdringen van gezondheidsachterstanden, overgewicht en gezonde leefstijl, opgroeien in een Kansrijke Omgeving (preventie middelengebruik), mentale gezondheid en gezond leefomgeving. De SPUK-middelen worden ingezet om de doelen per thema uit het plan van aanpak van het GALA te realiseren.

Het lokale plan van aanpak voor het GALA vervangt de Nota lokaal gezondheidsbeleid. In het plan van aanpak staan de volgende doelen centraal:

1. Terugdringen gezondheidsachterstanden
2. Gezonde fysieke leefomgeving
3. Versterken van de sociale basis
4. Gezonde leefstijl en gezond gewicht

5. Versterken van de mentale gezondheid

6. Vitaal ouder worden

In 2023 is veel energie gestoken in de voorbereiding en het plan wordt in 2024 verder geïmplementeerd.

VERBONDEN PARTIJEN

Het Regionaal Service Team Jeugd IJsselland (RSJ).

In de regio IJsselland is er middels een Gemeenschappelijke regeling (GR) voor gekozen regionale samenwerking voort te zetten. Sinds 2018 is er het Regionaal Service team Jeugd IJsselland (RSJ), een bedrijfsvoering organisatie. Het RSJ koopt jeugdhulp in, voert contractmanagement en voert de monitoring van de jeugdhulp uit. Daarnaast ondersteunen zij bij verschillende regionale thema's die beleidsvoorbereidend zijn. Naast deze taken van het RSJ hebben wij als regio de samenwerking op verschillende transformatiethema's.

In 2023 zijn de 'Dagen van de Samenwerking' gestart. Bij deze dagen zijn teammanagers van de gemeenten betrokken en het RSJ. Doel van deze 'Dagen van de Samenwerking' is het herijken van de opdracht van de gemeenten aan het RSJ.

GGD IJsselland Zwolle

Onze gemeente maakt deel uit van de GGD IJsselland. Volgens de Wet publieke gezondheid hebben gemeenten de taak een GGD in stand te houden voor de uitvoering van taken op het gebied van de publieke gezondheidszorg. Dit is o.m. gericht op het bevorderen van de algemene gezondheid en het voorkomen van ziekten bij risicogroepen. Een belangrijke rol van de GGD is daarnaast monitoring en signalering. De GGD heeft een belangrijke rol vervuld in verband met de bestrijding van het coronavirus en de jeugdgezondheidszorg aan ontheemden uit Oekraïne.

KonnecteD (voorheen Sallcon)

Wij zijn samen met de gemeente Deventer aandeelhouder van KonnecteD (voorheen Sallcon). KonnecteD is onder andere verantwoordelijk voor de uitvoering van de taken en verplichtingen, voortkomend uit de Wet sociale werkvoorziening. Daarnaast kopen wij leer- werktrajecten in bij KonnecteD en hebben wij enkele klanten door middel van het verstrekken van een loonkostensubsidie bij hen aan het werk.

Wat heeft het gekost?

In onderstaand overzicht zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma verbonden zijn.

Samenleving	Primaire begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Realisatie 2023	Saldo 2023
Baten	4.062	8.067	8.985	918
Lasten	-25.249	-31.844	-30.771	1.072
Saldo van baten en lasten	-21.187	-23.776	-21.786	1.990
Onttrekking reserves	251	2.299	1.749	-551
Toevoeging reserves	-183	-1.345	-1.458	-113
Resultaat	-21.119	-22.822	-21.496	1.326

Het resultaat van dit hoofdstuk is als volgt verdeeld over de taakvelden.

Bedragen x € 1.000

Thema's en taakvelden	Primaire Begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Realisatie 2023	Saldo 2023
Onderwijs				
Openbaar basisonderwijs	-90	-91	-98	-6
Onderwijshuisvesting	-723	-723	-594	129
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.016	-1.104	-1.122	-18
Sport				
Sportbeleid en activering	-241	-156	-166	-10
Sportaccommodaties	-1.327	-1.504	-1.378	126

Kunst en Cultuur				
Cultuurpresentatie, -productie, -partici	-161	-208	-182	26
Musea	-78	-163	-76	87
Media	-425	-451	-457	-6
Welzijn				
Samenkracht en burgerparticipatie	-2.051	-2.313	-1.801	513
Werk- en inkomensondersteuning				
Inkomensregelingen	-1.532	-2.790	-2.549	240
Begeleide participatie	-2.021	-2.182	-2.049	132
Arbeidsparticipatie	-571	-579	-507	72
Maatschappelijke ondersteuning				
Wijkteams	-174	-1.807	-1.601	206
Maatwerkvoorziening (WMO)	-741	-786	-660	126
Maatwerkdienstverlening 18+	-3.974	0	0	0
Hulp bij het huishouden WMO	0	-1.657	-1.665	-8
Begeleiding(WMO)	0	-1.138	-984	154
Dagbesteding(WMO)	0	-450	-398	52
Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	-154	-59	95
Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0
Beschermd wonen (WMO)	0	-50	0	50
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	0	0	0
Jeugd				
Maatwerkdienstverlening 18-	-5.247	0	0	0
Jeugdhulp begeleiding	0	-788	-531	257
Jeugdhulp behandeling	0	-439	-787	-348
Jeugdhulp dagbesteding	0	-117	-312	-195
Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	-405	-217	188
Pleegzorg	0	-147	-219	-72
Gezinsgericht	0	-15	0	15
Jeugdhulp met verblijf overig	0	-877	-883	-6
Jeugdhulp behandeling GGZ zndr verblijf	0	-1.452	-1.108	345
Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	-80	-49	31
Gesloten plaatsing	0	-67	-220	-152
Geëscaleerde zorg 18-	-87	0	0	0
Jeugdbescherming	0	-292	-332	-40
Jeugdreclassering	0	-21	-36	-15
Volksgezondheid				
Volksgezondheid	-729	-770	-747	23
Reserves	68	954	290	-664
Resultaat	-21.119	-22.822	-21.496	1.326

ONDERWIJS

Openbaar basisonderwijs

Onder openbaar basisonderwijs wordt het gymvervoer, bijdrage gymonderwijs en de exploitatie van de gymlokalen verantwoord. Er zijn geen noemenswaardige afwijkingen

Onderwijs huisvesting

Op onderwijshuisvesting is een klein voordeel ontstaan doordat de verzekeringskosten voor de voormalige schoolgebouwen onder programma 1 gemeentelijk vastgoed zijn verantwoord maar nog onder onderwijshuisvesting staan geraamd. Op de overige schoollocaties is per saldo een klein voordeel ontstaan door hogere verhuur van gebouwen bij het voortgezet onderwijs.

De projectkosten voor Scholen voor Morgen (cluster Olst en cluster Wijhe) zijn lager uitgevallen doordat voor cluster Olst de aanbesteding is ingezet en afgerond, waardoor minder ambtelijke inzet nodig was in 2023. Ook is de gereserveerde vrijval van kapitaallasten op voormalige schoolgebouwen

nog niet ingezet. Het voordeel op deze budgetten is gestort in de reserve onderwijs huisvesting conform de uitgangspunten van deze reserve, vastgelegd in de Nota reserves en voorzieningen.

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Het betreft de verantwoording van het lokaal beleid voortgezet onderwijs, onderwijsbegeleiding, leerplicht, leerlingenvervoer, voor- en vroegtijdse educatie en peuterwerk.

Voor leerlingenvervoer is het budget in 2023 bij de 2e bestuursrapportage bijgesteld. De lasten zijn toch nog hoger uitgevallen met name door de afwikkeling van de nabetaling aan de vervoerder, ook over voorgaande jaren.

Het budget Onderwijs achterstandenbeleid wordt ingezet voor Voor- en vroegtijdse educatie. De van het rijk ontvangen middelen zijn voor een klein deel niet ingezet maar gereserveerd voor inzet komende jaren.

De gemeente heeft van het rijk middelen ontvangen voor uitvoering van het Nationaal programma onderwijs om de ontstane leerachterstanden door corona weg te kunnen werken. In 2022 is een eerste aanzet gegeven in een plan van aanpak, in samenwerking met de schoolbesturen en andere partners in de samenleving. Op basis van het plan van aanpak is in 2023 gestart met de uitvoering. De niet ingezette middelen zijn gereserveerd voor de uitvoering tot en met 1 juli 2025.

Het gebruik van peuterwerk is de laatste twee jaar aanzienlijk gestegen als gevolg van gewijzigde regelgeving in het recht op een gemeentelijke bijdrage voor ouders met recht op kinderopvangtoeslag. Deze toename is in de 1e Bestuursrapportage 2023 verwerkt in de begroting conform de verwerking in de Kadernota 2024-2027. In 2023 is slechts een klein nadeel ontstaan op peuterwerk.

SPORT

Sportbeleid en activering

Ten aanzien van uitvoering van het Sportstimuleringsbeleid zijn er geen afwijkingen te melden.

Het onderdeel 'Fysieke leefomgeving' binnen het GALA valt financieel ook onder het product sport- en cultuurstimulering. Hier zijn in 2023 geen uitgaven geweest. Volgens de regels van de Brede SPUK regeling wordt 20% van dit budget doorgeschoven naar 2024 en wordt het restant terugbetaald via de SISA-verantwoording.

Sportaccommodaties

In dit taakveld vallen de sportaccommodaties sporthal de Hooiberg, sporthal de Lange Slag, het zwembad en ook de sportvelden. De grootste afwijkingen worden toegelicht. Er was minder personele inzet dan verwacht, minder noodzakelijk onderhoud en een hogere bijdrage vanuit het Rijk voor de btw bij sporthal de Hooiberg. De lagere personele inzet komt deels doordat een medewerker door Ut Huus is overgenomen, met een incidentele subsidie waarvan de kosten in thema Welzijn vallen. Er was minder onderhoud bij het zwembad, grotendeels doordat de vervanging van de elektrolyse-installatie als investering is opgevoerd maar het onderhoudsbudget hier niet op is bijgesteld. Voor sporthal de Lange Slag is op dit punt een nadeel zichtbaar, omdat een deel budget nog onterecht onder het thema Welzijn valt. Daar is een overschot zichtbaar. In 2024 is dit gecorrigeerd.

KUNST EN CULTUUR

Cultuur

Op dit taakveld is al eerder een voordeel ontstaan omdat de compensatiemiddelen voor corona onderbenut zijn gebleven. Een deel hiervan is ingezet voor een groot cultuurproject genaamd VIJF, wat aansloot bij de doelen van de coronasteunmiddelen. Ook zijn de middelen voor cultuureducatie onderbenut gebleven door de naweeën van de coronaperiode en het wijzigen van de functie van cultuurcoach van welzijn naar onderwijs waar veel tijd aan is gependeed, waardoor er minder tijd over bleef om activiteiten binnen dit project uit te voeren. Deze worden op een later moment in de projectperiode besteed.

Musea

Het opstellen van de culturele waardenkaart is in eerste instantie meegenomen in het traject voor de omgevingsvisie. Daarna wordt bepaald of het noodzakelijk is om afzonderlijk een culturele waardenkaart op te stellen. De kerkervisie is vastgesteld. Het voorstel is de overgebleven middelen van in te zetten ter ondersteuning van herbestemmings- en verduurzamingsonderzoeken van kerken.

WELZIJN

Samenkracht en burgerparticipatie

Onder Samenkracht en burgerparticipatie zijn de budgetten voor maatschappelijk werk, Wmo vervoer, welzijnsaccommodaties, Kulturhusconcept, dorpsontwikkelpunten, sociaal cultureel werk, kinderopvang, opvang statushouders, asielzoekers en ontheemden en budgetten sociaal domein voor mantelzorg, bijkomende activiteiten jeugd, uitvoering en toegang verantwoord.

In 2023 zijn Oekraïners in gemeentelijke en particuliere locaties opgevangen. De gemeentelijke opvanglocaties zijn in 2023 uitgebreid met gehuurde woningen op Sekkelanden en gebouwde flexwoningen in Olst en in Wijhe. De inzet van woningen aan de Beatrixlaan is begin 2023 beëindigd. Naast huisvestingskosten en uitkeringen aan de ontheemden gaat het ook om kosten voor begeleiding en interne kosten zoals capaciteit voor beheer en uitvoering. De vergoeding van de kosten vindt veelal plaats op basis van normvergoedingen. In 2023 is de dagvergoeding per beschikbare plek verlaagd van €100 naar €83. Voor 2023 is er een voordelig resultaat ontstaan van €390.000. Voorgesteld wordt om dit voordeel te storten in de reserve ontheemden met de mogelijkheid om dit bedrag de komende jaren breed in te zetten voor de opvang van ontheemden. Naast de mogelijk extra kosten voor het opzetten en inrichten van nieuwe opvanglocaties, moet ook gedacht worden aan extra kosten voor bijvoorbeeld medische zorg, Wmo, minimabeleid, jeugdhulp, onderwijs. Ook wordt in 2024 de dagvergoeding per plek verder verlaagd.

In 2023 is crisishulp voor alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV-ers) gerealiseerd op Summercamp, zowel de uitloop van deze opvang vanuit 2022 tot en met maart als de nieuwe opvang vanaf november dit jaar. Deze opvang wordt onder verantwoordelijkheid van het COA uitgevoerd en is voor de gemeente budgettair neutraal.

Voor de opvang statushouders is de Wet inburgering 2021 met ingang van 2022 van kracht. De gemeente is gehouden aan een taakstelling op het aantal te huisvesten statushouders. De huisvesting, begeleiding en integratie is in 2022 binnen het beschikbare budget gerealiseerd. Het niet benutte deel van de rijksbijdrage voor 2023 is gereserveerd voor komende jaren omdat de integratietrajecten een lange looptijd hebben en in afwachting van de definitieve vaststelling van het budget 2023.

Voor 2022 en 2023 is een extra taakstelling opgelegd om de problemen bij de landelijke opvang van statushouders en asielzoekers op te kunnen lossen. Van het rijk zijn hiervoor in 2022 en 2023 extra middelen ontvangen. Deze middelen zijn voor een deel nog niet ingezet in 2023. Het restant van deze bedragen wordt voor de extra kosten in de uitvoering de komende jaren overgeheveld naar 2024. Voor kinderopvang met sociaal medische indicatie is het gebruik in 2023 net als in 2022 binnen het budget gerealiseerd.

De specifieke uitkering voor het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) bestaat uit verschillende budgetten. De hier verantwoorde GALA-budgetten zijn deels besteed in 2023 en mogen voor maximaal 20% van het budget worden overgeheveld naar 2024. Het resterende bedrag moet worden terugbetaald aan het rijk. Het gaat om de volgende budgetten:

GALA-onderdeel	rijksvergoeding 2023	Lasten 2023	Max 20% overhevelen naar 2024	Terug te betalen over 2023
GALA - Sociale basis	36.259	30.000	6.260	
GALA - Mantelzorg	9.934	6.500	1.987	1.447
GALA - Een tegen eenzaamheid	9.934	8.000	1.934	
GALA - Welzijn op recept	5.464		1.093	4.371
Totaal GALA budgetten op 3.3 Welzijn	61.591	44.500	11.273	5.818

De specifieke uitkering voor het Integraal Zorgakkoord (IZA) via de regiogemeente Deventer is door ons voor €237.000 benut voor invoering en verschillende projecten.

De overige kosten voor Wmo zijn voor een groot deel binnen de beschikbare budgetten gerealiseerd. De extra kosten voor onafhankelijke cliëntondersteuning Wmo als gevolg van corona worden in 2023 nog eenmaal gedekt uit de reserve Sociaal domein. De kosten mantelzorg zijn iets hoger.

Het uitvoeringsbudget voor het opstellen van de Sociale Toekomstvisie 2.0 is niet volledig ingezet in 2023. Voorgesteld wordt het restant budget over te hevelen naar 2024 omdat de werkzaamheden nog moeten worden afgerond.

Voor Wmo vervoer is het gebruik de laatste jaren stabiel en zijn de kosten binnen het geraamde budget gebleven.

WERK EN INKOMENSONDERSTEUNING

Inkomensregelingen

Voor de uitkeringen ontvangen we van het rijk het zogenaamde BUIG-budget (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten). In 2023 is dit budget niet toereikend. De overschrijding blijft echter binnen het eigen risico van de gemeente zodat we geen beroep kunnen doen op de vangnetregeling.

De TOZO-regeling (Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers) is in 2021 beëindigd. In 2023 is financieel alleen de nasleep zichtbaar in de vorm van inkomsten terugvordering en verhaal voor onterecht verstrekte uitkeringen. Deze inkomsten worden volledig terugbetaald aan het rijk. Onder minimabeleid zijn naast de normale uitkeringen ook de uitkeringen voor de energietoeslag 2023 verantwoord, voor zover die in 2023 zijn beschikt. Door late wet- en regelgeving is de uitvoering eind van het jaar gestart. Voor een deel wordt het beschikbare budget, zowel voor uitkeringen als voor uitvoering, overgeheveld naar 2024, voor afronding van dit traject. De raad heeft bij de 2e Berstuursrapportage een amendement aangenomen waardoor de doelgroep voor de energietoeslag 2023 is uitgebreid en een budget beschikbaar gesteld met dekking uit de reserve Nader te bestemmen middelen. Ook deze bedragen worden overgeheveld naar 2024.

Wsw en beschut werk

Onder Wsw en beschut werk wordt de uitvoering van de voormalige Wsw-regeling verantwoord. De kosten van deze uitvoering, zowel door KonnecteD (voormalige Sallcon) als door Tiem (voormalige Wezo), zijn binnen het geraamde budget gerealiseerd. Door een dalend aantal Wsw-ers is een voordeel ontstaan op de uitvoeringskosten.

Arbeidsparticipatie

De uitvoering re-integratie is binnen het (deels gemeentelijk) budget uitgevoerd. Uit eerdere gerealiseerde voordelen op de uitvoering Wsw bij KonnecteD hebben we nog een beroep kunnen doen op niet uitgekeerd dividend, waar een deel van de uitvoering mee gedekt kon worden. Vanuit de deelname aan het regionale traject is een voorschot ESF-subsidie ontvangen.

MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

Algemeen

Met ingang van 2023 zijn de taakvelden voor maatschappelijke ondersteuning uitgebreid. In de toelichting gaan we uit van de indeling Maatwerkdienstverlening 18+ en Beschermd wonen en maatschappelijke opvang omdat dit in totalen een beter beeld geeft. Bij de invoering van de nieuwe taakvelden is een voorlopige inschatting gemaakt van het budget per taakveld, waardoor de verschillen met de realisatie nu moeilijk te duiden zijn.

Door de invoering van de nieuwe taakvelden zijn de kosten voor de toegang jeugd en voor VeiligThuis overgebracht naar taakveld Toegang en eerstelijnsvoorzieningen.

Toegang en eerstelijnsvoorzieningen

Onder Toegang en eerstelijnsvoorzieningen wordt de toegang van het sociaal domein, maatwerk preventie jeugdgezondheidszorg, begeleiding gedupeerde kindertoeslagaffaire, de budgetten voor versterking dienstverlening gemeenten en Veilig thuis verantwoord.

Voor toegang en preventie is binnen het budget uitgevoerd. Er is een voordeel als gevolg van minder inzet op externe uitvoering en preventie in 2023 en eerdere afronding van het transformatietraject sociaal domein. Het uit 2022 overgeheveld budget voor o.a. het preventieproject Kansrijke Start is in 2023 niet benut. De kosten zijn opgevangen binnen het reguliere preventiebudget jeugd en door inzet van de voor 2023 ontvangen GALA-budgetten. Hierdoor valt dit budget vrij ten gunste van de reserve Nader te bestemmen middelen.

Naar aanleiding van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) heeft het vorige kabinet voorstellen gedaan om de publieke dienstverlening fundamenteel te verbeteren. Dit vraagt om een andere manier van werken en is een gezamenlijke opdracht voor gemeenten, uitvoeringsorganisaties en het rijk. Het rijk heeft hier vanaf eind 2021 tot en met 2027 middelen voor vrijgemaakt. De uitvoering heeft een langere looptijd en vindt vanaf 2023 tot en met 2029 plaats zoals het college in 2021 heeft besloten. De niet-ingezette middelen tot en met 2023 worden daarom overgeheveld naar volgende jaren.

Voor de gedupeerden kindertoeslagaffaire worden de kosten door het rijk vergoed. Voor een deel zijn de kosten verantwoord onder minimabeleid en arbeidsparticipatie waardoor hier een voordeel is ontstaan.

Voor Veilig thuis zijn de kosten hoger dan begroot doordat de indexering van de gemeentelijke bijdrage niet juist in de begroting is opgenomen. Voor 2024 is dit in de begroting hersteld.

Maatwerkvoorzieningen (Wmo)

Onder de maatwerkvoorzieningen worden de woon- en leefvoorzieningen voor inwoners met een beperking (voormalige Wvg-voorzieningen) verantwoord. Door een wijziging van het rijk in de taakvelden worden hier nu ook de voor de WMO-zorg benodigde vervoerskosten verantwoord. Voor woningaanpassingen is het budget altijd moeilijk in te schatten. In 2023 zijn de toegekende aanpassingen hoger dan het beschikbare budget. Op het budget voor leefvoorzieningen (verstrekking rolstoelen, scootmobielen en andere hulpmiddelen) is een voordeel ontstaan. Dit voordeel ontstaat door meerdere factoren, zoals intensiever contractbeheer, kritisch toekennen middelen en het effect van de langere garantietermijn van 9 jaar. In afwachting van de uitkomsten van de lopende aanbesteding wordt het beschikbare budget nog niet aangepast.

Maatwerkdienstverlening 18+

De maatwerkdienstverlening 18+ betreft zowel de kosten voor de Wmo begeleiding en dagbesteding als voor de Wmo huishoudelijke hulp. De Wmo huishoudelijke hulp is in 2023 met een klein nadelig resultaat ten opzichte van de begroting gerealiseerd. In 2022 heeft een nieuwe aanbesteding plaatsgevonden voor Huishoudelijke Ondersteuning op basis van reële tarieven, de tarieven per uur voor huishoudelijke ondersteuning zijn voor 2023 daardoor hoger vastgesteld. Voor 2024 staan de tarieven als gevolg van nieuwe Cao's opnieuw onderdruk. Voor Wmo begeleiding en dagbesteding is de uitkomst ruim binnen de begroting gebleven. De inkomsten uit de eigen bijdrage voor WMO zorg in totaliteit zijn voordelig ten opzichte van de begroting.

Beschermd wonen en maatschappelijke opvang

De inzet op beschermd wonen en maatschappelijke opvang is voor de uitvoering lokaal gezondheidsbeleid budgettair neutraal. Hiervoor wordt van de regiogemeente Deventer budget ontvangen. Het incidenteel door het rijk beschikbaar gestelde bedrag voor brede aanpak dak- en thuislozen is in 2023 nog niet ingezet, dit wordt in 2024 opgepakt. Dit budget wordt daarom overgeheveld naar 2024.

JEUGD

Algemeen

Met ingang van 2023 zijn de taakvelden voor jeugdzorg uitgebreid. In de toelichting handhaven we de indeling in Maatwerkdienstverlening 18- en geëscaleerde zorg 18- omdat dit in totalen een beter beeld geeft. Bij de invoering van de nieuwe taakvelden is een voorlopige inschatting gemaakt van het budget per taakveld, waardoor de verschillen met de realisatie nu moeilijk te duiden zijn.

Door de invoering van de nieuwe taakvelden zijn de uitvoeringskosten en de kosten voor VeiligThuis overgebracht naar taakveld Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (voorheen taakveld Wijkteams) onder thema Maatschappelijke ondersteuning.

Maatwerkdienstverlening 18-

Voor specialistische jeugdzorg zijn de kosten voor 2023 binnen het geraamde budget gerealiseerd. Er is wel sprake geweest van verschillende trajecten in de duurdere jeugdhulp als uithuisplaatsingen en pleegzorgtrajecten. Voor een alternatief traject in de jeugdzorg is een bijdrage ontvangen van de gemeente Enschede. Voor eventuele extra kosten sociaal domein door opvang ontheemden uit Oekraïne is van het rijk een klein budget ontvangen via de decembercirculaire 2023. Dit bedrag is onderdeel van het rekeningresultaat 2023. De inzet van de ambulante jeugdhulpverlener en de extra inzet van de POH-er blijft goede resultaten opleveren. De invoering van het woonplaatsbeginsel leidt soms tot extra kosten doordat declaraties laat en over voorgaande jaren worden ontvangen.

Geëscaleerd zorg 18-

Dit betreft de kosten voor jeugdhulp door jeugdbescherming en jeugdreclassering. De kosten zijn hoger dan de raming, enerzijds het gevolg van een ruwe inschatting als gevolg van de invoering van nieuwe taakvelden, anderzijds ook het gevolg van het aantal trajecten in deze zorgsoort. Het nadelig effect wordt gecompenseerd door het voordeel op de maatwerkdienstverlening 18-.

VOLKSGEZONDHEID

Volksgezondheid

In 2023 heeft een begrotingswijziging plaatsgevonden bij de GGD voor de uitvoering van de wettelijke taken op gebied van de publieke gezondheid. Onder andere door aanpassingen van het functiehuis, prijs- en loonindexatie en extra taken op het gebied van de opvang van Oekraïners en Corona is de begroting bijgesteld en de inwonerbijdrage verhoogd. Bij de 1e Bestuursrapportage 2023 is de begroting hiervoor aangepast met € 53.000. Deze aanpassing is ook structureel doorgevoerd in de begroting 2024-2027.

Het voordelig resultaat op volksgezondheid komt vooral door het niet inzetten van het gemeentelijk budget voor preventie als gevolg van de inzet op de ontvangen rijksmiddelen voor het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en de vervallen bijdrage aan gemeente Deventer voor Openbare Geestelijke GezondheidsZorg (OGGZ). De kosten voor de OGGZ worden in het vervolg gedekt uit de middelen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang. De GALA-budgetten zijn budgettair neutraal verwerkt, dit wordt hierna specifiek toegelicht. In 2023 is de pilot positieve gezondheid afgerond.

GALA-budgetten

Voor de uitvoering van het GALA heeft de gemeente Olst-Wijhe een bijdrage vanuit de Brede SPUK regeling ontvangen voor diverse onderdelen. Voor een deel zijn deze budgetten besteed in 2023. Van ieder budget mag daarnaast maximaal 20% worden overgeheveld naar 2024. Het restant van het budget moet worden terugbetaald aan het rijk.

De GALA-budgetten zijn verantwoord onder Sport, Maatschappelijke ondersteuning en Volksgezondheid.

Onder Volksgezondheid zijn de volgende GALA-budgetten verantwoord:

GALA-onderdeel	rijksvergoeding 2023	Lasten 2023	Max 20% overhevelen naar 2024	Terug te betalen over 2023
GALA - Kansrijke omgeving (en vroegsignalering alcohol)	17.385	3.500	3.477	10.408
GALA - Overgewicht	2.484	0	497	1.987
GALA - Kennis- en adviesfunctie GGD	2.484	2.484		0
GALA - Regionale aanpak preventie	8.841		1.768	7.073
GALA - Gezondheidsachterstanden	19.868	15.900	3.968	0
GALA - Mentale gezondheid	6.954	3.000	1.391	2.563
GALA - Valpreventie	51.161	32.493	10.232	8.435
GALA- Kansrijke start	14.901	13.923	978	0
Totaal GALA budgetten op 3.7 Volksgezondheid	124.078	71.300	22.311	30.466

RESERVES

Er is een lagere onttrekking geweest uit de reserves welzijnsaccommodaties vanwege per saldo lagere onderhoudskosten op diverse locaties. Verder gaat het om gedeeltelijke of latere inzet van middelen via de reserve Nader te bestemmen middelen voor onder andere de cultuurhistorische waardenkaart, uitkering energietoeslag 2023, de POK-gelden, maatschappelijke begeleiding statushouders en middelen voor brede opvang dak- en thuislozen. Een deel van de budgetten wordt doorgeschoven naar 2024.

Uit de reserve sociaal domein zijn de extra kosten cliëntonafhankelijke ondersteuning na corona onttrokken.

Daarnaast is de vrijval in het projectbudget voor de kindcentra Olst en Wijhe gestort in de reserve onderwijs huisvesting.

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN, OVERHEAD & ONVOORZIEN

Wat wilden wij bereiken?

Hoofddoelstelling/beoogd maatschappelijk effect:

Het voeren van een doelmatig financieel beleid dat leidt tot structureel sluitende begrotingen.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij hiervoor gedaan?

Het hoofddoel was het voeren van een doelmatig financieel beleid dat leidt tot structureel sluitende begrotingen.

In het jaar 2023 is de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025-2027 structureel reëel en structureel sluitend opgesteld tot en met 2025. Vanaf 2026 vallen we in het financiële ravijn. De onzekerheid is in 2023 gebleven door de val van het kabinet en bij uitblijven van een nieuwe kabinet. Voor meer over deze situatie, zie de kadernota 2025-2028.

De financiële uitkomsten van algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien over het jaar 2023 zijn:

Bedragen x € 1.000 (exclusief reservemutaties)

Onderdeel	Begroting 2023 primitief	Begroting 2023 na wijziging	Realisatie 2023
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	5.111	4.936	4.954
Algemene uitkeringen	32.722	34.779	35.353
Dividend	139	204	204
Saldo van de financieringsfunctie	-509	-554	-544
Overige algemene dekkingsmiddelen	553	683	515
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	38.016	40.048	40.482
Vennootschapsbelasting	0	0	0
Overhead	-8.038	-9.321	-8.678
Onvoorzien	-38	0	0
Totaal programma algemene dekkingsmiddelen overhead en onvoorzien	29.940	30.726	31.804

Wat heeft het gekost?

In onderstaand overzicht zijn de lasten en baten opgenomen die aan dit programma verbonden zijn.

Algemene dekkingsmiddelen, overhead & onvoorzien	Primaire begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Realisatie 2023	Saldo 2023
Baten	39.350	41.571	42.137	566
Lasten	-10.717	-10.846	-10.333	513
Saldo van baten en lasten	28.633	30.726	31.804	1.079
Onttrekking reserves	346	818	653	-165
Toevoeging reserves	-99	-256	-1.062	-806
Resultaat	28.880	31.288	31.395	107

Het resultaat van dit hoofdstuk is als volgt verdeeld over de taakvelden.

Bedragen x € 1.000

Thema's en taakvelden	Primaire Begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Realisatie 2023	Saldo 2023
Overhead				
Ondersteuning organisatie	-8.038	-9.321	-8.678	644
Treasury				
Treasury	291	295	286	-9

Lokale heffingen				
OZB woningen	3.714	3.554	3.556	2
OZB niet-woningen	1.254	1.239	1.255	16
Belastingen Overig	8	8	4	-4
Economische promotie	135	135	139	4
Algemene uitkeringen				
Algemene uitkering overige uitkeringen	32.722	34.779	35.353	574
Overige baten en lasten en onvoorzien				
Overige baten en lasten	-1.452	37	-111	-148
Vennootschapsbelasting				
Vennootschapsbelasting (VPB)	0	0	0	0
Reserves	247	562	-409	-971
Resultaat	28.880	31.288	31.395	107

OVERHEAD

Overhead

Op het taakveld overhead zijn er diverse overschotten ontstaan. Het betreft vooral toegekende incidentele middelen voor ICT-projecten die nog niet op stoom zijn gekomen. In het voorstel tot resultaatbestemming komt dit maar deels terug, omdat sommige projecten geen doorgang meer vinden. Hieronder worden de grotere afwijkingen op dit taakveld toegelicht.

Het opgespaarde verlof van de medewerkers is ook dit jaar op geld gezet. Door de stijging van de lonen en een toename van het aantal gespaarde uren, is de voorziening aangevuld waardoor een nadeel is ontstaan. De voorziening dient ter dekking van eventuele vervanging bij opname van het verlof. De reguliere loonkosten blijven met een nadeel van € 9.000 net niet binnen de begroting.

Zoals eerder genoemd is op het gebied van ICT is een voordeel ontstaan. Dit komt vooral door plannen die doorschuiven naar 2024 en plannen die zijn vervallen. Vanwege het herhaalde uitstel van de uitvoering van gegevensbeschermingseffectbeoordelingen (privacy) blijft hiervoor budget over en schuift het budget door naar 2024.

TREASURY

Treasury

Op het gebied van financiering is er een beperkt nadeel ontstaan.

LOKALE HEFFINGEN

Zie voor aanvullende informatie ook de paragraaf lokale heffingen.

OZB-woningen

Ondanks hogere kosten vanwege uitbetaalde proceskostenvergoedingen is een beperkt voordeel ontstaan door een lagere bijdrage aan de Regionale Belastingssamenwerking en een geringe meeropbrengst OZB.

OZB niet woningen

De werkelijke opbrengst eigenarenbelasting 2023 valt iets hoger uit dan geraamd.

Belastingen overig

Onder dit taakveld vallen de baatbelasting en de reclamebelasting. Er zijn geen significante afwijkingen.

Economische promotie

In dit taakveld is de toeristenbelasting begroot. Er zijn geen significante afwijkingen.

ALGEMENE UITKERINGEN

Algemene uitkering en overig gemeentefonds

Ten opzichte van de van de 2e bestuursrapportage zijn er meer inkomsten ontvangen. Dit wordt met name veroorzaakt door bij de decembercirculaire 2023 toegekende middelen voor taakmutaties (vooral extra middelen voorbereiding invoering Omgevingswet en Gebiedsgerichte Aanpak). Deze bedragen maken onderdeel uit van het voorstel resultaatsbestemming 2023. Daarnaast heeft de actualisatie van de gehanteerde eenheden van de verdelingsmaatstaf "Huishoudens met een laag inkomen (drempel)" tot een meeropbrengst geleid.

OVERIGE BATEN EN LASTEN EN ONVOORZIEN

Rekeningresultaat

In de financiële tabel van het resultaat per taakveld is het rekeningresultaat niet zichtbaar. Dit is wel zichtbaar gemaakt in het voorwoord en de samenvatting aan het begin van de jaarstukken.

Overige baten en lasten

Het nadeel op dit taakveld ontstaat door de stelpost onderuitputting die op is genomen naar aanleiding van de gemelde tekorten in de eerste en tweede bestuursrapportage. Dit nadeel wordt binnen dit taakveld deels teniet gedaan door de vrijval van de geraamde stelpost in verband met de hoge energiekosten van. Buiten dit taakveld zijn er ook genoeg voordelen.

VENNOOTSCHAPSBELASTING

Vennootschapsbelasting

In 2023 is de definitieve aanslag over 2021 ontvangen. Deze was conform het bedrag dat daarvoor in voorgaande jaren als verwachte last is verantwoord. Inmiddels wordt gewerkt aan de aangifte over 2022. De verwachte last is opgenomen als nog te betalen post in de jaarrekening 2022.

RESERVES

Het nadeel op de reserves is vooral ontstaan door een storting van het rekeningresultaat in de reserve nader te bestemmen middelen. Verder is er een nadeel vanwege lagere onttrekkingen uit de reserve nader te bestemmen middelen, doordat al eerder doorgeschoven ICT- en privacy-projecten wederom doorschuiven naar 2024 of vrijvallen.

PARAGRAFEN

LOKALE HEFFINGEN

INLEIDING

In de paragraaf lokale heffingen is conform artikel 10 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) informatie opgenomen over de volgende zaken:

- een overzicht van de gerealiseerde belastinginkomsten 2023;
- beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen;
- een aanduiding van de lokale lastendruk 2023;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid;
- overzicht bezwaar en beroep.

De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de "eigen" inkomsten van de gemeente en zijn een integraal deel van het te voeren beleid. Zij dienen als instrument om tot afgewogen beslissingen rond de keuzen van (nieuwe) voorzieningen in relatie tot de belastingdruk voor de burgers te komen.

INKOMSTEN UIT BELASTINGEN, TARIEVEN EN LEGES

Bij de gemeentelijke heffingen is er een onderscheid in belastingen waarvan de besteding ongebonden is (algemene dekkingsmiddelen) en de heffingen die gekoppeld zijn aan tarieven en waarbij er sprake is van een kostendekking. Bij de algemene belastingen is er geen toets aan de kostendekking, maar bij tarief gebonden heffingen (retributies) is dit wel het geval. Die mogen niet meer dan 100% kostendekkend zijn. Een lagere dekking is een beleidsvrijheid van de gemeente. Het totaaloverzicht van de heffingen is als volgt (begroting is gecorrigeerd met therap):

Omschrijving	Realisatie 2022	Begroting 2023 (na wijziging)	Realisatie 2023
Algemene dekkingsmiddelen			
OZB-eigenaar	4.428.722	4.556.000	4.578.891
OZB-gebruiker	503.870	523.600	522.752
Baatbelasting	14.943	15.599	14.579
Toeristenbelasting	144.995	140.790	145.192
Reclamebelasting	33.191	38.068	35.184
Subtotaal	5.125.720	5.274.057	5.296.597
Tariefsgebonden belastingen			
Rioolheffing	1.819.940	1.859.576	1.872.469
Afvalstoffenheffing	1.768.959	1.857.160	1.838.213
Lijkbezorgingsrechten	59.821	58.000	54.561
Leges WABO	571.867	622.500	721.725
Secretarieleges burgerzaken	309.749	286.737	339.168
Leges APV etc.	8.735	13.500	9.529
Subtotaal	4.539.070	4.697.473	4.835.766
Totaal	9.664.790	9.972.530	10.132.363

TARIEVENBELEID EN OVERZICHT OP HOOFDLIJNEN VAN DE DIVERSE HEFFINGEN

Rijksbeleid

Macronorm OZB

De macronorm OZB is vervangen door de 'Benchmark gemeentelijke belastingen'. Deze benchmark geeft gemeenten meer informatie over de ontwikkeling van de lokale lasten in zowel eigen als andere gemeenten. Daarmee kunnen gemeenten nog bewuster keuzes maken over de lastenontwikkeling. De

woonlasten zijn de som van de gemiddeld betaalde ozb, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing minus een eventuele heffingskorting.

Gemeentelijk beleid

Voor de lokale heffingen zijn de volgende gemeentelijke uitgangspunten geformuleerd:

- De Beleids- en financiële begroting 2023-2026 was gebaseerd op de beleids- en financiële begroting 2022-2025 vastgesteld door de raad d.d. 8 november 2021, inclusief de begrotingswijzigingen 2022 tot en met 4 juli 2022. Aanvullend werd rekening gehouden met de d.d. 4 juli 2022 vastgestelde kadernota 2023-2026.
- De trendmatige verhoging van de opbrengst voor de onroerendezaakbelastingen was 2,3%. Bij de vaststelling van de kadernota 2022-2025 was door de gemeenteraad besloten het tarief OZB voor woningen (aanvullend) te verhogen met 5%. Bij de begrotingsbehandeling is echter afgezien van deze voorgenomen verhoging.
- Voor de toeristenbelasting was het besluit betreffende vaststelling belastingverordeningen 2022 en het tarief toeristenbelasting 2023 van 8 november 2021 het uitgangspunt. Overeenkomstig dit besluit is het tarief voor 2023 € 1,00 per overnachting.
- De tarief gebonden retributies en leges werden trendmatig verhoogd met 2,3%. Voor tarief gebonden retributies en leges geldt in principe het uitgangspunt om (gefaseerd) te streven naar 100% kostendekking.

Vanuit het financieel beleid kiest de gemeente ervoor om de oninbare posten ten laste te brengen van de producten. Hierdoor wijkt het gerealiseerd belastingenbedragen soms af van de opgelegde belastingen. Per product is de post oninbaar vermeld bij de belastingsoort.

Onroerende Zaakbelastingen

De belangrijkste inkomstenbron van de gemeente waarover het gemeentebestuur zelf zeggenschap heeft zijn de onroerendezaakbelastingen (lees verder OZB). De werkelijke opbrengst 2023 van OZB-eigenaren woningen is hoger dan begroot (€ 5.976), de opbrengst OZB-eigenaren niet woningen (€ 16.915) is hoger dan begroot en het OZB gebruik niet woningen is lager dan begroot (-/- € 848).

In het jaar 2023 zijn tevens correcties doorgevoerd op oude belastingenjaren. Deze zijn verwerkt in de huidige belastingopbrengsten. De totale opbrengst heeft een marginale afwijking van 0,43% ten opzichte van de raming.

Belasting	Raming 2023	Realisatie 2023	Vershil 2023
OZB – eigenaar woning	€ 3.712.800	€ 3.718.776	€ 5.976
OZB - eigenaar niet-woning	€ 843.200	€ 860.115	€ 16.915
OZB – gebruikers niet woning	€ 523.600	€ 522.752	./ € 848
Totaal	€ 5.079.600	€ 5.101.643	€ 22.043

De post oninbaar verklaarde vorderingen op de OZB bedraagt € 7.622,- en is al meegenomen in de realisatie.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting wordt opgelegd na afloop van het kalenderjaar. In het jaar 2023 is de toeristenbelasting van 2022 opgelegd. Dit betroffen circa 140.477 overnachtingen. Ten opzichte van 2022 zien we een lichte stijging in het aantal overnachtingen (111.000). Dit kan mede te maken hebben met het afschaffen van het forfaitaire tarief.

Belasting	Raming 2023	Realisatie 2023	Vershil
Toeristenbelasting	€ 140.790	€ 145.192	€ 4.402

De post oninbaar verklaarde vorderingen bedraagt € 16,-.

Rioolheffing

De grondslag voor deze belasting is het direct of indirect afvoeren van afvalwater en/of hemelwater op de gemeentelijke riolering. De belastingplichtige is de gebruiker van een eigendom aangesloten op de gemeentelijke riolering. De tarieven voor de rioolheffing zijn gebaseerd op het gemeentelijke rioleringsplan.

De rioolheffing bestaat uit meerdere onderdelen, de heffing voor percelen onder de 500 m³ (basistarief, meestal huishoudens), de heffing voor percelen boven de 500 m³ en de heffingsobjecten voor rioolheffing hemelwaterobjecten.

Het uitgangspunt is dat de heffing 100% kostendekkend is voor de totale kosten van de rioleringszorg. In het huidige GRP 2022-2028 (vastgesteld op 1 november 2021) is het tarief opgenomen voor 2022. De rioolrechtstarieven 2023 zijn op basis hiervan verhoogd met 2%. Het basistarief (waterverbruik tot 500 m³ per jaar) is in 2023 € 229,56.

De werkelijke opbrengst voor de rioolheffing basis is € 12.893 (0,7%) hoger dan begroot. Dit is inclusief de oninbaar verklaarde rioolheffing. De opbrengst grootverbruik was € 22.363 in 2023 en de hemelwaterobjecten € 5.133. De meeropbrengst bedraagt per saldo 56 adressen.

Belasting	Raming 2023	Realisatie 2023	Vershil
Rioolheffing	1.859.576	1.872.469	€ 12.893
Totaal	€ 1.859.576	€ 1.872.469	€ 12.893

De post oninbaar verklaarde vorderingen voor 2023 op rioolheffing bedraagt € 5.144.

Afvalstoffenheffing

Gemeente Olst-Wijhe maakt in hoge mate gebruik van een goede infrastructuur voor inzameling van herbruikbare afvalstoffen. De gemeente kent al diverse jaren Diftar. Deze gecombineerde aanpak heeft als effect een reductie van de totale hoeveelheid afval en een flinke verbetering van de gescheiden inzameling. Het afval wordt in toenemende mate gezien als waardevolle grondstof. Het gescheiden inzamelen van de verschillende afvalstromen voor hergebruik is vanuit duurzaamheid een noodzaak. We zien steeds meer dat burgers heel bewust omgaan met hun afval. In de gemeente Olst-Wijhe wordt omgekeerd ingezameld. Het tarief voor de afvalstoffenheffing bestaat uit een basistarief wat elk huishouden betaald ongeacht het aantal ledigingen. Daarnaast is er een tarief per lediging. Het basisbedrag is voor 2023 vastgesteld op € 206,88 per perceel. Voor de ondergrondse systemen geldt voor 2023 een tarief van € 1,80 (huisvuilzak 40 liter).

Uitgangspunt voor de afvalstoffenheffing is, dat er sprake is van 100% dekking van de kosten. Meer of minder opbrengsten worden via de egalisatievoorziening afvalstoffen verrekend met de burger.

Rekening houdend met het aantal aanbiedingen is in totaal € 1.838.213 ontvangen aan afvalstoffenheffing. De begrote opbrengst was € 1.857.160. Deze opbrengst is € 18.947 minder dan begroot. De gerealiseerde opbrengsten zijn voor het vaste tarief iets hoger dan de raming, omdat er een fractie meer aansluitingen zijn dan begroot. Ten aanzien van de ledigingen zijn er minder ledigingen dan begroot, hierdoor vallen deze opbrengsten iets lager uit.

De opbrengsten en de verdeling is nader uitgewerkt in de onderstaande tabel:

	Raming 2023	Realisatie 2023	Vershil 2022	Vershil in %
Basisbedrag	€ 1.629.593	€ 1.634.742	€ 5.149	0,003%
Rest-fractie	€ 227.567	€ 203.471	- € 24.096	-10,59%
Totaal	€ 1.857.160	€ 1.838.213	- € 18.947	-1,02%

De post oninbaar verklaarde vorderingen voor 2023 bedraagt € 6.493, -

Baatbelasting riolering Buitengebied

De opbrengst baatbelasting riolering buitengebied sluit € 1.020 lager dan begroot. De Baatbelasting loopt door tot een contractperiode is verstreken.

Belasting	Raming 2023	Realisatie 2023	Vershil 2023
Baatbelasting riolering	€ 15.599	€ 14.579	-/- € 1.020

Er zijn geen oninbare geboekte vorderingen.

OVERIGE RETRIBUTIES EN LEGES

Voor tariefsgebonden retributies en leges geldt in principe het uitgangspunt om te streven naar 100% kostendekking. Dit is niet in alle gevallen gerealiseerd. Er moet nog nader onderzoek plaats vinden naar de kostentoerekening van uren aan de diverse producten. Daarnaast dient onderzocht te worden in hoeverre het reëel is om in alle gevallen uit te gaan van 100% kostendekkendheid.

Grafrechten

Bij het bepalen van de tarieven kunnen de totale kosten van de grafrechten niet meer dan maximaal 100% worden verhaald. Het algemene beleid is de tarieven zo veel mogelijk kostendekkend te laten zijn. De werkelijke opbrengst van de grafrechten 2023 bedraagt in totaal € 54.561.

De opbrengst bedraagt € 3.439 minder dan begroot.

Belasting	Raming 2023	Realisatie 2023	Vershil 2023
Lijkbezorgingsrechten	€ 58.000	€ 54.561	€ ./ 3.439
Totaal	€ 58.000	€ 54.561	€ ./ 3.439

Er zijn geen oninbare geboekte vorderingen.

Reclamebelasting

In Olst en Wijhe wordt reclamebelasting geheven voor de centrumgebieden. Ten aanzien van de heffing is gekozen voor een gedifferentieerd tarief op basis van waardeklassen, gekoppeld aan de WOZ-waarde. De reclamebelasting wordt geheven van de gebruiker van de vestiging waarop, waaraan, waarin of waarbij één of meer reclameobjecten zijn aangebracht dan wel zijn geplaatst.

In 2023 zijn de volgende bedragen ontvangen:

Belastingsoort	Begroot 2023	Realisatie 2023	Vershil	Vershil in %
Reclamebelasting Wijhe	€ 20.218	€ 20.461	€ 243	+ 1,2%
Reclamebelasting Olst	€ 17.850	€ 14.722	€ -3.128	- 17,5%
Reclamebelasting Totaal	€ 38.068	€ 35.183	€ -2.885	- 7,6%

Door minder leegstand dan begroot in de centrumgebieden van Wijhe is er meer opbrengst reclamebelasting in Wijhe. In Olst zien we meer leegstand dan aangenomen. Daarnaast zijn er enkele reclame-uitingen bij ondernemers verwijderd. Hierdoor is de geraamde opbrengst lager.

Er zijn geen oninbare geboekte vorderingen.

Lokale lastendruk

In onderstaande tabel is de verschuiving in belastingdruk van belastingjaar 2022 naar 2023 weergegeven. Uitgangspunt hierbij is een woning in eigendom en gebruik bij dezelfde persoon. Gehanteerd uitgangspunt is de gemiddelde vastgestelde waarde van een woning voor 2022 en 2023. Een huishouden die gemiddeld 16 huisvuil zakken (van 40 liter) aanbiedt aan een ondergrondse container. En een riolaansluiting met een waterverbruik < 500 m3.

Omschrijving	2022	2023
OZB-tarief woning – eigenaar	0,1457%	0,1285%
WOZ-waarde (gemiddelde) woning	€ 315.000	€ 370.000
OZB-eigenaar	€ 458,96	€ 475,45
Rioolrecht	€ 225,00	€ 229,56
Afvalstoffenheffing (basistarief+17 aanbiedingen)	€ 227,04	€ 235,68
Afvalstoffenheffing, GFT	Gratis	Gratis
Totaal	€ 911,00	€ 940,69

Kwijtscheldingsbeleid

Voor de inwoners van Olst-Wijhe met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid om voor kwijtschelding van de afvalstoffenheffing en het rioolrecht in aanmerking te komen. Er vindt een toets plaats naar het inkomen en het vermogen. Het inkomen mag niet hoger liggen dan 100% van het bijstandsniveau. Voor de ledigingen wordt slechts beperkt kwijtschelding verleend, zodat er ook voor de minima een prikkel blijft bestaan om bewust met het aanbieden van huishoudelijk afval om te gaan. In 2023 zijn 208 kwijtscheldingsverzoeken toegewezen. Er is in 2023 € 87.527 (2022 € 92.025, 2021 € 93.559, 2020 € 103.693 en 2019 € 93.653) aan kwijtschelding verleend.

Omschrijving	Aantallen				Nog onderhanden op 31 dec 2023
	Totaal	Afgewezen	Toegewezen	Toegewezen gedeeltelijk	
Totaal 2023	310	92	196	12	10
Totaal 2022	321	88	219	9	5
Totaal 2021	328	98	221	5	4
Totaal 2020	373	97	260	7	9
Totaal 2019	360	102	254	2	2

BEZWAAR EN BEROEP

Bezwaarschriften

Als een burger het idee heeft dat de aanslag of hun WOZ-waarde niet klopt kan deze bezwaar maken. Inwoners schakelen bij het indienen van een WOZ-bezwaar of beroep steeds vaker de hulp in van een WOZ-adviseur. Deze adviseur vraagt geen vergoeding aan de inwoner, maar aan de gemeente - op basis van de in de AWB vastgestelde uitgangspunten. Deze kostenvergoeding komt ten laste van de gemeente.

Bezwaar onderdeel	Aantal	Toegewezen	Handhaven	In behandeling
WOZ woningen	676	23%	77%	0
WOZ CNW	30	20%	80%	0
Totaal 2023	706			0
(Totaal 2022)	(330)	(20%)	(80%)	0

Beroepschriften

Beroep m.b.t.	Aantal	Gevolg		
		Toegewezen/ Fiscaal compromis	Afgewezen/ Ingetrokken	In behandeling
WOZ-beroep	8	0	2	6
WOZ hoger beroep	2	0	0	2
Kwijtschelding	0	0	0	0
Belastingen/leges	0	0	0	0
Totaal 2023	10	0	2	8
(Totaal 2022)	5	1	3	1

Cijfers bekend tot de jaarafsluiting 31-12-2023

WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

INLEIDING

Onder weerstandsvermogen wordt verstaan “de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten dan wel risico’s te dekken waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie”.

Het gaat bij weerstandsvermogen om die risico’s die niet via verzekeringen of gevormde voorzieningen kunnen worden ondervangen. De niet verzekerde risico’s hebben, als ze zich voordoen, (grote) financiële consequenties. Het is dus zaak voor een gemeente, dat ze zich bewust is van de risico’s die ze loopt, en ze beheerst. Het uitsluiten van risico’s is echter niet mogelijk.

Het beleid met betrekking tot de weerstandscapaciteit en de risicobebepaling is opgenomen in de door uw raad in 2013 vastgestelde Nota Weerstandsvermogen.

Begrip risico

Onder een risico wordt verstaan “het gevaar voor schade of verlies door interne en/of externe omstandigheden”. Het gaat hierbij om gevaar, schade en verlies van financiële aard.

Er wordt dus een omschrijving van alle redelijke voorzienbare risico’s gegeven waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd (niet volledig kwantificeerbare risico’s) of die niet tot afwaardering van activa hebben geleid en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot het balans totaal of de financiële positie.

Risico’s gemeente Olst-Wijhe

Voor het verkrijgen van een getrouw beeld van de financiële positie is het nodig inzicht te krijgen in de risico’s die niet in de begroting zijn verwerkt.

Er is een drietal categorieën risico’s onderscheiden:

- A. Top 10 Budgettaire risico’s (in volgorde van mate van risico);
- B. Risico’s grondexploitatie;
- C. Overige risico’s, die niet in de top 10 staan.

Voor het continu beheersen van de risico’s hanteert de gemeente de cyclus van: identificeren, kwantificeren en risicoweging naar klassen. In deze paragraaf staan de top 10 risico’s, de weerstandscapaciteit en de actuele ratio van het weerstandsvermogen.

RISICO'S

Top 10 risico's

In totaal hebben wij ca. 40 risico's in beeld, die elk half jaar worden gemonitord. Afhankelijk van de kans van voordoen en de impact wordt de top 10 bepaald. Dit gebeurt aan de hand van de beleidsregels die uw raad heeft vastgelegd in Nota Weerstandsvermogen 2013.

Uitval ICT-systemen bij calamiteiten/informatieveiligheid

De gemeente gebruikt voor haar bedrijfsvoering op alle werkterreinen ICT systemen. Om de ICT van de drie gemeenten toekomstvast te maken hebben de raden van de DOWR gemeenten middelen beschikbaar gesteld. In het kader van informatieveiligheid zijn er beleidskaders, protocollen, interventies in hard- en software en een bewustwordings-campagne voor de drie gemeenten. Het risico op cybercrime en datarisico's wordt meer manifest. Er worden in DOWR verband maatregelen getroffen om de gemeente digitaal weerbaarder te maken. Voor het kwantificeren van dit risico wordt ervan uitgegaan dat de gemeente kan worden getroffen door een ransomware attack

Ondermijning

Leegstaande agrarische bebouwing zijn aantrekkelijke objecten voor drugscriminelen om illegale drugslabs te ontwikkelen. Dit doet zich in den lande voor en de overheden worden hiervoor gewaarschuwd. De kans daarbij is aanwezig dat de afvalstoffen van drugslabs worden gedumpt in mestkelders of over het land worden verspreid. Wanneer de kosten niet verhaald kunnen worden dan is de gemeente verantwoordelijk voor de kosten en deze kunnen hoog oplopen. De omvang van de kosten voor het verwijderen van drugsafval is afhankelijk van de hoeveelheden die worden aangetroffen. Op dit moment is de hiervoor beschreven situatie daadwerkelijk aan de orde binnen onze gemeente. De kosten zijn verhaald op de verantwoordelijke. Het is een risico dat de kosten niet

(volledig) betaald worden. Voor de risicobepaling wordt rekening gehouden met de volgende inschatting: de kosten liggen tussen de € 150.000 en € 300.000 met een redelijke/matige kans (50%) van voordoen.

Sociaal domein

Ondanks de maatregelen die vanuit de Taskforce sociaal domein zijn voorgesteld, zien we de uitgaven licht stijgen. Dat heeft te maken met de inflatie (hogere indexering van de tarieven op jeugdhulp en Wmo). Vooral als het gaat om de jeugdhulp zien we de uitgaven fluctueren. Dit komt door het relatief forse aandeel van kostbare casussen die het budget positief dan wel negatief beïnvloeden. Om die reden moeten we blijven rekening houden met een mogelijke overschrijding van het totale Jeugd en Wmo budget van ongeveer € 8,6 miljoen, het mogelijke financiële effect wordt ingeschat op 5% en bedraagt dus € 430.000. Voorlopig houden we dit bedrag aan als risico met een gemiddelde kans (50%) van voordoen.

Participatiewet

Het aantal uitkeringen (onder andere Participatiewet) blijft de laatste jaren redelijk stabiel. En we komen de laatste jaren redelijk goed uit met het BUIG-budget. Vanaf 2022 hebben we het eigen risico van 7,5% niet meer in de begroting opgenomen (was een heroverwegingsmaatregel). Dit risico van ongeveer € 200.000 (7,5% van het BUIG-budget) moet dus hier worden meegenomen. Daarnaast moet het risico dat we eventueel niet in aanmerking komen voor de vangnetregeling hier ook worden meegenomen net als voorgaande jaren. Dit bedrag is ingeschat op € 50.000. In totaal betreft het dan een risicobedrag van € 250.000. Omdat we zelf weinig invloed hebben op de hoogte van het BUIG-budget dat we uiteindelijk ontvangen, wordt voor de risicobepaling gerekend met een redelijke/matige kans (50%) van voordoen, dat we niet uitkomen met het BUIG-budget en een eventuele vergoeding uit de vangnetregeling niet wordt toegekend. Over 2023 hebben we ten opzichte van het beschikbare BUIG-budget een tekort van afgerond € 176.000. Aangezien dit tekort minder is dan 7,5% van het totale budget van € 3.077.596 hoeven en kunnen we geen aanspraak te doen op de vangnetregeling.

Participatie zonnevelden

Wanneer een initiatiefnemer geen aanvraag omgevingsvergunning voor zonnevelden doet en er geen anterieure overeenkomst wordt afgesloten, zijn de gemaakte kosten participatieproces niet te verhalen. Er zijn vier projecten voor zonnevelden, waarbij het risico bij drie projecten zodanig is dat het rekening houden met een risicobedrag logisch is. De kans hierop is 50% (bij drie initiatieven), de kosten per project 80.000 (totaal 240.000,-).

Organisatierisico's

Er zijn verschillende organisatie- en bedrijfsvoeringsrisico's, waardoor doelen van de organisatie niet gehaald kunnen worden. Deze risico's zijn onder één noemer gebracht. Het gaat hierbij om:

- 1) Ziektevervanging en vervanging bij verlofsituaties (zoals zwangerschapsverlof). Daarvoor is een vervangingsbudget in de begroting beschikbaar van € 75.000 om vervangingsmaatregelen te nemen. Bij langdurige afwezigheid is het risico aanwezig dat het vervangingsbudget onvoldoende is om dit op te vangen. Ziektevervanging en vervanging bij uitval vindt per definitie plaats als het gaat om continuering van de dienstverlening. Als het gaat om beleidsmatige werkzaamheden wordt een afzonderlijke afweging gemaakt of al dan niet tot vervanging wordt overgegaan. Via het HR beleid wordt gestuurd op duurzame inzetbaarheid en beperking van het verzuim.
- 2) Werkgeverrisico's. Een kleine organisatie kent over het algemeen veel 'solo' functies, functies die door slechts één medewerker worden uitgeoefend. Uitval van een medewerker als gevolg van onvoldoende functioneren of andere individuele problematiek heeft tot gevolg dat taken onvoldoende worden uitgevoerd. De gemeente is eigen risicodragers voor dergelijke werkgeverrisico's. De kosten die voortvloeien uit onvoorziene situaties zijn beperkt begroot, omdat deze situaties een incidenteel karakter dragen, niet of nauwelijks voorspelbaar zijn en qua omvang een zeer verschillend karakter dragen. De risico's die hieruit voort kunnen vloeien worden beperkt via een goede strategische personeelsplanning, een adequaat stelsel van interne controle, het beschrijven en borgen van werkprocessen en het formuleren en bewaken van de HRM gesprekscyclus. Als zich een situatie voordoet als hierboven omschreven wordt hierover gerapporteerd in de jaarlijkse bestuursrapportages onder ontwikkelingen bedrijfsvoering. Ervaringen uit het verleden maken het lastig een goede, objectieve berekening voor dit financiële risico te maken.
- 3) Moeilijk personeel te werven. Onder andere in het licht van de moeilijke arbeidsmarkt. Dit leidt ertoe dat doelstellingen niet gehaald worden of dat hogere inhuurkosten betaald moeten worden. Insteek is

om dit risico zoveel mogelijk te ondervangen via een vooruitblik op te werven personeel via strategische personeelsplanning, en via de aangescherpte aanpak werving en selectie. Tegenover deze risico's kan staan a. vrijval van personeelsbudget door vacatures en b. incidenteel hogere realisatie te schrijven uren op projecten dan begroot. Dit geheel wordt jaarlijks in beeld gebracht bij de tweede berap bij ontwikkelingen bedrijfsvoering. We kiezen niet voor opname van een hoger vervangingsbudget in de begroting, maar we gaan voor de berekening van het totale organisatierisico uit van € 150.000, voor 1) en 2) gezamenlijk met een matige kans (50%) van voordoen.

Meldplicht datalekken

Met de invoering van de meldplicht datalekken (vanaf mei 2018: Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)) zijn we verplicht elk ernstig datalek actief te melden. Hieraan zijn enorme boetes gekoppeld. Daarnaast kunnen bestuurders persoonlijk aansprakelijk worden gesteld. Er is een beleidsplan privacy door ons college vastgesteld. Er is een uitvoeringsplan in uitvoering genomen. Wij hebben een aantal jaren ervaring opgedaan met datalekken en meldingen bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Dit leidt tot een bijstelling van de risico-inschatting. Er wordt gerekend met een bedrag van € 100.000 met een matige kans (50%) van voordoen.

Garantstelling geldleningen / verstrekte geldleningen

Incidenteel heeft de gemeente geldleningen aan derden verstrekt of van derden gegarandeerd. Indien niet aan de verplichtingen wordt voldaan, zal de gemeente hiervoor aansprakelijk worden gesteld. Het betreft met name de accommodaties sporthal De Lange Slag in Wijhe en het Holstohuis in Olst alsmede de uitvaartvoorziening in Wijhe. De restantschulden per ultimo 2023 zijn:

- Sporthal De Lange Slag /Holstohuis (SKOW):	€ 7.104.081
- Holstohuis Olst (SallandWonen):	€ 2.489.351
- Uitvaartvoorziening Wijhe:	€ 14.000

Op dit moment wordt de kans dat niet aan de verplichtingen kan worden voldaan op bijna nihil geschat. Bovendien staat het bezit aan onroerend goed tegenover de garantstelling. We houden rekening met een risico van 5% van de omvang en een zeer kleine kans van voordoen (10%).

Onderwijshuisvesting

In 2021 is Obs Dijkzicht in Welsum verhuisd naar dorps huis De Bongerd. Om de financiering van de investering rond te krijgen heeft schoolbestuur De Mare in totaal een bijdrage gedaan van € 227.500,-. Dit bedrag was opgebouwd uit een bedrag van € 132.500,- en een bedrag van € 95.000,-. Het bedrag van € 132.500,- is door het schoolbestuur beschikbaar gesteld onder de voorwaarde dat daarmee het aandeel van het schoolbestuur in de kosten van groot onderhoud voor een periode van 15 jaar werd afgekocht. Het bedrag van € 95.000,- werd door het schoolbestuur ingebracht vanuit een onderhoudsvoorziening. Dit bedrag kon vrijgemaakt worden doordat het onderhoud aan het oude gebouw niet meer uitgevoerd hoefde te worden.

Naar aanleiding van een controle heeft de Inspectie van het Onderwijs aangegeven dat zowel de bijdrage van € 132.500,- als de bijdrage van € 95.000,- in de investeringskosten in strijd is met de onderwijswetgeving en dus onrechtmatig is.

Om dit probleem voor een deel op te lossen op te lossen heeft de Gemeenteraad in december 2023 aan schoolbestuur de Mare een bedrag van € 132.500,- beschikbaar gesteld onder de voorwaarde dat de gemeente het aandeel van het schoolbestuur in de kosten van groot onderhoud alsnog met terugwerkende kracht in rekening brengt.

Ten aanzien van het bedrag van € 95.000,- is de oplossing minder eenvoudig. De vraag die hierbij aan de orde is, is in hoeverre wij als gemeente juridisch gezien gehouden zijn om dit bedrag te vergoeden en zo ja, welke mogelijkheden wij hebben om (een deel) van dit bedrag op andere wijze te verrekenen met het schoolbestuur. Hierover is de gemeente nog in overleg met het schoolbestuur. Om deze reden merken wij het bedrag van € 95.000,- als risico aan.

Wegreconstructies, onderhoud wegen, bermen en sloten

Voor 2023 en 2024 is een onderhoudsplan opgesteld, waarmee de benodigde middelen zijn gereserveerd en er geen financieel risico bestaat. Er is echter kans op langdurige wateroverlast,

waardoor de bermen langer instabiel zijn en er grotere onderhoudsmaatregelen nodig zijn om ze weer goed te krijgen. Verder is meer sluipverkeer ontstaan door werkzaamheden waterschap, provincie en Rijkswaterstaat, waardoor de wegen meer worden belast en meer onderhoud nodig hebben.

Samengevat:

Risico's	Bedrag	(vorige keer)
Top 10:		
Uitval ICT-systemen bij calamiteiten/informatieveiligheid	305.760	nieuw
Ondermijning	250.000	(125.000)
Sociaal domein	215.000	(215.000)
Participatiewet	125.000	(125.000)
Participatie zonnevelden	120.000	(80.000)
Organisatierisico's	75.000	(75.000)
Meldplicht datalekken	50.000	(50.000)
Garantstelling geldleningen / verstrekte geldleningen	48.037	nieuw
Onderwijshuisvesting	47.500	nieuw
Wegreconstructies, onderhoud wegen, bermen en sloten	35.000	nieuw
Subtotaal	1.271.297	(670.000)
Overige risico's buiten top 10	263.975	(275.163)
Uit top 10		(148.000)
Totaal	1.535.272	(1.093.163)

Risico's grondexploitaties

Voor de risico's met betrekking tot grondexploitaties geldt een apart regime. De omvang van de risico's worden per exploitatie bepaald en voor voorziene verliezen wordt per exploitatie een verliesvoorziening getroffen. Het beleid is om het totaal van deze risico's als weerstandsvermogen in de Algemene Reserve Grondexploitaties (ARG) aan te houden. Het saldo is als mutatie in de Algemene Reserve verwerkt. Voor een risicoanalyse wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

Overige risico's

Hieronder vallen de risico's die niet in de top 10 staan. Onder de overige risico's vallen ook risico's die geen financiële consequenties hebben of moeilijk financieel vertaald kunnen worden, maar wel impact kunnen hebben, zoals imagorisico's. Als de gemeente op een ongunstige manier in beeld komt, kan dit aanzienlijke risico's met zich meebrengen.

De overige risico's buiten de top 10 belopen een totaalbedrag van € 263.975.

Frauderisicoanalyse

Fraude is bij voorbaat niet uit te sluiten. Uit de frauderisicoanalyse 2023 kan geconcludeerd worden dat er in 2022 zowel op de harde als de zachte aspecten binnen de gemeente aandacht is geweest voor frauderisico en dat dit risico zich hiermee op een aanvaardbaar niveau bevindt.

Er zijn in de organisatie diverse maatregelen getroffen om fraude te zoveel mogelijk te beperken. De frauderisicoanalyse bestaat uit hard controls (processen) en uit soft controls (interviews).

Frauderisico's krijgen op verschillende wijzen aandacht. Door op een juiste wijze uitvoering te geven aan de (verbijzonderde) interne controle zijn in onze organisatie waarborgen gelegd voor een toereikende opzet van de interne beheersing.

Uit de frauderisicoanalyse blijkt dat bij een aantal (financiële) processen beheersingsmaatregelen in het proces zijn ingebed. Bij andere processen is de beheersing geborgd door achteraf gegevensgerichte controles uit te voeren. De resultaten van deze toetsing vormen onderdeel van de accountantscontrole.

Wij hebben geen concrete aanwijzingen of vermoedens dat zich fraudes hebben voorgedaan in het afgelopen boekjaar.

WEERSTANDSCAPACITEIT

Onder weerstandscapaciteit wordt het geheel van middelen en mogelijkheden verstaan, waarmee niet begrote en onverwachte substantiële kosten kunnen worden opgevangen. Het is als het ware een

buffer om er voor te zorgen dat het bestaande beleid en voorzieningen niet in gevaar komen, wanneer risico's werkelijkheid worden.

In de door uw raad vastgestelde nota Reserves en voorzieningen 2021 is voorgesteld om het aantal componenten dat wordt ingezet ten behoeve van de weerstandscapaciteit opnieuw te bezien. Tot dit moment gold de reserve Nader te bestemmen middelen als enige factor in de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit. Met het vaststellen van de bovengenoemde nota is bepaald dat de algemene reserve ook meetelt in de bepaling van de weerstandscapaciteit. Dit zorgt ervoor dat het ratio weerstandsvermogen verbetert. Voor de volledigheid: de reserve grondexploitaties wordt dus niet meegeteld. Deze reserve dient namelijk als beheersmaatregel om de risico's op de grondexploitaties af te dekken, waardoor er ook geen rekening is gehouden met een risico voor de bepaling van het ratio.

De volgende componenten maken derhalve onderdeel uit van de weerstandscapaciteit:

1. Algemene reserve
2. Reserve nader te bestemmen middelen

Het saldo van deze reserves bedraagt per 31 december 2023 € 10.840.560.

Ratio weerstandsvermogen

De ratio van het weerstandsvermogen wordt als volgt berekend:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Totale weerstandscapaciteit}}{\text{Financiële impact risico's bij 90\% zekerheid}}$$

De ratio van het weerstandsvermogen wordt als volgt berekend:

Op grond van de huidige gegevens bedraagt de ratio voor resultaatbestemming € 10.840.560 / € 1.535.272 = afgerond 7,06. In aansluiting op de door uw raad vastgestelde nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement betekent een ratio van 7,06 dat het weerstandsvermogen uitstekend is. In de nota is daarover het volgende bepaald: wij streven naar een weerstandsvermogen waarvan de ratio ligt tussen 1,0 en 1,4.

Na resultaatbestemming is de weerstandscapaciteit (de algemene reserve en reserve nader te bestemmen middelen ná resultaatbestemming) een omvang van € 8.393.061. Op grond van deze reserve-omvang bedraagt de ratio € 8.393.061 / € 1.535.272 = afgerond 5,47. Deze ratio is volgens de door uw raad vastgestelde nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement ook uitstekend.

FINANCIËLE KENGETALLEN

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft sinds 2015 voor dat in deze paragraaf een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen wordt opgenomen. Het gaat om een kengetal voor de:

- 1a. netto schuldquote,
- 1b. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen,
2. solvabiliteitsratio,
3. Grondexploitatie,
4. structurele exploitatieruimte en
5. belastingcapaciteit.

Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en de beoordeling geven gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht over de financiële positie van de gemeente.

1a. Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

2. De solvabiliteitsratio:

Dit kengetal geeft inzicht in de mate, waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

3. Kengetal grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Voor de berekening van dit kengetal worden de bouwgronden in exploitatie gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken (exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage.

4. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen.

Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Het onderscheid tussen structureel en incidenteel moet conform het BBV in de begroting en jaarstukken worden onderbouwd. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

Op grond van het BBV wordt een overzicht gevraagd van de geraamde incidentele baten en lasten per programma, waarbij per programma tenminste de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd en de overige posten als een totaalbedrag kunnen worden opgenomen. Ook wordt een overzicht gevraagd van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.

Op basis van deze gegevens kan het saldo van de structurele baten en structurele lasten worden berekend. Daarbij wordt het saldo opgeteld van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage.

5. Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 in en uit te drukken in een percentage.

Kengetallen voor gemeente Olst-Wijhe	Rekening 2022	Primaire Begroting 2023	Rekening 2023
1a. netto schuldquote	47,49%	70,50%	44,61%
1b. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	30,99%	52,00%	30,43%
2. solvabiliteitsratio	26,66%	20,90%	27,87%

3. grondexploitatie	-1,50%	3,75%	-1,72%
4. structurele exploitatieruimte	8,64%	1,86%	6,92%
5. belastingcapaciteit: woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde	112,33%	105,94%	99,65%

Toelichting kengetallen

De netto schuldquote en de netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, zijn in 2023 lager dan in 2022. Dit komt doordat de totale baten 2023 ten opzichte van 2022 meer zijn gestegen dan de netto vlottende schulden.

Het solvabiliteitsratio in 2023 is gestegen ten opzichte van de jaarrekening 2022. Dit komt doordat het eigen vermogen meer is toegenomen dan dat het balanstotaal is toegenomen in 2023.

Het kengetal grondexploitatie is in 2023 gedaald ten opzichte van 2022. Het kengetal is in 2023 net als in 2022 weer negatief. Een negatief kengetal op de grondexploitatie komt doordat de boekwaarde van de voorraden grondexploitaties in 2023 negatief is.

Uit het (positieve) kengetal structurele exploitatieruimte blijkt dat de gemeente in 2023 structureel meer baten dan lasten heeft. De structurele exploitatieruimte is in 2023 gedaald ten opzichte van 2022. Dit komt doordat de structurele saldo baten ten opzichte van de lasten lichtelijk gedaald zijn en de totale baten in 2023 gestegen zijn.

Het kengetal belastingcapaciteit geeft aan dat onze gemeente in 2023 voor het eerst onder het landelijke gemiddelde uitkomt. De forse afname ten opzichte van 2022 wordt veroorzaakt door een wijziging in de berekeningswijze van de gemiddelde WOZ-waarde. Omdat de gemiddelde WOZ-waarde van koopwoningen een beter beeld geeft van de betaalde OZB, gaat het COELO voortaan uit van deze waarde. Voorheen werd de gemiddelde waarde van huur- en koopwoningen gehanteerd. Doordat de waarde van koopwoningen over het algemeen hoger is dan van huurwoningen, is het landelijke gemiddelde voor woonlasten fors toegenomen.

CONTINUÏTEIT

Voor gemeenten geldt dat vanwege de vrijwel onbegrensde leencapaciteit bij de BNG (en daardoor altijd aanwezige liquiditeit) per definitie geen onzekerheid kan bestaan over de continuïteitsveronderstelling. De gemeentelijke jaarstukken zijn daarom op basis van continuïteitsveronderstelling opgesteld.

De kleuring van het interbestuurlijk toezicht voor gemeente Olst-Wijhe voor het jaar 2023 is groen. Voor 2024 verandert deze kleuring in oranje, omdat onze meerjarenbegroting in lijn met het VNG-advies - dat wil zeggen realistisch ramen en de tekorten voor de jaren 2026 en 2027 zichtbaar te maken - niet in evenwicht is en een structureel tekort laat zien.

Aangezien de begroting 2024 wel structureel en reëel in evenwicht is, blijft onze gemeente onder regulier (repressief) provinciaal toezicht vallen. Dit betekent dat de begroting 2023 zonder provinciale goedkeuring is uitgevoerd en de gemeente zelfstandig en autonoom (financieel) beleid heeft gevoerd en kan voeren, wat ook geldt voor 2024.

ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

INLEIDING

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) dient de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen tenminste de kapitaalgoederen wegen, riolering, water, groen en gebouwen te bevatten. Van deze kapitaalgoederen moeten in deze paragraaf zowel het beleidskader als de daaruit voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling daarvan in de begroting worden aangeven. De paragraaf geeft daarmee een dwarsdoorsnede van de begroting.

Het onderhoud van de kapitaalgoederen is van groot belang voor het optimaal functioneren van de gemeente, onder meer op het gebied van veiligheid, vervoer, recreatie en welzijn en welbevinden. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard de (jaarlijkse) lasten.

De kapitaalgoederen van onze gemeente kunnen als volgt gerubriceerd worden:

- infrastructuur (wegen, water, riolering, civieltechnische kunstwerken);
- voorzieningen (groen, verlichting, speel- en sportfaciliteiten);
- gebouwen.

Al deze kapitaalgoederen dienen onderhouden te worden. Gezien de duurzaamheid van de kapitaalgoederen is dat een taak die continue budgettaire middelen vergt.

Voor het verwezenlijken van de meeste gemeentelijke programma's spelen de kapitaalgoederen een rol. Omdat het onderhouden van de kapitaalgoederen veel geld kost en het uitstellen van onderhoud aanvankelijk niet tot problemen leidt (maar later des te meer), is het van belang ervoor te waken dat onderhoud van kapitaalgoederen niet zonder nadere besluitvorming van de raad de sluitpost van de begroting wordt.

Dit wil niet zeggen, dat er geen flexibiliteit is bij het onderhoud van kapitaalgoederen. De vereiste kwaliteit is daarbij een sterk bepalende factor.

Voor de verschillende categorieën kapitaalgoederen zijn door ons afzonderlijke onderhoudsnota's en onderhoudsplanningen opgesteld. De uitgangspunten voor beheer en onderhoud van de verschillende kapitaalgoederen zijn in deze paragraaf opgenomen.

BELEIDSKADER, UITVOERING EN UITGAVEN

Het volgende beleidskader is voor het onderhoud van de kapitaalgoederen gehanteerd.

Openbare ruimte					
Beleidskader					
Vanaf 2021 is er in kader van heroverwegingsoperatie een bezuiniging doorgevoerd op beheer en onderhoud openbare ruimte. Kwaliteitsniveau in centra is daardoor van hoog naar basis gebracht.					
Het onderhoudsniveau vanaf 2021:					
Beheercategorie	Centrum	Hoofdinfra	Woongebied	Bedrijventerrein	Buitengebied
Groen	Basis	Basis	Basis	Laag	Laag
Wegen en water	Basis	Basis	Basis	Laag	Laag
Meubilair	Basis	Basis	Basis	Laag	Basis
Reiniging	Basis	Basis	Basis	Laag	Laag
Technische installatie	Basis	Basis	Basis	Laag	Basis
Kunstwerken	Basis	Basis	Basis	Laag	Basis
Voor het onderhoud en reconstructie van de openbare ruimte is een MJIP (meerjareninvesteringsplan) vastgesteld. Dit plan behelst onder meer het onderhoud wegen, de vervanging van riolering, aanleg hemelwaterriolen en vervanging van bomen e.d. Het MJIP omvat de vervangingsinvesteringen van meerdere disciplines.					
Wegen					
Beleidskader	Beheer en onderhoud aan wegen heeft plaatsgevonden op basis van het door ons in verband met het IBOR-plan vastgestelde Beleidsplan Wegen. Dit gebeurt op basis van de landelijk gebruikte systematiek van rationeel wegbeheer van de CROW en een schouw van de beeldkwaliteit. Elk jaar wordt de toestand van de wegverharding gemonitord. Het ene jaar op basis van beeldkwaliteit (monitor/ kwaliteit schouw) en het andere jaar op basis van een uitgebreide				

	<p>weginspectie. Op basis daarvan stellen wij elke twee jaar een geactualiseerd beheerplan vast. In het beheerplan wordt aangegeven in hoeverre we voldoen aan de gestelde eisen en welk budget voor onderhoud nodig is voor de komende vijf jaar.</p> <p>Op basis van de weginspecties is een meerjarenplanning opgesteld en is het onderhoud conform rationeel wegbeheer uitgevoerd.</p> <p>Reconstructies van wegen: In programma 2 staat vermeld welke activiteiten in het kader van reconstructies zijn uitgevoerd. Voor de reconstructies van wegen is in 2022 het meerjarig Investeringsplan (MJIP) opgesteld en vastgesteld door uw raad. Bij de behandeling van de Kadernota/begroting 2023-2026 heeft de raad besloten om vanaf 2023 middelen beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het MJIP. Het MJIP kijkt telkens 5 jaar vooruit en wordt elke 2 jaar bijgesteld.</p>	
Kerncijfers	<i>Areaal</i>	<i>Aantal – eenheid</i>
	Aantal kilometers weg:	286 km
	waarvan buiten bebouwde kom	70 %
	w.v. binnen bebouwde kom	30 %
	Oppervlakte wegennet:	1.623.502 m2
	w.v. asfalt	67 %
	w.v. klinkers	26 %
	w.v. overig	7 %
Vertaling naar begroting	De budgetten zijn verwerkt in programma 2, taakveld 2.1 Verkeer en vervoer.	
Openbare verlichting		
Beleidskader	<p>Het beleidsplan, Licht In Openbare Ruimte, LIOR is in 2016 vastgesteld. Het is een beeldend beleidsplan, ontsloten via internet www.olst-wijhe.verlichtinginbeeld.nl/map. Het beleidsplan gaat verder dan alleen openbare verlichting. Het gaat in op alle kunstmatige verlichting in de buitenruimte van onze gemeente, inclusief de openbare verlichting.</p> <p>In 2022 is er een uitvoeringsplan gemaakt om versneld over te gaan naar LED om energie te kunnen besparen. De uitvoering hiervan is gestart in 2023. Inmiddels bestaat ons areaal uit 80% ledverlichting.</p>	
Kerncijfers	<i>Areaal</i>	<i>Aantal – eenheid</i>
	Lichtpunten	3.400 stuks
Vertaling naar begroting	De budgetten zijn verwerkt in programma 2, taakveld 2.1 Verkeer en vervoer.	
Riolering en water		
Beleidskader	<p>Naast de zorg voor het verzamelen van afvalwater heeft de gemeente de zorg voor hemelwater en grondwater. De daaruit voortvloeiende taken zijn geregeld in het nieuwe door de raad vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsplan Olst-Wijhe 2022-2028. In het plan staat aangegeven:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ welk beleid de gemeente voert voor de zorgplichten riolering; ➤ wat de gemeente aan rioleringsvoorzieningen heeft; ➤ hoe deze worden beheerd; ➤ welke voorzieningen aan vervanging of renovatie toe zijn; ➤ welke verbeteringen nog nodig zijn, onder meer voor het milieu; ➤ hoeveel dat alles kost; ➤ hoe deze kosten op de burgers en bedrijven worden verhaald. 	
Kerncijfers	<i>Areaal</i>	<i>Aantal – eenheid</i>
	Vrijvervalriolering	97 km
	(Riool)gemalen	20 stuks
	Persleidingen	2.500 m1
	Pompunits drukriolering	908 stuks
	Drukriolering	178 km
	Gemengde overstorten	16 stuks
	Regenwateruitlaten/-overstorten	34 stuks
	Randvoorzieningen (BergBezinkBassins)	4 stuks
	Inspectieputten	2.450 stuks
	Kolken	5.900 stuks
	Lijngoten	1.500 m1
Vertaling naar begroting	De budgetten zijn verwerkt in programma 2, taakveld 7.2 Riolering.	
Kunstwerken		
Beleidskader	<p>Onder kunstwerken worden verstaan: bruggen, duikers, loswal, steigers en beschoeiingen. Voor de uitvoering van het onderhoud op het niveau, zoals hierboven onder het kopje Onderhoud openbare ruimte is weergegeven, is een budget geraamd. Uitgangspunten bij dit niveau van beheer en onderhoud zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Er vindt periodiek inspectie plaats naar de kwaliteit van de kunstwerken. Schades worden gerepareerd. ➤ De brugdekken worden regelmatig gereinigd. ➤ Het dek van de houten bruggen en betonnen bruggen wordt stroef gehouden. 	

	Het totaalbeeld heeft een minimale beeldkwaliteit. Ten gevolge van de bezuinigingen in het verleden besteden we meer aandacht aan veiligheid dan aan het aanzien. (Een stroef brugdek is belangrijker dan mooi geschilderde leuningen). De nota is in 2018 geactualiseerd.	
Kerncijfers	<i>Areaal</i>	<i>Aantal – eenheid</i>
	Verkeersbruggen	29
	Spoortunnel	2
	Fietstunnel	2
	Fietsbrug	13
Vertaling naar begroting	De budgetten zijn verwerkt in programma 2, taakveld 7.1 Verkeer en vervoer.	
Openbaar groen/begraafplaatsen		
Beleidskader	<p>Het Groenbeleidsplan Olst-Wijhe 2007-2017 is door uw raad in 2006 vastgesteld. Op basis van de besluitvorming over de IBOR in 2016 vindt het onderhoudsniveau plaats, zoals hierboven bij het kopje Onderhoud openbare ruimte is aangegeven.</p> <p>Bij de vaststelling van het Bomenbeleidsplan in 2014 is het groenbeleid geëvalueerd. De gemeentelijke bomen, groter dan 40 cm. diameter, worden eens per 3 jaar gecontroleerd op veiligheid en onderhoud. Hiermee voldoen we aan onze zorgplicht.</p> <p>Het onderhoudsniveau van de begraafplaatsen handhaven we op een hoog niveau. Met het oog op het kostendekkend maken van de begraafplaatsen is in 2023 een nieuw beleids- en beheersplan vastgesteld.</p>	
Kerncijfers	<i>Areaal</i>	<i>Aantal - eenheid</i>
	Stedelijk groen binnen de bebouwde kom: beplantingen	15 ha.
	gras (gazon, ruw gras, berm)	43 ha.
	Landschappelijk groen: gras, berm beplanting	80 ha. 2 ha.
	Begraafplaatsen	3 stuks
Vertaling naar begroting	De budgetten zijn verwerkt in programma 2, taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie en taakveld 7.5 begraafplaatsen.	
Speel terreinen		
Beleidskader	<p>Het beleidskader is in 2023 en het beheerplan vernieuwt en vastgesteld.</p> <p>Een aantal beleidsuitgangspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Alle speeltoestellen die in beheer van de gemeente zijn worden een keer per jaar geïnspecteerd. Schoolpleinen die openbaar toegankelijk zijn na schooltijd twee keer per jaar. Onderhoud vindt plaats volgens de eisen uit het Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen. ➤ In nieuwe woonwijken wordt 3% van de beschikbare ruimte als speelruimte bestemd.. ➤ Onderhoud en beheer wordt uitgevoerd op een sober niveau. 	
Kerncijfers	<i>Areaal</i>	<i>Aantal - eenheid</i>
	Aantal speelplaatsen	78
	Aantal speeltoestellen	443
Vertaling naar begroting	De budgetten zijn opgenomen onder programma 2, taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie speelvoorzieningen.	
Gebouwen		
Beleidskader	<p>Voor de in gemeentelijk beheer zijnde panden zijn in 2019 Meerjarenonderhoudsplanningen (MJOP's) opgesteld. Uitgangspunt daarbij is dat de technische staat van de panden conform wettelijke richtlijnen moet zijn/blijven en dat de staat van onderhoud op redelijk/goed niveau moet zijn.</p>	
Kerncijfers	<i>Areaal</i>	<i>Aantal - eenheid</i>
	Welzijnsgebouwen	10
	Brandweerkazernes	4
	Gymnastieklokalen	3
	Kerktorens	3
	Aula's begraafplaatsen	2
	Gemeentehuis en -werf	2
Vertaling naar begroting	<p>De lasten van de gebouwen zijn verwerkt binnen de verschillende programma's in de begroting. Sinds 1 januari 2015 zijn de schoolbesturen voor het primair onderwijs verantwoordelijk voor de kosten van buitenonderhoud aan hun schoolgebouwen.</p> <p>De schoolbesturen hebben scenario's beschreven, die ervoor moeten zorgen dat op de lange termijn kwalitatief goede, kansrijke, toekomstbestendige en betaalbare voorzieningen voor onderwijs en kinderopvang in onze gemeente voorhanden zijn.</p> <p>Verwezen wordt naar programma 3.</p>	

FINANCIERING

INLEIDING

De wet financiering decentrale overheden (fido) stelt regels voor het financieringsgedrag van decentrale overheden. In het kader van deze wet is in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) een paragraaf 'financiering' voorgeschreven, in zowel de begroting als in het jaarverslag.

In het Treasurystatuut 2019 zijn de uitgangspunten, doelstellingen, taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden vastgelegd. Deze is op 21 januari 2019 ter kennisname gebracht aan uw raad.

Voor de wijze van toerekening van rente gelden wettelijke voorschriften.

Op grond van de notitie rente 2017 van de commissie BBV moeten de rentekosten aan de desbetreffende taakvelden worden toegerekend met behulp van een (rente)omslag welke binnen een marge van 0,5% mag worden afgerond.

In de notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken 2019 is aanvullend bepaald dat de toe te rekenen rente aan de taakvelden 3.2 Fysieke infrastructuur en 8.2 Grondexploitatie die vervolgens mag worden toegevoegd aan de post voorraden, bouwgronden in exploitatie (BIE) moet worden gebaseerd op de daadwerkelijk betaalde rente over het vreemd vermogen.

DOELSTELLINGEN TREASURYFUNCTIE

De treasuryfunctie dient tot:

- verzekeren van duurzame toegang tot de financiële markten tegen acceptabele condities;
- het tegengaan van ongewenste financiële risico's, zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
- het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- het optimaliseren van de renteresultaten binnen de gegeven kaders en richtlijnen.

RISICOBEEHER FINANCIERING

De Wet Fido beoogt een solide financiering bij openbare lichamen. Doel hierbij is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten. De wet kent een onderscheid tussen regels voor korte en lange termijn financiering.

In het kader van het renterisicobeheer mag de gemiddelde netto-vlottende schuld per kwartaal van een openbaar lichaam de kasgeldlimiet niet overschrijden en mag het renterisico op het begrotingstotaal van een openbaar lichaam de renterisiconorm niet overschrijden.

De kasgeldlimiet en de renterisiconorm bedragen beide een percentage (8,5% respectievelijk 20%) van het begrotingstotaal van de gemeente. Indien een openbaar lichaam voor het derde achtereenvolgende kwartaal de kasgeldlimiet overschrijdt, stelt het daarvan de toezichthouder op de hoogte, en legt het de kwartaalrapportage en een plan om binnen de kasgeldlimiet te blijven ter goedkeuring voor aan de toezichthouder.

Hieronder treft u de ontwikkeling (van de ruimte onderschrijding c.q. overschrijding) van de kasgeldlimiet en renterisiconorm aan.

De kasgeldlimiet geeft de toelaatbare omvang van de netto vlottende schuld aan en dient derhalve om het renterisico op de korte termijn te beheersen.

Berekening kasgeldlimiet	
De kasgeldlimiet moet berekend worden naar de situatie bij de aanvang van het kalenderjaar.	
Begrotingstotaal 2023	€ 51.233.000
Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,50%
Kasgeldlimiet voor 2023 (afgerond)	€ 4.355.000

Verloop stand kasgeldlimiet 2023 (bedragen x € 1.000,-)		Kwartaal			
Basisgegevens kasgeldlimiet		1	2	3	4
1	Vlottende schuld	3.157	5.833	1.318	117
2	Vlottende middelen	228	1.027	85	1.717
3	taal netto-vlottende schuld (1-2)	2.929	4.807	1.233	-1.600
	Kasgeldlimiet	4.355	4.355	4.355	4.355
	Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	1.426	- 452	3.122	5.955

De kasgeldlimiet is enkel gedurende het tweede kwartaal 2023 beperkt overschreden. Aangezien de kasgeldlimiet niet drie achtereenvolgende kwartalen werd overschreden was het niet nodig, wegens artikel 4 lid 2 van de wet financiering decentrale overheden, de toezichthouder daarvan op de hoogte te stellen.

De renterisiconorm heeft betrekking op schuld met een looptijd van meer dan een jaar. De norm is gericht op een evenwichtige opbouw van de vaste schuld door gemeenten. Beoogd wordt te voorkomen dat er te grote renterisico's ontstaan in enig jaar door renteherziening of (her-)financiering.

Verloop stand renterisiconorm 2023 (bedragen x € 1.000)		
Basisgegevens renterisiconorm		
1	Renteherzieningen op leningen o/g	0
2	Betaalde aflossingen	2.057
3	Renterisico (1 + 2)	2.057
4a	Begrotingstotaal jaar 2023	51.233
4b	Het bij Min. Regeling vastgesteld %	20%
5	Renterisiconorm (4a x 4b /100)	10.247
	Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	8.190

De conclusie uit bovenstaand overzicht is dat in de beschouwde periode het renterisico ruim beneden de aangegeven normering is gebleven.

Schatkistbankieren/Schatkistbeleggen

Eind 2013 heeft het parlement de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) gewijzigd in verband met het rentedragend aanhouden van liquide middelen in 's Rijkschatkist (verplicht schatkistbankieren). Voor decentrale overheden (waaronder gemeenten) betekent dit dat zij verplicht zijn om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden.

Met de Bank Nederlandse Gemeenten is in 2017 overeengekomen dat saldi boven € 300.000 automatisch worden gestald op de schatkistrekening bij het Rijk.

Aangezien onze gemeente niet (structureel) beschikt over overtollige middelen is de impact van de wet, afgezien van extra administratieve handelingen, voor onze gemeente beperkt.

FINANCIERINGSBELEID

Wij hanteren in beginsel het principe van integrale financiering. In dit systeem bestaat er geen direct verband tussen een bepaalde investering en het financieringsmiddel. De rentekosten voor investeringen worden toegerekend via een gemiddeld percentage, de zogenaamde omslagrente. Bij expliciete besluitvorming kan hiervan worden afgeweken (projectfinanciering).

In Olst-Wijhe is dit van toepassing voor in het verleden aangetrokken woningbouwleningen ten behoeve van Salland Wonen welke onder dezelfde condities zijn verstrekt.

De aan de grondexploitatie toe te rekenen rente wordt jaarlijks bepaald op het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente (2023: 3,34%) naar de verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen (0,73).

In onderstaand overzicht is de berekening van de (overige) omslagrente weergegeven. Conform de toegestane mogelijkheid is de berekende renteomslag naar boven afgerond op 1,5%

Renteresultaat

Overeenkomstig de in de raadsvergadering van 4 juli 2022 vastgestelde begrotingsrichtlijnen wordt voor zowel de berekening van de zogenaamde bespaarde rente alsmede voor de rentebijbeschrijving

aan de reserves een percentage van 2,3% gehanteerd. Een uitzondering hierop vormt de bestemmingsreserve kapitaallasten gemeentehuis waaruit gedeeltelijk de kapitaallasten van het nieuwe gemeentekantoor worden gedekt (4%).

Onderstaand overzicht schetst het renteresultaat over 2023.

Boekwaarde vaste activa per 1 januari 2023		50.662.884
Financieringsmiddelen per 1 januari 2023:		
1) Leningenschuld	22.613.688	
2) Reserves	15.431.313	
3) Voorzieningen	8.647.193	
		46.692.194
Tekort aan financieringsmiddelen		3.970.690
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	807.386	
De externe rentebaten (idem)	-/- 263.169	
Saldo rentelasten en baten		544.217
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend (2,45% van € 1.080.965)	-/- 26.484	
rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend (woningbouwleningen SallandWonen)	-/- 1.517	
De rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken, die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	1.517	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		517.733
Toegevoegde rente over het eigen vermogen		18.844
Toegevoegde rente over de voorzieningen		71.744
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		608.321
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag 1,50%)		- 601.632
Renteresultaat		-6.689

Het renteresultaat ad -/- € 6.689 is nadeliger dan het oorspronkelijk begrote voordelige resultaat ad € 87.938. Dit komt met name door hogere rentekosten over kortlopende geldleningen en doordat vanwege lagere boekwaarden van de grondexploitaties minder rente intern kon worden doorberekend.

BEDRIJFSVOERING

INLEIDING

In de bedrijfsvoeringsparagraaf wordt ingegaan op de bedrijfsvoering van gemeentelijke organisatie. In het onderdeel beleid en strategie wordt vanuit de bestuurlijke opgaven uit de Strategische Raadsagenda en het Bestuursakkoord teruggekeken naar de ontwikkelagenda van de organisatie. De onderdelen management, medewerkers, informatie en processen geven aan hoe hier in 2023 op hoofdlijnen invulling aan is gegeven. Het onderdeel resultaatgebieden geeft aan wat we hebben bereikt.

BELEID EN STRATEGIE

De Strategieplaat met als titel "Focus en Verbinding" is leidraad voor de doorontwikkeling van onze organisatie en borduurt voort op de uitvoeringsstrategie "De organisatie van de gemeente Olst-Wijhe in de gemeenschap van de toekomst" van de afgelopen jaren. Daarnaast is aanvullend daarop invulling gegeven aan de bestuurlijke ambities zoals opgenomen in de nieuwe Strategische raadsagenda en het Bestuursakkoord. Deze zijn vertaald naar haalbaarheid en geprioriteerd in een Uitvoeringsagenda voor het college.

Lange termijn

Voor de bedrijfsvoering streven we op de lange termijn naar een toekomstbestendige gemeente Olst-Wijhe. Daartoe hebben we in 2023 een koers voorbereid waarin we antwoord hebben gegeven op de vraag "welke gemeente willen we zijn?". Deze koers leidt tot het nader ontwikkelen van een netwerkgemeente zodat we kunnen blijven doen waar we goed in zijn met ruimte om op specifieke onderdelen te onderscheiden in samenwerking met lokale en regionale netwerken: Olst-Wijhe als zelfbewuste partner aan de IJssel door focus en verbinding.

Korte termijn

Op korte termijn geven we invulling aan 5 Ontwikkelopgaven en intensiveren we onze samenwerking met de gemeente Raalte om elkaar waar nodig te helpen en versterken.

1. Focus

De urgentie is er om focus aan te brengen in onze ambities en werkzaamheden. Medewerkers, bestuurders en raadsleden hebben de afgelopen jaren hard gewerkt aan alle opgaven en ambities. Dat lukt gezien de omvang van onze organisatie en de hoeveelheid en diversiteit van alle opgaven niet meer op dezelfde manier. In 2023 hebben we focus aangebracht door het strategisch raadsakkoord 2022 te toetsen op realisatiekracht (financiën, menskracht en tijd). Dit heeft geleid tot een concrete uitvoeringsagenda voor het college.

2. Ambtelijk-bestuurlijke samenwerking

Het bereiken van doelen voortvloeiend uit ambities kan alleen bij een optimale ambtelijk-bestuurlijke samenwerking. Deze samenwerking vraagt continue aandacht maar in tijden van snelle veranderingen en crises des te meer. In 2023 heeft deze samenwerking veel aandacht gekregen. Uiteindelijk heeft dit geleid tot een leidraad waarin afspraken zijn gemaakt over wie welke rol vervult. Deze leidraad wordt toegepast en periodiek geëvalueerd.

3. Sturing

De organisatie vraagt om een koersvaste en proactieve sturing. Het management en de directie heeft te maken met veel taken op zowel strategisch, tactisch als operationeel vlak: de aansturing van grote teams, inhoudelijk aanspreekpunt, (strategisch)advies, organisatieontwikkeling, werving- en selectievraagstukken en het dichtlopen van gaten in de organisatie. Dit heeft geleid tot het inzicht geleid dat een hernieuwde visie op sturing noodzakelijk is. In 2023 is daar veel aandacht en tijd aan besteed. Dit heeft geleid tot een directiebesluit waarin op hoofdlijnen een nieuw sturingsmodel is verwoord.

4. Strategielijnen

Voor een toekomstbestendige gemeente ligt het accent op het willen werken voor het algemeen belang en het bestaansrecht van de gemeente; nabije en goede dienstverlening leveren. Hiertoe zijn in de vorige raadsperiode 3 programma's opgestart: Participatie, Dienstverlening en Gebiedsgericht werken. Deze programma's zijn in 2023 verder doorontwikkeld. Voor Participatie en Dienstverlening zijn uitvoeringsprogramma's vastgesteld en voor Gebiedsgericht Werken heeft een uitgebreide evaluatie plaatsgevonden van het Gebiedsgericht werken in Boskamp.

5. Veerkracht herstellen

Als onderdeel van het strategisch HR-programma Duurzame inzetbaarheid is in 2023 een vitaliteitsprogramma opgezet.

De reeds bestaande programma's Digitale Transformatie en de uitvoering van de overige onderdelen van het Strategisch HR waren ook in 2023 ondersteunend aan deze ontwikkelopgaven.

MANAGEMENT

Het management van de organisatie wordt gevormd door directie en teamleiders. In het zogenoemde directie-teamleidersoverleg (DTO) wordt inhoud gegeven aan de ontwikkeling van het management en de samenwerking tussen directie en teamleiders. In 2023 is een nieuwe concerncontroller gestart. Tevens is hard gewerkt aan het thema Sturing waarin een nieuw eerste model op hoofdlijnen is ontwikkeld.

FINANCIËN

Mede onder leiding van de concerncontroller is in 2023 gestart om het proces rondom de Planning en Control cyclus aan te scherpen. Ook is gestart met een traject tot doorontwikkeling van het team zowel qua samenstelling als kwaliteit in werkzaamheden.

MEDEWERKERS

De afgelopen jaren is getracht om te blijven anticiperen op nieuwe ontwikkelingen en kwaliteit te blijven leveren aan de samenleving zonder de grenzen van ontoelaatbare werkdruk voor onze medewerkers te overschrijden. Door een aantal autonome ontwikkelingen (bijvoorbeeld de krapte op de arbeidsmarkt, corona en de vluchtelingencrisis), nieuwe wet- en regelgeving (bijvoorbeeld implementatie van de Omgevingswet), maar ook door politiek-bestuurlijke ambities én beleidsintensivering was deze uitdaging stevig. We constateerden in 2022 al dat de veerkracht van de organisatie onder spanning staat en dat deze aandacht verdient. In 2023 heeft dit thema zijn plaats gekregen in een onderzoek naar Duurzame Inzetbaarheid van de medewerker. Dit onderzoek is afgerond met conclusies en aanbevelingen op een aantal thema's. Leren begrenzen is daarbij het sleutelwoord.

De krapte op de arbeidsmarkt bracht met zich mee dat er in 2023 bovengemiddeld veel werving en selectie heeft plaatsgevonden.

Het strategisch HR-beleid bestaat naast de Strategische Personeelsplanning uit de bouwstenen opleiden en ontwikkelen, werving en selectie en duurzame inzetbaarheid en is gebaseerd op onze bedrijfsvoeringsvisie en uitvoeringsstrategie. Dit beleid is van groot belang om medewerkers ook in de toekomst te blijven binden en boeien aan onze organisatie en draagt daarmee bij aan een toekomstbestendige organisatie. In 2023 is hier verder uitvoering aan gegeven, onder andere door in samenwerking met Deventer en Raalte een Learning Management System te lanceren. Een ander aspect waar in 2023 invulling aan is gegeven is een verbeterd onboarding programma voor nieuwe medewerkers zodat zij goed kunnen landen in onze organisatie.

INFORMATIE

Naast het organisatiegebied medewerkers speelt het organisatiegebied informatie een steeds belangrijkere rol in onze bedrijfsvoering. Hiervoor heeft de gemeenteraad in samenwerking met de gemeenten Raalte en Deventer een zogenoemde I-visie vastgesteld, waarin een meerjarenperspectief voor de Informatie en ICT-ontwikkeling van de gemeenten wordt geschetst, inclusief een doorkijk van te verwachten kosten voor realisatie van het meerjarenperspectief. In de I-visie zijn de volgende onderdelen opgenomen: regie op ICT (de I-werkorganisatie DOWR); informatieveiligheid; domein sociaal; domein ruimte; domein dienstverlening en domein bedrijfsvoering. In 2022 is gewerkt aan de actualisatie van de I-Visie. De onderdelen regie op ICT en informatieveiligheid zijn in de meerjarenbegroting opgenomen. Voor de domeinen zijn ook in 2023 weer jaarlijkse uitvoeringsplannen opgesteld en van een financiële vertaling voorzien. Deze I-Uitvoeringsplannen zijn in samenwerking met de DOWR-partners opgesteld en door elke gemeente afzonderlijk vastgesteld. In 2023 is sprake van een onderschrijding van de budgetten voor de projecten in de I-Uitvoeringsplannen. Reden hiervoor is dat over het algemeen de voorbereiding van de projecten langer duurt dan voorzien en er nog niet tot uitvoering (en de daarmee gepaard gaande besteding van middelen) worden overgegaan. In de komende jaren is hiervoor aandacht en zal reëler begroot worden.

Voor de gemeente Olst-Wijhe wordt binnen het programma Digitale transformatie ingezet op Online-dienstverlening en Datagedreven Werken. Voor beide onderdelen is in 2022 een visie vastgesteld en budget gereserveerd. In 2023 is datagedreven werken opgepakt door onder andere de woningbouwmonitor en de monitor sociaal domein en in de taakvelden geo-informatie en sociale toekomstvisie.

Het belang van informatieveiligheid en privacybescherming neemt nog steeds toe. Investerings blijven nodig in de ICT-infrastructuur om informatieveiligheid op het vereiste niveau te krijgen c.q. te houden. Als Olst-Wijhe kunnen wij dit niet alleen en is daarom wederom intensief samengewerkt in DOWR-verband.

PROCESSEN

De bedrijfsprocessen vormen een belangrijke succesfactor voor de kwaliteit van de bedrijfsvoering en ook de dienstverlening van onze organisatie. Met permanent verbeteren van deze processen wordt structureel nagedacht of we de goede dingen doen en deze ook goed doen. De organisatie beschikt over aantal gecertificeerde leanbegeleiders die de belangrijkste bedrijfsprocessen samen met de betrokken medewerkers doorlichten. Dit met als doel om een cultuur van permanente verbetering van de bedrijfsvoering te bewerkstelligen. Door middel van een periodieke externe audit wordt de kwaliteit van de ontwikkeling van de bedrijfsvoering getoetst. Beide instrumenten hebben in 2023 geen eerste prioriteit gehad. Er is wel geïnvesteerd in de komst van een nieuwe organisatieadviseur die deze thema's de komende jaren opnieuw zal vormgeven.

RESULTAATGEBIEDEN

De kwaliteit van onze bedrijfsvoering wordt uiteindelijk afgemeten aan de behaalde resultaten. Resultaten die gerealiseerd moeten worden met beperkte financiële middelen en met een relatief kleine formatie.

Het optimaliseren (lees: minimaliseren) van het kostenniveau blijft een belangrijk speerpunt voor de bedrijfsvoering. Daarbij mag de kwaliteit van de dienstverlening in de richting van onze burgers, bedrijven en instellingen niet uit het oog worden verloren. Hiervoor is het ook belangrijk aandacht te hebben voor de tevredenheid, werklast en werkdruk van medewerkers. Door ons instrumentarium van klanttevredenheidsonderzoeken, medewerkerstevredenheidsonderzoeken en deelname aan de burgerpeiling van www.waarstaatjegemeente.nl consequent toe te passen, monitoren wij periodiek en gestructureerd onze resultaten. Door middel van periodieke deelname aan bepaalde benchmarks plaatsen we dit ook in een perspectief. Er heeft in het najaar van 2021 een burgerpeiling plaatsgevonden. De uitkomsten zijn in 2022 gepubliceerd op de site van de VNG www.waarstaatjegemeente.nl. In 2022 is geanalyseerd wat te doen met de uitkomsten van de burgerpeiling. Eind 2023 is besloten de 2-jaarlijkse peiling uit te stellen naar eind 2024. De reden hiervoor is dat de programma's participatie en dienstverlening tegen die tijd in uitvoering zijn waardoor we ook daadwerkelijk kunnen meten of dit effect heeft. Daarnaast is het programma Toekomstbestendig Olst-Wijhe dan ook in uitvoer. We verwachten en hopen dat dit effect heeft op de resultaten en we daadwerkelijk verandering weten te bewerkstelligen ten opzichte van de meting uit 2021.

TOELICHTING OP DE RECHTMATIGHEIDSVANTWOORDING

In deze jaarrekening heeft het college een rechtmatigheidsverantwoording afgegeven. Deze paragraaf geeft de toelichting daarop. De rechtmatigheidsverantwoording heeft betrekking op drie criteria: begrotingscriterium, voorwaardencriterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium. Het boekjaar 2023 is het eerste jaar dat we zelf de rechtmatigheidsverantwoording opstellen. Ter onderbouwing van deze verantwoording is ook voor de eerste maal een verbijzonderde interne controle uitgevoerd. De komende jaren verbeteren wij deze controles. Tegelijkertijd streven wij ernaar het aantal onrechtmatigheden terug te brengen.

In de rechtmatigheidsverantwoording hebben wij verklaard dat wij onder de door uw raad vastgestelde verantwoordingsgrens van 3% onrechtmatigheden blijven. Dat neemt niet weg dat er bij de verbijzonderde interne controle wel onrechtmatigheden zijn geconstateerd. Conform afspraken met uw raad is de rapportagegrens voor deze fouten €150.000. Op basis van deze afspraken rapporteren wij u het volgende.

Begrotingscriterium

De begrotingsrechtmatigheid heeft betrekking op het financiële handelen binnen het kader van de geautoriseerde begroting.

Er zijn in het kader van het begrotingscriterium geen onrechtmatige overschrijdingen op de kredieten geconstateerd boven een bedrag van €150.000. Ook de door de raad vastgestelde begroting per programma laten geen overschrijdingen zien. Voor meer informatie wordt verwezen naar bladzijde 136 van de jaarrekening.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving, zowel intern als extern.

Uit de verbijzonderde interne controle blijkt dat alleen op inkoop meer dan €150.000 aan onrechtmatigheden zijn geconstateerd, namelijk €696.650. Deze onrechtmatigheden hebben betrekking op het onterecht niet Europees aanbesteden van inhuur en op incomplete inkoopdossiers. Ten aanzien van de onterecht niet Europees aanbestede inhuur ligt de oorzaak deels bij de onrechtmatigheden die bij de controle van boekjaar 2022 zijn geconstateerd en doorwerken in 2023. Deze doorwerking van de onrechtmatigheid is beperkt gebleven doordat inhuurcontracten in 2023 open zijn gebroken en alsnog rechtmatig zijn aanbesteed. Verder ontbreken in diverse inkoopdossiers verschillende documenten.

De bevindingen uit de verbijzonderde interne controle worden besproken met betrokkenen. Een deel van de onrechtmatigheden kunnen worden ondervangen met duidelijkere instructies. Ook de komst van een nieuw financieel systeem kan daarbij helpen, doordat het vastleggen van afspraken (contracten) en verplichtingenadministratie daar onderdeel van uitmaken. Daarnaast zetten wij komende periode extra capaciteit in om de inkoopdossiers op orde te brengen. Tevens gaan wij ons inspannen om in DOWR verband contractbeheer en – management te verstevigen.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Het gaat hierbij om derden die misbruik maken van de regelingen van de gemeente, zoals verstrekte subsidies en voorzieningen en belastingheffingen. Op dit criterium hebben wij geen onrechtmatigheden geconstateerd. De controles op dit criterium moeten de komende jaren wel verder vorm worden gegeven.

VERBONDEN PARTIJEN

INLEIDING

Onze gemeente werkt met een aantal verbonden partijen samen om de gewenste beleidseffecten uit de begroting op een efficiënte - en doelmatige wijze te realiseren. Met deze externe partijen is de samenwerking op verschillende manieren georganiseerd.

VERBONDEN PARTIJEN

Verbonden partijen zijn partijen waarin de gemeente een financieel en bestuurlijk belang (deelneming) heeft. We spreken van financieel belang als de gemeente aansprakelijk is bij niet nakoming van verplichtingen of als er geen verhaalmogelijkheden zijn bij een faillissement. We spreken van een bestuurlijk belang als de gemeente zeggenschap heeft, bijvoorbeeld als een wethouder, raadslid of ambtenaar zitting heeft in het bestuur of namens de gemeente stemt bij een algemene vergadering van aandeelhouders.

In de “Kadernota Verbonden Partijen” zijn de verschillende soorten verbonden partijen toegelicht en zijn er regels vermeld voor het aangaan of wijzigen van diverse samenwerkingen.

STURINGSARRANGEMENT

Begin 2023 is een nieuwe nota verbonden partijen is vastgesteld. Binnen elk arrangement heeft ons college van B&W een actieve informatieplicht richting uw gemeenteraad ten tijde van relevante gebeurtenissen rondom een verbonden partij. Daarnaast kan er per verbonden partij maatwerk

worden geleverd. Onderstaande arrangementen zijn in de nota verbonden partijen vastgesteld, waarbij het niet meer toegepaste "extra"-arrangement niet meer is weergegeven:

Arrangement:	Welke taken:
BASIS	Verbonden partijen binnen dit arrangement hebben een laag risicoprofiel. Er wordt enkel de wettelijk verplichte informatie verstrekt. Het betreft alle verbonden partijen behalve de gemeenschappelijke regelingen.
PLUS	Dit arrangement geldt voor gemeenschappelijke regelingen. Er wordt naast de wettelijk verplichte informatie ook extra informatie verstrekt in de programmabegroting en jaarstukken. Deze extra informatie komt terug in deze paragraaf verbonden partijen en bij de relevante beleidsonderwerpen.
MAATWERK	Voorbeelden zijn: werkbezoeken, workshops voor raad en college. Maar ook inhoudelijk, bijvoorbeeld het informeren/adviseren van ons college voor een bestuurlijk overleg, vooraf of achteraf (al naar gelang het onderwerp). Het presidium stelt de maatwerkafspraken in het jaarprogramma op.

RISICO'S

Afhankelijk van de mate van verbondenheid (bijv. geplaatst aandelenkapitaal) zijn wij in meer of mindere mate in staat om invloed op het beleid van de betreffende verbonden partij uit te oefenen. In de "Kadernota Verbonden Partijen" is besloten geen periodieke uitgebreide risicoanalyse te doen. Waar hoge risico's verwacht worden, worden deze meegenomen in het weerstandsvermogen van de gemeente. Ook wordt jaarlijks bekeken of maatwerk gewenst is.

OVERZICHT VERBONDEN PARTIJEN

Volgens de vastgestelde kadernota geldt voor gemeenschappelijke regelingen het plusarrangement en voor overige verbonden partijen het basisarrangement. Eventueel gewenst maatwerk wordt in het jaarprogramma via het presidium afgestemd.

Hieronder treft u een beknopt overzicht aan van de kengetallen per verbonden partijen. Groen gearceerd zijn de verbonden partijen met het basisarrangement en geel met het standaardarrangement. Als er een + achter de naam staat is er daarnaast sprake van maatwerk zoals besloten in het presidium voor kalenderjaar 2023.

Bedragen x €1.000

Verbonden partijen	Eigen vermogen*		Vreemd vermogen		Resultaat	Dividend
	01-01-2023	31-12-2023	01-01-2023	31-12-2023	2023	In 2023**
Gemeenschappelijke regelingen						
GGD IJsselland	1.763	nrb	4.585	nrb	nrb	
Konnected (Sallcon)	10.616	nrb	38	nrb	nrb	
RSJ Jeugdzorg +	0	nrb	559	nrb	nrb	
Veiligheidsregio IJsselland	5.345	nrb	33.604	nrb	nrb	
Omgevingsdienst IJsselland +	316	nrb	2.840	nrb	nrb	
Besloten vennootschappen						
CSV Amsterdam	210	98	13	51	-111	
Publiek belang Elektriciteitsproductie	1.480	1.445	10	32	-36	
Konnected	5.566	nrb	7.854	nrb	nrb	
Naamloze Vennootschappen						
Bank Nederlandse Gemeenten	4.615.000	nrb	107.459	nrb	nrb	46
Enexis	5.441.000	5.320.000	4.907.000	5.140.000	72.000	55
ROVA	40.866	nrb	63.473	nrb	nrb	66
Wadinko	82.569	nrb	8.542	nrb	nrb	38
Overige						
Dimpact	2.747	nrb	4.139	nrb	nrb	

* - dit is het eigen vermogen vóór resultaatbestemming

** - het betreft ontvangen dividend door de gemeente in boekjaar 2023

GRONDBELEID

INLEIDING

In de Nota Grondbeleid 2023-2026 zijn de kaders voor het grondbeleid vastgesteld. In deze paragraaf grondbeleid wordt ingegaan op het grondbeleid in relatie tot de gemeentelijke projecten en hoe wordt omgegaan met winst en verlies. Er wordt een toelichting gegeven op het verplicht nemen van tussentijdse winst en de uitgangspunten en resultaten van de geactualiseerde grondexploitaties (hierna GREX/GREXen) worden per 1-1-2024 weergegeven. Tot slot wordt ingegaan op de kansen en risico's met betrekking tot de grondexploitaties en het benodigde weerstandsvermogen.

In de Nota Grondbeleid wordt uitgegaan van situationeel grondbeleid, waarbij per initiatief/ontwikkeling wordt gekozen welke vorm van grondbeleid door de gemeente wordt gehanteerd: actief of faciliterend. Voor de ontwikkelingen waarbij de gemeente (een gedeelte van) de grond in eigendom heeft (genomen), actief betrokken is en 100% regie heeft, stelt de gemeente een eigen GREX op. Hierbij wordt rekening gehouden met de voorgeschreven richtlijnen van de Commissie Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeente (BBV).

Het BBV definieert grondexploitaties als volgt:

“Grondexploitaties zijn gronden die zich in een transformatieproces bevinden waarbij in bezit zijnde grond en (eventueel) aanwezige opstallen worden omgevormd naar bouwrijpe grond, met als oogmerk (opnieuw) te worden bebouwd”.

Een GREX wordt meestal voor een langere periode opgesteld, waardoor veel aannames moeten worden gedaan over renteontwikkelingen, kosten- en opbrengstenstijgingen en/of -dalingen. Afhankelijk van het te ontwikkelen plan, de actuele en de te verwachten toekomstige economische situatie is bij resultaatbepaling van de GREX sprake van winst of verlies. Omdat binnen de GREX de financiële risico's groot kunnen zijn, is een helder beeld en reële inschatting van de financiële risico's belangrijk. Van de resultaten van de GREXen wordt verwacht dat deze een substantiële bijdrage leveren aan de (ruimtelijke en volkshuisvestelijke) gestelde doelstellingen. Het uitgangspunt is dat de positieve en negatieve GREXen elkaar kunnen afdekken.

Actualisatie grondexploitaties

De GREXen zijn op prijspeil 1-1-2024 geactualiseerd, waarbij rekening is gehouden met de huidige marktsituatie. Dit betekent dat voor alle GREXen is gekeken naar het uitgiftetempo en de grondprijzen van de nog uit te geven kavels. Daarnaast zijn de opgenomen plan- en civieltechnische kosten geanalyseerd. Waar nodig en waar zinvol is de gemeentelijke plankostenscan gebruikt. Hiervoor is een rekensystematiek gehanteerd die aansluit bij de ministeriële regeling voor plankosten. De kostenramingen voor de civiele werken zijn opgemaakt en geactualiseerd (exclusief btw).

Vroegtijdige (tussentijdse) winstneming

Volgens het BBV is de gemeente verplicht bij winstgevende GREXen vroegtijdig tussentijds winst (hierna winstneming) te nemen volgens het realisatiebeginsel via de “Percentage of completion” methode (POC-methode). De BBV zegt hierover het volgende:

“Voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd dient tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitaties winst te worden genomen”.

Bij de bepaling van de winst over 2023 wordt rekening gehouden met de eerder genomen winst (t/m 2022). In de voorafgaande jaren kan het zo zijn dat de resultaten door bijvoorbeeld gewijzigde economische omstandigheden te positief of te negatief geraamd zijn. Als later blijkt dat bijvoorbeeld de bouwkosten hoger waren dan verwacht (door bijvoorbeeld oorlog), wordt het te veel aan genomen winst aan het einde van elk jaar automatisch gecorrigeerd via de POC-methode. De winstneming per 31 december 2023 wordt toegevoegd aan de ‘Algemene reserve gemeentelijke GREXen’.

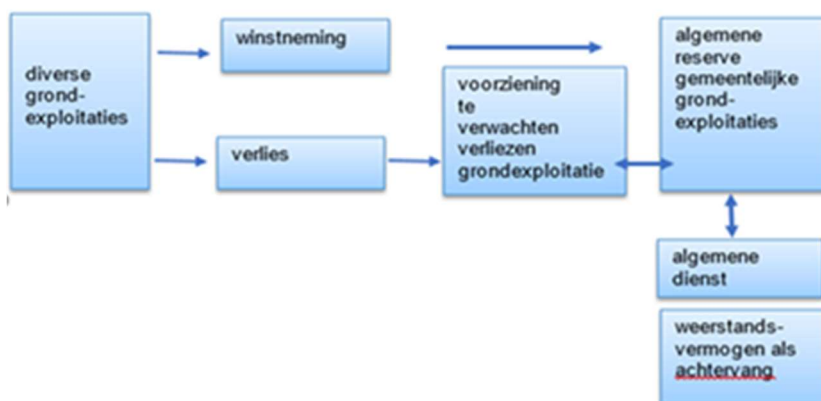
Verlies

Als blijkt dat het resultaat van een GREX negatief (verliesgevend) is wordt, in overeenstemming met de BBV-regelgeving, een verliesvoorziening ter afdekking van het tekort gevormd. Deze verliesvoorziening, genaamd ‘voorziening te verwachten verliezen grondexploitaties’, wordt gedekt uit de ‘Algemene reserve gemeentelijke GREXen’.

Algemene reserve gemeentelijke grondexploitaties (ARG)

De algemene reserve gemeentelijke grondexploitaties (hierna ARG) vormt een buffer om te voorkomen dat de algemene dienst met nadelige effecten (één of meerdere tekorten) op GREXen wordt geconfronteerd. De ARG is alleen bestemd om negatieve resultaten van GREXen op te vangen. Deze reserve kan niet worden aangesproken voor uitgaven die geen relatie met GREXen hebben. Wel mag een eventueel overschot in deze ARG worden afgeroomd ten gunste van de algemene middelen. Aan de andere kant wordt vanuit de algemene middelen een toevoeging aan deze reserve gedaan als blijkt dat het benodigde bedrag van de ARG onvoldoende is om de ontstane tekorten af te dekken. Om dit te monitoren worden de GREXen twee keer per jaar geactualiseerd: per 1 januari bij jaarrekening en per 1 juli.

De beschrijving over tussentijdse winstneming en verlies en algemene reserve is in onderstaand overzicht weergegeven.

ACTUELE TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

In de Grondprijzenbrief 2024 en in Nota Rekentechnische uitgangspunten 2024 (hierna RTU2024), die eind 2023 door het college zijn vastgesteld, zijn de actuele trends en ontwikkelingen nader gedetailleerd.

Opbrengsten grondverkoppen

De opbrengst van de grondverkoppen binnen GREX-projecten in 2023 (exclusief overige inkomsten en btw) bedraagt afgerond € 1.213.000 (zie onderstaande tabel).

Grondopbrengsten kavelverkoppen actuele grondexploitaties (bedragen x € 1.000).

Project	BT/WB	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
		€	€	€	€	€	€	€	€	€	€
Wesepe bedrijventerrein	BT									672	152
Meente Noord	BT										
Olstergaard	WB								1.248	2.715	523
Wengelerhoek	WB										538
Totaal grondverkoppen		0	0	0	0	0	0	0	1.248	3.387	1.213
<i>BT= Bedrijventerrein</i>											
<i>WB= Woningbouw</i>											

Bij de opmaak van de GREXen is rekening gehouden met de volgende parameters:

Samenvatting prijsindex opbrengstenstijging per 1-1-2024

	Opbrengsten in GREXen	2022 in %	2023 in %	2024 in %	2025 in %	2026 in %	2027 in %	2028 e.v. in %
1	Woningbouw	5,50	11,50*	0,00	1,00	1,00	1,00	1,00
2	Bedrijven	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

*) op basis van advies Van Ameyde Waarderingen

Samenvatting prijsindex kostenstijging vanaf 1-1-2022

	Totaaloverzicht parameters in de GREXen op te nemen per 1-1 Voor nog te realiseren kosten	2022	2023	2024	Vanaf 2025
1	Verwervingskosten *)				
2	Bouw- en woonrijpmaken/groen en overige inrichtingskosten	9,00% **)	5,00%	4,00%	3,00%
3	Plankosten	3,00%	3,00%	4,00%	4,00%
4	Rente over de te verwachten kosten en opbrengsten (in overeenstemming met BBV-richtlijn)	2,41%	1,59%	2,19%	2,19%
5	Disconteringsvoet ten behoeve van het netto contant maken per 1-1-2023 van de eindwaarde in (in overeenstemming met de BBV-richtlijn)	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%

*) Is uitkomst onderhandelingen.

**) Bij actualisatie per 1-7-2022 is de parameter voor kostenindex met 6% verhoogd (naar totaal 9%) naar aanleiding van de gestegen index voor GWW-index. Deze kostenstijging was in de actualisatie per 1-1-2022 voor 3% opgenomen. Ook is de verwachting voor de komende jaren bijgesteld overeenkomstig de prognose ontwikkeling GWW-index Stadskwadraat en Metafoor medio 2022). Een en ander is afgestemd met gemeentelijke civieltechnische afdeling.

De hiervoor genoemde parameters/indices zijn eind 2023 door het college van burgemeester en wethouders vastgesteld in de Nota Rekentechnische uitgangspunten 2024 (RTU2024).

TUSSENTIJDSE WINSTNEMING

Tussentijdse winstneming

Er is winst genomen overeenkomstig de POC-methode. De winstneming wordt verwerkt in de boekwaarde van de projecten per 31-12-2023. In de tabel 'Resultaten onderhanden werken', zijn de winstnemingen verwerkt conform de BBV-richtlijnen. Het volgende project komt voor winstneming in aanmerking:

Tussentijdse winstneming tot en met 2023 in euro's						
Project	2020	2021	2022	Totaal t/m 2022	2.023	Totaal t/m 2023
Olstergaard	916	107.078	-52.838	55.156	92.072	147.228
Totaal Winstneming	916	107.078	-52.838	55.156	92.072	147.228

In 2023 wordt een bedrag van € 92.072 als winst genomen. Dit bedrag wordt toegevoegd aan ARG. Het totaalbedrag (t/m 2023) van de tussentijdse winstneming bedraagt € 147.228.

RESULTATEN GRONDEXPLOITATIES

De tot en met 2023 gemaakte kosten en opbrengsten met betrekking tot de gemeentelijke actieve GREXen zijn opgenomen in de boekwaardes per 31-12-2023. Deze boekwaardes zijn verwerkt in de actualisatie van de GREXen per 1-1-2024.

In de tabel 'Resultaten onderhanden werken' worden de resultaten van de geactualiseerde GREXen ná winstneming weergegeven. In onderstaande tabel wordt de winstneming weergegeven. Hierna wordt nader ingegaan op de geactualiseerde GREXen en de uitkomsten hiervan.

Resultaten onderhanden werken	A	B	C	D	D-C		
Bestaande grondexploitaties	Resultaat* JR 2022 per 1-1-2023 incl. winstname	Toevoeging 2% rente	Resultaat* JR 2022 per 1-1-2024	Resultaat* JR 2023 per 1-1-2024 incl. winstname	Project-inhoudelijk verschil incl. winstname	Voordelig/ Nadelig	
Wesepe bedrijventerrein	€ -259.204	€ -5.184	€ -264.388	€ -244.056	€ 20.332	Voordelig	
Olstergaard (incl VINK Flex)	€ 103.031	€ 2.061	€ 105.092	€ 119.280	€ 14.188	Voordelig	
Meente Noord	€ -824.173	€ -16.483	€ -840.656	€ -1.001.865	€ -161.209	Nadelig	
Wengelerhoek	€ -	€ -	€ -	€ -1.468.000	€ -1.468.000	Nadelig	
Totaal	€ -980.346	€ -19.607	€ -999.953	€ -2.594.641	€ -1.594.688	Nadelig	
					D-C	D-A	
Totaal neg. Grexen (verlies)	€ -1.083.377	€ -21.668	€ -1.105.045	€ -2.713.921	€ -1.608.876	€ -1.630.544	Nadelig
Totaal positieve Grexen	€ 103.031	€ 2.061	€ 105.092	€ 119.280	€ 14.188	€ 16.249	Nadelig

* : netto contante waarde op prijspeil per 1 januari

Toelichting op vorenstaande tabel:

- Alleen bij Olstergaard is er sprake van winstneming, wat (negatieve) invloed heeft op het GREX-resultaat van Olstergaard omdat de winstname als kosten worden opgenomen in de boekwaarde.
- Kolom (A) geeft het resultaat behorende bij jaarrekening 2022 weer. Dit bedrag is de netto contante waarde per 1-1-2023 bij actualisatie van de GREXen op prijspeil 1-1-2023.
- In Kolom B staat de rente over 2023 ter grootte van 19.607 weergegeven oftewel 2% over het saldo per 1-1-2023. Kolom C (= A + B) geeft het resultaat uit de jaarrekening van 2022 aan inclusief het effect van 1 jaar rente. Het met één jaar rente gecorrigeerd saldo (kolom C) is het verwacht resultaat per 1-1-2023 van € 999.953 nadelig. Het werkelijk saldo van het netto contante resultaat bedraagt conform de GREX-actualisatie per 1-1-2024 (kolom D) € 2.594.641 nadelig. Dit is een verslechtering ten opzichte van de verwachting (kolom C € 999.953) met € 1.594.688. Rekening is gehouden met de rentecorrectie over 2023 van € 19.607. (Zonder rentecorrectie was dit verschil € 1.614.295 nadelig (€ -1594.688 + € -19.607).
- Het project Wengelerhoek wordt vanaf jaarrekening 2023 opgenomen in de tabel. Het projectresultaat bedraagt € 1.468.000 nadelig op NCW per 1-1-2024. Hiervoor zal een aanvullende verliesvoorziening moeten worden getroffen.

Enkele conclusies

1. In 2023 wordt een bedrag van € 92.072 als winst genomen.
2. Het totaalresultaat van de onderhanden werken (GREXen) bedraagt in totaal € 2.594.641 nadelig per 1-1-2024. Dit bedrag is opgebouwd uit een
 - Nadelig resultaat van verlieslatende grondexploitaties ter grootte van € 2.713.921
 - Voordelig resultaat van winstgevendende grondexploitaties ter grootte van € 119.280
Totaalresultaat nadelig per 1-1-2024 € 2.594.641
3. De voorziening 'te verwachten verliezen grondexploitaties' was per 1 januari 2023 € 1.083.377 (kolom A). Per 1 januari 2024 is het bedrag 'te verwachten verliezen grondexploitaties' € 2.713.921 (kolom D). Per saldo moet de voorziening voor 'te verwachten verliezen grondexploitaties' met € 1.630.544 worden verhoogd.
4. De verslechtering van 1.594.688 op contante waarde is voor het overgrote deel toe te wijzen aan de ontwikkeling van Wengelerhoek en voor een kleiner deel aan Meente Noord.

Algemene reserve gemeentelijke grondexploitaties (ARG)

De GREXen zijn per 1-1-2024 geactualiseerd en aangepast aan de huidige marktsituatie. Op basis hiervan is het totaal aan GREXen financieel niet sluitend. Ter afdekking van het tekort is de voorziening 'te verwachten verliezen grondexploitaties' gevormd. Deze voorziening wordt per 31-12-2023 verhoogd met € 1.630.544. De mutatie van de voorziening wordt normaliter conform de nota grondbeleid gedekt door de ARG. Het saldo van de ARG is echter onvoldoende om het resultaat

volledig te dekken. Daarom wordt het voorziene verlies van de Wengelerhoek eenmalig niet aan de reserve onttrokken, maar komt deze ten laste van het rekeningresultaat. Jaarlijks wordt het saldo van de totale winstnemingen toegevoegd aan de ARG.

Het benodigd weerstandsvermogen in de ARG wordt berekend door het opstellen van een risicoanalyse op hoofdlijnen, waarbij gekeken wordt naar kansen en risico's in de GREXen. Per 1-1-2024 bedraagt het gecalculeerde risico afgerond € 568.176 (zie tabel aan het eind van deze paragraaf onder 'Risicoanalyse op hoofdlijnen').

De stand van de ARG per 31-12-2023 (waaraan de winstneming is toegevoegd en het bedrag van de verhoging van de verliesvoorziening, exclusief Wengelerhoek, ten laste van is gebracht) kent een saldo van € 167.007.

Aangezien de benodigde omvang dat uit de risicoanalyse komt € 568.176 bedraagt, moet een bedrag van € 401.169 worden gedoteerd vanuit de resultaatbestemming 2023. De onderbouwing is als volgt:

Tabel Algemene reserve gemeentelijke grondexploitaties		
		nieuw
Reserve GREX 1-1-2023 (incl. best. Resultaat 2022)		215.810
Toevoeging winstneming 2023	92.072	
Mutatie verliesvoorziening 2023 (incl. rentetoevoeging)	-140.875	-48.803
Reserve GREX 31-12-2023		167.007
Nieuwe stand risico-analyse		-568.176
Dotatie vanuit resultaatbestemming 2023		-401.169

RESULTATEN NÁ WINSTNEMING EN TOELICHTING PER GRONDEXPLOITATIEPROJECT

Elke GREX is uniek en heeft eigen uitgangspunten. In de volgende tabellen zijn de financiële verschillen in beeld gebracht tussen de stand per 1-1-2024 ten opzichte van de stand van zaken per 1-1-2023. Daar waar nodig wordt kort ingegaan op de verschillen per project.

Algemene invloeden

- Vanwege hoge bouwkosten is een aantal kavels teruggegeven, deze worden aangeboden aan reservekandidaten.
- De uurtarieven van 2023 zijn geïndexeerd met 4% per 1-1-2024.
- Bij de actualisatie per 1-1-2023 van de GREXen was rekening gehouden met 5% kostenstijging over 2023. De verwachting voor 2024 is bijgesteld naar 4% en vanaf 2025 naar 3%.

In de volgende tabellen is per actuele GREX voor bedrijventerreinen en woningbouwlocaties aangegeven of de boekwaarde, rente en het resultaat op eind- en contante waarde voordelig (V) of nadelig (N) is. Dit is ook bij de verschillen tussen 1-1-2023 en 1-1-2024 aangegeven.

Negatieve boekwaarde	minder negatief	=	voordelig (V)
Negatieve boekwaarde	meer negatief	=	nadelig (N)
Positieve boekwaarde	minder positief	=	nadelig (N)
Positieve boekwaarde	meer positief	=	voordelig (V)
Kosten	meer	=	nadelig (N)
Kosten	minder	=	voordelig (V)
Opbrengsten	meer	=	voordelig (V)
Opbrengsten	minder	=	nadelig (N)
Kostenstijging	meer	=	nadelig (N)
Kostenstijging	minder	=	voordelig (V)
Negatieve rente/NCW/eindwaarde	meer negatief	=	nadelig (N)
Negatieve rente/NCW/eindwaarde	minder negatief	=	voordelig (V)
Positieve rente/NCW/eindwaarde	minder positief	=	nadelig (N)
Positieve rente/NCW/eindwaarde	meer positief	=	voordelig (V)

Hiernaast zijn de volgende uitgangspunten aangehouden met betrekking tot het cijfermateriaal:

- De tabellen betreffen gemeentelijke actieve GREXen.
- De gehanteerde boekwaarde per 31-12-2023 is inclusief gerealiseerde inkomsten en uitgaven, gerealiseerde kapitaalslasten en tussentijds genomen winsten (indien van toepassing).
- Daar, waar sprake is van winstneming, is dit in de korte toelichting bij de projecten aangegeven.
- Bedragen zijn exclusief btw.
- Bij de verschillen in de Netto Contante Waarde (NCW) is geen rekening gehouden met de rentetoerekening van 2%, zoals dat in de tabel Resultaten onderhanden werken wel is gebeurd. Daarom moet bij het NCW-verschil in onderstaande tabellen het rentebedrag (uit kolom B Resultaten onderhanden werken) worden opgeteld om te komen tot het projectinhoudelijk verschil inclusief winstname (D-C).

Afgesloten complexen

Per 1 oktober 2023 zijn er 4 GREX-projecten afgesloten. Het gaat hier om het bedrijventerrein Meente Zuid en de woningbouwprojecten Zonnekamp-Oost, Wesepe Woningbouw en Noorder Koeslag.

Bij de afsluiting op 01-10-2023 zijn er voor deze 4 projecten voorzieningen getroffen voor de nog te betalen kosten. De totale voorziening voor NTB (nog te betalen) bedroeg op 01-10-2023 € 212.987,-. Bij de actualisatie per 01-01-2024 blijkt dat de getroffen voorziening toereikend is. De meeste werkzaamheden zijn inmiddels uitgevoerd, de voorziening voor de NTB kosten bedraagt nog € 49.944,-.

Stand voorziening NTB (nog te betalen)		
Project	1-10-2023	1-1-2024
Wesepe Woningbouw	€ 35.133	€ 14.855
Meente Zuid	€ 24.900	€ -
Noorder Koeslag	€ 81.000	€ 21.850
Zonnekamp Oos	€ 71.954	€ 13.239
Totaal	€ 212.987	€ 49.944

Naast 'Nog te betalen bedragen' is er ook een 'Nog te ontvangen bedrag'. Dit is weergegeven in onderstaande tabel.

Stand voorziening NTO (nog te ontvangen)		
Project	1-10-2023	1-1-2024
Noorder Koeslag	94.287	96.022
Totaal	94.287	96.022

Onderhanden complexen

Onderstaand een overzicht van de onderhanden zijnde grondexploitaties inclusief een korte toelichting.

Meente Noord bedrijventerrein

In 2020 is dit bedrijventerrein in exploitatie genomen. Gronduitgiften hebben nog niet plaatsgevonden vanwege de uitkomst van het ecologisch onderzoek dat voorafgaand aan het bouwrijp maken moet worden verricht en het onderzoek naar de mogelijkheden voor een warmtenet op deze bedrijfslocatie. De uitkomsten van dit laatste onderzoek worden begin 2024 bekend. In de geactualiseerde GREX wordt uitgegaan van verkoop in twee gebiedsdelen verdeeld over zeven verschillende kavels met totaal 18.606 m² uitgeefbaar terrein in de periode 2025 tot en met 2028.

Dit bedrijventerrein heeft een verlieslatende GREX ter grootte van € 1.001.865 NCW per 1-1-2024. Van winstneming is geen sprake.

Meente Noord Bedrijventerrein					
Omschrijving	GREX per 1-1-2024		GREX per 1-1-2023		Verschil tov 1-1-2023
Boekwaarde	€ 1.627.378	N	€ 1.515.241	N	€ 112.137 N
Kosten*	€ 2.768.447		€ 2.690.747		€ 77.700 N
Opbrengsten**	€ 2.499.029		€ 2.499.029		€ -
Kostenstijging	€ 71.410		€ 73.894		€ 2.484 V
Opbrengstenstijging	€ -		€ -		€ -
Rente	€ 787.404	N	€ 681.065	N	€ 106.339 N
Netto contante waarde	€ 1.001.865	N	€ 824.173	N	€ 177.692 N
Eindwaarde	€ 1.128.232	N	€ 946.677	N	€ 181.555 N
Eindwaarde per	31-12-2029		31-12-2029		
*) exclusief kostenstijging					
**) exclusief opbrengstenstijging					

Wesepe bedrijventerrein

In 2023 is één kavel in eigendom overgedragen, waarna op dit bedrijventerrein is nog twee kavels uitgeefbaar zijn, verdeeld over 5.255 m² (van in totaal 10 kavels, verdeeld over 18.183 m²). Beide kavels zijn gereserveerd. De verwachting is dat dit project in 2024 wordt afgesloten. De plankosten zijn opnieuw afgezet tegen de nog te verrichten werkzaamheden en naar boven bijgesteld. De opbrengsten zijn op basis van de overeenkomsten iets naar boven bijgesteld, hetgeen een positief effect heeft op het resultaat. Dit bedrijventerrein heeft een verlieslatende GREX ter grootte van € 244.056 NCW per 1-1-2023. Van winstneming is geen sprake.

Wesepe Bedrijventerrein					
Omschrijving	GREX per 1-1-2024		GREX per 1-1-2023		Vershil tov 1-1-2023
Boekwaarde	€ 713.314	N	€ 812.575	N	€ 99.261 V
Kosten*	€ 2.441.523		€ 2.416.718		€ 24.805 N
Opbrengsten**	€ 2.782.723		€ 2.727.713		€ 55.010 V
Kostenstijging	€ 2.223		€ 3.551		€ 1.328 V
Opbrengstenstijging	€ -		€ -		€ -
Rente	€ 587.912	N	€ 577.112	N	€ 10.800 N
Netto contante waarde	€ 244.056	N	€ 259.204	N	€ 15.148 V
Eindwaarde	€ 248.934	N	€ 269.668	N	€ 20.734 V
Eindwaarde per	31-12-2024		31-12-2024		
*) exclusief kostenstijging					
**) exclusief opbrengstenstijging					

Olstergaard woningbouw

Het project Olstergaard kenmerkt zich door natuurinclusief ontwerp, circulair bouwen en tal van duurzaamheidsmaatregelen. In Olstergaard worden in totaal 70 woningen gerealiseerd, verdeeld over 51 kavels:

- 46 particuliere kavels (voor 46 particuliere woningen);
- 3 kavels (voor 13 sociale huurwoningen) en
- 2 kavels (voor 11 woningen CPO Grijs en groen).

In 2023 zijn 3 particuliere kavels verkocht, terwijl er 1 was gepland. Dit heeft een positieve invloed op het resultaat. Eind december 2023 zijn er nog 4 kavels in verkoop met een totaaloppervlakte van 1.605 m². De opbrengsten zijn geïndexeerd. De verkoop van deze laatste kavels, staan gepland in 2024 en 2025. Olstergaard wordt samen met de toekomstige bewoners ontwikkeld. Dit ingezette participatieproces vraagt ten opzichte van andere woningbouwontwikkelingen een grotere inzet van ambtelijke uren en dus een extra investering in plankosten. Ook zijn er vanwege de hoge bouwkosten enkele kavels teruggegeven en opnieuw in verkoop gebracht, waardoor er meer plankosten zijn.

Hiernaast zijn in 2023 op de locatie Vink 26 flexwoningen ontwikkeld. Dit plangebied maakt onderdeel uit van de GREX Olstergaard. Vanwege de transparantie is deze ontwikkeling binnen de GREX apart in beeld gebracht. Gevolg van deze ontwikkeling voor de GREX is dat de (plan)kosten behoorlijk toenamen. Door aanbestedingsvoordeel waren de kosten minder dan aanvankelijk gedacht. De gerealiseerde plankosten van voorbereidende werkzaamheden en de opbrengsten van deze ontwikkeling zijn opgenomen in de gerealiseerde boekwaarde.

In totaal is in dit project tot en met 2023 een vroegtijdige tussentijdse winst genomen van € 147.228. Dit woningbouw-gebied heeft een winstgevende GREX ter grootte van € 119.280 NCW (na winstnemingen) per 1-1-2023.

Olstergaard Woningbouw		na winstneming					
Omschrijving	GREX per 1-1-2024		GREX per 1-1-2023		Vershil tov 1-1-2023		
Boekwaarde	€ 1.590.626	V	€ 1.908.704	V	€ 318.078	N	
Kosten*	€ 4.861.713		€ 4.713.707		€ 148.006	N	
Opbrengsten**	€ 4.989.069		€ 4.976.160		€ 12.909	V	
Kostenstijging	€ 52.980		€ 191.770		€ 138.790	V	
Opbrengstenstijging	€ 852		€ 13.123		€ 12.271	N	
Rente	€ 48.867	V	€ 27.313	V	€ 21.554	V	
Netto contante waarde	€ 119.280	V	€ 103.031	V	€ 16.249	V	
Eindwaarde	€ 124.096	V	€ 111.518	V	€ 12.578	V	
Eindwaarde per	31-12-2025		31-12-2026				
*) exclusief kostenstijging							
**) exclusief opbrengstenstijging							

Wengelerhoek woningbouw

De grondexploitatie, zoals deze bij opening van dit project is vastgesteld, is geactualiseerd. Bij Jaarrekening 2022 was er nog geen sprake van een GREX voor dit project, vandaar dat in de kolom GREX per 1-1-2023 geen getallen staan.

De GREX per 1-1-2024 laat een negatief resultaat zien van € 1.468.000 (NCW) vanwege bijgestelde grondprijzen (de prijsgrens voor de goedkope koopwoningen (40 stuks) is verlaagd), hogere plankosten doordat de looptijd van het project is verlengd omdat verwervingen nog niet zijn gerealiseerd. Hiernaast zijn de rekentechnische uitgangspunten aangepast. Bovendien is uit een gerechtelijke uitspraak in 2023 gebleken dat vanwege de aanwezigheid van een spuitzone er maatregelen moeten worden getroffen om woningbouw mogelijk te maken, wat extra kosten met zich mee brengt.

Bovenstaande heeft ertoe geleid dat in 2024 een voorkeursrecht op grond van de Omgevingswet is gevestigd op een groter gebied en de gemeente voornemens is een groter gebied aan te kopen, waarbij een groter aantal woningen kunnen worden gerealiseerd en de spuitzone in verhouding een veel kleiner gebied betreft. Dit betekent dat het stedenbouwkundig plan, inclusief de programmering en fasering volledig wordt herzien, hetgeen leidt tot betere financiële resultaten. Uiteraard wordt dit, zodra een en ander is uitgewerkt, aan de raad ter besluitvorming voorgelegd.

Wengelerhoek Woningbouw						
Omschrijving	GREX per 1-1-2024		GREX per 1-1-2023		Vershil tov 1-1-2023	
Boekwaarde	€ 892.030	N	€ -	N	€ 892.030	N
Kosten*	€ 10.369.000		€ -		€ 10.369.000	N
Opbrengsten**	€ 9.442.000		€ -		€ 9.442.000	V
Kostenstijging	€ 682.000		€ -		€ 682.000	N
Opbrengstenstijging	€ 176.000		€ -		€ -176.000	N
Rente	€ 188.000	N	€ -	N	€ 188.000	N
Netto contante waarde	€ 1.468.000	N	€ -	V	€ 1.468.000	N
Eindwaarde	€ 1.621.000	N	€ -	V	€ 1.621.000	N
Eindwaarde per	31-12-2028					
*) exclusief kostenstijging						
**) exclusief opbrengstenstijging						

RISICOANALYSE GRONDEXPLOITATIES

Elke ruimtelijke ontwikkeling brengt financiële risico's (negatief) en kansen (positief) met zich mee. Bij het bepalen van het risico- dan wel kansbedrag wordt uitgegaan van het volgende:

- Indien de kans dat een risico zich voordoet groter is dan 50% wordt deze als te verwachten kosten opgenomen in de betreffende GREX. Deze risico's worden niet opgenomen in de risicotabel.
- De project-overstijgende risico's of generieke risico's en een aantal grote project specifieke risico's zijn opgenomen in de risicoanalyse. Dit geldt ook voor kansen die zich mogelijk kunnen voordoen. De project specifieke risico's en kansen zijn in onderstaande tabel op totaalniveau benoemd.
- Elk mogelijk te verwachten risico en elke mogelijke kans wordt op geld gewaardeerd door het effect te berekenen op het totaal van GREXen als de kans of het risico zich daadwerkelijk voordoet. Dit effect wordt vermenigvuldigd met een ingeschatte kans dat een dergelijk voorval zal voordoen.
- Deze risicoanalyse heeft een subjectief karakter en houdt geen rekening met 'extreme weersituaties' die zich kunnen voordoen (bijvoorbeeld een volledig instortende huizenmarkt).
- Risico's en kansen zijn berekend op basis van de GREX ná winstnemingen.
- In de kansen en risicoberekening is gekozen om de effecten te berekenen ten aanzien van veranderende rentestijging of -daling, kostenstijging of -daling, verlaging grondprijs, vertraging uitgifte verkopen met 2 jaar en plankostenstijging.
- Het totaal berekende bedrag is onderdeel van het benodigd weerstandsvermogen in de 'Algemene reserve gemeentelijke grondexploitaties'.
- In het voorgaande jaar was het nadelig effect op circa € 206.935 berekend. Op basis van de opnieuw uitgevoerde risicoanalyse is het benodigde bedrag per 1-1-2024 € 568.176. Het benodigd weerstandsvermogen in de 'Algemene reserve gemeentelijke grondexploitaties' neemt toe met € 361.241.

In de tabel is de berekening met bovengenoemde uitgangspunten weergegeven.

<i>Risicoanalyse op hoofdlijnen</i>		<i>(berekend ná winstnemingen)</i>						
		Project overstijgende risico's			- = nadelig			
Project	Rente + 0,5%	Kostenstijging + 2%	Grondprijs +/- 10%	Vertraging 2 jaar uitgifte *)	Plankosten +3%	Sub-totaal	Totaal	
Meente Noord	-49.856	-37.500	-173.429	-134.055	-28.522	-423.362		
Wesepé BT	-3.497	-1.081	-56.672	-25.820	-909	-87.979		
Olstergaard (incl VINK-Flex)	9.561	-26.426	-44.180	-95.509	-9.202	-165.756		
Wengelerhoek	-45.000	-447.000	-931.000	-283.000	-37.000	-1.743.000		
Sub-totaal = IMPACT	-88.792	-512.007	-1.205.281	-538.384	-75.633	-2.420.097		
Kans op voordoen	10%	30%	30%	30%	30%			
Impact x kans	-8.879	-153.602	-361.584	-161.515	-22.690		-708.271	
	Kansen							
Project	Rente + 0,5%	Kostenstijging +/- 1%	Sub-totaal					
Meente Noord	48.529	18.229	66.758					
Wesepé BT	3.497	4.039	7.536					
Olstergaard (incl VINK-Flex)	-9.485	13.217	3.732					
Wengelerhoek	45.000	216.000	261.000					
Sub-totaal = IMPACT	87.541	251.485	339.026					
Kans op voordoen	10%	10%						
Impact x kans	8.754	25.149					33.903	
Projectspecifieke kansen en risico's							106.192	
Totaal Risico's en kansen							-568.176	

WET OPEN OVERHEID (WOO)

INLEIDING

In deze openbaarheidsparagraaf wordt verslag gedaan van de uitwerking van Wet open overheid (Woo) in 2023. Uit artikel 3.5 van de Woo volgt dat aandacht wordt besteed aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering de Woo (begroting) en verslag wordt gedaan van de uitvoering hiervan (jaarrekening).

Een groot deel van die uitvoering richt zich op het gebruik van het recht op passieve openbaarmaking, ofwel de Woo-verzoeken. In 2023 zijn er 43 Woo-verzoeken ingediend. Dit is een grote stijging ten opzichte van 2022 (11 verzoeken) en 2021 (12 verzoeken). Het gebruik van een Woo-verzoek wordt steeds bekender. Daarnaast wordt dit regelmatig gebruikt in combinatie met een zienswijze- of bezwaarprocedure. De afhandeling vraagt om zorgvuldigheid en dus meer inzet van ambtelijke capaciteit ten opzichte van voorgaande jaren. Wij blijven hier echter ook de menselijke maat inzetten. We nemen indien mogelijk telefonisch contact op met indiener om te verkennen welke achterliggende informatiebehoefte achter het verzoek zit. Soms volstaat een informatief gesprek waarmee het Woo-verzoek kan worden afgedaan.

Naast de passieve openbaarmaking valt onder de Woo ook de actieve openbaarmaking. Die beoogt meer transparantie door overheidsinformatie beter vindbaar en digitaal toegankelijker samen te stellen, en daarmee vertrouwen van onze inwoners meer terug te krijgen. De Woo eist dat bestuursorganen verplicht documenten in categorieën uit eigen beweging openbaar maken, dit gaat fasegewijs. Ook in 2023 zijn we hier in DOWR verband mee verder gegaan. Een mooi resultaat is geweest dat er nu anonimiseringssoftware is aangeschaft. Dit maakt de actieve- en passieve openbaarmaking sneller en gemakkelijker.

JAARREKENING

BALANS EN TOELICHTING

BALANS GEMEENTE OLST-WIJHE per 31 december 2023

ACTIVA	(bedragen x € 1.000)	31-12-2023	31-12-2022
Vaste activa			
<i>Immateriële vaste activa</i>		155	526
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	0	358	
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	155	168	
<i>Materiële vaste activa</i>		41.593	39.555
Investerings met een economisch nut:	23.542	21.985	
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	4.940	5.305	
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	13.082	12.236	
Gronden uitgegeven in erfpacht	29	29	
<i>Financiële vaste activa</i>		9.045	9.656
Kapitaalverstrekkingen aan:			
- deelnemingen	74	74	
Leningen aan:			
- openbare lichamen	0	461	
- woningbouwcorporaties	156	169	
- deelnemingen	196	196	
- overige verbonden partijen	0	0	
Overige langlopende leningen	8.619	8.756	
Totaal vaste activa		50.793	49.737
Vlottende activa			
<i>Voorraden</i>		-976	-859
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	-1.072	-859	
Gereed product en handelsgoederen	96	0	
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>		2.193	2.085
Vorderingen op openbare lichamen	476	1.154	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.	1.012	81	
Overige vorderingen	705	850	
<i>Liquide middelen</i>		165	314
Kassaldi	5	6	
Banksaldi	160	308	
<i>Overlopende activa</i>		5.201	6.617
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:			
- Europese overheidslichamen	0	0	
- Het Rijk	46	21	
- Overige Nederlandse overheidslichamen	18	272	
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	5.137	6.324	
Totaal vlottende activa		6.583	8.157
Totaal - generaal		57.376	57.894

BALANS GEMEENTE OLST-WIJHE per 31 december 2023

PASSIVA (bedragen x € 1.000)	31-12-2023	31-12-2022
Vaste passiva		
<i>Eigen vermogen</i>	15.990	15.432
Algemene reserve	11.008	10.432
Bestemmingsreserves	4.174	1.963
Gerealiseerd resultaat	808	3.037
<i>Voorzieningen</i>	5.997	6.312
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	2.034	2.100
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	3.963	4.212
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer</i>	20.546	22.615
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	20.545	22.614
- waarborgsommen	1	1
Totaal vaste passiva	42.533	44.359
Viottende passiva		
<i>Netto viottende schulden met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar</i>	7.302	5.836
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	0	0
Overige kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	0	0
Overige schulden	7.302	5.836
<i>Overlopende passiva</i>	7.541	7.699
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	4.066	4.031
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:		
- Europese overheidslichamen	0	0
- Het Rijk	1.845	1.981
- Overige Nederlandse overheidslichamen	1.526	1.577
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	104	110
Totaal viottende passiva	14.843	13.535
Totaal - generaal	57.376	57.894

Gewaarborgde geldleningen

34.492

35.591

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten zijn slechts genomen voorzover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

De personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, zijn sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin de uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals de ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en de overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor de aan arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten: vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient er wel een verplichting te worden opgenomen.

Balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Algemeen

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen zijn in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag (Artikel 62, lid 2 BBV).

Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio

De afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven gedurende de resterende looptijd van de betreffende lening.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in vijf jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het hieraan gerelateerde materiële vaste actief.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Bijdragen aan activa van derden zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa

Algemeen

De materiële activa zijn gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschafkosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend, inclusief de direct toe te rekenen salariskosten. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd.

Materiële activa kleiner dan € 10.000 zijn niet geactiveerd, maar direct verantwoord als lasten in het lopende boekjaar.

Het startmoment van de afschrijving is vastgelegd in de vastgestelde nota Waardering en afschrijving vaste activa 2021 Olst-Wijhe. De afschrijvingen starten vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereedkomt/verworven wordt.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

- Gronden en terrein	geen afschrijving	n.v.t.
- Gebouwen: nieuwbouw		40
- Gebouwen: renovatie, verbouwing, restauratie, uitbreiding	variabel (afhankelijk van resterende afschrijvingsduur/levensduurverlenging)	
- Gebouwen: nieuwbouw		40
- Gebouwen: technische installaties		15
- Gebouwen: meubels en inventaris		10
- Wegen: aanleg wegen, pleinen, fietspaden, voetpaden, reconstructie en renovatie		40
- Aanleg bruggen, hout		30
- Aanleg bruggen, beton/staal		40
- Viaducten en tunnels		30
- Openbare verlichting: masten		40
- Openbare verlichting: armaturen		15
- Plantsoenen en parken: aanleg en reconstructie		40
- Bomen		60
- Beschoeiing		40
- Begraafplaatsen: aanleg/reconstructie		40
- Sportvelden: aanleg kunstgras toplaag		10
- Sportvelden: aanleg kunstgras onderlaag		20
- Sportvelden: aanleg hybride kunstgras toplaag		15
- Sportvelden: aanleg hybride kunstgras toplaag		25
- Personenauto's en bestelauto's		7
- Tractoren, vrachtauto's, aanhangers en sneeuwplougen		15

Investerings met economisch nut.

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsinvestering in mindering gebracht. Bij de waardering is, waar nodig, rekening gehouden met een (verwachte) duurzame waardevermindering.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels worden gedaan in het kader van riolering, het inamelen van huishoudelijk afval of andere heffingen alsook voor echt die op grond van artikel 229, lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investerings met een maatschappelijk nut, worden evenals investering met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. Deze verplichting geldt met ingang van begrotingsjaar 2017. Dit houdt in dat alle investeringen die vanaf begrotingsjaar 2017 zijn gedaan volgens de nieuwe methode moeten worden geactiveerd.

Door het invoeren van de nieuwe systematiek blijven er verschillen bestaan in de wijze waarop mag worden afgeschreven op investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut die vóór het begrotingsjaar 2017 zijn gedaan. Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek, is in het verloopoverzicht in de toelichting op de balans aangegeven welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek.

In erfpacht uitgegeven gronden

Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht zijn gewaardeerd tegen een registratiewaarde. Eventuele afkoopsommen voor voortdurende contracten zijn verwerkt onder de langlopende schulden en vallen naar rato van de afkoopperiode vrij ten gunste van het resultaat.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn - tenzij hierna anders vermeld - opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is hierop een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs, zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Van een deelneming is krachtens artikel 1, lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vlottende activa

Vorraden

Grond- en hulpstoffen

Grond- en hulpstoffen zijn opgenomen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, wordt er afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde.

Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), evenals een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en in de administratie- en beheerskosten.

Voor winstneming geldt de "percentage of completion"-methode: de baten en lasten - en het daaruit voortvloeiende resultaat - worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Bij meerjarige projecten betekent dit dat de (verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze, maar een verplichting, die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid en dient er winst te worden genomen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Indien er sprake is van winst, wordt deze berekend op basis van de eindwaarde van het project, conform de notitie "Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2020)" van de commissie BBV. Als de berekening van de tussentijdse winstneming volgens de "percentage of completion"-methode leidt tot de conclusie dat er in eerdere jaren te veel winst is genomen, neemt de gemeente de eerder te veel genomen winst terug. Subsidiebatens en de daarbij behorende subsidiabele kosten bij grondexploitaties maken geen deel uit van de tussentijdse winstneming en worden verantwoord op het moment dat de subsidie volgens de subsidievoorwaarden is gerealiseerd.

De verliesvoorziening is gewaardeerd tegen de contante waarde. Het te verwachten verlies op eindwaarde wordt door middel van de disconteringsvoet contant gemaakt. De disconteringsvoet is in het BBV voorgeschreven en bedraagt 2%.

Gereed product en handelsgoederen

Gereede producten zijn gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incurant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Vooruitbetaling

Vooruit betaalde bedragen zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar**Vorderingen**

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening is statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa zijn tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva**Voorzieningen**

Voorzieningen zijn gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

Vaste schulden

Vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente zijn gewaarborgd, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Toelichting op de balans per 31 december 2023

(bedragen x € 1.000)

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	Boekwaarde 31-12-2023		Boekwaarde 31-12-2022
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	€ -		€ 358
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	€ 155		€ 168
Totaal	€ 155		€ 526

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2023

	Boekwaarde 31-12-2022	Herrubricering	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2023
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	€ 358	€ 358	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	€ 168	€ -	€ -	€ -	€ 13	€ -	€ -	€ 155
Totaal	€ 526	€ 358	€ -	€ -	€ 13	€ -	€ -	€ 155

De kosten voor onderzoek en ontwikkeling van het project Wijhe Zuid/Wengelerhoek is overgeboekt naar de voorraden onderhanden werk. Dit grondexploitatieproject is geopend bij raadsbesluit d.d. 12 december 2022.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	Balanswaarde per 31-12-2023		Balanswaarde per 31-12-2022
Investeringen met een economisch nut	€ 23.542		€ 21.985
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	€ 4.940		€ 5.305
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	€ 13.082		€ 12.236
In erfpacht uitgegeven gronden	€ 29		€ 29
Totaal	€ 41.593		€ 39.555

De investeringen met een economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Balanswaarde per 31-12-2023		Balanswaarde per 31-12-2022
Gronden en terreinen	€ 5.993		€ 4.229
Woonruimten	€ -		€ -
Bedrijfsgebouwen	€ 15.361		€ 15.379
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	€ -		€ -
Vervoermiddelen	€ 218		€ 247
Machines, apparaten en installaties	€ 165		€ 102
Overige materiële vaste activa	€ 1.805		€ 2.028
Totaal	€ 23.542		€ 21.985

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met een economisch nut weer:

	Boekwaarde 31-12-2022	Stand voorziening per 31-12-2022	Balanswaarde 31-12-2022	Herrubricering	Investerings	Des- investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2023	Stand voorziening per 31-12-2023
Gronden en terreinen	€ 4.229	€ -	€ 4.229	€ 69-	€ 1.833	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 5.993	€ -
Woonruimten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Bedrijfsgebouwen	€ 15.379	€ -	€ 15.379	€ -	€ 1.095	€ 474	€ 636	€ 3	€ -	€ 15.361	€ -
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Vervoermiddelen	€ 247	€ -	€ 247	€ -	€ -	€ -	€ 29	€ -	€ -	€ 218	€ -
Machines, apparaten en installaties	€ 102	€ -	€ 102	€ -	€ 104	€ -	€ 8	€ 33	€ -	€ 165	€ -
Overige materiële vaste activa	€ 2.028	€ -	€ 2.028	€ -	€ 15	€ -	€ 238	€ -	€ -	€ 1.805	€ -
Totaal	€ 21.985	€ -	€ 21.985	€ 69-	€ 3.047	€ 474	€ 911	€ 36	€ -	€ 23.542	€ -

De boekwaarde van de gemeentelijke gronden voor de ontwikkeling van het grondexploitatieproject Wengelerhoek is overgeboekt naar de voorraden onderhanden werk. Dit grondexploitatieproject is geopend bij raadsbesluit d.d. 12 december 2022.
De desinvesteringen betreffen de verkochte voormalige basisscholen Tellegen en Welsum.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld. Per investering staat: het ter beschikking gestelde krediet aangegeven, het in 2023 daadwerkelijk bestede bedrag en het totaal bedrag dat tot en met 2023 ten laste van het krediet is gebracht.

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2023	Cumulatief besteed t/m 2023
Brandweergarage Welsum	€ -	€ 448	€ 448
Aankoop grond locatie Virk	€ 1.783	€ 1.783	€ 1.783
Realisatie schoolcluster Olt 2020 evj	€ 824	€ 248	€ 570
Realisatie schoolcluster Wijhe	€ 430	€ 208	€ 250
Wedstrijdveld 3 Overwetering	€ 42	€ -	€ -
Renovatie badwanden zwembad	€ 67	€ 69	€ 69
Vervanging zoutelectrolyse zwembad	€ 28	€ 17	€ 17
Beveiliging senierruimte gemeentehuis	€ 60	€ 18	€ 18
Investering dorpsbus Welsum 2020	€ 528	€ 133	€ 534
Aanpassing gasinstallatie dorpsbus Welsum	€ 34	€ 34	€ 34
Daksolatie zalencomplex Wesepe	€ 75	€ 75	€ 75
Zonnepanelen zalencomplex Wesepe	€ 17	€ -	€ -
Zonnepanelen om OBS St. Aloysius	€ -	€ 15	€ 15
Inrichten Urnenmuur begraafplaats Wijhe	€ 26	€ -	€ -
Begraafplaats den Nul opknappen Aula	€ 70	€ -	€ -
Begraafplaats den Nul grafveld en entree	€ 18	€ -	€ -
Totaal	€ 4.981	€ 3.047	€ 3.812

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven weer:

	Boekwaarde 31-12-2022	Investerings	Des-investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2023
Overige materiële vaste activa	€ 5.305	€ 148	€ 180	€ 320	€ 13	€ -	€ 4.940

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld. Per investering staat: het ter beschikking gestelde krediet aangegeven, het in 2023 daadwerkelijk bestede bedrag en het totaal bedrag dat tot en met 2023 ten laste van het krediet is gebracht.

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2023	Cumulatief besteed t/m 2023
Rolering	€ 1.892	€ 149	€ 634
Totaal	€ 1.892	€ 149	€ 634

De investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde per 31-12-2023	Boekwaarde per 31-12-2022
Gronden en terreinen	€ 434	€ 434
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	€ 10.262	€ 9.600
Overige materiële vaste activa	€ 2.386	€ 2.202
Totaal	€ 13.082	€ 12.236

Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek wordt in het verloopoverzicht een scheiding aangebracht tussen welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek. De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut had het volgende verloop:

	Boekwaarde 31-12-2022	Investerings	Des-investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2023
Maatschappelijk nut vóór 2017							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	€ 4.991	€ -	€ -	€ 174	€ -	€ -	€ 4.817
Overige materiële vaste activa	€ 1.535	€ -	€ -	€ 109	€ -	€ -	€ 1.426
Subtotaal	€ 6.526	€ -	€ -	€ 283	€ -	€ -	€ 6.243
Maatschappelijk nut vanaf 2017							
Gronden en terreinen	€ 434	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 434
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	€ 4.609	€ 957	€ -	€ 82	€ 30	€ -	€ 5.445
Overige materiële vaste activa	€ 667	€ 323	€ -	€ 30	€ -	€ -	€ 960
Subtotaal	€ 5.710	€ 1.280	€ -	€ 112	€ 30	€ -	€ 6.839
Totaal	€ 12.236	€ 1.280	€ -	€ 395	€ 39	€ -	€ 13.082

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan het betrokken actief. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

De volgende investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut zijn in het boekjaar geactiveerd.

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2023	Cumulatief besteed t/m 2023
Grondverwerving Averbbergen Kindcentrum	€ 434	€ -	€ 434
Wegen c.a.	€ 8.347	€ 957	€ 6.385
Openbare verlichting	€ 721	€ 294	€ 294
Openbaar groen	€ 64	€ 12	€ 12
Locatieontwikkeling Averbbergen Openbare	€ 584	€ 4	€ 163
Locatieontwikkeling Kindcentrum Wijhe	€ 91	€ -	€ -
Recreatie en Toerisme	€ 336	€ 12	€ 72
Totaal	€ 10.577	€ 1.280	€ 7.341

Financiële vaste activa

De post financiële vaste activa wordt onderscheiden in :

	Boekwaarde per 31-12-2023	Boekwaarde per 31-12-2022
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	€ 74	€ 74
- gemeenschappelijke regelingen	€ -	€ -
- overige verbonden partijen	€ -	€ -
Totaal kapitaalverstrekkingen	€ 74	€ 74
Langlopende leningen aan:		
- openbare lichamen	€ -	€ 461
- woningbouwcorporaties	€ 156	€ 169
- deelnemingen	€ 196	€ 196
- overige verbonden partijen	€ -	€ -
Overige langlopende leningen	€ 8.849	€ 9.056
Totaal leningen	€ 9.201	€ 9.882
Totaal	€ 9.275	€ 9.956

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2023 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

	Boekwaarde 31-12-2022	Stand voorziening per 31-12-2022	Balanswaarde 31-12-2022	Herrubricering	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen / aflossingen	Boekwaarde 31-12-2023	Stand voorziening per 31-12-2023	Balanswaarde 31-12-2023
Kapitaalverstrekkingen aan:										
- deelnemingen	€ 74	€ -	€ 74	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 74	€ -	€ 74
- gemeenschappelijke regelingen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
- overige verbonden partijen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Langlopende leningen aan:										
- openbare lichamen	€ 461	€ -	€ 461	€ -	€ -	€ -	€ 461	€ -	€ -	€ -
- woningbouwcorporaties	€ 169	€ -	€ 169	€ -	€ -	€ -	€ 13	€ 156	€ -	€ 156
- deelnemingen	€ 196	€ -	€ 196	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 196	€ -	€ 196
- overige verbonden partijen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Overige langlopende leningen	€ 9.056	€ 300	€ 8.756	€ -	€ 9	€ -	€ 216	€ 8.849	€ 230	€ 8.619
Totaal	€ 9.956	€ 300	€ 9.656	€ -	€ 9	€ -	€ 690	€ 9.275	€ 230	€ 9.045

Toelichting financiële vaste activa

In 2023 is de brandweerkazerne Welsum in eigendom van de gemeente gekomen. De verstrekte lening aan de Veiligheidsregio is tegelijkertijd afgelost.

VLOTTENDE ACTIVA

Vorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Onderhanden werk: waaronder gronden in exploitatie	€ 1.642	€ 1.081
Gereed product en handelgoederen	€ 96	€ -
Totaal	€ 1.738	€ 1.081
Afgedekt door voorziening verwacht verlies		
- Onderhanden werk: gronden in exploitatie	€ 2.714	€ 1.940
- Gereed product en handelgoederen	€ -	€ -
Totaal verliesvoorziening	€ 2.714	€ 1.940
Totaal	€ 976-	€ 859-

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2023 het volgende overzicht worden weergegeven:

	Boekwaarde 31-12-2022	Stand voorziening per 31-12-2022	Balanswaarde 31-12-2022	Herrubricering	Investeringen	Opbrengsten	Winstuitname	Boekwaarde 31-12-2023	Stand voorziening per 31-12-2023	Balanswaarde 31-12-2023	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd eindresultaat (nominale waarde)	Geraamd eindresultaat (contante waarde)
Zonnekamp Oost	€ 64-	€ 1	€ 65-	€ -	€ 69	€ 1	€ 4-	€ -	€ -	€ -			€ -	
Noorder Koeslag	€ 45-	-	€ 45-	€ -	€ 134	€ 96	€ 7	€ -	€ -	€ -			€ -	
Olstergaard	€ 1.908-	-	€ 1.908-	€ -	€ 751	€ 525	€ 92	€ 1.590-	€ -	€ 1.590-	€ 1.920	€ 453	€ 123-	€ 119-
Wengelerhoek	€ -	-	€ -	€ 426	€ 1.004	€ 538	€ -	€ 892	€ 1.468	€ 576-	€ 9.777	€ 9.050	€ 1.619	€ 1.468
Wesepe plandeel woningbouw	€ 811	€ 856	€ 45-	€ -	€ 89	€ 873	€ 27-	€ -	€ -	€ -			€ -	
Subtotaal woningbouw	€ 1.206-	€ 857	€ 2.063-	€ 426	€ 2.047	€ 2.033	€ 68	€ 698-	€ 1.468	€ 2.166-	€ 11.697	€ 9.504	€ 1.495	€ 1.349
Zuid. Uitbreiding De Meente	€ 40-	-	€ 40-	€ -	€ 25	€ 6	€ 21	€ -	€ -	€ -			€ -	
Wesepe plandeel bedrijventerrein	€ 812	€ 258	€ 554	€ -	€ 53	€ 152	€ -	€ 713	€ 243	€ 470	€ 114	€ 578	€ 249	€ 244
De Meente Noord	€ 1.515	€ 825	€ 690	€ -	€ 112	€ -	€ -	€ 1.627	€ 1.003	€ 624	€ 1.361	€ 1.861	€ 1.128	€ 1.002
Subtotaal bedrijventerreinen	€ 2.287	€ 1.083	€ 1.204	€ -	€ 190	€ 158	€ 21	€ 2.340	€ 1.246	€ 1.094	€ 1.475	€ 2.439	€ 1.376	€ 1.246
Totaal algemeen	€ 1.081	€ 1.940	€ 859-	€ 426	€ 2.237	€ 2.191	€ 89	€ 1.642	€ 2.714	€ 1.072-	€ 13.172	€ 11.942	€ 2.872	€ 2.595

Toelichting

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de toelichting op het programma/het jaarverslag en de paragraaf grondbeleid.

Gereed product en handelgoederen	Boekwaarde 31-12-2022	Stand voorziening 31-12-2022	Balanswaarde 31-12-2022	Herrubricering	Investeringen	Opbrengsten	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2023	Rente op voorzieningen	Mutaties voorzieningen	Stand voorz. 31-12-2023	Balanswaarde 31-12-2023
Noorder Koeslag voorraad gronden	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 96	€ -	€ -	€ 96	€ -	€ -	€ -	€ 96
Totaal	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 96	€ -	€ -	€ 96	€ -	€ -	€ -	€ 96

Toelichting

Bij raadsbesluit d.d. 11 oktober 2023 is besloten tot afsluiting van de grondexploitaties van de woningbouwprojecten Zonnekamp Oost, Noorder Koeslag, Wesepe woningbouw en het bedrijventerreinproject de Meente Zuid. Ultimo december 2023 heeft de overdracht van de laatste kavel van de Noorder Koeslag nog niet plaatsgevonden. De te realiseren verkoopopbrengst is als voorraad gereed product en handelgoederen gerubriceerd.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boekwaarde 31-12-2023	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2023	Balanswaarde 31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen	€ 476	€ -	€ 476	€ 1.154
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	€ 1.012	€ -	€ 1.012	€ 81
Overige vorderingen	€ 791	€ 86	€ 705	€ 850
Totaal	€ 2.279	€ 86	€ 2.193	€ 2.085

Drempelbedrag Schatkistbankieren (SKB)

	1e kwartaal 2023	2e kwartaal 2023	3e kwartaal 2023	4e kwartaal 2023
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	€ 159	€ 190	€ 165	€ 194
Drempelbedrag	€ 1.104	€ 1.104	€ 1.104	€ 1.104
Ruimten binnen limiet (+), overschrijding (-)	€ 945	€ 914	€ 939	€ 910

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	Boekwaarde per 31-12-2023	Boekwaarde per 31-12-2022
Kassaldi	€ 5	€ 6
Banksaldi	€ 160	€ 308
Totaal	€ 165	€ 314

De kredietfaciliteit die contractueel is afgesproken met de BNG bedraagt € 500.000.

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	Boekwaarde per 31-12-2023	Boekwaarde per 31-12-2022
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:		
- Europese overheidslichamen	€ -	€ -
- Het Rijk	€ 46	€ 21
- Overige Nederlandse overheidslichamen	€ 18	€ 272
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	€ 5.137	€ 6.324
Totaal	€ 5.201	€ 6.617

De in de balans opgenomen Rijksmiddelen als nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Saldo 31-12-2022	Toevoeging	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2023
Rijksmiddelen SPUK's FIN BKZ SZW gedupeerden Kindertoeslag-affaire	€ 21	€ 45	€ 20	€ 46
Totaal	€ 21	€ 45	€ 20	€ 46

De in de balans opgenomen van overige Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Saldo 31-12-2022	Toevoeging	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2023
Provincie Overijssel; Verkeersveiligheid	€ 12	€ 12	€ 13	€ 11
Provincie Overijssel; Ter Stege tunnel	€ 250	€ -	€ 250	€ -
Provincie Overijssel; gebiedsaanpak Boskamp	€ 3	€ -	€ 3	€ -
Provincie Overijssel; Flexpools versnelling woningbouw	€ 7	€ -	€ -	€ 7
Totaal	€ 272	€ 12	€ 266	€ 18

De in de balans opgenomen overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen, kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Boekwaarde per 31-12-2023	Boekwaarde per 31-12-2022
Belastingdienst (met name BCF)	€ 3.542	€ 3.528
SPUK vergoeding opvang (Summercamp)	€ -	€ 1.638
Diverse planologische procedures	€ 30	€ 26
Vennootschapsbelasting	€ 76	€ 24
Rente, energie en subsidie muziekonderwijs SKOW	€ 108	€ 117
DOWR, diftar, toeristenbelasting	€ 350	€ 355
DOWR, doorbetaling belastingontvangsten	€ 16	€ 8
DOWR, afrekening dienstverlening	€ 145	€ 127
Rijksvergoeding OEK	€ 214	€ 204
Vergoeding COA opvang AMV-ers	€ 136	€ -
Nedvang, 3e en 4e kwartaal 2022/2023	€ 105	€ 45
ROVA afrekening en rente geldlening	€ 56	€ 107
CAK eigen bijdrage WMO	€ 11	€ 11
Pro-rail afrekening	€ -	€ 65
Mijn Plein rente en aflossing geldlening	€ 40	€ -
KonnecteD voucher 2023	€ 52	€ -
Zwmbad De Welters afrekening energie	€ 29	€ -
Gemeente Raalte detachering M. Groot Koerkamp	€ 35	€ -
Ministerie VWS SPUK Sport	€ 53	€ -
Gemeente Enschede projectbijdrage extra jeugdhulp	€ 67	€ -
Overige posten	€ 36	€ 59
<i>Subtotaal nog te ontvangen bedragen</i>	<i>€ 5.099</i>	<i>€ 6.314</i>
<i>Subtotaal vooruitbetaalde bedragen</i>	<i>€ 38</i>	<i>€ 10</i>
Totaal	€ 5.137	€ 6.324

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	Boekwaarde per 31-12-2023	Boekwaarde per 31-12-2022
Algemene reserves:	€ 11.008	€ 10.432
Bestemmingsreserves:	€ 4.174	€ 1.963
Gerealiseerd resultaat	€ 808	€ 3.037
Totaal	€ 15.990	€ 15.432

Het verloop in 2023 wordt in het hierna volgende overzicht per reserve weergegeven:

	Boekwaarde 31-12-2022 voor resultaat bestemming	Toevoegingen vanuit exploitatie	Onttrekkingen ten gunste van exploitatie	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2023
Algemene reserves:						
Algemene reserve	€ 3.000	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 3.000
Nader te bestemmen middelen	€ 7.070	€ 155	€ 2.421	€ 3.037	€ -	€ 7.841
Reserve grondexploitatie	€ 362	€ 121	€ 316	€ -	€ -	€ 167
Totaal algemene reserves	€ 10.432	€ 276	€ 2.737	€ 3.037	€ -	€ 11.008
Bestemmingsreserves:						
Investeringsreserve	€ 76	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 76
Decentralisatie huisvesting onderwijs	€ 203	€ 1.235	€ 102	€ -	€ -	€ 1.336
Bestemmingsres.kap.lasten gemeentehuis	€ 264	€ 10	€ -	€ -	€ 72	€ 202
Reclame sport	€ 23	€ 2	€ -	€ -	€ -	€ 25
Onderhoud gemeentehuis	€ 254	€ 70	€ 109	€ -	€ -	€ 215
Onderhoud huisvesting buitendienst	€ 21	€ 11	€ 10	€ -	€ -	€ 22
Onderhoud brandweergarages	€ 133	€ 5	€ 50	€ -	€ -	€ 88
Onderhoud welzijnsaccomodaties	€ 666	€ 158	€ 159	€ -	€ -	€ 665
Onderhoud kerktorens	€ 165	€ 25	€ 19	€ -	€ -	€ 171
Onderhoud gebouwen begraafplaats	€ 78	€ 7	€ 21	€ -	€ -	€ 64
Onderhoud passantenhaven	€ 12	€ 3	€ -	€ -	€ -	€ 15
Omgevingsvergunning	€ 10	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 10
Wachtgeldverplichting huidige wethouders	€ -	€ 75	€ -	€ -	€ -	€ 75
Reserve Sociaal Domein	€ 58	€ -	€ 11	€ -	€ -	€ 47
Reserve Ontheemden	€ -	€ 1.163	€ -	€ -	€ -	€ 1.163
Totaal bestemmingsreserves	€ 1.963	€ 2.764	€ 481	€ -	€ 72	€ 4.174
Totaal reserves	€ 12.395	€ 3.040	€ 3.218	€ 3.037	€ 72	€ 15.182

Onder "Bestemming resultaat" staan de toevoegingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaand boekjaar. Onder de afschrijvingen staan de verminderingen vermeld in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd.

Toelichting reserves

Hieronder blijkt de reden van instelling van iedere reserve afzonderlijk. Tevens worden de belangrijkste mutaties in 2023 genoemd:

Algemene reserve

Doel: Het dienen als buffer voor het opvangen van risico's / verplichtingen waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd en voor dekking van onverwachte tekorten op de jaarrekening.

Reserve nader te bestemmen middelen

Doel: Dekking van toekomstige uitgaven die niet nader zijn gedefinieerd.

In 2023 is het resultaat van de jaarrekening 2022 ad € 3.036.765 aan deze reserve gedoteerd.

Overeenkomstig de besluitvorming bij de jaarrekening 2022 is € 155.000 aan vrijval van de reserve grondexploitatie gedoteerd aan de reserve.

In 2023 werd aan deze reserve voor in totaal € 2.420.625 onttrokken.

De majeure mutaties zijn:

- Instelling reserve ontheemden	€	1.162.684
- Energietoeslag	€	295.988
- Heroverweging taakstelling voorliggend veld	€	71.000
- Invoering omgevingswet	€	245.894
- Bodemverontreiniging Den Nul	€	122.752
- DOWR-I	€	63.000
- Afsluiting spoorwegen en verkeersborden	€	60.015
- Nieuw financieel systeem	€	59.450
- Transitievisie warmte	€	67.242
- Volkshuisvesting (o.a. woonwagendplaatsen)	€	32.834
- Project Noordmanshoek	€	33.050
- Inhuur verkiezingen	€	26.260
- Centrumarrangement	€	26.699
- Corona	€	67.209
- Overige Kosten	€	86.548
	€	<u>2.420.625</u>

Reserve grondexploitatie

Doel: Egalisatie van de batige en nadelige saldi van de afzonderlijke complexen. De reserve is bedoeld als weerstandsvermogen om mogelijke financiële marktrisico's voortvloeiende uit de grondexploitaties op te kunnen vangen.

De benodigde omvang van de reserve is eind 2022 bepaald op € 207.000. Aangezien het saldo van de reserve ultimo 2022 € 362.473 bedroeg is in het kader van de resultaatbestemming 2022 in 2023 € 155.000 onttrokken aan deze reserve.

In 2023 is een bedrag van € 8.337 toegevoegd aan bespaarde rente.

Daarnaast heeft een dotatie ad € 92.072 plaatsgevonden vanwege de (tussentijdse) winstuitname uit het complex Noorder Koeslag.

Vanwege de mutatie van de verliesvoorziening voor de diverse grondexploitaties is per saldo € 140.875 onttrokken aan de reserve grondexploitatie.

Investeringsreserve

Doel: Het sneller kunnen inspelen op investeringsbehoefte.

In 2023 hebben geen mutaties plaatsgevonden.

Reserve Decentralisatie huisvesting onderwijs

Doel: Opvang jaarlijkse fluctuaties in de uitgaven wegens de gemeentelijke taak te voorzien in de huisvesting van het onderwijs (Basis- en Voortgezet onderwijs)

In 2023 dotaties ad in totaliteit € 1.234.800 plaatsgevonden vanwege de verkoopopbrengsten van OBS Tellegen en Dijkzicht alsmede het restantbudget van het project scholen voor morgen.

In 2023 hebben onttrekkingen ad in totaliteit € 101.622 plaatsgevonden voor de herontwikkeling van voormalige schoollocaties.

Bestemmingsreserve kapitaallasten gemeentehuis

Doel: Vanuit de gerealiseerde boekwinst ad € 2,1 miljoen door verkoop van de gemeentekantoren van de voormalige gemeenten Olst en Wijhe is een bestemmingsreserve gevormd ter gedeeltelijke dekking van de kapitaallasten van het nieuwe gemeentekantoor.

In 2023 is een bedrag van € 10.507 aan bespaarde rente toegevoegd.

In 2023 is € 72.330 onttrokken voor dit doel.

Reclame sport

Doel: Ondersteuning vaste gebruikers sporthal de Hooiberg bij het organiseren van activiteiten in deze sporthal.

In 2023 is een bedrag van € 2.365 toegevoegd vanwege de inkomsten uit reclameborden in sporthal "De Hooiberg".

Reserve Onderhoud gemeentehuis

Doel: Komen tot een gelijkmatig uitgavenpatroon voor het onderhoud van het gemeentehuis.

In 2023 hebben naast een dotatie ad € 69.550 onttrekkingen ad € 93.540 aan gemaakte onderhouds- en beheerkosten plaatsgevonden.

Daarnaast heeft een afroaming plaatsgevonden ad € 15.000 in het kader van de heroverweging.

Reserve Onderhoud huisvesting buitendienst

Doel: Komen tot een gelijkmatig uitgavenpatroon voor het onderhoud van de werf te Wijhe.

In 2023 is naast de dotatie ad € 10.598 een bedrag van € 21.508 onttrokken aan gemaakte onderhoudskosten.

Reserve Onderhoud brandweergarages

Doel: Komen tot een gelijkmatig uitgavenpatroon voor het onderhoud van de brandweergarages in Olst, Wesepe, Welsum en Wijhe.

In 2023 is € 5.038 toegevoegd aan de reserve en € 29.815 onttrokken aan gemaakte onderhoudskosten.

Daarnaast heeft een afroaming plaatsgevonden ad € 20.000 in het kader van de heroverweging.

Reserve Onderhoud welzijnsaccommodaties

Doel: Komen tot een gelijkmatig uitgavenpatroon voor het onderhoud van de verschillende welzijnsaccommodaties.
In 2023 is naast de dotatie ad € 157.854 een bedrag van € 118.824 onttrokken aan gemaakte onderhoudskosten.
Dit betreft voornamelijk onderhoud aan zwembad De Welters, Zalencentrum Wesepe, De Nieuwe Coers, De Bongerd en sporthal De Hooiberg.
Daarnaast heeft een afroaming plaatsgevonden ad € 40.000 in het kader van de heroverweging.

Reserve Onderhoud kerktorens

Doel: Komen tot een gelijkmatig uitgavenpatroon voor het onderhoud van de kerktorens in Olst, Welsum en Wijhe.
In 2023 is naast de dotatie ad € 7.417 een bedrag van € 14.115 onttrokken aan gemaakte onderhoudskosten.
Daarnaast heeft een afroaming plaatsgevonden ad € 5.000 in het kader van de heroverweging.

Reserve Onderhoud gebouwen begraafplaats

Doel: Komen tot een gelijkmatig uitgavenpatroon voor het onderhoud gebouwen begraafplaatsen in Olst en Wijhe.
In 2023 is naast de dotatie ad € 859 onttrokken aan gemaakte onderhoudskosten.
Daarnaast heeft een afroaming plaatsgevonden ad € 20.000 in het kader van de heroverweging.

Reserve Onderhoud passantenhaven

Doel: Komen tot een gelijkmatig uitgavenpatroon voor de periodiek noodzakelijke baggerwerkzaamheden.
Conform raadsbesluit d.d. 15 oktober 2018 waarbij is besloten tot het instellen van een reserve onderhoud passantenhaven is € 3.000 toegevoegd aan deze reserve.

Reserve Omgevingsvergunning

Doel: Het op kunnen vangen van te maken kosten voor de implementatie van de omgevingsvergunning.
In 2023 hebben geen mutaties plaatsgevonden.

Wachtgeldverplichting huidige wethouders

Doel: Dekking van mogelijke toekomstige wachtgeldverplichtingen voor de huidige wethouders.
In 2023 is een bedrag van € 75.000 gedoteerd aan de reserve.

Reserve sociaal domein

Doel: Reserveren niet ingezette middelen sociaal domein tot en met 2018 voor toekomstige besteding binnen het sociaal domein.
Het saldo van de reserve SD wordt na 2018 ingezet voor incidentele trajecten binnen het sociaal domein.
In 2023 heeft in totaliteit een onttrekking ad € 11.000 plaatsgevonden.
De onttrekkingen hebben betrekking op de extra kosten clientonafhankelijke ondersteuning voor MEE en Vriendendienst.

Reserve ontheemden

Doel: Bij de resultaatsbestemming van de jaarrekening 2022 is besloten een reserve ontheemden in te stellen en daaraan € 1.162.684 toe te voegen om in de komende jaren dit bedrag (breed) in te zetten voor de opvang van ontheemden.
In 2023 hebben geen toepassingen plaatsgevonden.

Vorzieningen

De in de balans opgenomen voorzieningen bestaat uit de volgende posten:

	Boekwaarde per 31-12-2023	Boekwaarde per 31-12-2022
Vorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	€ 2.034	€ 2.100
Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	€ 3.963	€ 4.212
Totaal	€ 5.997	€ 6.312

Het verloop van de voorzieningen wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

	Boekwaarde 31-12-2022	Toevoegingen	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2023
Vorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	€ 2.100	€ 176	€ 1	€ 241	€ 2.034
Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	€ 4.212	€ 66	€ -	€ 315	€ 3.963
Totaal	€ 6.312	€ 242	€ 1	€ 556	€ 5.997

	Boekwaarde 31-12-2022	Toevoegingen	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2023
<i>Vorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</i>					
Pensioenaanspraken wethouders	€ 1.333	€ 32	€ 1	€ 59	€ 1.305
Afgesloten grondexploitatiecomplexen	€ -	€ 50	€ -	€ -	€ 50
Wachtgeldverplichtingen voormalig politieke ambtsdragers	€ 370	€ 22	€ -	€ 182	€ 210
Voorziening spaarverlof en bovenwettelijke uren	€ 397	€ 72	€ -	€ -	€ 469
Totaal Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	€ 2.100	€ 176	€ 1	€ 241	€ 2.034
<i>Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is</i>					
Voorziening ruimtelijke kwaliteit	€ 94	€ 7	€ -	€ -	€ 101
Voorziening riolering	€ 3.838	€ -	€ -	€ 315	€ 3.523
Voorziening afvalstoffenheffing	€ 280	€ 59	€ -	€ -	€ 339
Totaal voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	€ 4.212	€ 66	€ -	€ 315	€ 3.963
Totaal	€ 6.312	€ 242	€ 1	€ 556	€ 5.997

Alle aanwendungen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Toelichting voorzieningen

Voorziening Pensioenaanspraken wethouders

Doel: Het kunnen voldoen aan de mogelijke gevolgen van pensioenverplichtingen aan wethouders en de waardeoverdracht van wethouderspensionen.

Ten laste van de voorziening is in 2023 € 58.843 aan pensioenlasten gebracht.

In 2023 is een bedrag van € 32.938 toegevoegd aan bespaarde rente.

Op basis van de jaarlijkse actuariële berekening van de wethoudersaanspraken is in 2023 een bedrag van € 1.377 vrijgevallen.

Voorziening afgesloten grondexploitatiecomplexen

Doel: Het kunnen voldoen aan nog te maken kosten voor afgesloten grondexploitatiecomplexen.

Bij raadsbesluit d.d. 11 oktober 2023 is besloten tot afsluiting van de grondexploitaties van de woningbouwprojecten Zonnekamp Oost, Noorder Koeslag, Wesepe woningbouw en het bedrijventerreinproject de Meente Zuid.

Voor de ultimo 2023 nog te maken kosten is een voorziening gevormd.

Voorziening wachtgeldverplichtingen voormalig politieke ambtsdragers

Doel: Het kunnen voldoen aan toekomstige wachtgeldverplichtingen van (oud) burgemeester en -wethouders.

Vanwege het vertrek in 2022 van de burgemeester en een wethouder is in totaliteit € 369.823 in de voorziening gestort.

Ten laste van de voorziening is in 2023 € 181.639 aan pensioenlasten gebracht.

In 2023 is de benodigde omvang van de voorziening opgehoogd met € 21.887.

Voorziening spaarverlof

Doel: Het kunnen voldoen aan toekomstige verlofverplichtingen niet van gelijke omvang.

Voor het spaarverlof zoals dat vanaf 2022 van toepassing is, moet voor de de verplichting een voorziening worden opgenomen omdat hier sprake is van een spaarsaldo dat in de tijd, naar verwachting, niet van gelijke omvang zal zijn wat betreft toevoegingen en opnamen van spaarverlof.

In 2023 is ter aanvulling € 71.563 in de voorziening gestort.

Voorziening ruimtelijke kwaliteit

Doel: Het structureel middelen beschikbaar houden voor de uitvoering van projecten welke een bijdrage leveren aan het instand houden en verbeteren van het landschap.

In 2023 heeft een toevoeging plaatsgevonden van € 7.125.

Voorziening riolering

Doel: Verantwoording van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden conform artikel 44 lid 1d BBV.

Aangezien in voorgaande jaren de baten hoger waren dan de lasten is het surplus in een voorziening gestort. In toekomstige jaren wordt dit weer verrekend.

Conform de in de raadsvergadering van 14 december 2015 vastgestelde nieuwe financieringsystematiek is in 2023 in totaal € 103.709 aan investeringslasten rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

In 2023 is per saldo een bedrag van € 161.429 onttrokken wegens het nadelige resultaat 2023.

Daarnaast is € 50.000 onttrokken vanwege medewerker klimaatadaptatie.

Voorziening afvalstoffenheffing

Doel: Verantwoording van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden conform artikel 44 lid 2 BBV.

Op grond van artikel 229b Gemeentewet mogen de baten van de afvalstoffenheffing niet uitgaan boven de lasten ter zake.

In 2023 is een bedrag van € 59.120 gedoteerd wegens het voordelig resultaat 2023.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van > 1 jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

	Boekwaarde per 31-12-2023	Boekwaarde per 31-12-2022
Onderhandse leningen van: - binnenlandse banken en overige financiële instellingen	€ 20.545	€ 22.614
Subtotaal	€ 20.545	€ 22.614
Waarborgsommen	€ 1	€ 1
Totaal	€ 20.546	€ 22.615

In het hierna opgenomen overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar over het jaar 2023:

	Saldo 31-12-2022	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2023
Onderhandse leningen	€ 22.614	€ -	€ 2.069	€ 20.545
Waarborgsommen	€ 1	€ -	€ -	€ 1
Totaal	€ 22.615	€ -	€ 2.069	€ 20.546

De totale rentelast voor het jaar 2023 met betrekking tot de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar bedraagt € 676.256 (2022 € 743.303).

VLOTTENDE PASSIVA

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

	Boekwaarde per 31-12-2023	Boekwaarde per 31-12-2022
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	€ 7.302	€ 5.836
Overlopende passiva	€ 7.541	€ 7.699
Totaal	€ 14.843	€ 13.535

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen netto-vlottende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boekwaarde per 31-12-2023	Boekwaarde per 31-12-2022
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de wet financiering decentrale overheden	€ -	€ -
Overige kasgeldleningen	€ -	€ -
Banksaldi	€ -	€ -
Overige schulden	€ 7.302	€ 5.836
Totaal	€ 7.302	€ 5.836

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	Boekwaarde per 31-12-2023	Boekwaarde per 31-12-2022
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	€ 4.066	€ 4.031
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:		
- Europese overheidslichamen	€ -	€ -
- Het Rijk	€ 1.845	€ 1.981
- Overige Nederlandse overheidslichamen	€ 1.526	€ 1.577
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	€ 104	€ 110
Totaal	€ 7.541	€ 7.699

De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van het Rijk, kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Saldo 31-12-2022	Ontvangen bedragen	Vrijgevalen bedragen	Saldo 31-12-2023
Ministerie SZW BBZ	€ 9	€ 9-	€ -	€ -
Ministerie OCW Onderwijsachterstanden	€ 97	€ 178	€ 156	€ 119
Ministerie BZK bestrijding energiearmoede	€ 345	€ 91	€ 29	€ 407
Ministerie BZK Huisvesting aandachtsgebieden	€ 200	€ -	€ -	€ 200
Ministerie OCW Nationaal programma Onderwijs	€ 128	€ 56	€ 20	€ 164
Ministerie BZK Stimuleringsregeling Flexwonen	€ 912	€ -	€ 912	€ -
Ministerie VROM Huisvesting aandachtsgebieden 2022	€ 245	€ -	€ -	€ 245
Ministerie SZW Wet inburgering 2021	€ 45	€ 173	€ 80	€ 138
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland Nationaal isolatieprogramma	€ -	€ 490	€ -	€ 490
Ministerie VWS SPUK GALA	€ -	€ 297	€ 215	€ 82
Totaal	€ 1.981	€ 1.276	€ 1.412	€ 1.845

De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van overige Nederlandse overheidslichamen, kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Saldo 31-12-2022	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Saldo 31-12-2023
Provincie Overijssel Cultuur aan de Basis	€ 29	€ -	€ -	€ 29
Gemeente Deventer Beschermd Wonen	€ 1.035	€ 222	€ 220	€ 1.037
Gemeente Deventer transformatie volksgezondheidszorg	€ 116	€ -	€ 8	€ 108
Provincie Overijssel klimaatregelen RIVUS 2022	€ 205	€ -	€ 90	€ 115
Provincie Overijssel intensivering energietoezicht	€ 4	€ -	€ -	€ 4
Provincie Overijssel IJsseluitwaarden Olst	€ 135	€ -	€ -	€ 135
Provincie Overijssel Oude Allee	€ 29	€ -	€ -	€ 29
Provincie Overijssel Inkoopactie energiemaatregelen	€ 5	€ -	€ -	€ 5
Provincie Overijssel Centrumarrangement 3	€ 19	€ -	€ -	€ 19
Provincie Overijssel Flexpools Wengelerhoek en Tellegenschool	€ -	€ 33	€ -	€ 33
Gemeente Deventer bijdrage DOWR GH serverruimte 2023	€ -	€ 12	€ -	€ 12
Totaal	€ 1.577	€ 267	€ 318	€ 1.526

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

	Oorspronkelijk bedrag	Percentage borgstelling	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Sport	€ -	0%	0	€ -
Woningbouw	€ 113.312	50%	31.912	€ 32.817
Zorg	€ -	0%	0	€ -
Monumenten	€ 545	100%	77	€ 96
Uitvaartzorg	€ 113	100%	14	€ 18
Cultuur	€ 4.700	100%	2.489	€ 2.660
Totaal	€ 118.670		€ 34.492	€ 35.591

In 2023 is geen beroep gedaan op de gemeente Olst-Wijhe in het kader van de verleende borg en garantstellingen.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Langlopende financiële verplichtingen

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijvende financiële verplichtingen. Hierna volgt een opsomming van de belangrijkste van deze verplichtingen

De gemeente Olst-Wijhe heeft voor de uitvoering van de Wmo met diverse zorgaanbieders langdurige contracten afgesloten. De contracten hebben onder meer betrekking op huishoudelijke verzorging, hulpmiddelen en collectief vraagafhankelijk vervoer. Verder heeft de gemeente een meerjarig huurcontract voor de publieksbalie in het Holstohuis te Olst afgesloten.

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING

OVERZICHT BATEN EN LASTEN PROGRAMMA'S

Bedragen x € 1.000

Jaarrekening 2023	Primaire begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Realisatie 2023	Resultaat
Baten				
Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid	270	344	1.967	1.623
Leefomgeving	6.938	12.396	9.294	-3.103
Samenleving	4.062	8.067	8.985	918
Algemene dekkingsmiddelen, overhead & onvoorzien	39.350	41.571	42.137	566
Totale Baten	50.621	62.379	62.383	4
Lasten				
Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid	-3.827	-4.262	-4.714	-452
Leefomgeving	-11.145	-18.644	-16.006	2.639
Samenleving	-25.249	-31.844	-30.771	1.072
Algemene dekkingsmiddelen, overhead & onvoorzien	-10.717	-10.846	-10.333	513

Totale Lasten	-50.939	-65.596	-61.824	3.771
Saldo voor reservemutaties	-318	-3.217	559	3.775
Onttrekking reserves	612	4.905	3.289	-1.617
Toevoeging reserves	-294	-1.689	-3.039	-1.351
Saldo reserves	318	3.217	249	-2.967
Saldo baten en lasten	0	0	808	808

OVERZICHT BATEN EN LASTEN THEMA'S EN TAAKVELDEN

Bedragen x € 1.000

Thema's en taakvelden	Baten Begroting 2023	Baten realisatie 2023	Saldo baten 2023	Lasten begroting 2023	Lasten realisatie 2023	Saldo lasten 2023
Bestuur, participatie en communicatie						
Bestuur	0	1	1	-1.571	-1.512	59
Beheer overige gebouwen en gronden	0	1.617	1.617	-52	-558	-506
Dienstverlening						
Burgerzaken	244	251	7	-642	-645	-3
Openbare orde & veiligheid						
Crisisbeheersing en Brandweer	81	80	-1	-1.678	-1.680	-2
Openbare orde en Veiligheid	19	17	-2	-319	-318	1
Openbare ruimte						
Verkeer en vervoer	50	114	64	-2.119	-2.076	44
Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	0	2	2	-1.085	-1.090	-4
Riolering	2.094	2.153	60	-1.563	-1.622	-60
Begraafplaatsen en crematoria	58	55	-3	-91	-89	2
Ruimtelijke ontwikkeling en omgeving						
Ruimtelijke ordening	197	344	147	-1.641	-1.638	3
Wonen, grondexploitatie & handhaving						
Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	5.798	2.262	-3.536	-5.816	-3.678	2.137
Wonen en bouwen	803	1.786	982	-1.066	-2.186	-1.120
Economische zaken en grondexploitatie						
Economische ontwikkeling	30	14	-16	-286	-259	27
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	841	330	-511	-864	-472	392
Economische promotie	0	0	0	-32	-33	-1
Recreatie en toerisme						
Recreatieve Havens	26	24	-2	-22	-18	5
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	0	4	4	-154	-129	25
Duurzaamheid						
Afval	2.027	2.052	24	-1.641	-1.666	-24
Milieubeheer	471	153	-318	-2.254	-1.040	1.214
Mediabeleid	0	0	0	-9	-10	-1
Onderwijs						
Openbaar basisonderwijs	21	19	-2	-112	-116	-4
Onderwijshuisvesting	26	32	6	-750	-626	123
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	221	193	-28	-1.325	-1.316	9

Sport						
Sportbeleid en activering	119	100	-19	-276	-266	10
Sportaccommodaties	245	274	29	-1.749	-1.652	97
Kunst en Cultuur						
Cultuurpresentatie, -productie, -partici	0	33	33	-208	-215	-7
Musea	0	0	0	-163	-76	87
Media	2	22	19	-454	-479	-25
Welzijn						
Samenkracht en burgerparticipatie	4.022	4.416	394	-6.336	-6.217	119
Werk- en inkomensondersteuning						
Inkomensregelingen	2.956	3.243	287	-5.746	-5.792	-46
Begeleide participatie	0	9	9	-2.182	-2.058	124
Arbeidsparticipatie	0	129	129	-579	-636	-57
Maatschappelijke ondersteuning						
Wijkteams	0	50	50	-1.807	-1.651	156
Maatwerkvoorziening (WMO)	3	7	4	-789	-667	122
Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0	0
Hulp bij het huishouden WMO	0	0	0	-1.657	-1.665	-8
Begeleiding(WMO)	0	0	0	-1.138	-984	154
Dagbesteding(WMO)	29	29	0	-479	-427	52
Overige maatwerkarrangementen (WMO)	112	136	24	-266	-195	71
Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0
Beschermd wonen (WMO)	194	155	-40	-244	-155	89
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	0	0	0	0	0
Jeugd						
Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0
Jeugdhulp begeleiding	0	67	67	-788	-598	190
Jeugdhulp behandeling	0	0	0	-439	-787	-348
Jeugdhulp dagbesteding	0	0	0	-117	-312	-195
Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	1	1	-405	-218	187
Pleegzorg	0	0	0	-147	-219	-72
Gezinsgericht	0	0	0	-15	0	15
Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	0	-877	-883	-6
Jeugdhulp behandeling GGZ zndr verblijf	0	0	0	-1.452	-1.108	345
Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	0	0	-80	-49	31
Gesloten plaatsing	0	0	0	-67	-220	-152
Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0
Jeugdbescherming	0	0	0	-292	-332	-40
Jeugdreclassering	0	0	0	-21	-36	-15
Volksgezondheid						
Volksgezondheid	114	71	-43	-884	-817	66
Overhead						
Ondersteuning organisatie	407	1.038	632	-9.728	-9.716	12
Treasury						
Treasury	529	556	27	-233	-270	-37
Lokale heffingen						
OZB woningen	3.718	3.724	6	-164	-168	-4
OZB niet-woningen	1.367	1.383	16	-128	-128	0
Belastingen Overig	54	50	-4	-45	-45	0
Economische promotie	141	145	4	-6	-6	0
Algemene uitkeringen						
Algemene uitkering overige uitkeringen	34.779	35.353	574	0	0	0

Overige baten en lasten en onvoorzien

Resultaat van de rekening baten lasten	0	0	0	0	-808	-808
Overige baten en lasten	578	-111	-689	-541	0	541

Vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelasting (VPB)	0	0	0	0	0	0
------------------------------	---	---	---	---	---	---

Reserves	4.905	3.289	-1.617	-1.689	-3.039	-1.351
-----------------	-------	-------	--------	--------	--------	--------

Resultaat	67.284	65.672	-1.613	-67.284	-65.672	1.613
------------------	---------------	---------------	---------------	----------------	----------------	--------------

TOELICHTING VAN DE VERSCHILLEN PER PROGRAMMA

Specificaties van de verschillen tussen de primitieve begroting en de begroting na wijziging en analyse van de verschillen tussen de gewijzigde begroting en de realisatie per programmaonderdeel op hoofdlijnen:

Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid

Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid	Primaire begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Realisatie 2023	Saldo 2023
Baten	270	344	1.967	1.623
Lasten	-3.827	-4.262	-4.714	-452
Saldo van baten en lasten	-3.557	-3.918	-2.747	1.171
Onttrekking reserves	0	33	56	23
Toevoeging reserves	0	-75	-1.202	-1.127
Resultaat	-3.557	-3.960	-3.893	67

Bedragen x € 1.000

Thema's en taakvelden	Primaire Begroting 2023	Begroting 2023 na wijziging	Realisatie 2023	Saldo 2023
Bestuur, participatie en communicatie				
Bestuur	-1.307	-1.571	-1.511	60
Beheer overige gebouwen en gronden	-52	-52	1.058	1.110
Dienstverlening				
Burgerzaken	-338	-399	-394	4
Openbare orde & veiligheid				
Crisisbeheersing en Brandweer	-1.530	-1.597	-1.600	-3
Openbare orde en Veiligheid	-330	-300	-301	-1
Reserves	0	-42	-1.146	-1.103
Resultaat	-3.557	-3.960	-3.893	67

Bestuur, participatie en communicatie**Bestuur**

Het voordeel van € 60.000 op dit taakveld komt vooral door een hogere rekenrente voor de pensioenvoorziening voor (voormalige) wethouders. Doordat er jaarlijks meer rente aan de voorziening wordt toegevoegd, hoeven er nu minder middelen in de voorziening aanwezig te zijn om aan de toekomstige verplichtingen te voldoen. Het overschot van € 72.000 valt vrij.

Beheer overige gebouwen

In 2023 zijn twee voormalige schoollocaties verkocht voor totaal € 1,6 miljoen. Na aftrek van de resterende boekwaarde van deze locaties en bijkomende kosten is het voordelig saldo van ruim € 1,1 miljoen gestort in de reserve onderwijs huisvesting conform de uitgangspunten van deze reserve

beschreven in de Nota reserves en voorzieningen. Voor de andere voormalige schoollocaties zijn de exploitatiekosten in 2023 voor een klein deel nog geraamd onder Programma 3 Samenleving, Onderwijshuisvesting terwijl de werkelijke kosten onder Beheer overige gebouwen zijn verantwoord. Het nadelig resultaat van € 11.000 hier wordt voor een groot deel gecompenseerd door een voordelig resultaat op onderwijshuisvesting.

Dienstverlening

Burgerzaken

De taken van burgerzaken zoals verkiezingen, huwelijksvoltrekkingen en reisdocumenten zijn conform begroting uitgevoerd. Het taakveld burgerzaken bevat een klein voordeel van €4.000 door hogere legesopbrengsten.

Openbare orde en veiligheid

Regionale brandweer en rampenbestrijding

De brandweertaken zijn conform begroting uitgevoerd. Met betrekking tot het onderhoud van de brandkazernes is in 2023 het dak van de brandweerkazerne in Olst vervangen. Dit leidt tot een klein nadeel op het taakveld regionale brandweer en rampenbestrijding van €3.000

Openbare orde en veiligheid

Openbare orde en veiligheid is conform begroting uitgevoerd. De extra inzet op toezicht en handhaving openbare ruimte door BOA's is in 2023 nog niet gerealiseerd waardoor budget van gemeente en rijk hiervoor niet volledig is ingezet. Er zit geen noemenswaardig verschil op dit taakveld.

Reserves

Zie ook het taakveld beheer overige gebouwen: er is ruim 1,1 miljoen euro in de reserve decentralisatie onderwijshuisvesting gestort in verband met de verkoopopbrengst van twee voormalige schoolgebouwen.

De beschikbaar gestelde middelen voor de inhuur en toegankelijkheid verkiezingen 2023 zijn grotendeels ingezet en voor €26.000 onttrokken uit de reserve nadere te bestemmen middelen. Het overgebleven restantbudget van €6.000 komt te vervallen.

Het noodzakelijke onderhoud brandweerkazernes is in 2023 hoger dan de ontvangen vergoeding. De vervanging van het dak van de brandweerkazerne in Olst is naar voren gehaald ten opzichte van het MJOP. Het nadeel van €30.000 is onttrokken uit de reserve onderhoud brandweerkazernes.

Leefomgeving

Leefomgeving	Primaire begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Realisatie 2023	Saldo 2023
Baten	6.938	12.396	9.294	-3.103
Lasten	-11.145	-18.644	-16.006	2.639
Saldo van baten en lasten	-4.206	-6.248	-6.712	-464
Onttrekking reserves	15	1.755	831	-924
Toevoeging reserves	-13	-13	-125	-112
Resultaat	-4.204	-4.505	-6.006	-1.501

Bedragen x € 1.000

Thema's en taakvelden	Primaire Begroting 2023	Begroting 2023 na wijziging	Realisatie 2023	Saldo 2023
Openbare ruimte				
Verkeer en vervoer	-1.918	-2.069	-1.962	107
Openbaar vervoer	0	0	0	0
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-1.049	-1.085	-1.088	-2
Riolering	535	531	531	0
Begraafplaatsen en crematoria	-33	-33	-34	-2
Ruimtelijke ontwikkeling en omgeving				
Ruimtelijke ordening	-695	-1.444	-1.294	150
Wonen, grondexploitatie & handhaving				
Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	-17	-17	-1.416	-1.399
Wonen en bouwen	-243	-263	-400	-137
Economische zaken en grondexploitatie				
Economische ontwikkeling	-224	-257	-245	12
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-22	-22	-141	-119
Economische promotie	-32	-32	-33	-1
Recreatie en toerisme				
Recreatieve Havens	4	4	7	3
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-169	-154	-125	29
Duurzaamheid				
Afval	382	386	386	0
Milieubeheer	-716	-1.783	-887	896
Mediabeleid	-9	-9	-10	-1
Reserves	3	1.743	706	-1.037
Resultaat	-4.204	-4.505	-6.006	-1.501

Openbare ruimte

Verkeer en vervoer

Dit onderdeel sluit met een voordelig saldo van € 107.000. Dit wordt als volgt verklaard:

- Herstel bermen heeft in najaar 2023 niet kunnen plaats vinden vanwege weersomstandigheden, voordeel € 30.000;
- Facturen voor bijdrage gladheidbestrijding van de gemeente Raalte en Heerde zijn na de deadline voor de jaarrekening binnen gekomen, voordeel ongeveer € 10.000;
- Het project bewegwijzering fietsroute Deventer-Zwolle heeft minder gekost dan begroot. Ongeveer € 10.000 voordeel;
- Minder algemeen onderhoud en recognitie Oude Allee € 60.000 voordeel;
- Kleine voor- en nadelen: € 3.000 nadeel.

Riolering

Het gerealiseerde nadeel op de exploitatielasten riolering ten opzichte van de begroting is onttrokken aan de voorziening riolering. Bij de vaststelling van het tarief rioolheffing wordt uitgegaan van 100% kostendekkendheid op begrotingsbasis. Een eventueel overschot/tekort op de riolering wordt op rekening basis toegevoegd/onttrokken aan de voorziening riolering. Vanwege het gerealiseerde nadeel op het totale product riolering wordt per saldo € 211.000 onttrokken aan de voorziening riolering. De geraamde onttrekking aan de voorziening was € 232.000.

Ruimtelijke ontwikkeling en omgeving

Ruimtelijke ordening

Dit onderdeel sluit met een voordelig saldo van € 150.000 voordelig. Dit wordt als volgt verklaard:

- Niet verhaalbare kosten planologische procedures € 84.000 nadeel
- Minder kosten invoering Omgevingswet € 145.000 voordeel;
- Minder kosten vitaal platteland € 90.000 voordeel;
- Overige voor- en nadelen € 1.000 nadeel.

Wonen, grondexploitatie & handhaving

Grondexploitatie (woningbouw)

Er zijn onttrekkingen gedaan aan de reserve grondexploitatie in verband met aanvullingen voor de verliesvoorzieningen voor het complex Wengelerhoek (circa € 1.468.000). Er is winst genomen van € 92.000 op het complex Olstergaard. In de paragraaf grondbeleid wordt het resultaat uitvoerig toegelicht.

Wonen en bouwen

Er is een nadelig saldo van € 137.000. Dit wordt als volgt verklaard:

- Opbrengst bouwleges en meerkosten toezicht € 29.000 voordelig;
- Uitgaven in het kader van volkshuisvesting en woonwagens € 54.000 voordeel;
- Herontwikkeling voormalige schoollocaties waaronder de Tellegenschool € 97.000 nadeel;
- Inzet van formatie en uitgaven voor flexwonen € 62.000 nadeel;
- Ontwikkelingen Noordmanshoek, De Meente € 71.000 nadeel;
- Overige uitgaven € 10.000 voordeel.

Het volledig resterend budget van 2023 voor Volkshuisvesting van € 54.318 wordt overgeheveld naar 2024 vanwege de doorlopende kosten voor de woonwagenstandplaatsen en het Masterplan woningbouw.

Economische zaken en grondexploitatie

Economische ontwikkelingen

De provinciale middelen gekomen om winkelkernen te ondersteunen in de oorspronkelijke provinciale subsidies uit 2023 voor de ontwikkeling van winkelkernen zijn deels onderbenut gebleven. Van het centrumarrangement nemen we een bedrag van €11.000 euro mee naar 2024.

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

In de paragraaf grondbeleid is toegelicht dat de verliesvoorziening voor de bedrijventerreinen Meente Noord moet worden aangevuld met ruim € 161.000. Dit leidt tot per saldo een tekort van € 119.000.

Duurzaamheid

Afval

Bij de vaststelling van het tarief afvalstoffenheffing wordt uitgegaan van 100% kostendekkendheid op begrotingsbasis. Een eventueel overschot/tekort op het totale product Afvalstoffenverwijdering en – verwerking wordt op rekeningbasis toegevoegd/onttrokken aan de egalisatievoorziening afvalstoffen. Vanwege de gerealiseerde voor- en nadelen op dit taakveld wordt per saldo € 59.000 toegevoegd aan de voorziening afvalstoffen

Milieu

Dit onderdeel sluit met een voordeel van € 896.000. Dit wordt als volgt verklaard

- Uitstel van kosten aan milieubeheer € 172.000 voordeel;
- Uitstel van enkele uitgaven aan duurzaamheid € 63.000 voordelig;
- Uitstel van de kosten aan de transitievisie warmte € 151.000 voordeel;
- Inzet van de volledige kosten van de CDOKE subsidie € 87.000 voordeel;
- Uitvoering van de sanering van den Nul in 2024 € 427.000 voordeel;
- Overige kosten € 4.000 nadeel.

De uitgaven in 2023 worden positief beïnvloed doordat de apparaatskosten van energiebesparende maatregelen, isolatie en de ontwikkeling van zonneparken kan worden betaald uit het CDOKE subsidie. Veel kosten zijn nog te maken in 2024. De volgende budgetten zullen in 2024 via de resultaatbestemming opnieuw beschikbaar worden gesteld:

- Kosten sanering Den Nul € 427.000;
- Milieubeheer € 175.771;
- Energieloket € 8.792;
- Transitievisie warmte € 151.053.

Naar verwachting zullen er voor een bedrag van € 763.000 nog uitgaven volgen in 2024.

Openbaar groen & (openlucht) recreatie

Er is een onderbesteding op speelvoorzieningen doordat enkele projecten doorschuiven naar komende jaren. Daarnaast waren er minder rente en afschrijvingskosten omdat het investeringsproject Mooier aan de IJssel nog doorloopt. Ook is er budget voor de subsidie aan de lokale omroep over, omdat deze nog niet was overgeheveld naar het taakveld mediabeleid, waar de subsidie geboekt is.

Mediabeleid

Dit is de subsidie lokale omroep. Hier is geen noemenswaardig verschil te benoemen.

Reserves

Het verschil is ontstaan doordat er per saldo minder onttrokken is aan reserves. Voor een groot deel heeft dit te maken met incidentele budgetten waarvan de uitvoering doorloopt naar 2024. Dit betreft programma duurzaamheid, klimaatakkoord, Leader en de sanering bij den Nul. Met een resultaatbestemming worden deze budgetten inclusief dekking uit de verschillende reserves overgeheveld naar 2024.

Vanwege de noodzakelijke aanvullende voorziening voor het complex Meente-Noord is een onttrekking gedaan aan de Reserve grondexploitatie. Er is een toevoeging gedaan in verband met winstneming op het complex Olstergaard.

Samenleving

Samenleving	Primaire begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Realisatie 2023	Saldo 2023
Baten	4.062	8.067	8.985	918
Lasten	-25.249	-31.844	-30.771	1.072
Saldo van baten en lasten	-21.187	-23.776	-21.786	1.990
Onttrekking reserves	251	2.299	1.749	-551
Toevoeging reserves	-183	-1.345	-1.458	-113
Resultaat	-21.119	-22.822	-21.496	1.326

Bedragen x € 1.000

Thema's en taakvelden	Primaire Begroting 2023	Begroting 2023 na wijziging	Realisatie 2023	Saldo 2023
Onderwijs				
Openbaar basisonderwijs	-90	-91	-98	-6
Onderwijshuisvesting	-723	-723	-594	129
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-1.016	-1.104	-1.122	-18
Sport				
Sportbeleid en activering	-241	-156	-166	-10
Sportaccommodaties	-1.327	-1.504	-1.378	126
Kunst en Cultuur				
Cultuurpresentatie, -productie, -partici	-161	-208	-182	26
Musea	-78	-163	-76	87
Media	-425	-451	-457	-6
Welzijn				

Samenkracht en burgerparticipatie	-2.051	-2.313	-1.801	513
Werk- en inkomensondersteuning				
Inkomensregelingen	-1.532	-2.790	-2.549	240
Begeleide participatie	-2.021	-2.182	-2.049	132
Arbeidsparticipatie	-571	-579	-507	72
Maatschappelijke ondersteuning				
Wijkteams	-174	-1.807	-1.601	206
Maatwerkvoorziening (WMO)	-741	-786	-660	126
Maatwerkdienstverlening 18+	-3.974	0	0	0
Hulp bij het huishouden WMO	0	-1.657	-1.665	-8
Begeleiding(WMO)	0	-1.138	-984	154
Dagbesteding(WMO)	0	-450	-398	52
Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	-154	-59	95
Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0
Beschermd wonen (WMO)	0	-50	0	50
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	0	0	0
Jeugd				
Maatwerkdienstverlening 18-	-5.247	0	0	0
Jeugdhulp begeleiding	0	-788	-531	257
Jeugdhulp behandeling	0	-439	-787	-348
Jeugdhulp dagbesteding	0	-117	-312	-195
Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	-405	-217	188
Pleegzorg	0	-147	-219	-72
Gezinsgericht	0	-15	0	15
Jeugdhulp met verblijf overig	0	-877	-883	-6
Jeugdhulp behandeling GGZ zndr verblijf	0	-1.452	-1.108	345
Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	-80	-49	31
Gesloten plaatsing	0	-67	-220	-152
Geëscaleerde zorg 18-	-87	0	0	0
Jeugdbescherming	0	-292	-332	-40
Jeugdreclassering	0	-21	-36	-15
Volksgesondheid				
Volksgesondheid	-729	-770	-747	23
Reserves	68	954	290	-664
Resultaat	-21.119	-22.822	-21.496	1.326

Onderwijs

Openbaar basisonderwijs

Onder openbaar basisonderwijs wordt het gymvervoer, bijdrage gymonderwijs en de exploitatie van de gymlokalen verantwoord. Er zijn geen noemenswaardige afwijkingen.

Onderwijs huisvesting

Op onderwijshuisvesting is een voordeel van € 9.000 ontstaan doordat de verzekeringskosten voor de voormalige schoolgebouwen onder programma 1 gemeentelijk vastgoed zijn verantwoord maar nog onder onderwijshuisvesting staan geraamd. Op de overige schoollocaties is per saldo € 7.000 voordeel ontstaan door hogere verhuur van gebouwen bij het voortgezet onderwijs.

De projectkosten voor Scholen voor Morgen (cluster Olst en cluster Wijhe) zijn lager uitgevallen doordat voor cluster Olst de aanbesteding is ingezet en afgerond, waardoor minder ambtelijke inzet nodig was in 2023. Ook is de gereserveerde vrijval van kapitaallasten op voormalige schoolgebouwen nog niet ingezet. Het voordeel € 113.000 op deze budgetten is gestort in de reserve onderwijs huisvesting conform de uitgangspunten van deze reserve, vastgelegd in de Nota reserves en voorzieningen.

Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Het betreft de verantwoording van het lokaal beleid voortgezet onderwijs, onderwijsbegeleiding, leerplicht, leerlingenvervoer, voor- en vroegtijdse educatie en peuterwerk.

Voor leerlingenvervoer is het budget in 2023 bij de 2e bestuursrapportage bijgesteld. De lasten zijn toch nog € 24.000 hoger uitgevallen met name door de afwikkeling van de nabetaling aan de vervoerder, ook over voorgaande jaren.

Het budget Onderwijs achterstandenbeleid wordt ingezet voor voor- en vroegtijdse educatie. De van het rijk ontvangen middelen zijn voor € 21.000 niet ingezet maar gereserveerd voor inzet komende jaren.

De gemeente heeft van het rijk middelen ontvangen voor uitvoering van het Nationaal programma onderwijs om de ontstane leerachterstanden door corona weg te kunnen werken. In 2022 is een eerste aanzet gegeven in een plan van aanpak, in samenwerking met de schoolbesturen en andere partners in de samenleving. Op basis van het plan van aanpak is in 2023 gestart met de uitvoering. De ontvangen middelen zijn voor € 35.000 nog niet ingezet en gereserveerd voor de uitvoering tot en met 1 juli 2025.

Het gebruik van peuterwerk is de laatste twee jaar aanzienlijk gestegen als gevolg van gewijzigde regelgeving in het recht op een gemeentelijke bijdrage voor ouders met recht op kinderopvangtoeslag. Deze toename is in de 1e Bestuursrapportage 2023 verwerkt in de begroting conform de verwerking in de Kadernota 2024-2027. In 2023 is slechts een klein nadeel ontstaan op peuterwerk.

Sport

Sportbeleid en activering

Binnen dit taakveld valt onder andere de inzet van combinatiefunctionarissen. Er is geen noemenswaardige afwijking te melden.

Sportaccommodaties

In dit taakveld vallen de sportaccommodaties sporthal de Hooiberg, sporthal de Lange Slag, het zwembad en ook de sportvelden. De grootste afwijkingen worden toegelicht, bij elkaar een voordeel van € 105.000. Er was minder personele inzet dan verwacht ad € 53.000, minder noodzakelijk onderhoud dan verwacht ad € 35.000 en een hogere bijdrage vanuit het Rijk voor de btw van € 20.000 bij sporthal de Hooiberg. Er was € 51.000 minder onderhoud bij het zwembad, grotendeels doordat de vervanging van de elektrolyse-installatie als investering is opgevoerd maar het onderhoudsbudget hier niet op is bijgesteld. Voor sporthal de Lange Slag is er een nadeel van € 54.000, dit komt vooral omdat € 47.000 budget nog onterecht onder het thema Welzijn valt. Daar is een overschot zichtbaar. In 2024 is dit gecorrigeerd.

Kunst en cultuur

Cultuur

Alle corona budgetten zijn vrijgevallen in de nader te bestemmen middelen dit gaat over een bedrag van €33.000. OIst-Wijhe participeert in ieder geval tot en met 2025 aan het cultuureducatieproject. Dit project is een samenwerking tussen de gemeente, de basisscholen en de kinderopvangcentra en wordt gefinancierd door deze partijen en de provincie. Met een klein tekort op de cultuurmakelaar en project aan de basis van €7000 komen we uit op een ruim overschot.

Musea

Op dit taakveld is een fors overschot te zien doordat het opstellen van de cultuurhistorische waardenkaart is verschoven naar het traject van de omgevingsvisie. Met resultaatbestemming 2023 wordt het budget van € 59.700 overgeheveld naar 2024.

De kerkenvisie is vastgesteld. Het voorstel is de overgebleven middelen van € 25.000 in te zetten ter ondersteuning van herbestemmings- en verduurzamingsonderzoeken van kerken.

Welzijn

Samenkracht en burgerparticipatie

Onder Samenkracht en burgerparticipatie zijn de budgetten voor maatschappelijk werk, Wmo vervoer, welzijnsaccommodaties, Kulturhusconcept, dorpsontwikkelplannen, sociaal cultureel werk, kinderopvang, opvang statushouders, asielzoekers en ontheemden en budgetten sociaal domein voor mantelzorg, bijkomende activiteiten jeugd, uitvoering en toegang verantwoord.

Voor sporthal de Lange Slag is er in thema Sport een nadeel van € 54.000, dit komt vooral omdat € 47.000 budget nog onterecht onder dit thema Welzijn valt. Daar is een overschot zichtbaar. In 2024 is dit gecorrigeerd. Op Kulturhusconcept valt het voordeel mee want hier is €30.000 subsidie geboekt voor de overname van het dienstverband van een medewerker waarvan de kosten wel geraamd staan onder thema Sport.

In 2023 zijn Oekraïners in gemeentelijke en particuliere locaties opgevangen. De gemeentelijke opvanglocaties zijn in 2023 uitgebreid met gehuurde woningen op Sekkelanden en gebouwde flexwoningen in Olst en in Wijhe. De inzet van woningen aan de Beatrixlaan is begin 2023 beëindigd. Naast huisvestingskosten en uitkeringen aan de ontheemden gaat het ook om kosten voor begeleiding en interne kosten zoals capaciteit voor beheer en uitvoering. De vergoeding van de kosten vindt veelal plaats op basis van normvergoedingen. In 2023 is de dagvergoeding per beschikbare plek verlaagd van €100 naar €83. Voor 2023 is er een voordelig resultaat ontstaan van €390.000. Voorgesteld wordt om dit voordeel te storten in de reserve ontheemden met de mogelijkheid om dit bedrag de komende jaren breed in te zetten voor de opvang van ontheemden. Naast de mogelijk extra kosten voor het opzetten en inrichten van nieuwe opvanglocaties, moet ook gedacht worden aan extra kosten voor bijvoorbeeld medische zorg, Wmo, minimabeleid, jeugdhulp, onderwijs. Ook wordt in 2024 de dagvergoeding per plek verder verlaagd.

In 2023 is crisisonderopvang voor alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV-ers) gerealiseerd op Summercamp, zowel de uitloop van deze opvang vanuit 2022 tot en met maart als de nieuwe opvang vanaf november dit jaar. Deze opvang wordt onder verantwoordelijkheid van het COA uitgevoerd en is voor de gemeente budgettair neutraal.

Voor de opvang statushouders is de Wet inburgering 2021 met ingang van 2022 van kracht. De gemeente is gehouden aan een taakstelling op het aantal te huisvesten statushouders. De huisvesting, begeleiding en integratie is in 2022 binnen het beschikbare budget gerealiseerd. Van de rijksbijdrage voor 2023 is € 118.000 nog niet benut. Dit bedrag wordt gereserveerd voor komende jaren omdat de integratietrajecten een lange looptijd hebben en in afwachting van de definitieve vaststelling van het budget 2023.

Voor 2022 en 2023 is een extra taakstelling opgelegd om de problemen bij de landelijke opvang van statushouders en asielzoekers op te kunnen lossen. Van het rijk zijn hiervoor in 2022 en 2023 extra middelen ontvangen. Deze middelen zijn voor een deel nog niet ingezet in 2023. Een bedrag van € 78.500 wordt voor de extra kosten in de uitvoering de komende jaren overgeheveld naar 2024. Naast inburgeringsgelden is ook een rijksbijdrage ontvangen voor de zgn. onderwijsroute die gericht is op het behalen van een erkend diploma binnen Nederlands onderwijs voor een goede startpositie op de arbeidsmarkt. Deze middelen zijn voor een deel ingezet in 2023, het restant wordt terugbetaald aan het rijk.

Voor kinderopvang met sociaal medische indicatie is het gebruik in 2023 net als in 2022 binnen het budget gerealiseerd.

De specifieke uitkering voor het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) bestaat uit verschillende budgetten. De hier verantwoorde GALA-budgetten zijn deels besteed in 2023 en mogen voor maximaal 20% van het budget worden overgeheveld naar 2024. Het resterende bedrag moet worden terugbetaald aan het rijk. Het gaat om de volgende budgetten:

GALA-onderdeel	rijksvergoeding 2023	Lasten 2023	Max 20% overhevelen naar 2024	Terug te betalen over 2023
GALA - Sociale basis	36.259	30.000	6.260	
GALA - Mantelzorg	9.934	6.500	1.987	1.447
GALA - Een tegen eenzaamheid	9.934	8.000	1.934	
GALA - Welzijn op recept	5.464		1.093	4.371
Totaal GALA budgetten op 3.3 Welzijn	61.591	44.500	11.273	5.818

De specifieke uitkering voor het Integraal Zorgakkoord (IZA) via de regiogemeente Deventer is door ons voor €237.000 benut voor invoering en verschillende projecten.

De overige kosten voor Wmo zijn voor een groot deel binnen de beschikbare budgetten gerealiseerd. De extra kosten voor onafhankelijke cliëntondersteuning Wmo als gevolg van corona worden in 2023 nog eenmaal voor € 11.000 gedekt uit de reserve Sociaal domein. De kosten mantelzorg zijn iets hoger.

Het uitvoeringsbudget voor het opstellen van de Sociale Toekomstvisie 2.0 is niet volledig ingezet in 2023. Voorgesteld wordt het restant budget van € 5.594 over te hevelen naar 2024 omdat de werkzaamheden nog moeten worden afgerond.

Voor Wmo vervoer is het gebruik de laatste jaren stabiel en zijn de kosten binnen het geraamde budget gebleven.

Werk en inkomensvoorzieningen

Inkomensregelingen

Voor de uitkeringen ontvangen we van het rijk het zogenaamde BUIG-budget (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten). In 2023 is dit budget niet toereikend. De overschrijding blijft echter binnen het eigen risico van de gemeente zodat we geen beroep kunnen doen op de vangnetregeling.

De TOZO-regeling (Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers) is in 2021 beëindigd. In 2023 is financieel alleen de nasleep zichtbaar in de vorm van inkomsten terugvordering en verhaal voor onterecht verstrekte uitkeringen. Deze inkomsten bedragen € 54.000 en worden volledig terugbetaald aan het rijk.

Onder minimabeleid zijn naast de normale uitkeringen ook de uitkeringen voor de energietoeslag 2023 verantwoord, voor zover die in 2023 zijn beschikt. Door late wet- en regelgeving is de uitvoering eind van het jaar gestart. Het restant van het beschikbare budget, zowel voor uitkeringen als voor uitvoering, wordt voor € 413.805 overgeheveld naar 2024, voor afronding van dit traject. De raad heeft bij de 2e Berstursrapportage een amendement aangenomen waardoor de doelgroep voor de energietoeslag 2023 is uitgebreid en een budget beschikbaar gesteld van € 85.000 met dekking uit de reserve Nader te bestemmen middelen. Ook deze bedragen worden overgeheveld naar 2024.

Wsw en beschut werk

Onder Wsw en beschut werk wordt de uitvoering van de voormalige Wsw-regeling verantwoord. De kosten van deze uitvoering, zowel door KonnecteD (voormalige Sallcon) als door Tiem (voormalige Wezo), zijn binnen het geraamde budget gerealiseerd. Door een dalend aantal Wsw-ers is een voordeel ontstaan op de uitvoeringskosten van ruim € 130.000.

Arbeidsparticipatie

De uitvoering re-integratie is binnen het (deels gemeentelijk) budget uitgevoerd. Uit eerdere gerealiseerde voordelen op de uitvoering Wsw bij KonnecteD hebben we nog een beroep kunnen doen op niet uitgekeerd dividend, waar een deel van de uitvoering mee gedekt kon worden. Vanuit de deelname aan het regionale traject is een voorschot ESF-subsidie van ruim € 75.000 ontvangen.

Maatschappelijke ondersteuning

Algemeen

Met ingang van 2023 zijn de taakvelden voor maatschappelijke ondersteuning uitgebreid. In de toelichting gaan we uit van de indeling Maatwerkdienstverlening 18+ en Beschermd wonen en maatschappelijke opvang omdat dit in totalen een beter beeld geeft. Bij de invoering van de nieuwe taakvelden is een voorlopige inschatting gemaakt van het budget per taakveld, waardoor de verschillen met de realisatie nu moeilijk te duiden zijn.

Door de invoering van de nieuwe taakvelden zijn de kosten voor de toegang jeugd en voor VeiligThuis overgebracht naar taakveld Toegang en eerstelijnsvoorzieningen.

Toegang en eerstelijnsvoorzieningen

Onder Toegang en eerstelijnsvoorzieningen wordt de toegang van het sociaal domein, maatwerk preventie jeugdgezondheidszorg, begeleiding gedupeerde kindertoeslagaffaire, de budgetten voor versterking dienstverlening gemeenten en Veilig thuis verantwoord.

Voor toegang en preventie is binnen het budget uitgevoerd. Er is een voordeel van bijna € 38.000. Het gevolg van minder inzet op externe uitvoering en preventie in 2023 en eerdere afronding van het transformatietraject sociaal domein. Het uit 2022 overgeheveld budget voor o.a. het preventieproject Kansrijke Start is in 2023 niet benut. De kosten zijn opgevangen binnen het reguliere preventiebudget jeugd en door inzet van de voor 2023 ontvangen GALA-budgetten. Hierdoor is een budget van bijna € 15.000 vrijgevalen ten gunste van de reserve Nader te bestemmen middelen.

Naar aanleiding van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) heeft het vorige kabinet voorstellen gedaan om de publieke dienstverlening fundamenteel te verbeteren. Dit vraagt om een andere manier van werken en is een gezamenlijke opdracht voor gemeenten, uitvoeringsorganisaties en het rijk. Het rijk heeft hier vanaf eind 2021 tot en met 2027 middelen voor vrijgemaakt. De uitvoering heeft een langere looptijd en vindt vanaf 2023 tot en met 2029 plaats zoals

het college in 2021 heeft besloten. De niet-ingezette middelen tot en met 2023, per saldo € 150.000, worden daarom overgeheveld naar volgende jaren.

Voor de gedupeerden kindertoeslagaffaire worden de kosten door het rijk vergoed. Voor een deel zijn de kosten verantwoord onder minimabeleid en arbeidsparticipatie waardoor hier een voordeel is ontstaan van €16.000.

Voor Veilig thuis zijn de kosten ongeveer € 14.000 hoger doordat de indexering van de gemeentelijke bijdrage niet juist in de begroting is opgenomen. Voor 2024 is dit in de begroting hersteld.

Maatwerkvoorzieningen (Wmo)

Onder de maatwerkvoorzieningen worden de woon- en leefvoorzieningen voor inwoners met een beperking (voormalige Wvg-voorzieningen) verantwoord. Door een wijziging van het rijk in de taakvelden worden hier nu ook de voor de WMO-zorg benodigde vervoerskosten verantwoord. Voor woningaanpassingen is het budget altijd moeilijk in te schatten. In 2023 zijn de toegekende aanpassingen hoger dan het beschikbare budget, een nadeel van € 45.000. Op het budget voor leefvoorzieningen (verstrekking rolstoelen, scootmobielen en andere hulpmiddelen) is een voordeel ontstaan van ruim € 158.000. Dit voordeel ontstaat door meerdere factoren, zoals intensiever contractbeheer, kritisch toekennen middelen en het effect van de langere garantietermijn van 9 jaar. In afwachting van de uitkomsten van de lopende aanbesteding wordt het beschikbare budget nog niet aangepast.

Maatwerkdienstverlening 18+

De maatwerkdienstverlening 18+ betreft zowel de kosten voor de Wmo begeleiding en dagbesteding als voor de Wmo huishoudelijke hulp. De Wmo huishoudelijke hulp is in 2023 met een klein nadelig resultaat ten opzichte van de begroting van € 8.000 gerealiseerd. In 2022 heeft een nieuwe aanbesteding plaatsgevonden voor Huishoudelijke Ondersteuning op basis van reële tarieven, de tarieven per uur voor huishoudelijke ondersteuning zijn voor 2023 daardoor hoger vastgesteld. Voor 2024 staan de tarieven als gevolg van nieuwe Cao's opnieuw onderdruk. Voor Wmo begeleiding en dagbesteding is de uitkomst ruim binnen de begroting gebleven. Per saldo een voordeel van € 267.000.

Het voordeel op de eigen bijdrage voor WMO zorg is in totaliteit €24.000 ten opzichte van de begroting.

Beschermd wonen en maatschappelijke opvang

De inzet op beschermd wonen en maatschappelijke opvang is voor de uitvoering lokaal gezondheidsbeleid budgettair neutraal. Hiervoor wordt van de regiogemeente Deventer budget ontvangen. Het incidenteel door het rijk beschikbaar gestelde bedrag voor brede aanpak dak- en thuislozen is in 2023 nog niet ingezet, dit wordt in 2024 opgepakt. Dit budget van bijna € 50.000 wordt daarom overgeheveld naar 2024.

Jeugd

Algemeen

Met ingang van 2023 zijn de taakvelden voor jeugdzorg uitgebreid. In de toelichting handhaven we de indeling in Maatwerkdienstverlening 18- en geëscaleerde zorg 18- omdat dit in totalen een beter beeld geeft. Bij de invoering van de nieuwe taakvelden is een voorlopige inschatting gemaakt van het budget per taakveld, waardoor de verschillen met de realisatie nu moeilijk te duiden zijn.

Door de invoering van de nieuwe taakvelden zijn de uitvoeringskosten en de kosten voor VeiligThuis overgebracht naar taakveld Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (voorheen taakveld Wijkteams) onder thema Maatschappelijke ondersteuning.

Maatwerkdienstverlening 18-

Voor specialistische jeugdzorg zijn de kosten voor 2023 per saldo € 62.000 binnen het geraamde budget gerealiseerd. Er is wel sprake geweest van verschillende trajecten in de duurdere jeugdhulp als uithuisplaatsingen en pleegzorgtrajecten. Voor een alternatief traject in de jeugdzorg is een bijdrage ontvangen van de gemeente Enschede. Voor eventuele extra kosten sociaal domein door opvang ontheemden uit Oekraïne is van het rijk een klein budget ontvangen via de decembercirculaire 2023. Dit bedrag is onderdeel van het rekeningresultaat 2023. De inzet van de ambulante jeugdhulpverlener en de extra inzet van de POH-er blijft goede resultaten opleveren. De invoering van

het woonplaatsbeginsel leidt soms tot extra kosten doordat declaraties laat en over voorgaande jaren worden ontvangen.

Geëscaleerde zorg 18-

Dit betreft de kosten voor jeugdhulp door jeugdbescherming en jeugdreclassering. De kosten zijn € 55.000 hoger dan de raming, enerzijds het gevolg van een ruwe inschatting als gevolg van de invoering van nieuwe taakvelden, anderzijds ook het gevolg van het aantal trajecten in deze zorgsoort. Het nadelig effect wordt gecompenseerd door het voordeel op de maatwerkdienstverlening 18-.

Volksgezondheid

Volksgezondheid

In 2023 heeft een begrotingswijziging plaatsgevonden bij de GGD voor de uitvoering van de wettelijke taken op gebied van de publieke gezondheid. Onder andere door aanpassingen van het functiehuis, prijs- en loonindexatie en extra taken op het gebied van de opvang van Oekraïners en Corona is de begroting bijgesteld en de inwonerbijdrage verhoogd. Bij de 1e Bestuursrapportage 2023 is de begroting hiervoor aangepast met € 53.000. Deze aanpassing is ook structureel doorgevoerd in de begroting 2024-2027.

Het voordelig resultaat op volksgezondheid komt vooral door het niet inzetten van het gemeentelijk budget voor preventie als gevolg van de inzet op de ontvangen rijksmiddelen voor het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en de vervallen bijdrage aan gemeente Deventer voor Openbare Geestelijke GezondheidsZorg (OGGZ). De kosten voor de OGGZ worden in het vervolg gedekt uit de middelen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang. De GALA-budgetten zijn budgettair neutraal verwerkt, dit wordt hierna specifiek toegelicht. In 2023 is de pilot positieve gezondheid afgerond.

GALA-budgetten

Voor de uitvoering van het GALA heeft de gemeente Olst-Wijhe een bijdrage vanuit de Brede SPUK regeling ontvangen voor diverse onderdelen. Voor een deel zijn deze budgetten besteed in 2023. Van ieder budget mag daarnaast maximaal 20% worden overgeheveld naar 2024. Het restant van het budget moet worden terugbetaald aan het rijk.

De GALA-budgetten zijn verantwoord onder Sport, Maatschappelijke ondersteuning en Volksgezondheid.

Onder Volksgezondheid zijn de volgende GALA-budgetten verantwoord:

GALA-onderdeel	rijksvergoeding 2023	Lasten 2023	Max 20% overhevelen naar 2024	Terug te betalen over 2023
GALA - Kansrijke omgeving (en vroegsignalering alcohol)	17.385	3.500	3.477	10.408
GALA - Overgewicht	2.484	0	497	1.987
GALA - Kennis- en adviesfunctie GGD	2.484	2.484		0
GALA - Regionale aanpak preventie	8.841		1.768	7.073
GALA - Gezondheidsachterstanden	19.868	15.900	3.968	0
GALA - Mentale gezondheid	6.954	3.000	1.391	2.563
GALA - Valpreventie	51.161	32.493	10.232	8.435
GALA- Kansrijke start	14.901	13.923	978	0
Totaal GALA budgetten op 3.7 Volksgezondheid	124.078	71.300	22.311	30.466

Reserves

Er is een lagere onttrekking geweest uit de reserves welzijnsaccommodaties van € 74.000 vanwege per saldo lagere onderhoudskosten op diverse locaties. Verder gaat het om gedeeltelijke of latere inzet van middelen via de reserve Nader te bestemmen middelen voor onder andere de cultuurhistorische waardenkaart (€85.000), uitkering energietoeslag 2023 (€ 85.000), de POK-gelden (€ 145.000), maatschappelijke begeleiding statushouders (€ 32.000) en middelen voor brede opvang dak- en thuislozen (€ 50.000). Voor een deel van de budgetten uit de reserve nader te bestemmen middelen geldt dat deze worden overgeheveld naar 2024.

Uit de reserve sociaal domein is € 11.000 onttrokken voor de extra kosten cliëntonafhankelijke ondersteuning na corona.

Daarnaast is €113.000 van het projectbudget voor de kindcentra Olst en Wijhe vrijgevallen en gestort in de reserve onderwijs huisvesting.

Algemene dekkingsmiddelen, Overhead en onvoorzien

Algemene dekkingsmiddelen, overhead & onvoorzien	Primaire begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Realisatie 2023	Saldo 2023
Baten	39.350	41.571	42.137	566
Lasten	-10.717	-10.846	-10.333	513
Saldo van baten en lasten	28.633	30.726	31.804	1.079
Onttrekking reserves	346	818	653	-165
Toevoeging reserves	-99	-256	-1.062	-806
Resultaat	28.880	31.288	31.395	107

Bedragen x € 1.000

Thema's en taakvelden	Primaire Begroting 2023	Begroting 2023 na wijziging	Realisatie 2023	Saldo 2023
Overhead				
Ondersteuning organisatie	-8.038	-9.321	-8.678	644
Treasury				
Treasury	291	295	286	-9
Lokale heffingen				
OZB woningen	3.714	3.554	3.556	2
OZB niet-woningen	1.254	1.239	1.255	16
Belastingen Overig	8	8	4	-4
Economische promotie	135	135	139	4
Algemene uitkeringen				
Algemene uitkering overige uitkeringen	32.722	34.779	35.353	574
Overige baten en lasten en onvoorzien				
Overige baten en lasten	-1.452	37	-111	-148
Vennootschapsbelasting				
Vennootschapsbelasting (VPB)	0	0	0	0
Reserves				
	247	562	-409	-971
Resultaat	28.880	31.288	31.395	107

Overhead

Overhead

Op het taakveld overhead zijn er diverse overschotten ontstaan van in totaal € 644.000. Het betreft vooral toegekende incidentele middelen voor ICT-projecten die nog niet op stoom zijn gekomen. In het voorstel tot resultaatbestemming komt dit maar deels terug, omdat sommige projecten geen doorgang meer vinden. Hieronder worden de grotere afwijkingen op dit taakveld toegelicht.

Het opgespaarde verlof van de medewerkers is ook dit jaar op geld gezet. Door de stijging van de lonen en een toename van het aantal gespaarde uren, is de voorziening aangevuld waardoor een nadeel van € 72.000 is ontstaan. De voorziening dient ter dekking van eventuele vervanging bij opname van het verlof. De reguliere loonkosten blijven met een nadeel van € 9.000 net niet binnen de begroting.

Zoals eerder genoemd is op het gebied van ICT is een voordeel ontstaan van € 610.000. Dit komt vooral door plannen die doorschuiven naar 2024 en plannen die zijn vervallen. Vanwege het

herhaalde uitstel van de uitvoering van gegevensbeschermingseffectbeoordelingen (privacy) blijft hier € 67.000 over en schuift hiervoor budget door naar 2024.

Treasury

Treasury

Op het gebied van financiering is er een beperkt nadeel ontstaan.

Lokale heffingen

Zie voor aanvullende informatie ook de paragraaf lokale heffingen.

OZB-woningen

Ondanks hogere kosten vanwege uitbetaalde proceskostenvergoedingen is een beperkt voordeel ontstaan door een lagere bijdrage aan de Regionale Belastingssamenwerking en een geringe meeropbrengst OZB.

OZB niet woningen

De werkelijke opbrengst eigenarenbelasting 2023 valt iets hoger uit dan geraamd.

Belastingen overig

Onder dit taakveld vallen de baatbelasting en de reclamebelasting. Er zijn geen significante afwijkingen.

Economische promotie

In dit taakveld is de toeristenbelasting begroot. Er zijn geen significante afwijkingen.

Algemene uitkering

Algemene uitkering en overig gemeentefonds

Ten opzichte van de van de 2e bestuursrapportage zijn er meer inkomsten ontvangen. Dit wordt met name veroorzaakt door bij de decembercirculaire 2023 toegekende middelen voor taakmutaties (vooral extra middelen voorbereiding invoering Omgevingswet en Gebiedsgerichte Aanpak). Deze bedragen maken onderdeel uit van het voorstel resultaatsbestemming 2023. Daarnaast heeft de actualisatie van de gehanteerde eenheden van de verdelingsmaatstaf "Huishoudens met een laag inkomen (drempel)" tot een meeropbrengst geleid.

Overige baten en lasten en onvoorzien

Rekeningresultaat

In de financiële tabel van het resultaat per taakveld is het rekeningresultaat niet zichtbaar. Dit is wel zichtbaar gemaakt in het voorwoord en de samenvatting aan het begin van de jaarstukken.

Overige baten en lasten

Het nadeel op dit taakveld ontstaat door de stelpost onderuitputting die op is genomen naar aanleiding van de gemelde tekorten in de eerste en tweede bestuursrapportage van samen € 394.000. Dit nadeel wordt binnen dit taakveld deels tenietgedaan door de vrijval van de geraamde stelpost in verband met de hoge energiekosten van € 239.000. Buiten dit taakveld zijn er ook genoeg voordelen.

Vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelasting

In 2023 is de definitieve aanslag over 2021 ontvangen. Deze was conform het bedrag dat daarvoor in voorgaande jaren als verwachte last is verantwoord. Inmiddels wordt gewerkt aan de aangifte over 2022. De verwachte last is opgenomen alsnog te betalen post in de jaarrekening 2022.

Reserves

Het nadeel op de reserves is vooral ontstaan door een storting van het rekeningresultaat in de reserve nader te bestemmen middelen. Het betreft € 2.256.000. Verder is er een nadeel vanwege lagere onttrekkingen uit de reserve nader te bestemmen middelen, doordat al eerder doorgeschoven ICT-projecten (€ 94.000) en privacy-projecten (€ 68.000) wederom doorschuiven naar 2024 of vrijvallen.

RECHTMATIGHEIDSVANTWOORDING

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 18 december 2023 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% (maximaal 3) van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1.945.500.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen betreffen een bedrag van € 696.650 en blijven daarmee onder de verantwoordingsgrens van 3%.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

TOELICHTING BEGROTINGSRECHTMATIGHEID

Begrotingsrechtmatigheid (algemeen)

Op grond van artikel 28, lid a van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) moet in de toelichting op de programmarekening een analyse worden opgenomen van afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de programmarekening. Hiervoor is het onderdeel 'toelichting van de verschillen per programma' in de jaarstukken opgenomen.

Artikel 189, lid 3 van de Gemeentewet schrijft voor dat begrotingsoverschrijdingen op de lasten en daarmee overeenstemmende balansmutaties in principe onrechtmatig zijn. Bij de afweging van de relevantie van deze onrechtmatige lasten is het criterium 'passend binnen het door de raad uitgezette beleid' van belang. In geval van strijd met een wettelijk bepaling of met een door de raad genomen besluit is duidelijk dat een en ander niet 'passend' is. Voor vele andere situaties is dit minder duidelijk. Wij zijn van mening dat onderstaande afwijking past binnen het bestaande beleid en als gevolg hiervan kan worden aangemerkt als niet onrechtmatig.

Beoordeling uitkomsten jaarrekening 2023

Voor 2023 zijn de lasten per programma:

Bedragen x € 1.000

Lasten Jaarrekening 2023	Primaire begroting 2023	Begroting 2023 n.w.	Realisatie 2023	Resultaat
Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid	-3.827	-4.262	-4.714	-452
Leefomgeving	-11.145	-18.644	-16.006	2.639
Samenleving	-25.249	-31.844	-30.771	1.072
Algemene dekkingsmiddelen, overhead & onvoorzien	-10.717	-10.846	-10.333	513
Gerealiseerd resultaat	-50.939	-65.596	-61.824	3.771

In het programma bestuur, dienstverlening en veiligheid is een overschrijding te zien vanwege de afschrijvingslasten die in 2023 plaats hebben gevonden voor de verkoop van twee voormalige

schoollocaties. De overschrijding van de afschrijvingslasten wordt volledig gecompenseerd door de verkoopopbrengsten van de twee voormalige schoollocaties.

Bij de toetsing van bovenstaande wettelijke kaders blijkt dat er geen overschrijding is op de programma's Leefomgeving, Samenleving en op Algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien.

Ten aanzien van de investeringskredieten is er bij enkele kredieten een overschrijding op de lasten zichtbaar in de specificatie op de vermeerderingen 2023 materiële en immateriële vaste activa in de toelichting op de balans. Deze worden hieronder nogmaals voor wat betreft de overschrijding op de begrote lasten toegelicht:

Voor de Tunnel Ter Stegestraat is in de overeenkomst met de aannemer een bonusregeling opgenomen die niet voldoende onderkend is bij het afsluiten van het krediet. Dit betekende een nabetaling aan Pro rail in plaats van een terugbetaling. Ook zijn er in 2023 uitvoeringskosten geweest voor de afwikkeling die niet zijn voorzien. Het dispuut over de overschrijding is pas in januari 2024 definitief afgerond en kon dus niet eerder worden gerapporteerd. In de definitieve schikking is de bonusregeling teruggebracht van 3% naar 1%. Vanwege de onzekerheid tot de schikking was het niet mogelijk deze overschrijding eerder te rapporteren. Er is dus sprake van een kredietoverschrijding maar geen sprake van een begrotingsonrechtmatigheid.

Brandweerkazerne Welsum, inclusief grond, betreft een omzetting van een lening naar actief. De brandweerkazerne en grond, waren voor 10 jaar in bezit van de Veiligheidsregio. Conform afspraak is dit in 2023 na 10 jaar weer in bezit gekomen van de gemeente Olst-Wijhe.

Van de overige kredieten is de omvang van de overschrijdingen onder de in de financiële verordening gestelde grens van € 50.000 gebleven waarbij de overschrijding gemeld had moeten worden in de bestuursrapportages en de overschrijdingen passen binnen het bestaande beleid zijn wij van mening dat deze kunnen worden aangemerkt als niet onrechtmatig.

WNT-verantwoording 2023 Gemeente Olst-Wijhe

Gegevens 2023		
bedragen x € 1	D.L.W. Zielhuis	J.T.J.J. van Zwam
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01-01-2023 t/m 31-12-2023	01-01-2023 t/m 31-12-2023
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	0,8889
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 109.062	€ 79.448
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 18.259	€ 12.766
Subtotaal	€ 127.321	€ 92.214
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 223.000	€ 198.247
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 127.321	€ 92.214
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2022		
bedragen x € 1	D.L.W. Zielhuis	J.T.J.J. van Zwam
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01-01-2022 t/m 31-12-2022	01-01-2022 t/m 31-12-2022
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	0,8889
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 105.786	€ 77.849
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 18.566	€ 13.194
Subtotaal	€ 124.351	€ 91.043
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 216.000	€ 192.002
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 124.351	€ 91.043
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.

Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
---	--------	--------

Wet normering topinkomens (WNT)

De Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke regelt wat topfunctionarissen in de (semi)publieke sector mogen verdienen. Op grond van de WNT mag het inkomen van topfunctionarissen in de (semi) publieke sector maximaal 100% van het ministersalaris zijn. Topfunctionarissen in Olst-Wijhe zijn, volgens de wet, de gemeentesecretaris/algemeen directeur en de raadsgriffier. Het voor gemeente Olst-Wijhe toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000. Beide functionarissen blijven ruim onder de norm.

Vaststelling juistheid en volledigheid eigen bijdrage WMO

Een aanvragen van een voorziening, zoals hulp in de huishouding, ondersteuning of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een eigen bijdrage verschuldigd. Het CAK is het publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan (zbo) dat door de wetgever is belast met de berekening, oplegging en incasso van de eigen bijdrage. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdrage door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdrage geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is en derhalve niet valt onder de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole door de accountant van de gemeente.

OVERZICHT AANWENDING ONVOORZIENE UITGAVEN

Op grond van de financiële uitgangspunten wordt een bedrag van € 38.000 beschikbaar gesteld voor onvoorziene uitgaven. In 2023 is het budget aangewend bij de 2e bestuursrapportage 2023.

OVERZICHT INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

Incidentele Baten & Lasten			
Jaarrekening 2023	Baten / Lasten	Incidentele baten en lasten begroting 2023 n.w.	Incidentele baten en lasten rekening 2023
1. Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid	Baten		-
	Lasten	-30.000	-26.260
2. Leefomgeving	Baten		-
	Lasten		-
3. Samenleving	Baten		1.642
	Lasten	-369.668	-52.951
4. Algemene dekkingsmiddelen, Overhead en Onvoorzien	Baten	75.000	-
	Lasten	-117.384	-2.462.101
Reserve mutaties	Onttrekkingen	4.905.454	3.288.606
	Toevoegingen	-1.688.661	-3.039.313
Resultaat		2.624.741	-2.293.660
Incidentele Baten & Lasten Grexen			
Begroting 2023 - 2026	Baten / Lasten	Incidentele baten en lasten begroting 2023 n.w.	Incidentele baten en lasten rekening 2023
Grondexploitatie	Baten	6.639.635	2.592.716
Grondexploitatie	Lasten	-6.639.635	-2.482.008
Mutatie voorraad		-	110.708
Rentetoevoeging verliesvoorziening grondexploitatie		-39.535	-200.014
Totaal incidenteel		2.585.206	-2.493.674

Toelichting Incidentele Baten en lasten 2023

Als aanvulling op de BBV-notitie "Structurele baten en lasten" is in 2021 is een nieuwe notitie verschenen, namelijk de: 'verduidelijking structurele en incidentele baten en lasten handreiking 2021'. Deze handreiking is opgesteld door de provincie. Op basis van deze notities zijn de incidentele baten en lasten voor de jaarrekening 2023 van de gemeente Olst-Wijhe bepaald.

Programma 1 Bestuur, participatie en communicatie

In programma bestuur, participatie en communicatie zijn er coronagelden doorgeschoven naar 2023. Deze middelen zijn in 2023 ingezet. Lasten met betrekking tot corona dienen als incidenteel te worden gekenmerkt.

Programma 2 leefomgeving

In programma leefomgeving zijn de grondexploitatie incidenteel. Deze dienen echter afzonderlijk te worden vermeld in het overzicht van incidentele baten en lasten. In programma leefomgeving is er voor realisatie 2023 buiten de grondexploitatie om geen sprake van incidentele baten of lasten.

Programma 3 Samenleving

De incidentele baten betreffen een bijdrage voor de implementatie van het participatie-systeem. De incidentele lasten in programma samenleving hebben betrekking op implementatiekosten IZA-project en corona. De lasten die betrekking hebben op corona en implementatiekosten dienen als incidenteel te worden gekenmerkt.

Programma 4 Algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien

De incidentele baten en lasten in programma Algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien hebben betrekking op het jaarresultaat 2023, toekomstbestendig Olst-Wijhe en op implementatiekosten. De beschikbare middelen voor toekomstbestendig Olst-Wijhe is eenmalig beschikbaar gesteld en zijn daarom incidenteel. Implementatiekosten die gemaakt worden ter voorbereiding op de uitvoering van een nieuw systeem zijn tijdelijk en vallen onder incidentele lasten.

Reservemutaties

Alle reservemutaties zijn in principe incidenteel. Als uitzondering wordt de bestemmingsreserve dekking kapitaallasten genoemd. Bij deze reserve mogen onder voorwaarden de onttrekkingen als structureel worden aangemerkt.

Bij de gemeente Olst-Wijhe is er sprake van een bestemmingsreserve dekking kapitaallasten voor het gemeentehuis. De reserve bestemmingsreserve dekking kapitaallasten gemeentehuis voldoet echter niet aan de voorwaarden, conform 'Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2020', om als structureel gekenmerkt te worden. Alle reservemutaties van de gemeente Olst-Wijhe zijn dus opgenomen in het overzicht van incidentele baten en lasten.

SINGLE INFORMATION SINGLE AUDIT (SISA)

SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024								
Vereniging	Uitkeringscode	Specifieke uitkering	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschild bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tov de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten t.b.v. de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
			Aard controle R Indicator: A16/01	Aard controle R Indicator: A16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/03	Aard controle R Indicator: A16/04	Aard controle R Indicator: A16/05	Aard controle R Indicator: A16/06
			€ 3 585 269		€ 97 928	€ 1 059	€ 38 856	
JenV	A16	Gemeenten	Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T)	Cumulatief besteding (t/m jaar T)		
			Aard controle R Indicator: A16/07	Aard controle R Indicator: A16/08	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: A16/10		
			€ 0	€ 26 880	€ 3 749 891	€ 6 391 605		
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toestagenproblematiek	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgevoerde plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgevoerde plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) (vanaf 2021)	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021)
			Aard controle R Indicator: B2/01	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Aard controle D2 Indicator: B2/03	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/06
			Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
FIN	B2	Gemeenten	Wijziging keuze per (2023/2024)	Individuele verantwoordelijkheid (Ja/Neen)	Reeks 1	Reeks 1	Ja	Ja
			Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/08	Aard controle R Indicator: B2/09	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/10		
			Neen	Neen	Reeks 1	Reeks 1		
FIN	B2	Gemeenten	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1
			Aard controle R Indicator: B2/11	Aard controle R Indicator: B2/12	Aard controle R Indicator: B2/13	Aard controle R Indicator: B2/14	Aard controle R Indicator: B2/15	Aard controle R Indicator: B2/16
			€ 34 877	€ 53 240			€ 0	€ 0
FIN	B2	Gemeenten	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal PVA's (jaar T) (artikel 3)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgetrajecten en/of PVA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)
			Aard controle R Indicator: B2/17	Aard controle R Indicator: B2/18	Aard controle R Indicator: B2/19	Aard controle R Indicator: B2/20	Aard controle R Indicator: B2/21	Aard controle R Indicator: B2/22
			€ 380	€ 9 980	€ 3 468	€ 10 404	€ 1 795	€ 6 283
FIN	B2	Gemeenten	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Totaal	Totaal
			Aard controle R Indicator: B2/23	Aard controle R Indicator: B2/24	Aard controle R Indicator: B2/25	Aard controle R Indicator: B2/26	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/27	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/28
			€ 0	€ 12 000	€ 0	€ 0	€ 45 008	€ 45 008
BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurooningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/01	Aard controle R Indicator: C55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/04	Aard controle R Indicator: C55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/06
			85	€ 3 406	€ 3 406	10	€ 6 107	€ 6 107
BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens dat ondersteuning -bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energiegebruik mee heeft kunnen verminderen	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten			
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/07	Aard controle R Indicator: C55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/09			
			95	€ 1 666	€ 1 666			
BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vlooisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlagings energiegebruik/energierekening tot gevolg	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: C55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: C55/15
			95	91	0	1	95	8

BZK	C56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	Beschikingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SISA 2022	Aantal woonruimten en verblijfsruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten en verblijfsruimten (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C56/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C56/02	Aard controle R Indicator: C56/03	Aard controle R Indicator: C56/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C56/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C56/06
			19442022-03336500	Flexionen algemeen	€ 0	€ 0	40	0
			Kopie Projectnaam	Opbrengsten jaar T	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)	Opgevoerde kostenactiviteiten zoals opgenomen in de aanvraag zijn onveranderd (t/m jaar T) (Ja/Nee)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C56/07	Aard controle R Indicator: C56/08	Aard controle R Indicator: C56/09	Aard controle R Indicator: C56/10	Aard controle n.v.t. Indicator: C56/11	Aard controle n.v.t. Indicator: C56/12
			Flexionen algemeen	€ 0	€ 200.000	Ja	Ja	Ja
			Eindverantwoording (Ja/Nee)	Zijn binnen twee jaar na de datum van toekenning van de uitkering onomkeerbare stappen gezet?				
			Aard controle n.v.t. Indicator: C56/13	Aard controle n.v.t. Indicator: C56/14				
			Nee	Ja				
BZK	C52	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedopeerden door de toelagenaffaire		Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: C62/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02				
			€ 141	Nee				
BZK	C85	Stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen						
			Gemeenten	Cumulatief aantal flex- of transformatiewoningen gerealiseerd per project (t/m jaar T) - betreft totalen	Cumulatief aantal woningen gerealiseerd voor Ontheemden of vergunninghouders per project (t/m jaar T) - betreft totalen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project – inclusief uitvoering door derden	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) per project – inclusief uitvoering door derden	
			Aard controle n.v.t. Indicator: C85/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C85/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C85/03	Aard controle R Indicator: C85/04	Aard controle R Indicator: C85/05	
			2022-0000048785 beschikking voor flexwonen algemeen	76	51	€ 912.000	€ 912.000	
			Kopie projectnaam	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: C85/06	Aard controle n.v.t. Indicator: C85/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C85/08			
			1 2022-0000048785 beschikking voor flexwonen algemeen	Ja	Nee			
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid						
			Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen	
			Aard controle R Indicator: C92/01	Aard controle R Indicator: C92/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05	
			€ 17.872	€ 0	1	37	2	
BZK	C94	Regeling houdende regels verstreking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties						
			Beschikingsnummer	Besteding (jaar T)	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...], eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...]	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...], eventueel in samenhang [...], met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegelend, het aantal woningen dat daaraan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...]	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van de laatsbedoelde woningen
			Aard controle n.v.t. Indicator: C94/01	Aard controle R Indicator: C94/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C94/03	Aard controle R Indicator: C94/04	Aard controle R Indicator: C94/05	Aard controle R Indicator: C94/06
			1A123-03615342	€ 0	0	0	0	€ 0
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor denden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling	Bedrag van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)		
			Aard controle R Indicator: C94/07	Aard controle R Indicator: C94/08	Aard controle R Indicator: C94/09	Aard controle n.v.t. Indicator: C94/10		
			€ 0	€ 0	€ 0	nee		

BZK	C209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Beschikingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: C209/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/02	Aard controle R Indicator: C209/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/04	Aard controle D2 Indicator: C209/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/06
			RHA2022-03336500	Flexwonen Olat-Wijhe	€ 0	€ 0	€ 245.000	35
			Kope Projectnaam	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: C209/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C209/09	Aard controle R Indicator: C209/10		
			Flexwonen Olat-Wijhe	0	Ja	Ja		
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: C209/11					
			Nee					
BZK	C210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw						
		Sisa tussen medeoverheden						
			Aard controle n.v.t. Indicator: C210B/01	Aard controle R Indicator: C210B/02	Aard controle R Indicator: C210B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C210B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C210B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C210B/06
			030004 Provincie Overijssel	€ 34.414	€ 0	€ 47.416	0	Nee
			Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)						
		Gemeenten						
			Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	
			€ 122.047	€ 34.414	€ 0	€ 0	€ 85.363	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgeboekte reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/06	Aard controle R Indicator: D8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/08	Aard controle R Indicator: D8/09		
			1					
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen						
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03	Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	
			€ 20.467	€ 0	€ 0	€ 0	€ 128.132	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgeboekte reserve ultimo (jaar T-1)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/06	Aard controle R Indicator: D14/07	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09		
			1					
lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (Sisa tussen medeoverheden)						
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06
			030004 Provincie Overijssel	IENW/BSK-2022/45079	€ 13.915	€ 13.915	€ 27.830	€ 27.830
			030004 Provincie Overijssel	IENW/BSK-2022/45079	€ 46.717	€ 74.308	€ 94.851	€ 150.868
			030004 Provincie Overijssel	IENW/BSK-2022/45079	€ 3.509	€ 3.509	€ 7.124	€ 7.124
			Kope CBS(code)	Kope beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09			
			030004 Provincie Overijssel	IENW/BSK-2022/45079	Nee			
			030004 Provincie Overijssel	IENW/BSK-2022/45079	Ja			
			030004 Provincie Overijssel	IENW/BSK-2022/45079	Nee			
			Kope CBS(code)	Kope beschikingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13		
			030004 Provincie Overijssel	IENW/BSK-2022/45079	Reconstructie Kerkplein Olat	Nee		
			030004 Provincie Overijssel	IENW/BSK-2022/45079	Aanleg HWA Julianaan-Bentinkstraat	Ja		
			030004 Provincie Overijssel	IENW/BSK-2022/45079	Aanleg HWA Boestlag fase 1	Nee		
EZK	F28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid						
			Aard controle R Indicator: F28/01	Aard controle R Indicator: F28/02	Aard controle R Indicator: F28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: F28/04	Aard controle R Indicator: F28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: F28/06
			€ 229.605	€ 24.750	€ 58.258	€ 312.613	€ 88.222	€ 88.222
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: F28/07					
			Nee					

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente
			1.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/01	1.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/02	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/03	1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicator: G2/04	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/05	1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 2.580.069	€ 42.127	€ 175.636	€ 1.057	€ 51.392	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 104 Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 104 Participatiewet (exclusief Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/07	1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) Aard controle R Indicator: G2/08	1.6 Wet werk en inkomens kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicator: G2/09	1.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/10	1.7 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicator: G2/11	
			€ 57.492	€ 21.669	€ 0	€ 454.296	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) Aard controle D2 Indicator: G2/13	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14				
			€ 0	Ja				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) Bob Gemeente	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 62, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente
			Aard controle R Indicator: G3/01	Aard controle R Indicator: G3/02	Aard controle R Indicator: G3/03	Aard controle R Indicator: G3/04	Aard controle R Indicator: G3/05	Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 0	€ 0	€ 5.315	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekking (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente		
			Aard controle R Indicator: G3/07	Aard controle R Indicator: G3/08	Aard controle R Indicator: G3/09	Aard controle R Indicator: G3/10	Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023 Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 20.085	€ 0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 1.000	€ 20.365	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 100	€ 12.092	€ 0
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 1.100	€ 52.542	€ 0
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6 Totaal	0	0	N.v.t.		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Aard controle R Indicator: G4/17	Aard controle D2 Indicator: G4/18	Aard controle R Indicator: G4/19		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			6 Totaal	0	0	0	0	

SZW	G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2023	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
			Gemeente	Gemeente	Gemeente			
			Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03			
			€ 71.845	€ 0	Ja			
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023	Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden schulden	Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden schulden	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
			Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gemeente			
			Aard controle R Indicator: G12/01	Aard controle R Indicator: G12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2023	Bestedingen onderwijsroute (jaar T)	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk)	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle R Indicator: G13/01	Aard controle R Indicator: G13/02	Aard controle R Indicator: G13/03	Aard controle R Indicator: G13/04	Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 8.056	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
WVS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie				
			Aard controle R Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02				
			€ 105.294	€ 159.674				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is
					€ 71.049	€ 44.977	€ 43.648	
			1 Onderhoud gymlokalen, sporthal, sportparken en zwembad. Exploitatiekosten (o.a. afval, energie, water, inhuur personeel voor beheer) op bovengenoemde. Vervangingsinvestering kunstgrasveld en voorbereidende kosten investering gymzaal cluster Oost-Boekamp-Den IJl.	€ 159.674				
WVS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikkingnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
					Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd	Gerealiseerd
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Aard controle R Indicator: H8/03	Aard controle R Indicator: H8/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06
			1 1015427	€ 10.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 10.000
			2 1034527	€ 42.571	€ 0	€ 0	€ 0	€ 42.571
			3 1042251	€ 18.858	€ 0	€ 0	€ 0	€ 18.858
			Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/08				
			1 1015427	Ja				
			2 1034527	Ja				
			3 1042251	Ja				
WVS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding (jaar T) per onderdeel	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024?	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06
			1 Lokaal Sportakkoord	€ 12.914	€ 10.000	€ 2.583	€ 10.000	Ja
			2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 88.910	€ 88.910	€ 0	€ 88.910	Ja
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 19.868	€ 15.900	€ 3.968	€ 15.900	Ja
			4 Kansrijke Start	€ 14.901	€ 13.923	€ 978	€ 13.993	Ja
			5 Mentale Gezondheid	€ 6.954	€ 3.000	€ 1.391	€ 3.000	Ja
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 17.385	€ 3.500	€ 3.477	€ 3.500	Ja
			7 Valpreventie	€ 51.161	€ 32.493	€ 10.232	€ 32.493	Ja
			8 Leefomgeving	€ 9.934	€ 0	€ 1.987	€ 0	N.v.t.
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 2.484	€ 0	€ 497	€ 0	N.v.t.
			10 Versterken sociale basis	€ 36.259	€ 30.000	€ 6.259	€ 30.000	Ja
			11 Mantelzorg	€ 9.934	€ 6.500	€ 1.987	€ 6.500	Ja
			12 Eén tegen eenzaamheid	€ 9.934	€ 8.000	€ 1.934	€ 8.000	Ja
			13 Welzijn op recept	€ 5.464	€ 0	€ 1.093	€ 0	N.v.t.
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 2.484	€ 2.484	€ 0	€ 2.484	Ja
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 8.841	€ 0	€ 1.768	€ 0	N.v.t.
			Kopie naam onderdeel	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08				
			1 Lokaal Sportakkoord	N.v.t.				
			2 Brede regeling combinatiefuncties	N.v.t.				
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	N.v.t.				
			4 Kansrijke Start	N.v.t.				
			5 Mentale Gezondheid	N.v.t.				
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	N.v.t.				
			7 Valpreventie	N.v.t.				
			8 Leefomgeving	N.v.t.				
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	N.v.t.				
			10 Versterken sociale basis	N.v.t.				
			11 Mantelzorg	N.v.t.				
			12 Eén tegen eenzaamheid	N.v.t.				
			13 Welzijn op recept	N.v.t.				
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	N.v.t.				
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	N.v.t.				
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/09					
WVS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SISA tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01	Aard controle R Indicator: H35B/02				
			060150 Gemeente Deventer	€ 236.129				

EMU-SALDO

Omschrijving	2022	2023	2023
	x € 1000,- Volgens realisatie jaarrekening 2022	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2023	x € 1000,- Volgens realisatie jaarrekening
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	1.852	1.095	559
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	2.538	-1.405	1.667
3. Mutatie voorzieningen	765	-920	-315
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-2.835	-78	-213
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo	2.914	1.658	-1.210

Toelichting

De Jaarrekening 2023 laat het resultaat zien van de baten en lasten over 2023. Dit is het verschil tussen de inkomende en uitgaande geldstromen die aan boekjaar 2023 kunnen worden toegerekend. Voor een deel zijn dit geldstromen die ook daadwerkelijk in 2023 hebben plaatsgevonden, maar hierbij worden ook geldstromen toegerekend die in het verleden hebben plaatsgevonden (bijvoorbeeld de kapitaallasten van investeringen die in het verleden zijn gedaan) of geldstromen die nog in de toekomst moeten plaatsvinden (bijvoorbeeld stortingen in onderhoudsvoorzieningen).

In het bestuurlijk overleg tussen het ministerie van Binnenlandse Zaken, VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) en IPO (Interprovinciaal Overleg) is afgesproken dat het Rijk en de lokale overheden gezamenlijk werken aan het beheersen van het EMU-tekort. Er is afgesproken dat in de jaarrekening een berekening wordt opgenomen van het EMU-saldo. De EMU-tekortnorm decentrale overheden voor de periode 2019 tot en met 2023 bedraagt per jaar -0,4% van het bruto binnenlands product.

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn bij ons geen gebeurtenissen na balansdatum bekend die mogelijk impact hebben op de jaarrekening 2023.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 - OVERZICHT RESERVES EN VOORZIENINGEN

Overzicht reserves en voorzieningen rekening 2023

Naam reserve/voorziening	WBS nrs	Saldo aan het begin van 2023	Vermeerderingen dotatie rente	Overige vermeerderingen	Verminderen	Saldo aan het einde van 2023	bespaarde rente t.g.v exploitatie
A. Algemene reserve:							
Algemene reserve	U1.4100.00	3.000.000			0	3.000.000	
Nader te bestemmen middelen	U1.4105.00	7.069.420	0	3.191.765	2.420.625	7.840.560	
Reserve grondexploitatie	U1.4110.00	362.473	8.337	112.405	316.208	167.007	
Totaal algemene reserves		10.431.893	8.337	3.304.170	2.736.833	11.007.567	0
B. Nog te bestemmen resultaat jaarrekening							
Exploitatieresultaat 2023		0		807.799	0	807.799	
Exploitatieresultaat 2022		3.036.765		0	3.036.765	0	
Totaal algemene reserves		3.036.765	0	807.799	3.036.765	807.799	0
C. Bestemmingsreserves:							
Investeringsreserve, algemeen	U1.4200.00	76.192	0	0	0	76.192	
Decentralisatie huisvesting onderwijs	U1.4202.00	203.874	0	1.234.800	101.622	1.337.052	
Bestemmingsreserve algemeen	U1.4205.00	0			0	0	
Reserve recreatieve functies nabij IJssel Olst	U1.4210.00	0		0	0	0	
Bestemmingsreserve extra afschrijvingen	U1.4212.00	0			0	0	
Bestemmingsreserve kapitaallasten gemeentehuis	U1.4213.00	262.676	10.507		72.330	200.853	
Bestemmingsreserve privatisering groen	U1.4215.00	0			0	0	
Reclame sport	U1.4222.00	23.379		2.365	0	25.744	
Onderhoud gemeentehuis	U1.4240.00	254.110		69.550	108.540	215.120	
Onderhoud huisvesting buitendienst	U1.4241.00	21.002		10.598	9.668	21.932	
Onderhoud brandweergarages	U1.4242.00	132.578		5.038	49.815	87.801	
Onderhoud welzijnsaccommodaties	U1.4243.00	665.539		157.854	158.824	664.569	
Onderhoud kerktorens	U1.4244.00	164.672		24.758	19.115	170.315	
Onderhoud gebouwen begraafplaats	U1.4245.00	78.474		7.417	20.859	65.032	
Onderhoud passantenhaven	U1.4246.00	12.000		3.000	0	15.000	
Omgevingsvergunning	U1.4247.00	9.835			0	9.835	
Duurzaamheid	U1.4248.00	0			0	0	
Laanbeplanting Raalterweg Wesepe	U1.4249.00	0			0	0	
Wachtgeldverplichting huidige wethouders	U1.4250.00	0	0	75.000	0	75.000	
Sociaal Domein	U1.4255.00	58.323		0	11.000	47.323	
Ontheemden	U1.4260.00	0		1.162.684	0	1.162.684	
Totaal bestemmingsreserves		1.962.655	10.507	2.753.064	551.773	4.174.453	0
D. Voorzieningen							
Egalisatievoorziening afvalstoffen	U2.8305.00	279.669		59.120	0	338.789	
Vervanging riolering	U2.8316.00	3.837.631		0	315.138	3.522.493	
Ruimtelijke kwaliteit	U2.8330.00	94.142		7.125	0	101.267	
Pensioenaanspraken wethouders	U2.8340.00	1.332.430	32.938	0	60.220	1.305.148	
Afgesloten grondexploitatiecomplexen	U2.8350.00	0		49.944	0	49.944	
Wachtgeldverplichtingen vm ambtsdragers	U2.8364.00	369.823		21.887	181.639	210.071	
Voorz. spaarverlof en bovenw. Uren alg	U2.8366.00	397.297		71.563		468.860	
Totaal voorzieningen		6.310.992	32.938	209.639	556.997	5.996.572	0
TOTAAL		21.742.305	51.782	7.074.672	6.882.368	21.986.391	0
Verwachte verliezen grondexploitatie	U2.8300.00	1.940.289	38.806	1.629.208	894.381	2.713.922	
Voorziening dubieuze debiteuren soza	U2.8301.00	373.592		229.637	303.482	299.747	
Voorziening dubieuze debiteuren algemeen	U2.8313.00	22.320		0	6.488	15.832	
Voorzieningen in mindering op activa		2.336.201	38.806	1.858.845	1.204.351	3.029.501	
TOTAAL GENERAAL		24.078.506	90.587	8.933.516	8.086.718	25.015.891	0

BIJLAGE 2 - OVERZICHT LANGLOPENDE SCHULDEN

Overzicht langlopende schulden rekening 2023

Nr.	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Datum en nummer besluit :	goedkeuring/toelichting	O/W	leningnummer	O,S of R	Jaar van laatste aflossing	Rente-percentage	Bedrag der annuïteit	Restantbedrag van de geldlening begin dienstjaar	Bedrag opgenomen in loop dienstjaar	Rente	Aflossing	Restantbedrag geldlening einde dienstjaar
1	2	3	4		5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
11	2.268.901,08	4-12-2001			40.0093835	S	2026	5,120		363.024		18.200	90.756	272.268
12	1.134.450,54	13-12-2001			10021720	S	2026	5,210	82.195	290.041		14.966	67.083	222.958
13	2.000.000,00	19-4-2002			40.0094524	S	2027	5,514		400.000		18.931	80.000	320.000
15	2.500.000,00	25-9-2001			40.0099965	S	2030	3,988		800.000		28.082	100.000	700.000
18	3.000.000,00	26-1-2010			40.104750	S	2024	3,695		400.000		14.287	200.000	200.000
19	2.500.000,00	15-6-2010			40.104952	S	2030	3,860		1.000.000		34.271	125.000	875.000
20	5.000.000,00	15-6-2010			40.105140	S	2030	3,880		2.000.000		69.786	250.000	1.750.000
21	4.000.000,00	15-6-2010			40.105406	S	2040	3,850		2.400.000		89.263	133.333	2.266.667
22	5.000.000,00	19-4-2011			40.106500	S	2031	4,490		2.250.000		91.858	250.000	2.000.000
23	2.500.000,00	27-9-2011			40.106839	S	2036	3,990		1.400.000		54.508	100.000	1.300.000
24	5.000.000,00	12-6-2012			10027626	S	2037	3,190		3.000.000		91.677	200.000	2.800.000
27	3.000.000,00				40.109285	S	2029	1,700		1.400.000		22.544	200.000	1.200.000
28	4.000.000,00				40.109681	S	2035	0,870		2.600.000		21.296	200.000	2.400.000
	4.142.000,00				40.115799	S	2062	2,555		4.142.000		105.070	60.706	4.081.294
	46.045.352								82.195	22.445.066	-	674.738	2.056.878	20.388.187
Leningen verstrekt t.b.v. woningbouw :														
Wb 10	326.318	25-2-1988	EV 2662 / WFB 1275	W/164	40.0072059	S	2025	0,90	13.801	168.602		1.517	12.284	156.319
	326.318								13.801	168.602	-	1.517	12.284	156.319
	46.371.670								95.996	22.613.668	-	676.256	2.069.162	20.544.506

BIJLAGE 3 - OVERZICHT GEWAARBORGDE GELDLENINGEN

Stamgegevens gewaarborgde geldleningen													2023					
Gemeente	Nummer *	Hoofdsom	Storting	Doel van de geldlening	Specificatie doel	Naam van de geldnemer	Naam van de geldgever	Renteperc entage	Leningnummer	Verdeel sleutel 2022	Verdeel sleutel 2023	% gewaarborgd Gemeente	Restant openstaand 1-1	Bedrag van de in de loop van het jaar te waarborgen geldleningen	Aflossing	mutatie ivm gewijzigde verdelingsleu te l c.a.	Restant openstaand 31-12	Gewaarborgd door de gemeente
1. Olst	1	544.536	voor 1-8-2021	Monumenten	Restauratie De	St. Monumenten	St. Nationaal	2,200	803991029			100%	95.821		18.659		77.162	77.162
2. Wijhe	2	1.134.451	voor 1-8-2021	Woningbouw		Salland Wonen	BNG	4,59	4089480			50%	144.415		70.587		73.828	36.914
2. Wijhe	3	113.445	voor 1-8-2021	Uitvaartverzorging	aula	St.Beheer	Uitvaartver					100%	18.150		4.538		13.612	13.612
3. Olst Wijhe	4	5.000.000	voor 1-8-2021	Woningbouw	Nieuwbouw 29 app.	Salland Wonen	BNG	5,349	4094935			50%	2.568.628		200.914		2.367.714	1.103.057
3. Olst Wijhe	5	2.000.000	voor 1-8-2021	Woningbouw	vm Mavo-terrein	Salland Wonen	BNG	5,345	4094936			50%	629.771		113.190		516.581	258.291
3. Olst Wijhe	6	2.000.000	voor 1-8-2021	Woningbouw	Faasweide/Wijhezieht	Salland Wonen	BNG	5,359	4094937			50%	630.395		113.271		517.125	258.562
3. Olst Wijhe	7	2.000.000	voor 1-8-2021	Woningbouw	woningen Olst-Noord	Salland Wonen	BNG	5,375	4094938			50%	631.111		113.363		517.748	258.874
3. Olst Wijhe	8	3.000.000	voor 1-8-2021	Woningbouw		Salland Wonen	BNG	4,759	4098048			50%	1.062.627		157.175		905.452	452.726
3. Olst Wijhe	9	1.988.000	voor 1-8-2021	Woningbouw		Salland Wonen	BNG	4,909	4098049			50%	1.068.185		75.547		992.639	496.319
3. Olst Wijhe	10	1.000.000	voor 1-8-2021	Woningbouw		Salland Wonen	BNG	4,945	4098050			50%	538.516		38.015		500.502	250.251
3. Olst Wijhe	11	3.000.000	voor 1-8-2021	Woningbouw		Salland Wonen	NWB	4,680	1002247			50%	1.588.980		113.730		1.475.250	737.625
3. Olst Wijhe	12	2.500.000	voor 1-8-2021	Woningbouw		Salland Wonen	BNG	4,650	4099479			50%	1.412.164		90.533		1.321.631	660.816
3. Olst Wijhe	13	2.500.000	voor 1-8-2021	Cultuur	Kulturhus	Salland Wonen	BNG	4,675	4099480			100%	1.414.265		90.537		1.323.728	1.323.728
3. Olst Wijhe	14	2.200.000	voor 1-8-2021	Cultuur	Kulturhus	Salland Wonen	BNG	4,685	4099481			100%	1.245.293		79.674		1.165.620	1.165.620
3. Olst Wijhe	15	5.000.000	voor 1-8-2021	Woningbouw		Salland Wonen	BNG	4,505	40101969			50%	2.451.710		226.919		2.224.791	1.112.396
3. Olst Wijhe	16	2.500.000	voor 1-8-2021	Woningbouw		Salland Wonen	BNG	4,280	40104643			50%	875.000		125.000		750.000	375.000
3. Olst Wijhe	17	10.000.000	voor 1-8-2021	Woningbouw		Salland Wonen	IBM NL	3,430	25062012			50%	10.000.000		0		10.000.000	5.000.000
3. Olst Wijhe	18	5.000.000	voor 1-8-2021	Woningbouw		Salland Wonen	NWB	2,198	10028334			50%	5.000.000		5.000.000		0	0
3. Olst Wijhe	19	5.000.000	voor 1-8-2021	Woningbouw		Salland Wonen	BNG	0,560	40113046			50%	5.000.000		0		5.000.000	2.500.000
3. Olst Wijhe	20	5.000.000	voor 1-8-2021	Woningbouw		Salland Wonen	BNG	0,559	40113846			50%	5.000.000		0		5.000.000	2.500.000
3. Olst Wijhe	21	5.000.000	voor 1-8-2021	Woningbouw		Salland Wonen	BNG	0,039	40114072			50%	5.000.000		0		5.000.000	2.500.000
3. Olst Wijhe	22	5.000.000	voor 1-8-2021	Woningbouw		Salland Wonen	NWB	0,772	10030395			50%	5.000.000		0		5.000.000	2.500.000
3. Olst Wijhe	23	10.100.000	voor 1-8-2021	Woningbouw		Salland Wonen	Pensioenfonds ABF	0,320	NL152GL0003			50%	10.100.000		0		10.100.000	5.050.000
			Subtotaal na 1-8-2021										61.475.029	0	6.631.650	0	54.843.381	28.711.751
3. Olst Wijhe	24	4.858.000	na 1-8-2021	Woningbouw		Salland Wonen	BNG	-	WOL123	31,4%	31,2%	50%	1.529.114		14.971		1.514.143	757.072
3. Olst Wijhe	25	1.732.226	na 1-8-2021	Woningbouw		Salland Wonen	NWB	4,86	10031353	31,4%	31,2%	50%	543.155		3.254		539.901	269.951
3. Olst Wijhe	26	10.000.000	na 1-8-2021	Woningbouw		Salland Wonen	BNG		FLEX.780	31,4%	31,2%	50%	3.136.000		19.196		3.116.804	1.558.402
3. Olst Wijhe	27	5.500.000	na 1-8-2021	Woningbouw		Salland Wonen	BNG		40.115.637	31,4%	31,2%	50%	1.724.800		10.558		1.714.242	857.121
3. Olst Wijhe	28	5.000.000	na 1-8-2021	Woningbouw		Salland Wonen	IBM NL		61628			50%	-	1.558.402		1.558.402	779.201	
3. Olst Wijhe	29	5.000.000	na 1-8-2021	Woningbouw		Salland Wonen	IBM NL		61629			50%	-	1.558.402		1.558.402	779.201	
3. Olst Wijhe	30	5.000.000	na 1-8-2021	Woningbouw		Salland Wonen	BNG		40.116470			50%	-	1.558.402		1.558.402	779.201	
			Subtotaal na 1-8-2021										6.933.069	4.675.206	0	47.979	11.560.296	5.780.148
Eindtotaal													68.408.098	4.675.206	6.631.650	47.979	66.403.677	34.491.899

BIJLAGE 4 - KERNGEGEVENS

A. Sociale structuur:	eind 2022	eind 2023
Aantal inwoners:	18.681	18.841
waarvan:		
- < 20 jaar	3.896	3.913
- > 20 jaar en < 65 jaar	10.499	10.551
- > 65 jaar	4.286	4.377
Aantal bijstandsontvangers:	192	193
waarvan:		
- Participatiewet tot 65 jaar	180	182
- I.O.A.W.	10	8
- I.O.A.Z.	2	3
B. Volkshuisvesting:		
- woningen	7.981	8.141
- niet woningen	933	988
C. Overige kerngegevens:		
Totaal aantal leerlingen (basis en voortgezet)	1.547	1.549
Aantal leerlingen openbaar basisonderwijs:	394	379
waarvan:		
- o.b.s. Opwaardz (samengevoegde scholen)	120	112
- o.b.s. Dijkzicht	27	27
- o.b.s. A. Bosschool	101	95
- o.b.s. De Wijje (samengevoegde scholen)	146	145
Aantal leerlingen bijzonder basisonderwijs:	798	805
waarvan:		
- Mijplein school Olst-IJsselwijs	341	353
- Mijplein school Wijje	457	452
Aantal leerlingen voortgezet onderwijs:		
de Capellenborg:	355	365

Zetelverdeling gemeenteraad Olst-Wijhe:

Gemeentebelangen Olst-Wijhe	5 zetels
CDA	3 zetels
VVD	3 zetels
PvdA	2 zetels
GroenLinks	2 zetels
D66	1 zetel
PartijvdSport	1 zetel

Portefeuilleverdeling 2023, college van burgemeester en wethouders:

Yvonne van Mastrigt

- Algemene bestuurlijke zaken en coördinatie
- Openbare orde en veiligheid
- Integriteit
- Integrale handhaving

Marcel Blind

- Eerste locoburgemeester
- Wonen en grondbeleid
- Duurzaamheid (inclusief milieu, afval, energietransitie)
- Openbare ruimte (inclusief klimaatadaptatie, water binnendijks)
- Mobiliteit (inclusief maatwerk vervoer, openbaar vervoer, verkeersveiligheid)
- Monumenten
- Invoering Omgevingswet
- Ruimtelijke ordening: bestemmingsplannen/omgevingsplannen
- Kernenwethouder voor: Olst, Eikelhof, Herxen, Middel

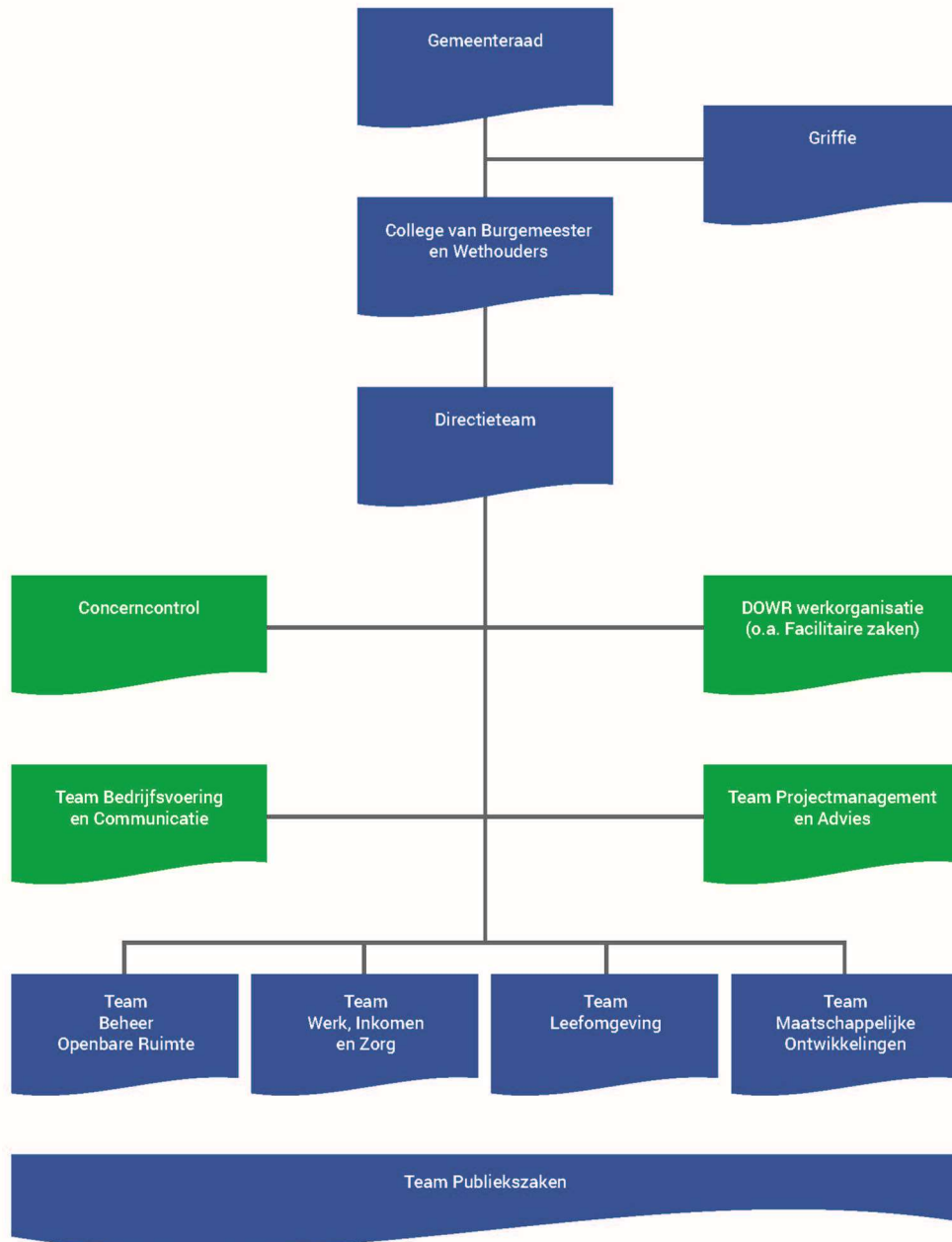
Judith Compagner

- Tweede locoburgemeester
- Sociaal domein (jeugdzorg, Wmo en participatie, inclusief transformatie sociaal domein)
- Volksgezondheid
- Werk en inkomen (armoedebeleid)
- Communicatie en participatie
- Dienstverlening
- Vitale kernen en gebiedsgericht werken
- Onderwijs (inclusief onderwijshuisvesting)
- Vitale voorzieningen (inclusief maatschappelijk vastgoed)
- Omgevingsvisie
- Kernenwethouder voor: Wijhe, Boerhaar, Boskamp, Den Nul

Hans Olthof

- Derde locoburgemeester
- Financiën
- Economische ontwikkeling (inclusief detailhandel, werklocaties/bedrijventerreinen)
- Bedrijfsuitvoering en ambtelijke organisatie
- Cultuur
- Water buitendijks (inclusief Hoogwaterbeschermingsprogramma en Kaderrichtlijn water)
- Vrijtijdseconomie (Recreatie en toerisme)
- Sport, evenementenbeleid en dorpscultuur
- Regio Zwolle
- Vitaal buitengebied (inclusief GGA en PPLG)
- Kernenwethouder: Wesepe, Elshof, Marle, Welsum

Organogram

BIJLAGE 5 - WETTELIJKE INDICATOREN

Verplichte beleidsindicatoren

Hieronder volgt de lijst van verplichte beleidsindicatoren (Regeling van de minister van BZK van 24 maart 2016, nr. 2016-0000177572).

Met uitzondering van de eerste vijf indicatoren zijn de cijfers ontleend aan diverse externe bronnen en meestal vermeld op de site www.waarstaatjegemeente.nl

De actuele cijfers zijn soms niet beschikbaar.

Programma	Indicator	Meest recente cijfer voor Olst-Wijhe	Landelijk vergelijkend cijfer
Bestuur, Dienstverlening en veiligheid			
	Formatie per 1.000 inwoners	2023: 6,8 fte 2022: 6,3 fte 2021: 6,2 fte	Landelijk 2022: 6,7 fte
	Bezetting per 1.000 inwoners	2023: 7,1 fte 2022: 6,7 fte 2021: 6,2 fte	Landelijk 2022: 6,8 fte
	Apparaatskosten per inwoner	2023: € 905 per inwoner 2022: € 825 per inwoner 2021: € 720 per inwoner	Gegevens niet beschikbaar
	Externe inhuur (kosten als percentage van de totale loonsom)	2023: 28,3% 2022: 25,6% 2021: 17,93%	Landelijk 2022: 18,8%
	Overhead	2023: 16,1% 2022: 16,4% 2021: 16,2%	Gegevens niet beschikbaar
	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.	2022: 4 2021: 8 2020: 8	Landelijk 2022 <25.000 inwoners.: 8
	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.	2023: 1,1 2022: 2,2 2021: 0,8	Landelijk 2023 < 25. inwoners: 1,0
	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners.	2023: 2,4 2022: 2,2 2021: 2,5	Landelijk 2023 < 25.000 inwoners: 2,5
	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.	2023: 0,3 2022: 0,5 2021: 1,4	Landelijk 2023 < 25.000 inwoners: 1,1
	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.	2023: 2,1 2022: 2,7 2021: 2,7	Landelijk 2023 < 25.000 inwoners: 4,0
	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.	2023: 370 2022: 319 2021: 287	Landelijk 2023 < 25.000 inwoners: 394
	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	2023: 1.015 2022: 981 2021: 892	Landelijk 2023 < 25.000 inwoners.:897
	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.	2023: 1.037 2022: 990 2021: 903	Landelijk 2023 < 25.000 inwoners.: 985
Leefomgeving			
	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.	2022: 47,0% 2021: 46,1% 2020: 45,9%	Landelijk 2022 < 25.000 inwoners.: 49,3%
	Groene en grijze druk t.o.v. 15-64 jarigen.	2023: 77,9% 2022: 77,6% 2021: 76,4%	Landelijk 2023 <25.000 inwoners.: 80,5%
	Aantal nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen.	2022: 6,3 2021: 9,5 2020: 12,6	Landelijk 2022 <25.000 inwoners.: 8,9

	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	2022: 165,8 2021: 158,9 2020: 151,6	Landelijk 2022 < 25.000 inwoners: 180,3
	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.	2021: 15,9% 2020: 12,3% 2019: 9,3%	Gegevens niet beschikbaar
	De hoeveelheid restafval per inwoner per jaar (kg)	2022: 47 kg 2021: 44 kg 2020: 45 kg	Landelijk 2022: <25.000 inwoners.: 108
Samenleving			
	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.	2023 1e helft: 9,0% 2022 2e helft: 8,8% 2022 1e helft: 8,3% 2021 2e helft: 9,1%	Landelijk <25.000 inwoners: 2023: 1e helft 10,1%
	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.	2023: 0,9% 2022: 1,3% 2021: 1,3%	Gegevens niet beschikbaar
	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).	Gegevens niet beschikbaar	Gegevens niet beschikbaar
	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen, in de leeftijd van 5-18 jaar.	2022: 4,6 2021: Gegevens niet beschikbaar 2020: 2,3	Landelijk <25.000 inwoners: 2022: 4,5
	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen, in de leeftijd van 5-18 jaar.	2022: 17 2021: 10 2020: 15	Landelijk <25.000 inwoners: 2022: 18
	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.	2022: 0,9% 2021: 2,1% 2020: 1,2%	Landelijk <25.000 inwoners: 2022: 1,8
	Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.	2022: 48,6% 2020: 55,6%	Landelijk < 25.000 inwoners: 47,9%
	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.	2022: 605,2 2021: 578,8 2020: 567,5	Landelijk 2022: < 25.000 inwoners: 694,5
	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.	2022: 1% 2021: 1% 2020: 1%	Landelijk 2022 < 25.000 inwoners: 1%
	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.	2022: 4% 2021: 4% 2020: 3%	Landelijk 2022 < 25.000 inwoners: 3%
	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.	2022: 74,1% 2021: 71,9% 2020: 71,0%	Landelijk 2022: 72,2%
	Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar).	2022: 1% 2021: 1% 2020: 2%	Landelijk 2022 < 25.000 inwoners: 1%
	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners.	2023: 157,3 2022: 172,8 2021: 197,6	Landelijk 2023 < 25.000 inw.: 173,7
	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	2023: 197,9 (voorlopig) 2022: 189,9 2021: 198,7	Landelijk < 25.000 inwoners 2023 (voorlopig): 146,7
	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de	2022: 720 2021: 720 2020: 710	Landelijk 2021: < 25.000 inw.: 640

	Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 180 deelnemende gemeenten		
--	---	--	--

Verklarende lijst van wettelijke beleidsindicatoren

Programma Bestuur, Dienstverlening, Veiligheid

Formatie	Formatie per 1.000 inwoners
Bezetting	Bezetting per 1.000 inwoners
Apparaatskosten	Apparaatskosten per inwoner
Externe inhuur	Externe inhuur (kosten als % van de totale loonsom + totale kosten inhuur externen)
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.
WOZ-waarde woningen	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
Woonlasten éénpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
Woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

Programma Leefomgeving

Funciemenging	De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
Demografische druk	Groene en grijze druk t.o.v. 15-64 jarigen.
Aantal nieuw gebouwde woningen	Aantal nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen.
Vestigingen	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Hernieuwbare elektriciteit	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.
Omvang huishoudelijk restafval	De hoeveelheid restafval per inwoner per jaar (kg)

Programma Samenleving

Jongeren met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.
Jongeren met jeugdbescherming	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
Jongeren met jeugdreclassering	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
Absoluut verzuim	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen, in de leeftijd van 5-18 jaar.
Relatief verzuim	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen, in de leeftijd van 5-18 jaar.
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.
Niet-sporters	Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.
Banen	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Jongeren met delict voor rechter	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
% kinderen in uitkeringsgezin	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.
% werkloze jongeren	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar).
Bijstandsuitkeringen	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners.
Lopende re-integratievoorzieningen	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 180 deelnemende gemeenten (aantal per 10.000 inwoners).

Algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorzien

Overhead	Percentage van de totale lasten
----------	---------------------------------
